

ΤΟΜΟΣ

ΙΒ'

ΕΚΛΟΓΗ

ΤΕΥΧΟΣ

128

ΙΟΥΝΙΟΣ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ὁ Ὑπαρξισμὸς ἀπὸ τὸν Κίρκεγκααρντ ὡς τὸν Σάρε	Fr. Brandt	13
Ἀφησε τὰ νύφρα σου στὸ χερί τοῦ Θεοῦ	A. Lechler	16
Ἑρετε νὰ κάνετε μάνιο;	George Brivat	17
Εὐοϊκὸς Χάινε	Ζωὴ Φραντζή	21
Μάθετε νὰ διαβάσετε τίς σκέψεις τῶν ἄλλων	Tr. Cooper	30
Ἡ τελευταία ἀλήθεια γιὰ τὸν Καρδινάλιο Μιτξέντ		33
Νοσθηγία (Ταξιδευόντας)	Σ. Σπηλιωτόπουλος	39
Ἡ Τούφα - Κόλασις (Εὐθυμογράφημα)	Giovanni Guareski	44
Ἡ Γήινη σφαῖρα θεμαίνεται	Jean de Chaumes	49
Ἡ Λίμνη (Ποίημα, κατ' ἐκλογὴν)	Ἄλφ. Λαμαρτίνος	53
Πουλιά ποῦ πάτε;	Jacqueline Bariège	57
Αὐτὸ ποῦ ἀναιρεῖσθαι (διήγημα)	O. Henry	61
Τὸ ψάρεμα τῶν μαργαριταρῶν	Roland Blackburn	65
Ἡ νέα γενεὰ μπορεῖ νὰ ζήσει καλύτερα	Roland Berg	68
Λαογραφία τοῦ ἔρωτος	Duncan Emrich	73
Ἡ κορυφὴ τοῦ κόσμου	Edwin Muller	79
Τὸ Δαρβινίδι (διήγημα σὲ συνέχειες)	Cordon Nicoll	85
Περίον	Jean Dresch	93
Ὁ ἴδς ποῦ σκοτῶνει ὅλα τὰ μικροβία	R. Graham & J. Gould	98
Κλισσὸν καὶ Εὐγενία (διήγημα)	N. Βοναπάρτης	101

Σταυρόλεξο σελ. 11, Τί ἐννοεῖτε ὅταν λέτε; σελ. 52, Ποιὸς θὰ δοῇ τὰ περισσότερα; σελ. 78.

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ

«Πατέρας καὶ Γιὸς» «Ἡ ἀπόκριψη ζωὴ τοῦ Οὐώλτερ Μίττυν»
(συνέχεια) τοῦ Κ. Χάμσον τοῦ Τζαίμης Θέριμπερ

Τὸ ἐξώφυλλό μας:

Ἡ πρωταγωνίστρια τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεάτρου Ἑλλή Λαμπέτη

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἄρθρων καὶ εἰκόνων τῆς «Ἐκλογῆς»
χωρὶς τὴν ἄδεια τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

“Ἐκλογὴ”

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Διηγήματα: Τυπογραφείου: Κ. Ι. ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ, Ἄλδου Μανουτίου 18

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛ. 57.081

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ἑσῶτ. Ἑτησ. 72

Ἑξῶτ. Ἑτησ. \$ 4.40

Ἑσῶτ. Ἑξάμ. 38

Ἑξῶτ. Ἑτησ. £ 1.16.0

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΚΟΤΟΠΟΥΔΗ

Παιεπιστημίου 48

Τηλ. 614.594

«Η Βασίλισσα
καὶ οἱ ἐπαναστάτες»

τοῦ Οδύκο Μπέτι

Μετάφρασις: Μ. Πλωρίτη.

Σκηνοθεσία: Δ. Μυράτ.

Παίζουν: Β. Ζουμπούλακη, Δ. Μυράτ,
Χρ. Τσαγανέας, Λ. Κωνσταντάρης καὶ
ἡ Ἑλένη Χατζηαργύρη.

ΠΕΡΟΚΕ

Ὁδυσσεύς 2

Τηλ. 593.730

Ἐντὸς τοῦ μηνὸς

«Χωρὶς παράσιτα»

Ἐπιθεώρησις τῶν

Θισβίου — Πρετεντέρη — Γιαλαμά

Μουσικὴ: Λυκιαρδοπούλου — Ἀνδριά-
νοῦ.

Παίζουν: Κ. Ντιριντάουα, Μ. Νέζερ,
Λ. Ὀρφανοῦ, Φ. Ντάβου, Ν. Σταυρί-
δης, Κ. Δούκας, Ἰατρίδης, Μανιατάκης,
Χριστοφορίδης, Ντοῦο Ἀρμπάρέζ, Κα-
μπανέλλης.

ΘΕΑΤΡΟΝ

ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΗΠΟΥ

«Ὀνειρο θερινῆς νύχτας»
Οὐίλλιαμ Σάξπηρ

Σκηνοθεσία: Ν. Γιαννοπούλου.

Σκηνογραφίαι: Γ. Ἀνεμογιάννη.

Διδασκαλία χοροδράματος: Ρ. Μά-
νου.

Χορογραφίαι: Ἀγ. Εὐαγγελίδη.

Παίζουν: Ἐλ. Χατζηαργύρη, Τ. Νι-
κηφοράκη, Ν. Χατζίσκος, Μ. Φωτόπου-
λος, Κ. Στολίγκας, Φίλιππόπουλος καὶ
τὸ Ἑλληνικὸ Χορόδραμα.

ΑΘΗΝΩΝ

Γιάν Σμάτς 10

Τηλ. 35.524

«Ἐνας βλάκας καὶ μισὸς»
τοῦ Δ. Ψαθά

Σκηνοθεσία: Β. Λογοθετίδη.

Σκηνογραφίαι: Μ. Ἀραβαντινοῦ.

Παίζουν: Β. Λογοθετίδης, Ἰλντα Λι-
ευκοῦ, Σ. Στεφανίδου, Ν. Χωραφά,
Εὐάγγ. Πρωτοπαπᾶς, Θ. Τζενεράλης,
Στ. Στρατηγός.

ΝΤΙΑΝΑ!

Μία μεγάλη ἐπιτυχία!
ὁ νέος τύπος σιγαρέττων
τῆς Καπνοβιομηχανίας

Παπαδωτράτος

ΓΚΛΟΡΙΑ

Πλατεία 'Αμερικής

«Πικ - Νικ»

του Ουίλλιαμ "Ιντζ
Μετάφρασις — Σκηνοθεσία: Μ. Πλω-
ρίτη.

Σκηνογραφία: Γιάννη Στεφανέλλη.

Παίζουν: "Αννα Κυριακού, "Αννα Παύ-
ταξη, "Αλίκη Γεωργούλη, "Αλέκος "Α-
λαξανδράκης, Διονύσιος Μήλας.

ΑΚΡΟΠΟΛ

"Ιπποκράτους 9

Τηλ. 614.530

«'Αστέρια της 'Αθήνας»

'Επιθεώρησις τῶν 'Ασημακοπούλου
Σπυροπούλου — Παπαδούκα

Σκηνογραφίαι: 'Ανεμογιάννη.

Χορογραφίαι: Καστρινοῦ.

Παίζουν: "Αννα καὶ Μαρία Καλουτᾶ,
Σπεράντζα Βρανᾶ, Γ. Βασιλειάδου,
Μπελίντα, Ν. Ρίζου, Βασίλης Αύλωνί-
της, 'Ορέστης Μακρῆς, Ν. Ρίζος, Μάξ,
Ζώκα—Καστρινός.

ΣΑΜΑΡΤΖΗ

Καρόλου 1

Τηλ. 54.755

«Χτυποκάρδια»

του Στ. Φωτιάδη

Σκηνοθεσία: Γεωργ. Θεοδοσιάδη.

Παίζουν: Μ. Κρεβάτα, Γ. Μαυρο-
πούλου, Σ. Κατελάρη, Δ. Νικολαΐδου,
Δ. Κωνσταντάρας, Γ. Γαβριηλίδης, Δ.
Παπαγιαννόπουλος.

ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ

Γ' Σεπτεμβρίου 102

Τηλ. 82.134

«'Ηρθα καὶ θὰ μείνω»

Σκηνοθεσία: Κατερίνας.

Σκηνογραφίαι: 'Ανεμογιάννη.

Παίζουν: Κατερίνα, Τζόλυ Γαρμπή,
'Αγνή Βλάχου, Μαρία Γιαννοπούλου.,
Χρ. Τσαγανέας, Σπαματίου 'Ηλίας, Δά-
νης καὶ ὁ Γιώργος Φούντας.

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΠΑΡΝΑΣ ΣΟΣ

1 'Ιουνίου: 'Επίδειξις σχολῆς τραγου-
διοῦ τῆς καθηγητρίας τοῦ 'Εθνικοῦ 'Ω-
δείου κ. Εἰρήνης Σκέπερος.

2 'Ιουνίου: 'Επίδειξις σχολῆς τρα-
γουδιοῦ τῆς καθηγητρίας τοῦ 'Εθνικοῦ
'Ωδείου κ. Οὐρανίας Οἰκονομίδου.

3 'Ιουνίου: 'Επίδειξις τοῦ 'Ωδείου
Νέας Σιμῶνης.

3 'Ιουνίου: 'Επίδειξις τῆς σχολῆς
Παντιακῶν Χορῶν τοῦ καθηγητοῦ κ. Δ.
Κουτσογιανναπούλου.

5 'Ιουνίου: 'Επίδειξις σχολῆς τρα-
γουδιοῦ τῆς κ. Β. 'Ελέγκελ.

6 'Ιουνίου: 'Επίδειξις σχολῆς πιάνου
τοῦ καθηγητοῦ τοῦ 'Εθνικοῦ 'Ωδείου κ.
Γεωργιάδη.

7 'Ιουνίου: 'Επίδειξις τῆς τάξεως
τραγουδιοῦ τῆς καθηγητρίας τοῦ 'Εθνι-
κοῦ 'Ωδείου κ. Κοκκινάκη.

8 'Ιουνίου: Ρεσιτάλ τραγουδιοῦ τοῦ
βαρυτόνου κ. 'Ελ. Τερζῆ.

9 'Ιουνίου: Πανηγυρισμὸς διακοσμη-
τικῆς τοῦ Μότσαρτ ἀπὸ τὸ 'Εθνικὸν
'Ωδεῖον.

11 'Ιουνίου: 'Επίδειξις τῆς τάξεως
τραγουδιοῦ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ 'Εθνι-
κοῦ 'Ωδείου κ. Παιπαλάμπρου.

12 'Ιουνίου: Συναυλία τοῦ βαρυ-
τόνου κ. Νικολαΐδη καὶ τοῦ τενόρου κ.
Αεμπίση.

13 'Ιουνίου: 'Επίδειξις τῆς τάξεως
πιάνου τῆς κυρίας Καλαντζάκη.

16 'Ιουνίου: Ρεσιτάλ τραγουδιοῦ τοῦ
τενόρου κ. Γεωργοπούλου.

17 'Ιουνίου: Συναυλία διοργανου-
μένη ὑπὲρ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Ναοῦ
'Αγίου Γεωργίου Καρύστης.

'ΑΛΕΚΤΩΡ.

Ἀπὸ τὸ 1935
γενεὰ ὁλόκληρη μεγαλώνει
μὲ τὸ παστεριωμένο νωπὸ
γάλα τοῦ τόπου τῆς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Ε

18 'Ιουνίου: Ρεσιτάλ τραγουδιού του τεγόρου κ. Β. Παπαγιάννη.

24 'Ιουνίου: Συναυλία τῶ παραρτημάτων του 'Εθνικού 'Ωδείου ὑπὲρ τοῦ «σιγαρέτου του ἀκρίτα - φρουρού τῆς Πατρίδος».

27 'Ιουνίου: 'Επίδειξις σχολῆς παιδίου του καθηγητοῦ του 'Εθνικοῦ 'Ωδείου κ. Πλάτωνος.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΠΙΔΕΙΞΕΙΣ

ΠΑΡΝΑΣ ΣΟΣ

10 'Ιουνίου: Μαθητικὴ ἐπίδειξις τοῦ καθηγητοῦ κ. Στέλιου Καφαντάρη.

15 'Ιουνίου: 'Επίδειξις Γερμανικοῦ 'Ινστιτούτου.

24 'Ιουνίου: 'Εορτὴ τοῦ 'Εκπαιδευτηρίου τῆς κ. Δ. Κωνσταντινίδου.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΠΑΡΝΑΣ ΣΟΥ

"Εως τὰς 10 'Ιουνίου συνεχίζεται ἡ "Εκθεσις "Εργοχειρῶν τοῦ τμήματος φυσιοθεραπείας Δημ. Ψυχιατρείου.

11 'Ιουνίου: "Εγκαίνια "Εκθέσεως ζωγραφικῆς τῶν κ. κ. C. καὶ M. Illye. "Εως τὰς 16 'Ιουνίου συνεχίζεται ἡ "Εκθεσις ζωγραφικῆς τοῦ κ. Τριανταφύλλου.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΖΑΧΑΡΙΟΥ

Διαρκῆς "Εκθεσις "Ελλήνων ζωγράφων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Πανεπιστημίου 39 τηλ.: 29-316

Κάθε Κυριακὴ πρωτὶ ὁργανώνεται φωτογραφικὸς περίπατος γιὰ ἀρχαρί-

ους μὲ ἀρχηγὸ ἓνα στέλεχος τῆς Ε. Φ.Ε.

Τὸν τόπο διαλέγουν οἱ ἀρχάριοι. Συγκέντρωσις, χωρὶς προηγούμενη δήλωσις, στίς 8.30 π.μ. στὸ Ζαχαροπλαστεῖο «Πικαντίλλυ» — Κύπρος» μπροστὰ στὰ γραφεῖα τῆς Ε.Φ.Ε.

Παρασκευὴ 1 'Ιουνίου: Στὰ γραφεῖα τῆς Ε.Φ.Ε. ὥρα 8.30 θὰ γίνουν Πειραματικὲς ἀσκήσεις νυκτερινῆς λήψεως ἐσωτερικῶν θεμάτων μὲ καθοδηγητὰς τοὺς κ. κ. Βερβέρη, Εὐάγγελου, Ρούτση, Χρυσόχου.

Παρασκευὴ 8 'Ιουνίου: Στίς αἴθουσες τῆς Ε.Φ.Ε. ὥρα 8.30 μ.μ. Προβολὴ διαφόρων ἐγχρώμων Slides ποὺ ἀνήκουν σὲ διάφορα μέλη.

Παρασκευὴ 15 'Ιουνίου: Στίς αἴθουσες τῆς Ε.Φ.Ε. ὥρα 8.30 μ.μ. Κριτικὴ φωτογραφιῶν «"Ἀσπρο - Μαῦρον» ἀπὸ τὸν κ. Χατζηαριστείδη καὶ ἄλλους.

Παρασκευὴ 22 'Ιουνίου: Στίς αἴθουσες τῆς Ε.Φ.Ε. ὥρα 8.30 μ.μ. Εἰδικὰ μέλη τῆς Ε.Φ.Ε. θὰ ἀπαντοῦν σὲ κάθε εἶδους ἀπορία τῶν μελῶν ἐπὶ τεχνικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ζητημάτων.

Σάββατο - Κυριακὴ - Δευτέρα 23 - 25 'Ιουνίου: "Εκδρομὴ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Πεντηκοστῆς στὴν Κύμη μέσω Καλάμου "Αλιθερίου (φεριμπότ). "Επιστροφὴ Κυριακὴ ἀπόγευμα μέσω "Αλιθερίου στὴν Χαλκίδα. Τὴν Δευτέρα θὰ ὁργανωθοῦν διάφορες ἐκδρομὲς στὴν Εὐβοία καὶ ἐπιστροφὴ στὴν Ἀθῆνα τὸ θράδυ στίς 11 μ.μ. Πληροφορίες στὰ γραφεῖα τῆς Ε.Φ.Ε. Τὴν ἐπιτροπὴ τῆς ἐκδρομῆς ἀποτελοῦν οἱ κ.κ. Α. Προκοπίου, Κ. Παπακυριακοῦ, Ν. Κυδωνιεύς, Σ. Μελετιῆς καὶ ἄλλοι. Θὰ γίνουν ἐπιτόπιες ὁμιλίαι καὶ Πειραματικὲς ἀσκήσεις καὶ θὰ λυθοῦν ὅλες οἱ ἀπορίες τῶν ἀρχαρίων. Παρακαλοῦνται οἱ μέλλοντες νὰ συμμετάσχουν νὰ φέρουν μαζί τους καὶ ὅλα τὰ ἐξαρτήματα τῶν μηχανιῶν τους.

"ΑΛΕΚΤΩΡ.

Εἶθε ΚΟΚΕΤΑ

;

● Τὸ καλοκαίρι οἱ πόροι φράζουν εὐκολώτερα. Καὶ τότε ἡ «ἀναπνοή» τοῦ δέρματος ἐμποδίζεται. Τὰ μπιμπίκια πληθαίνουν. Ἡ ὁρσιὰ τῆς ἐπίδερμιδος σβύνει κι' ἡ ὁμορφιά χάνεται.

● Γι' αὐτὸ τώρα, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλῃ ἐποχῇ, ἐπιβάλλεται ὁ καθημερινὸς καθαρισμὸς τῆς ἐπίδερμιδος σας μὲ τὸ ἄγνὸ Γαλάκτωμα Ντεμακιγιάν Μελπὴν. Μετὰ τὸν καθαρισμὸ, χρησιμοποῖστε κρέμα Λανολίνη Μελπὴν, ὡς τροφὴ τοῦ δέρματος.

ΜΕΛΠΑΝ

Ο ΦΥΛΑΞ ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΗΣ ΟΜΟΡΦΙΑΣ ΣΑΣ

ΚΥΡΙΕΣ μου, ἐντακτικὴ παρακολούθησις τῆς μόδας στὴν ἐσωτερικὴ διακόσμηση τοῦ σπιτιοῦ μᾶς ἔκανε νὰ μποροῦμε νὰ σᾶς βοηθήσωμε ἀποτελεσματικὰ καὶ ἐφέτος μὲ τὰ ὠραῖα ὑφάσματα ἐπιπλώσεως ποὺ παρελάβαμε ἤδη γιὰ τὴν χειμερινὴν σαζόν. ΡΥΘΜΟΣ, Βουλῆς 22.

ΜΟΥΣΕΙΑ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ. (Τοσίτσα και Μπουμπουλίας, τηλέφ. 663.391): Καθημερινώς 8 π.μ. — 2 μ.μ. Κυριακές 9 π.μ.—1 μ.μ. Δευτέρα κλειστόν. Είσοδος δρχ. 3. (Πέμπτη και Κυριακή είσοδος ελεύθερα).

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ. (Σασίλ. Σοφίας 22, τηλ. 71.027): Καθημερινώς 8 π.μ.—2 μ.μ. Κυριακές 9 π.μ.—1 μ.μ. Σάββατον κλειστόν. Είσοδος δρχ. 3. (Πέμπτη και Κυριακή είσοδος ελεύθερα).

ΓΕΩΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟ. (Ρούζελτ 38, τηλέφ. 610.038): Άνοικτόν έκαστην Δευτέρα και Τετάρτην 10 π.μ.—12. Είσοδος ελεύθερα.

ΜΠΕΝΑΚΗ. (Κουμπάρη 1, τηλέφ. 611.617): Καθημερινώς, πλην Τρίτης, 9.30 π.μ.—1.30 μ.μ. και 4.30—7.30 μ.μ. Κυριακή μόνον 9.30 π.μ.—1.30 μ.μ. Είσοδος δρχ. 5. (Δευτέρα είσοδος ελεύθερα).

ΖΩΟΛΟΓΙΚΟ. (Ρούζελτ 43). Άνοικτό Δευτέρα, Τετάρτη και Σάββατο 9 π.μ.—12 μεσ. Είσοδος δρχ. 5. (Δευτέρα είσοδος ελεύθερα).

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (Φιλελλήνων 38). Άνοικτό 9 π.μ.—2 μ.μ. Είσοδος ελεύθερα.

ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΟ (Προσφωρινώς στο σήκμα της Στέγης των Άπόρων Γυναικών, Αμαλίας 38). Καθημερινώς, πλην Τρίτης και Σαββάτου, 9.30—1. Είσοδος δρχ. 3.

ΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (Μοναστηράκι). Καθημερινώς 9 π.μ.—1 μ.μ. Είσοδος ελεύθερα.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ
Καψάλη 4. Τηλ. 72.469

ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 1956
Σάββατοκύριακο 2—3) 6 : 1) Γύρος

Άργολίδος (Μυκήνες — Ναύπλιο — Έπίδαυρος — Άσίνη — Τολό — Τίρυνς) με λεωφ. Πούλμαν. Όμιλητής ο Σύμβουλος της Λέσχης κ. Ν. Κούρσης. 2) Λαμία — Καμμένα Βούρλα, με λεωφ. Πούλμαν. Όμιλητής ο καθηγητής του Παινεπιστημίου κ. Γ. Γεωργαλάς και ο κ. Κ. Παπαλαζάρου. 3) Όσιος Λουκάς — Αράχωβα — Δελφοί — Ίτέα — Δεσφίνα — Χάνι Γραβιάς — Χαϊρώνεια. 4) Τήνος.

Κυριακή 3) 6 : 1) Τύμβος Μαραθώνος — Παραλία Άγ. Παντελεήμονος — Σχοινιάς. Όμιλητής ή κ. Ντενιζ Βασδέκη. 2) Άγ. Σώστης — Δερβενάκια — Νεμέα. 3) Θήβαι — Σύρτζι — Μονή Σαγματά. 4) Δασκαλειό. 5) Κιάτο — Πάσσο — Βαλτσείκα. 6) Ραφίνα — Λάκκα. 7) Γύρος Πάρνηθος. 8) Σχοινιάς. 9) Πόρος. 10) Λούτσα — Ραφίνα. 11) Δερβενάκια — Άγ. Σώστης — Νεμέα (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 12) Σούνιο — Λαγρινά — Λαύριο — Ανάδυσσος — Λομβάρδα — Βάρκιζα (χωρίς δηλώσεις). 13) Λούτσα (έκδρομη μόνο για νέους). 14) Κινέττα (έκδρομη μόνο για παιδιά). 15) Λίμνη Μαραθώνος (άπογευματινή).

Σάββατοκύριακο 9 — 10) 6 : 1) Λαμία — Πλατύστομο — Υπάτη με λεωφ. Πούλμαν. Όμιλητής ο ύφηγητής του Πανεπιστημίου κ. Κ. Άνδριωτάκης. 2) Πύργος — Όλυμπία, με λεωφ. Πούλμαν. Όμιλητής ή αρχαιολόγος κ. Άγγ. Άγγελουπούλου. 3) Μύκονος — Δήλος. Όμιλητής ο Σύμβουλος της Λέσχης κ. Ν. Κούρσης. 4) Όσιος Λουκάς — Άσπρας Σπίτιας. 5) Χαλκίδα — Άχμέτ Άγιά — Κιμάσι.

Κυριακή 10) 6 : 1) Μυκηναϊκή Άκρόπολη του Γλά — Βοιωτικός Όρχομενός — Λειβαδιά. Όμιλητής ή Βυζαντινολόγος δις Μ. Θεοχάρη. 2) Σκάλα Ωρωπού — Ερέτρια. Όμιλητής ή αρχαιολόγος κ. Ε. Βασιλικιώτη. 3) Τύμβος Μαραθώνος — Άγ. Παντελεήμον — Σχοινιάς, όμιλητής ο κ. Ι. Χαρίτος. 4) Κιάτο — Κλημέντι — Μάνα. 5) Πόρος. 6) Πόρτο Γερμενό. 7) Κινέττα. 8) Κά-

*Αυλή ης ολιγής
δαίξεται η λύπη ης*

**Θά τής πῇ τὰ λόγια
πού περιμένει μέ λαχτάρα.**

"Ότι είναι πιο φρέσκη και πιο όμορφη από όλες τις άλλες γυναίκες. Τό έρωτευμένο του βλέμμα - πού την κρίνει όμως - πεφτει επάνω της. Παρ' όλα αυτά, τίποτε δέν την φοβίζει, ζέρει ότι ή λεπτή όμορφιά του δέρματός της είναι αξιολάτρευτη. Μπορεί να την κυττάξη από πολύ κοντά κάθε πρωί, γιατί έχει έμπιστευθῇ την όμορφιά του προσώπου της στην Κρέμα της ημέρας λιπαρή ή μη λιπαρή, στη λευκή αυτή Κρέμα που γίνη που κάνει δαύματα. Λίγα λεπτά φθάνουν για να γίνη το δέρμα της απαλό, βελούδινο και να λάμψη από νειάτα και φρεσκάδα. Και τό βράδυ, μετά από μία δαυμάσια μέρα, περιποιείται τό δέρμα της με την ροζ Κρέμα ΤΟΚΑΛΟΝ που είναι για τη νύχτα. Είναι ή μόνη κρέμα που περιέχει τό ΒΙΟCEL, ένα δαυμάσιο συστατικό που ξανανειώνει και φρεσκάρει τό δέρμα κατά τόν ύπνο."

ΧΑΡΤΙΑ ΤΑΠΕΤΣΑΡΙΑΣ ριγέ, χαρτιά LAVABLE, χαρτιά τύπου σαγκρέ και πολύ φανταζι σε ωραιότατα σχέδια
παρέλαβε τό κατάστημα ΡΥΘΜΟΣ, Βουλῆς 22.

λαμος — "Αγ. Απόστολοι. 9) Σαλαμίνα — Μούλλι — Φλεβαριώτισσα. 10) Σχοινιάς. 11) "Αγ. Μορίνα Αιγίτης. 12) Κινέττα (χωρίς δηλώσεις). 13) Δασκαλειό (μόνο για νέους). 14) Ξυλόκαστρο, με λεωφ. Πούλμαν (μόνο για παιδιά). 15) Καθούρι (πρωινή). 16) Μάτι (άπογευματινή).

Σάββατοκύριακο 16—17) 6: 1) Τρίπολη — Σπάρτη — Μυστράς, με λεωφ. Πούλμαν. "Ομιλητής ο καθηγητής του Πανεπιστημίου κ. Γ. Κόλλιας και ο Βυζαντινολόγος "Επιμελητής "Αρχαιοτήτων κ. Ν. Δρανδάκης. 2) Πάρος — "Αντίπαρος, ομιλητής ο σπηλαιολόγος κ. Ι. Πετρόχειλος. 3) Αίγιο — Λόγγος — Σελευκίτικα. 4) Πόρος — Δαμάλα — Διαβολογέφυρο.

Κυριακή 17) 6: 1) Λουτράκι, με λεωφ. Πούλμαν. "Ομιλητής ο καθηγητής του Πανεπιστημίου κ. Ν. Καστάνης. 2) Δαφνί — Φανερωμένη — Κασιόβιγλα, ομιλητής η Βυζαντινολόγος δις Μ. Θεοχάρη. 3) "Αφα — "Αγ. Μαρία Αίγινης, ομιλητής η κ. Ντ. Βασδέκη. 4) Ξυλόκαστρο. 5) Σούνιο. 6) Χαλκίδα — Μπορτζι, με λεωφ. Πούλμαν. 7) Λουτράκι. 8) Κερατέα — Δασκαλειό. 9) Πόρτο Ράφτη. 10) Κανάκια. 11) Χαλκίδα — Μπορτζι, με λεωφ. Πούλμαν (χωρίς δηλώσεις). 12) Λουτράκι (χωρίς δηλώσεις). 13) Κινέττα (μόνο για νέους). 14) Πάρνηθα (μόνο για παιδιά). 15) Λούτσα (πρωινή). 16) Λουτρόπυργος (άπογευματινή).

Σάββατο 23) 6: (Πανσέληνος). Βραδινή έκδρομη στο Σούνιο.

Σάββατοκύριακο 23—24) 6: 1) "Υδρα, ομιλητής η δις Γ. Κουλιούρη. 2) Λειβάδα — Δελφοί — "Οσ. Λουκάς,

με λεωφ. Πούλμαν. "Ομιλητής η αρχαιολόγος κ. "Ελ. Βασιλιώτη. 3) Σπέτσες. Κυριακή 24) 6: 1) Βίλλια — Πόρτο Γερμενό, ομιλητής η δις Τούλα Καρυώτη. 2) "Αμφιάρειο — "Αγ. Απόστολοι. 3) Ντ. Βασδέκη. 3) Δελφοί, με λεωφ. Πούλμαν. 4) Γυλόκαστρο — Τρίκαλα Κορινθίας. 5) Πόρτο Γερμενό. 6) Πέραμα Μεγάρων — Φανερωμένη — Σελένια. 7) Κόλαμος — "Αγ. Απόστολοι. 8) Πάρνηθα. 9) "Ανάβυσσος. 10) Κασιόβιγλα. 11) Πόρτο Γερμενό (χωρίς δηλώσεις). 12) Σούνιο — Λεωγραφιά (χωρίς δηλώσεις). 13) Πόρος (έκδρομη νέων). 14) Παραλία Μάτι (μόνο για παιδιά). 15) Καθούρι (πρωινή). 16) Μάτι (άπογευματινή).

Σάββατοκύριακο 30) 6—1) 7: 1) Λαμία — Καμμένα Βούρλα — "Αταλάντη. "Ομιλητής ο ύφηγητής του Πανεπιστημίου κ. Κ. "Ανδριωτάκης. 2) Πάτρα — Γλαύκος — Κλάους "Αχαΐας — "Ιτιά, ομιλητής η οινολόγος δις Βούλα Κου (Με λεωφ. Πούλμαν). 3) Πάρος.

Κυριακή 1) 7: 1) Λιδόπει — Λαμπρινά — Καστέλλα — Δαφνί. "Ομιλητής η Βυζαντινολόγος δις Μ. Θεοχάρη. 2) Σούνιο — "Ανάβυσσος, με λεωφ. Πούλμαν. "Ομιλητής η δις Τ. Καρυώτη. 3) Χαλκίδα. 4) Πόρος. 5) "Οσιος "Ιερόθεος. 6) Γύρος Σαλαμίνας. 7) Κακή Θάλασσα. 8) Λουτράκι — "Ηραϊόν — Μπίσα. 9) Κινέττα. 10) Σκάλα "Ωρωπού. 11) Λουτράκι — "Ηραϊόν — Μπίσα (χωρίς δηλώσεις). 12) "Ανάβυσσος (χωρίς δηλώσεις). 13) Φάρος Περιστερία (για νέους). 14) Βάρκιζα (πρωινή). 15) "Αμνη Μακραθώνας (άπογευματινή). 16) ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΚΠΛΗΞΙ (μόνο για παιδιά).

Για όσους δεν έχουν συμπληρώσει την σειρά

Πωλούνται:

ΠΑΛΑΙΟΙ ΔΕΜΕΝΟΙ ΤΟΜΟΙ ΤΗΣ

(ΕΚΛΟΓΗΣ)

ΔΡΑΧΜΕΣ 30 Ο ΤΟΜΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

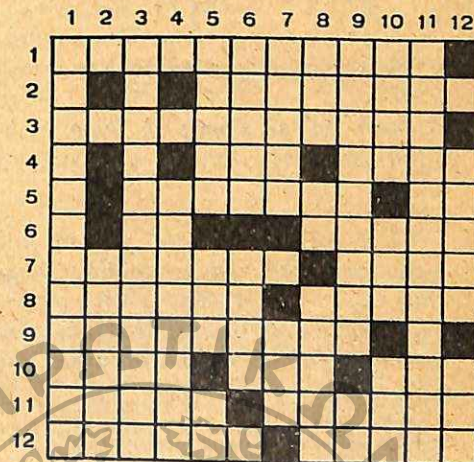
ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. "Ο πληθυντικός μιάς λέξεως που περιέχεται στην έννοια της παροιμίας «'Αναψε το λυχνάρι σου προτού νά σ' εύρη η νύκτα».
2. Καί μασιά την λέμε (αίτ.).
3. "Υπονοεί τον εύπειθ, το δε θηλυκόν του είναι... μιά των εγκλίσεων του ρήματος (αίτ.).
4. Σύμφωνον και δύο φωνήεντα, αριθμητικώς... πρό τώσων ετών γενεήνη ο Ρισελιέ! — Συστατικόν των τῶ ἀσδέστιον.
5. Σ' αυτήν ἐγεννήθη ὁ Ψυχάρης. — Χρυσός... γαλλικός.
6. Βεβαιωτικόν τῆς ἀρχαίας. — "Ιταλικὸς ἔρωτος...
7. "Ενα τέτοιο ἔμβρυον εἶναι τερατόμορφον. — Κι νηματογράφος Β' προβολῆς.
8. "Ο φερόμενος ὡς θρησκευτικὸς τῆς Ρώμης θεμελιωτής, δεύτερος αὐτῆς Βασιλεὺς, ὁ Πομπήλιος ἐπιλεγόμενος. — "Αντίπαλος τοῦ "Αμύλκα Βάρκα καὶ τοῦ "Αννίβα (ἀντίστρ.).
9. Γνωστὴ αἰγυπτιακὴ πόλις ἐπὶ τῆς δυτ. τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ ὁχθῆς (αίτ.).
10. Βέλγος φιλόλογος τοῦ 12Τ' αἰώνος, ὁ Μποναδεντούρα ντε... ἐπιλεγόμενος (πρὸ τῆς προθέσεως ἀνά ἔχετε τὸν συνθετὴν τοῦ «'Η πωληθεῖσα μνηστῆ»). — Χρῶμα πούδρας (ξεν.). — Πληθ. θηλ. ἀναφ. ἀντωνυμίας.
11. «Σοφία... τῶν κτημάτων ἀθάνατον» ('Ισοκράτης). — Σκαμπαβία τὴν λένε ἐπίσης οἱ ναυτικοὶ (γεν.).
12. "Υπέταξε τὸ Καζίνο τοῦ Μόντε Κάρλο χωρὶς... νά παίξῃ. — "Ητο ἡ Ζάν Ντ' "Αρκ.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. "Η δοτικὴ μιάς με τὴν ἀκραν αὐστηρότητα τῶν ἡθῶν συνδεομένης λέξεως.
2. Με αὐτὸν κι' ὁ Κοσμᾶς... (παροιμ.).

3. "Ετσι λέγονται τὰ ὡς ἀπολύτως γνήσια θεωρούμενα βιβλία τῆς Κ. Διαθήκης.
4. Δι' αὐτὸ κυκλοφοροῦν ἀναρίθμητα καλλυντικά (γεν.).
5. "Ελληνικὴ λουτρόπολις. — «Μαθημένο εἶν' τ' ἀρνὶ νά κουρεύεται τὸν...» (παροιμ.). — "Ομωτικὸν (ἀρχ.).
6. Αὐτὸς σὰν γεράση μασκαράς

τῶν σκυλιῶν γίνεται, λέγει μὴ παροιμία μας. — Εὐρωπαϊκὴ πρωτεύουσα.

7. Πόλις τῆς "Ηπείρου (γεν.). — Κοινωφελὲς "Ίδρυμα.
8. Μισὸ κιλό... ἑπτανησιακὸ. — Τόσα χρόνια ἔζησεν ὁ Σωκράτης. — "Υποῦλος ἐχθρὸς... ἐν καιρῷ πολέμου.
9. Αὐτῶν τῶν ἀγαθῶν στερεῖται κάθε ἐρημίτης (γεν.). — Ξενικὸν μέτρον ἐπιφανειῶν.
10. Τὸν ἐφόρευεν ὁ "Οδυσσεὺς με ἓνα κτύπημα. — Ποταμὸς καὶ νομὸς τῆς Νορμανδίας. — "Οργανα αἰσθήσεων, ἀντιστρόφως.
11. Κάτοικοι μιάς τῶν Κυκλάδων (καθαρ.).
12. Τὸ διερωτᾷται κάθε μὶς... μετὰ ἀπὸ τὰ καλλιστεία. — "Ενα ζῶον, ἀρχαϊστὶ.

Ι. Χ.

(Λύσεις στὴ σελίδα 111)

Ἐὰν παρὰ μύδι

Σὺ, πὺν ἔχεις κάλλη γιὰ προικιὰ καὶ χάρες γι' ἀντιπροικία
γιὰ νὰ πατεῖς ν' ἀνθίζουνε καὶ τ' ἄδρουσα χαλίκια,
μὰ πὺν γιὰ μὲ μονάχα
ἴσκιό βαρὺν ἐσκόρπισε θανάτου ἢ ἐμορφιά σου
ἄκουσε κάτι πὺν θὰ πῶ γεριὸς σιὰ γόνατά σου.
οὐκ ἀν παρὰ μύδι τάχα.

—Τῆς λίμνης, ἢ Νερῶϊδα, ξωθιὰ μαρμαροσιτήθα,
ποῦχε τῆς μαύρης κόλασης σιὰ μαῦρα μάτια σπίδα
γυναικεία ροῦχα ἐντύθη
περὶ ἅπ' τὸ δάσος τὸ ὑγρό, πὺν τραγουδάει ὁ γκιώνης
καί, σὺν ἐσέ, πεντάμορφη... Ἀγάπη μου θυμώνεις;
Τὸ λέει τὸ παρὰ μύδι...

Ἦρθε σιὴν κρήνη τοῦ χωριοῦ καὶ κἀθισε, κι' ἀρχίζει
τὰ δόλογοιρά της νὰ τραβᾷ μαλλιὰ καὶ νὰ ξεσκίζει
τὸ κρινομάγουλό της
καὶ κλαίει τὸν ἀρρεβῶνα της, πὺς ἔπεσε κι' ἐχάθη
σιὸ πηγαδιοῦ τ' ἀνήλιαγα καὶ στοιχειωμένα δάθη
καὶ τρέμει τὸ γονιό της.

Περνοῦν διαβάτες γνωστικοὶ τὴν βλέπουν καὶ τραβοῦνε,
κάπου μὲ δυὸ γλυκόλογα τῆς ζαχαρογελοῦνε
κι' ἀπὸ δῶ πάνε κι' ἄλλοι...
Περὶ κι' ὁ νιὸς Τραγουδιστής, μοναχογνιδὸς τῆς χήρας,
κοιλάρφανο χλωμὸ παιδὶ ποῦχε προικιὸ τῆς μοίρας
μόνο καρδιὰ μεγάλη.

—«Δαμπάδα ἐμπρὸς σιὰ κάλλη σου καὶ τὴ ζωὴ μου ἀνάδω,
πάρε με πάντα κ' ἔχε με τῆς ὁμορφιάς σου σκλάβο
καὶ δοῦλο τῆς ἀγάπης,
τὸν ἀρρεβῶνα πῶχασες —κι' ἄς εἶναι κι' ἄλλοι— θγάζω,
σιὰ στοιχειωμένα τὰ νερά, ἂν εἶναι, δὲν τρομάζω
ἢ δροῦκος ἢ ἀράνης!»

Δὲν τὸ εἶπε, δὲν τ' ἀπόσωσε, τὸν δένει ἀπὸ τὴ μέση
καὶ σιὸ πηγάδι τὸ βαρὺ... Πές μου, Κερά, σ' ἀρέσει
ἢ ὡς ἐδῶ νὰ μείνω;
βλέπω τὸν ὕπνο μῆνυμα σιὰ μάτια σου νὰ στέλλει,
μὴν τονε διώχνεις; πιότερο τί τάχα νὰ σὲ μέλλει
γιὰ μένα ἢ γιὰ κείνο;

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα τοῦ κόσμου

Ο ΥΠΑΡΕΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΙΡΚΕΓΚΑΑΡΝΤ ΩΣ ΤΟΝ ΣΑΡΤΡ

Τοῦ

F. BRANDT

Ὁ Σόρεν Κίρκεγκααρντ, ὁ γνωστὸς Δανὸς φιλόσοφος, γεννήθηκε στὴν Κοπεγχάγη τὸ 1813. Τὸ 1840 ἔγινε διδάκτωρ τῆς Θεολογίας καὶ λίγο ἀργότερα δημοσίευσε τὰ πρῶτα του ἔργα. Τὰ κυριώτερα βιβλία του εἶναι «Ἡ ἔτσι... ἡ ἄλλοιως» (1843), «Σταθμὸς στὸ δρόμο τῆς ζωῆς» (1845), «Ἐπιστολὴ» (1846) καὶ δύο μικρὰ βιβλία: «Ἡ ἐννοία τῆς ἀγωνίας» (1844) καὶ «Τὸ θανατηφόρο νόημα» (1849). Ὁ στοχασμὸς τοῦ Κίρκεγκααρντ, πὺν μπορούμε νὰ τὸν τοποθετήσουμε πλάι στους μεγάλους φιλοσόφους, τὸν Σωκράτη, τὸν Πασκάλ, τὸν Σοπενάουερ, τὸν Νίτσε, ἀποτελεῖ τὴν ἀπαρχὴ τῆς σύγχρονης φιλοσοφίας τοῦ ὑπαρξισμοῦ, ὅπως τὴν βοήθησε στὸν Γκαμπριέλ Μαρσέλ, τοῦ Κάρλ Τζάκσον, τοῦ Χάιντεγκερ καὶ τοῦ Ζαν-Πὼλ Σαρτρ.

Ὅταν ὁ Σόρεν Κίρκεγκααρντ πέθανε τὸ 1885 σὲ ἡλικία σαράντα δύο ἐτῶν μόνον, κανένα ἔργο του δὲν εἶχε ἀκόμη μεταφραστῆ σὲ ἄλλη γλῶσσα. Δὲν εἶχε ποτέ του φροντίσει γι' αὐτό, ἀφήνοντας, κατὰ τὴ συνήθειά του, αὐτὴ τὴ μέριμνα στὴν «πρόνοια», θεῖαιος πὺς ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ἐρχόταν ἡ ἐποχὴ τῆς δόξας του. Τὸ 1920 τὰ ἔργα τοῦ Κίρκεγκααρντ εἶχαν σχεδὸν ὅλα μεταφραστῆ σιὰ γερμανικά. Καὶ ὑπῆρχαν ἤδη γιὰ τὸν Κίρκεγκααρντ γραμμένες ἀρκετὲς γερμανικὲς μελέτες πὺν τοῦ ἔδιναν τὴ θέσι πὺν τοῦ ἀρμοζε ὡς φιλοσόφου, θεολόγου καὶ ποιητοῦ. Ἀπὸ τὴν Γερμανία ἡ φήμη του διαδόθηκε σιὰ Γαλλία, τὴν Ἀγγλία καὶ τὴν Ἀμερικὴ καὶ γενικά σὲ ὅλες τὶς χώρες πὺν συνδέονται μὲ τὴν φιλοσοφία τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. Σήμερα ὑπάρχουν πολλὲς μεταφράσεις τῶν ἔργων τοῦ σὲ πολλὲς γλῶσσες, ἀκόμη καὶ σιὰ ἰαπωνικά. Μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνα μας ὁ Σόρεν Κίρκεγκααρντ ἔγινε παγκόσμια γνωστὸς στὸν κόσμον τῆς φιλοσοφίας, ἀλλὰ σις τελευταῖες δύο ἢ τρεῖς δεκαετίες ἡ φήμη αὐτὴ ἀπέκτησε μιὰ ιδιαίτερη λάμψη καὶ ἔχει ἐπιβληθῇ

σὲ εὐρύτερους κύκλους μετὰ τὴν ἐμφάνισι τοῦ «ὕπαρξις» κατὰ τὸ 1925.

☆

Ὡς ἓνα σημεῖο ὁ Κίρκεγκααρντ συνδέει τὴν ἀντίληψί του γιὰ τὴν ὑπαρξί μετὰ τὸ νόημα πού δίνουμε στὴν λέξι «ὕπαρξις» στὴν συνήθη γλῶσσα. Ὁ «ὕπαρξτος στοχαστής» —δηλαδή ὁ φιλόσοφος σύμφωνα με τὸν Κίρκεγκααρντ— εἶναι ὁ ἄνθρωπος πού ἀσχολεῖται με πάθος καὶ κατὰ βάθος με τὰ βασικά προβλήματα τῆς «ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως».

Ἀνάμεσα στὰ προβλήματα τῆς ὑπάρξεως τὰ ὁποῖα ἀπασχόλησαν τὸν Κίρκεγκααρντ ἦταν καὶ ἡ ὑπαρξί μετὰ τὸν θάνατο. Ἀπὸ τὴν χριστιανικὴ ἀποψη αὐτὸ εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς αἰώνιας σωτηρίας. Ἔτσι θισκόμαστε μπρὸς σὲ ἓνα γνήσιο ὑπαρκτικὸ πρόβλημα σύμφωνα με τὴ σκέψι τοῦ Κίρκεγκααρντ, πρῶτα γιατί τίθεται τὸ ἐρώτημα ἂν ἡ ἀνθρώπινη ὑπαρξί εἶναι περιορισμένη στὴν σύντομη περίοδο τῆς πρόσκαιρης ζωῆς ἢ ἂν μπορῇ κανεὶς νὰ προσδοκᾷ μιὰ αἰώνια ζωή. Καὶ ἔπειτα, γιατί τὸ ἴδιο τὸ ἐρώτημα ἀποτελεῖ ἀκρίβως ἓνα πρόβλημα. Δὲν ξέρουμε τίποτα γιὰ τὴ ζωὴ μετὰ θάνατον καὶ δὲν ξέρουμε τίποτα γιὰ τὴν ἀλήθεια τοῦ χριστιανισμοῦ. Βλέποντας τὸ θέμα ἀντικειμενικὰ εἶναι ἀδύνατο νὰ καθορίσουμε ποῖο εἶναι ἀληθινὸ καὶ ποῖο εἶναι ψεύτικο. Τὸ ἄτομο εἶναι ἐκεῖνο πού θὰ ἐκλέξῃ τί θέλει νὰ πιστέψῃ ἢ τί δὲν θέλει νὰ πιστέψῃ καὶ ἂν ἡ ἐκλογή του εἶναι γνήσια καὶ ἀληθινή, τότε θὰ σφραγίσῃ ὁλόκληρὴ τὴν ἰδεολογία του γιὰ τὴ ζωὴ. Αὐτὸ ἀληθεύει γιὰ ὅλες τὶς λύσεις τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς ὑπάρξεως.

Ὁ Κίρκεγκααρντ πιστεύει ὅ-

τι στὰ προβλήματα τῆς ὑπάρξεως «ἡ ὑποκειμενικὴ ἀλήθεια ἢ τὸ ψεῦδος» εἶναι ἔννοιες πού διακρίνονται ἀπολύτως. Δίπλα στὴν κλασικὴ καὶ πατροπαράδοτὴ ἔννοια τῆς ἀλήθειας —τὴν «ἀντικειμενικὴ» ἔννοια— ὁ Κίρκεγκααρντ ὑποστηρίζει γιὰ «τὶς σφαίρες τῆς ὑπάρξεως» μιὰ ἔννοια ἀλήθειας ἐντελῶς διαφορετικὴ, αὐτὴν πού οἱ ὑπαρξιστὰς συχνὰ ὀνομάζουν «ὕπαρξιστικὴ ἔννοια τῆς ἀλήθειας». Αὐτὴ εἶναι μιὰ ἀλήθεια «ὕποκειμενικὴ», πού ὁ ἴδιος ὁ Κίρκεγκααρντ τὴν διατύπωσε με τὸν ἀκόλουθο παράδοξο ὀρισμὸ: «Ἡ ὑποκειμενικότης εἶναι ἡ ἀλήθεια». Γιὰ νὰ δώσουμε ἓνα παράδειγμα: ἡ ἀλήθεια τοῦ χριστιανισμοῦ δὲν μπορεῖ νὰ ἐκφρασθῇ με τρόπο ἀντικειμενικόν. Ἀλλὰ ἐκεῖνος πού πιστεύει στὸν χριστιανισμό με πάθος καὶ εὐλικρίνεια βρίσκεται στὴν ἀλήθεια καὶ γι' αὐτὸν ὁ χριστιανισμός εἶναι μιὰ «ὕποκειμενικὴ ἀλήθεια». Ἐπίσης, αὐτὸς πού λατρεύει ἓνα εἰδωλό με πάθος καὶ εὐλικρίνεια, λατρεύει ἓναν ἀληθινὸ θεόν. Ὡστε τὸ κριτήριον τῆς ὑπαρξιστικῆς ἀλήθειας εἶναι τὸ πάθος, ἡ εὐλικρίνεια, με δυὸ λόγια ὅτι ἀναφέρεται στὸ συναίσθημα.

☆

Τὸ ἔτος 1920 ὑπῆρξε ἔτος ἀποφασιστικόν γιὰ τὴν ἐπίδρασι τοῦ Σόρεν Κίρκεγκααρντ στὴν διεθνὴ φιλοσοφία. Αὐτὸ τὸ ἔτος δημοσιεύθηκε τὸ ἔργο τοῦ Κάρλ Τζάσπερς «Ψυχολογία τῶν κοσμοθεωριῶν», πού ἐγκαινίασε τὴν φιλοσοφία τὴν εἰδικῶς λεγόμενη ὑπαρξιστικὴ, ἡ ὁποία στὶς γενικὲς καὶ κύριες γραμμὲς τῆς βασίζεται στὸν Κίρκεγκααρντ. Ἡ ἐπίδρασι τοῦ Κίρκεγκααρντ γίνεται αἰσθητὴ σὲ ὅλο σχεδὸν τὸ ἔργο τοῦ Κάρλ Τζάσπερς, πού κι' αὐτὸ βέβαια σὲ μεγάλο βαθμὸ συνετέλεσε στὴν φήμῃ τοῦ Δανοῦ

φιλοσόφου. Ὅσον ἀφορᾷ τὶς πηγὲς τῆς ἐμπνεύσεώς του, ὁ Κάρλ Τζάσπερς εἶπε πὼς ὁ Κίρκεγκααρντ καὶ ὁ Νίτσε μελέτησαν με τρόπο βαθειὰ προσωπικόν καὶ πρωτότυπο τὰ προβλήματα τῆς ὑπάρξεως καὶ περιγράψανε τὶς δυνατότητες τοῦ ἀνθρώπου με ἔργα μοναδικὰ στὸ εἶδος τους. Λίγα χρόνια μετὰ τὴν ἔκδοσι τοῦ βιβλίου τοῦ Κάρλ Τζάσπερς κυκλοφόρησε τὸ σημαντικὸ ἔργο τοῦ Μάρτιν Χάιντεγκερ «Ὑπαρξίς καὶ χρόνος» (1927).

Τὸ δύσκολο αὐτὸ βιβλίο θεωρεῖται τὸ καθαυτὸ βασικὸ ἔργο τοῦ δογματικοῦ ὑπαρξισμοῦ. Καὶ σ' αὐτὸ ἡ κύρια ἐμπνευσις προέρχεται ἀπὸ τὸν Κίρκεγκααρντ.

Σὲ πολλὰ σημαντικὰ σημεία ὁ Χάιντεγκερ υἱοθέτησε τὶς σκέψεις καὶ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Κίρκεγκααρντ, ἀλλὰ ἐνῶ ἐκεῖνος ἐνδιαφερόταν κυρίως γιὰ ἓναν χριστιανικὸ ὑπαρξισμό, τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Χάιντεγκερ προσανατολίζεται πρὸς ἓνα ἀθεϊστικὸ ὑπαρξισμό, ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὸν ἀθεϊσμὸ τοῦ Νίτσε. Ὁ Χάιντεγκερ ἄλλωστε ἐπιμένει στὸ γεγονός ὅτι διηύρυνε τὴ σφαῖρα τῶν ὑπαρξιστικῶν προβλημάτων καὶ συμπεριέλαβε σ' αὐτὰ καὶ τὴν ὄντολογία, με τὴν ὁποία δὲν ἀσχολήθηκε πολὺ ὁ Κίρκεγκααρντ.

Στὴ Γαλλία ἐκπρόσωπος τοῦ ὑπαρξισμοῦ εἶναι κυρίως ὁ Ζὰν-Πὼλ Σάρτρ, με τὸ ἔργο «Τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν» (1943). Ὁ ὑπαρξισμός του συμφωνεῖ με τὸν ὑπαρξισμό τοῦ Χάιντεγκερ, ἢ μᾶλλον τὸν συνεχίζει. Ὁ Σάρτρ ἀντιπροσωπεύει ἓναν ἀθεϊστικὸ ὑπαρξισμό καὶ ἀσχολεῖται πολὺ με τὴν ὄντολογία. Ὁ Σάρτρ δο-

κίμασε ἄλλωστε νὰ δώσῃ ἓνα σύντομο ὄρισμὸ τοῦ ὑπαρξισμοῦ ἐξετάζοντάς τον ἐν σχέσει με τὸ πρόβλημα τῶν σχολαστικῶν ὁρῶν «ὕπαρξις» καὶ «οὐσία».

Κατὰ τὸν Ζὰν-Πὼλ Σάρτρ, ἡ σκέψις ὅτι «ἡ ὑπαρξί προηγείται τῆς οὐσίας» εἶναι χαρακτηριστικὴ τοῦ ὑπαρξισμοῦ. Τοῦτο σημαίνει πὼς ἡ ὑπαρξί αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν εἶναι χωρὶς σχέδιο, χωρὶς ἔννοια, χωρὶς προκαθορισμένο σκοπὸ καὶ ὅτι δὲν ἔχει ἄλλη ἔννοια παρὰ αὐτὴν πού τῆς δίνουμε ἐμεῖς. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ μιὰ μεγάλη εὐθύνη βαθαίνει «ἐκείνον πού ὑπάρχει». Γενικὰ ὑπάρχουν πολλὰ στοιχεῖα στὶς διαφορὲς μορφὲς τοῦ «ὕπαρξις» πού μένουν ἀρκετὰ ἀόριστα καὶ ἀναρωτιέται κανεὶς τί θὰ ἔλεγε γι' αὐτὰ ὁ ἴδιος ὁ Κίρκεγκααρντ.

☆

Ὁ Σόρεν Κίρκεγκααρντ στάθηκε καθαρὰ ἀτομιστής. Κανένας ἄλλος στὴν ἱστορία τοῦ ἀτομισμοῦ δὲν ἄφησε τὴ σφραγίδα του τόσο ὅσο αὐτὸς στὴν ἔννοια τοῦ ἀτόμου. Ἀλλωστε ὁ ἀτομισμός μπορεῖ νὰ πάρῃ πολλές μορφές. Ὁ ἀτομισμός τοῦ Κίρκεγκααρντ ἦταν χριστιανικός με μιὰ ἀπόχρωσι πρωτόγονου χριστιανισμοῦ, αὐτὸ πού ὁ φιλόσοφος ὀνομάζει «τὸ ἄτομο ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ». Καταλάβαινε ὅμως πὼς οἱ ἀπόψεις του γιὰ τὸ ἄτομο ἰσχύουν καὶ γιὰ ὅλες τὶς ἄλλες «σφαῖρες τῆς ὑπάρξεως». Με τὴν ἰσχυρὴ του ἐπὶ κλήσι στὴν προσωπικότητα τοῦ ἀτόμου, στὴν εὐθύνη του καὶ στὴν ἀθηντικότητα του ὁ Κίρκεγκααρντ φαίνεται νὰ μὴν ἔχῃ τὸν ἴσο του στὴν φιλοσοφία τῆς σύγχρονης ἐποχῆς.

6

ΑΦΗΣΕ ΤΑ ΝΕΥΡΑ ΣΟΥ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

‘Από τὸ βιβλίο τοῦ Lecler «Ἐὰν ἀφήσῃς τὰ νεύρα σου στὸ χερί τοῦ Θεοῦ».

Ἐκδοσις Κακουλίδου.

Ο θυμὸς κι’ ὁ ἐρεθισμὸς εἶναι —πολὺ περισσότερο παρὰ ἡ ἀγωνία καὶ ἡ μέριμνα— τὸ γινώρισμα τοῦ νευρικοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ αἰτία τῶν πρὸ διαφορετικῶν ἐνοχλήσεων. Ἰδίως τὰ νεύρα τῶν ἀγγείων πάσχουν μὲ τὴν ὀργή καὶ τὸν ἐρεθισμὸ σὲ τρόπο, ποὺ ἄλλοτε δημιουργεῖται ὠχρότης τοῦ προσώπου κι’ ἄλλοτε μεγάλη συρροή αἵματος στὸ κεφάλι.

‘Ο θυμὸς κι’ ὁ ἐρεθισμὸς εἶναι εἴτε μία συγκρατημένη ὀργή, μὲ τὴν ὁποῖαν ὁ ἄνθρωπος ἐξεγείρεται γιὰ τὰ δικά του σφάλματα, εἴτε μία ὀργή, ποὺ ἐκδηλώνεται πρὸς τὰ ἔξω, καὶ μὲ τὴν ὁποία ἐξεγείρεται κανεὶς γιὰ τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων καὶ ἐκδηλώνει τὴ δυσἀρεσκεία του γι’ αὐτά. Στὸ δάθος καὶ τὰ δύο εἶδη τῆς ὀργῆς —ἀν ἐξαίρεση κανεὶς τὴν ἱερὴ ἀγανάκτησι— εἶναι ἐκδηλώσεις τοῦ ἐγωϊσμοῦ.

Καθένας, ποὺ ὀργίζεται καὶ ἐρεθίζεται, ἀποδεικνύει, πὼς τὸ ‘Εγὼ του στέκεται στὸ κέντρο. Γιατὶ αὐτὸς θυμώνει ἐπειδὴ ἔκαμε κάτι ἐσφαλμένα, σὲ τρόπο ποὺ ἡ παθαίνει ζημιὰ ἢ χάνει τὴν ἐκτίμησι τῶν συνανθρώπων του. Ἐπίσης αὐτὸς ἐρεθίζεται, ὅταν οἱ ἄλλοι δὲν κάνουν ὅ,τι θέλει ἢ ὅταν νοιώθῃ πὼς προσβάλλεται ἀπ’ αὐτούς. Ἐπειδὴ αὐτὸς δὲν ἔχει μπροστά στα μάτια του μόνον τὸ δικό του συμφέρον, γι’ αὐτὸ καὶ σὲ κάθε ἀσήμαντο ἀκόμη πράγμα ποὺ παρεμβάλλεται στὸ δρόμο του βλέπει ἀφορμὴ γιὰ διέγερσι. Δὲν μπορεῖ ἥρεμα νὰ σκεφθῇ, μήπως ὁ ἄλλος ἔχει ἐν μέρει δίκαιο, μὰ ἐξεγείρεται γιὰ τὴν φανταστικὴ ἀδίκια ποὺ τοῦ ἔγινε. Δὲν μπορεῖ νὰ ὑποφέρει τὴς ἰδιορρυθμίας καὶ τὰ σφάλματα τοῦ ἄλλου καὶ βλέπει σ’ αὐτὸν μόνον τὴν ἐνοχὴ καὶ τὴν εὐθύνη, ἐνῶ αὐτὸς εἶναι ἴσως ἕνας ἄνθρωπος ἀρρωστος ἢ χωρὶς ἀνατροφή, τὸν ὁποῖο πρέπει κανεὶς μόνον νὰ λυπάται, ἢ καὶ ἕνα παιδί, ποὺ μόλις μπορεῖ νὰ θεωρητῇ ὑπεύθυνον γιὰ τὴς πράξεις του.

Καὶ πάλι σοῦ δίνω τὴν συμβουλὴ: Ν’ ἀποθέσῃς τὸν θυμὸ καὶ τὸν ἐρεθισμό σου, ποὺ σὲ κάνει τόσο νευρικό, στὸ χερί τοῦ Θεοῦ!

Νὰ ἔχῃς μπροστά σου τὸ γεγονός, πὼς τὸ θέλημα τοῦ Ἰησοῦ γιὰ τοὺς μαθητάς Του ἦταν τὸ νὰ μάθουν αὐτοὶ ἀπ’ Αὐτὸν πράγματα καὶ ταπεινοφροσύνη, ν’ ἀγαποῦν τοὺς συνανθρώπους τους, νὰ εἶναι μακρόθυμοι καὶ νὰ ἔχουν ὑπομονὴ γιὰ τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων! Ἡ ἀγάπη λογαριάζει τοὺς ἄλλους, ζητάει νὰ μετατεθῇ στὴν κατάστασί τους, δὲν προσκρούει διαρκῶς σὲ ἀδυναμίες κι’ ἀτέλειες, μὰ τὴς παραβλέπει. «Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ..., οὐ παροξύνεται, οὐ λογιζεται τι κακόν..., πάντα στέγει, πάντα ὑπομένει» (Α΄ Κορ. 13,4—7). Ἡ καλωσύνη συμβιβάζεται μὲ τὸν ἄλλο κι’ ἀνέχεται τὰ σφάλματά του. Νὰ ἐξετάζῃς κάθε τι, ποὺ θέλει νὰ σὲ διεγείρῃ, μέσα στὸ φῶς τῆς αἰωνιότητος, καὶ νὰ μὴ βλέπῃς τραγικὰ τὴς μηδαμινότητος τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

Ἐπίσης ὁ ἀνυπόμονος, ὅπως ὁ ὀργίλος κι’ ὁ εὐερέθιστος, στὸ δάθος του εἶναι ἕνας ἐγωϊστὴς ἄνθρωπος. Ὅλα πρέπει νὰ γίνωνται ὅσον τὸ δυνατόν γρήγορα, γιὰ νὰ ἱκανοποιῶνται οἱ ἐπιθυμίες του.

Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι, ὁ Χριστιανός, παρ’ ὅλη τὴν ἐργασία του, νὰ μὴ διαίχεται νευρικά μὰ νὰ εἶναι ἐσωτερικὰ γεμάτος γαλήνη. Γιατὶ ἡ διασύνη δὲν σημαίνει μόνον μία σπασμωδικότητα τῶν νευρῶν, μὰ ἐπίσης τὸν πνευματικὸ θάνατο. Κι’ ἐκτὸς αὐτοῦ ἡ νευρικὴ διασύνη εἶναι μία μεταδοτικὴ ἀρρώστεια, γιατί αὐτὸς ποὺ τὴν ἔχει κάνει ἀνήσυχο ὁλόκληρο τὸ περιβάλλον του. Καὶ πάλι ἰσχύει ἐδῶ: Ν’ ἀποθέσῃς τὴ διασύνη σου στὸ χερί τοῦ Θεοῦ! Στὴν ἀγωνία καὶ στὴν μέριμνα, στὸ θυμὸ καὶ στὸν ἐρεθισμό, στὴν ἀνυπομονή καὶ στὴ διασύνη, πάντοτε νὰ ἀφήνῃς τὰ νεύρα σου στὸ χερί τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ παίρνῃς δύναμι ν’ ἀντιμετωπίζῃς τὴς ψυχικὲς αὐτὲς ἀρρώστειες.

Ξέρετε

νὰ κάνετε μωάνιο;

Τὸ δωμάτιο τοῦ λουτροῦ καταφύγιο ἐναντίον τῆς νευρικῆς ὑπερεντάσεως.

Τοῦ

GEORGES BRIVAT

Οταν στὶς ἀνασκαφὲς τῆς Πύλου, στὸ ἀρχαῖο παλάτι τοῦ Νέστορος οἱ ἐργάτες ἔφεραν στὸ φῶς μιὰ αἶθουσα λουτροῦ διακοσμημένη μὲ μωσαϊκὰ καὶ φτιαγμένη πρὶν ἀπὸ 3.000 χρόνια εἰδοποιήθηκε ἀμέσως ὁ ἀρχαιολόγος Κάρλ Μπλέγκεν, ποὺ παρακολουθοῦσε τὴς ἀνασκαφές. Ὁ διαπρεπὴς καθηγητὴς θαύμασε τὴς κομψὲς διακοσμῆσεις ποὺ στόλιζαν τὴν μπανιέρα, τὸ ὕδραυλικὸ δίκτυο χάρις στὸ ὁποῖο τὸ νερὸ ἀνανεωνόταν αὐτομάτως καὶ τὴν πολυτέλεια ποὺ περιέβαλλε τὸν πανάρχαιο βασιλιὰ τὴν ὥρα τοῦ λουτροῦ του. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ τὸν ἔκανε νὰ ἐκπλαγῇ ἦταν πὼς βρῆκε στὴν αἶθουσα τοῦ λουτροῦ ἕνα κύπελλο σμαλτωμένον.

Ὡστε, σκέφθηκε, πρὶν ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες χρόνια ὁ Νέστωρ εἶχε τὴν συνήθεια νὰ πίνει στὸ λουτρό του, μιὰ συνήθεια ποὺ οἱ σύγχρονοι «λουτρολόγοι» θέλουν τώρα μόλις νὰ διαδόσουν καὶ ποὺ θὰ φέρῃ ἀσφαλῶς μιὰ ἐπανάστασι στὰ λουτρικά μας καθιερωμένα.

Ὡς πρὶν ἀπὸ λίγο ἀκόμη καιρὸ ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος θεωροῦσε τὸ λουτρό του σὰν ἕνα χωρὸ αὐστηρὸ καὶ ψυχρὸ, προωρισμένο μόνον γιὰ τὴς ἀνάγκες τῆς ὑγιεινῆς. Σήμερα γιὰ τὴν ἐγκατάστασι τοῦ λουτροῦ ἐοδεύει συχνὰ πολὺ περισσότερα παρὰ γιὰ ἄλλα δωμάτια. Ἀρχιτέκτονες καὶ διακοσμηταὶ προσπαθοῦν νὰ δώσουν στὸ λουτρό κάτι ἀπὸ τὴν πολυτέλεια ποὺ χαρακτηρίζε τὴς ἀρχαῖες θέρμες ἢ τὰ χαμάμ τῆς ἀνατολῆς. Κι’ αὐτὸ γιὰτὶ τὸ μπάνιο ἔγινε γιὰ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον τὸ εὐνοούμενόν του καταφύγιο ἐναντίον τῆς νευρικῆς ἐντάσεως, τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ τῆς υγείας του.

Ἐκεῖ χαλαρῶναι, τραγουδᾶ, κάνει φασαρία ἢ λαγοκοιμᾶται. Χρειάστηκαν 3.000 χρόνια γιὰ νὰ ἀποκαλυφθῇ τὸ μυστικὸ τοῦ Νέστορος.

Πάντως δὲν πρέπει νὰ κάνῃ κανεὶς μπάνιο μὲ δικό του σύστημα γιατί καμμιά φορὰ φέρνει ἀντίθετο ἀποτέλεσμα ἀπ’ αὐτὸ ποὺ ἐπιθυμεῖ.

Ἐπὶ ἀρκετοὺς μῆνες αἰσθανό-

μουνά κάθε μέρα νωρίς το απόγευμα μια άκατανίκητη νύστα κι' αυτό με ένοχλούσε στη δουλειά μου. 'Όστος δεν μου έλειπε ο ύπνος γιατί κοιμόμουνά κάθε βράδυ 8 ως 9 ώρες. Μίλησα για την παράξενη αυτή νάρκη σε ένα φίλο μου γιατρό που με ρώτησε άμέσως! «Μήπως κάνεις το πρωί πολύ ζεστό μπάνιο;» Πραγματικά κάθε πρωί μου άρεσε να κάνω ένα ζεστό-ζεστό μπάνιο σε νερό 37 — 38 βαθμών. Αυτή ήταν η εξήγηση της ύπνηλίας που μ' έπιανε. 'Ακολούθουσα ένα σύστημα κατάλληλο για κείνους που έχουν άπνιες ή νεύρα. 'Αν έκανα το ίδιο μπάνιο, το βράδυ θά κοιμόμουνά ωραία ξύπνι κι' αν τα νεύρα μου ήταν σε υπέρταση. Το ζεστό μπάνιο, μου εξήγησε ο γιατρός, είναι ένα από τα ισχυρότερα καταπραυντικά. Σε πολλές νευρολογικές κλινικές νοσηλεύουν ύστερικές καταστάσεις με ζεστά μπάνια που κρατούν συχνά 48 ώρες και φέρνουν ευεργετικά άποτελέσματα. Με συμβούλεψε λοιπόν να περιορίσω το ήμειωρο μπάνιο μου σε δεκάλεπτο γιατί όλο το μυστικό της ύδροθεραπείας βρίσκεται στον συγχρονισμό της διαρκείας του λουτρού με την θερμοκρασία του.

ΤΟ ΖΕΣΤΟ ΝΕΡΟ ΕΠΙΔΡΑ ΚΑΤΑ ΔΥΟ ΣΤΑΔΙΑ

Στάδιο α'

“Ένα ζεστό μπάνιο έχει στο σώμα δύο διαδοχικές επιδράσεις. Μέσα στα δέκα πρώτα λεπτά έχει επίδραση τονωτική. 'Αν το νερό είναι κατά τρεις βαθμούς πιο θερμό από την έσωτερική θερμοκρασία του σώματος (πράγμα που άρκει για να θεωρούμε το μπάνιο ζεστό), τα αίμοφόρα άγγεία που βρίσκονται κοντά στην επιδερμίδα διαστέλλονται άμέσως για να διατηρη-

σουν το σώμα στους 37 βαθμούς. 'Η καρδιά βέβαια χτυπά πιο γρήγορα, ο σφυγμός επιταχύνεται, ή πίεσις του αίματος άνεβαίνει. Στους 38 βαθμούς οι πόροι του δέρματος άνοίγουν. Το λουτρό επιβάλλει στον οργανισμό μια ένταση, μια άναγκαστική δοκιμασία που διεγείρει τα έπινεφρίδια και προκαλεί ταχεία έκκριση όρμονων. 'Αν βγή κανείς από το μπάνιο στο στάδιο αυτό νοιώθει τονωμένος και σε ωραία «φόρμα» για όλη την ημέρα.

Στάδιο β'

“Αν όμως το μπάνιο παραταθή περισσότερο από δέκα λεπτά προκαλείται μια αντίδραση. Οι μύς χαλαρώνουν, ή άναπνοή ξαναγίνεται κανονική, αλλά ή θερμοκρασία του σώματος άνεβαίνει γρήγορα και ή καρδιά άναγκάζεται να χτυπήσει άκόμη πιο δυνατά για να τροφοδοτήσει τα διεσταλμένα άγγεία. Οι καρδιακοί που κάνουν ζεστά μπάνια διατρέχουν κίνδυνο. Και τί να πη κανείς για μερικούς «άθλητικούς» τύπους που με την δικαιοσύνη ότι έτσι δροσίζονται και αίσθάνονται καλύτερα κάνουν ύστερα από το ζεστό μπάνιο ένα κρύο ντους; 'Η τόνωσι πάλι διαταράσσεται, τα άγγεία συστέλλονται, ο σφυγμός αúξάνεται, και ή καρδιά άντλει αίμα άπελπισμένα για να άντιμετωπίσει τον κλονισμό. Αυτή ή τακτική θά φέρη πολύ γρήγορα μια νευρική κατάπτωση.

Για όλους αυτούς τους λόγους μπορούμε να πούμε πως δεν υπάρχει μία μόνο συνταγή για το «τέλειο» μπάνιο που να μπορούν να την χρησιμοποιούν όλοι. 'Ακόμη και το αίσθημα του κρύου και του ζεστού είναι καθαρά άτομικό. Σε μερικούς ανθρώπους το νερό φαίνεται ζεστό μόλις περάσει τους 34—36 βαθμούς.

Μόλις πλησιάσει το καλοκαίρι άκούει κανείς να γίνεται λόγος

πιο πολύ για μπάνιο κρύο. 'Όστόσο ή εποχή δεν άλλάζει τον μηχανισμό της τονώσεως και της άντιδράσεως του οργανισμού. Το θερμό λουτρό των είκοσι λεπτών σε μέρα μεγάλης ζέσης καμάρει και χαλαρώνει τα νεύρα όπως και ένα κρύο μπάνιο των δέκα λεπτών το πρωί μιας χειμωνιάτικης μέρας είναι ένα άσυναγώνιστο τονωτικό. Μόλις όμως άναφέρουμε τα κρύα μπάνια τίθεται άμέσως το θέμα ήλικίας. Το νευρικό σύστημα του ανθρώπου, ή λειτουργία των άντιδράσεών του, δεν συμπληρώνεται παρά μετά την ήβη, δηλαδή γύρω στα 16 χρόνια. Γι' αυτό τα παιδιά και οι έφηβοι δεν δέχονται ευχαρίστως το μπάνιο σε λιγώτερο από 18 βαθμούς. 'Ετσι και μετά τα πενήντα το κρύο μπάνιο μπορεί να θέση σε σκληρή δοκιμασία τις έγκεφαλικές άρτηριές που σ' αυτή την ήλικία δεν είναι ποτέ γνωστή ή κατάστασι τους.

ΤΟ ΚΡΥΟ ΜΠΑΝΙΟ ΑΔΥΝΑΤΙΖΕΙ

Ανάμεσα όμως σ' αυτά τα δύο όρια ήλικίας ένα σύντομο κρύο μπάνιο μπορεί να δώση μεγάλη ίκανοποίησι. Το κρύο μπάνιο αúξάνει τον τόνο του μυϊκού συστήματος και άπαλύνει τους μύς. Την ώρα που το σώμα μπαίνει στο κρύο νερό υφίσταται βέβαια ένα σόκ, το δέρμα χλωμαίνει, ή άναπνοή γίνεται κοντή. 'Ο έργανισμός άγωνίζεται να διατηρήση την θερμοκρασία του με είσοδη αίματος στα άγγεία του δέρματος. 'Αν βγή κανείς σε δέκα λεπτά και κάνει μια δυνατή έντριβή θά έπωφεληθί από την άκτινοβολία θερμότητας που κάνει το σώμα και κοκκινίζει. 'Αν τίθεται άπ' ότι νομίζουν μερικοί, το κρύο μπάνιο είναι που άδυνατίζει και όχι το ζεστό, γιατί ή θερμότητα που βγαίνει από το σώμα ξοδεύει λιπαρούς ιστούς

που παράγουν θερμίδες. 'Όστόσο ή συστολή των οργάνων έξ αιτίας του κρύου λουτρού φέρνει καμιά φορά δυσκοιλιότητα. Γι' αυτό συμβουλεύουν συχνά σε όσους κάνουν κρύο μπάνιο να πίνουν πριν ένα ζεστό τσάι, γιατί αυτό έλαττώνει τους σπασμούς του κοιλιακού χώρου.

Η ΕΦΙΔΡΩΣΙΣ ΔΕΝ ΑΔΥΝΑΤΙΖΕΙ

Και έτσι έρχόμαστε πάλι στο κύπελλο του Νέστορος. Γιατί οι «λουτρολόγοι» συμβουλεύουν τώρα την ώρα του ζεστού μπάνιου να πίνη κανείς γουλιά-γουλιά δροσιστικά ποτά που ύποβοηθούν στην εξέλιψη ώρισμένων τοξινών και αúξάνουν την δράσι των νεφρών και της κύστεως. 'Η έφιδρωσις όμως που προκαλείται, παρ' όλο που είναι πολύ ύγιεινή, δεν άδυνατίζει ποτέ γιατί ο ιδρώτας δεν είναι λίπος και το σύστημα των αδένων άντικαθιστά πολύ γρήγορα την άπώλεια των υγρών.

Γενικώς δεν συνιστάται να κάνει κανείς περισσότερο από ένα ζεστό μπάνιο την ημέρα. Το καλοκαίρι το γρήγορο ντους μπορεί να γίνεται πιο συχνά, αλλά όπως το σπούνι διαλύει τα φυσικά έλαια στο έσωτερικό του δέρματος, ή επιδερμίδα ξηραίνεται με το επανειλημμένο σπούνισμα. Μετά το ένα ζεστό μπάνιο μην ξεπλένεσθε μόνο με κρύο νερό, αλλά προτιμάτε να μεταχειρίζεσθε κολώνια ή καθαρό οινόπνευμα μόλις περάσουν τα πρώτα σημεία της έφιδρώσεως. 'Η «ψύξις» αυτή κλείνει τους πόρους.

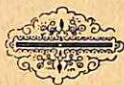
“Υστερα τριψήψτε καλά με μια χνουδατή πετσέτα αν θέλετε το μπάνιο σας να είναι τονωτικό. 'Αν πάλι θέλετε να σάς φέρη ύπνο σκουπιστήτε απαλά. Μην ξεχάσετε όμως να στεγνώσετε καλά το λαιμό σας που είναι ή 'Α-

χίλλειος πτέρνα του σύγχρονου ανθρώπου, γιατί από κεί κρυολογεί εύκολα.

Ο σύγχρονος άνθρωπος εξαρτάται όλο και πιο πολύ από το λουτρό του και έχει όλο και μεγαλύτερες απαιτήσεις απ' αυτό. Προτιμά συχνά το μπάνιο του μυρωδάτο και χρησιμοποιεί διάφορες λοσιόν για έντριβή, καθώς και τάλκ που δροσίζει και σταματά την εφίδρωση. Υπάρχουν απόμη πλήθος άξεσουάρ που κάνουν το μπάνιο άνετο: βουρτσες μακρυές, σαπούνι σε σκόνι, μαξιλάρια ειδικά για όλα τα σημεία της μπανιέρας, καθώς και ειδικά τραπεζάκια που επιτρέπουν στον λουόμενο να διαβάσει ή να γράφει γραφομηχανή. Το μπάνιο μπορεί να επιταχύνει την θεραπεία των μυών που έχουν πάθει από κρυολόγημα ή από στραμπούλημα, να συντελέσει στην θεραπεία των αρθριτικών, της βρογχίτιδος, των νευ-

ρικών σπασμών. Άλλα ζητούμε κυρίως από το μπάνιο μας να ρυθμίσει τις ζωτικές λειτουργίες του οργανισμού και να μας δίνει τόση ξεκούραση όση και ο ύπνος μιας βραδυάς.

Λένε πως οι αρχιτέκτονες παρατηρούν πως το σύγχρονο σπίτι τείνει να κινείται γύρω από το λουτρό. Ήδη αντιμετωπίζεται το λουτρό που θα συνδυάζεται με αίθουσα αναπαύσεως και θα βλέπει σε βεράντα ή σε κήπο. Μάρμαρα, μωσαϊκά, πλαστικές ύλες συντελούν στην ευχάριστη διακόσμηση του λουτρού. Οι πετσέτες και τα μπουρνούζια πάλι με τα ζωηρά τους χρώματα αποτελούν πραγματικά διακοσμητικά στοιχεία. Γενικά παρατηρείται ολοένα μικρότερη διαφορά ανάμεσα στον κάτοικο μιας μοντέρνας πόλεως και στον πολίτη που λουόταν στις θερμές του Καρκαλά. Με τις συνθήκες αυτές η τέχνη ενός καλού μπάνιου γίνεται μια τέχνη ζωής.

Έχει ψάρεμα το μέρος εδώ;

—Έχει, απάντησε ο αλητάκος που τριγύριζε εκεί.

—Τί έπιασες;

—Είπα πως έχει ψάρεμα, όχι πιάσιμο!

Up.

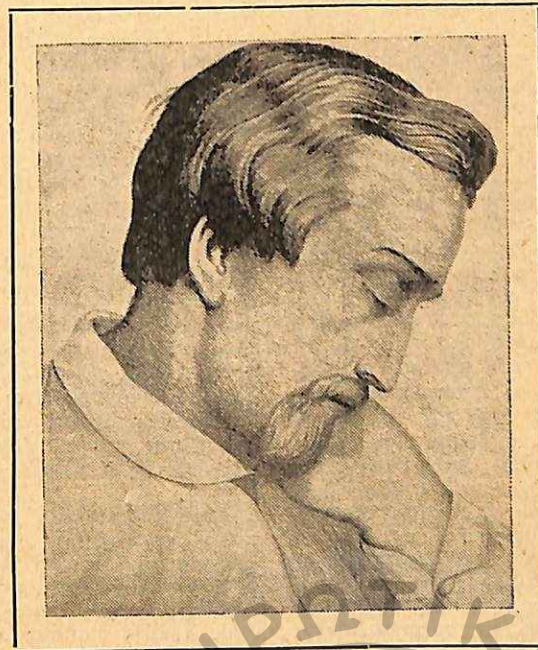
☆

Υπάρχει ένας άνθρωπος που μπροστά του όλοι βγάζουν υποχρεωτικώς το καπέλλο τους.

—Ποιός είναι αυτός;

—Ο κουρέας τους!

Tatler

ΕΡΡΙΚΟΣ ΧΑΪΝΕ

Της
ΖΩΗΣ ΦΡΑΝΤΖΗ

Στις 17 Φεβρουαρίου συμπληρώθηκαν εκατό χρόνια από την ημέρα που ο Έρρικος Χαΐνε, ο μεγάλος λυρικός ποιητής της Γερμανίας, πέθανε σ' ένα φτωχικό παριζιάνικο διαμέρισμα κοντά στο νεκροταφείο της Μονμάρτρης, όπου βρίσκεται θαμμένος. Άλλα χάρις στη δύναμη και στην όμορφη του έργου του ζή ακόμη μέσα στις ψυχές εκατομμυρίων ανθρώπων.

Γεννήθηκε στις 13 Δεκεμβρίου

του 1797 στο Ντύσελντορφ από Έβραίους γονείς. Ο πατέρας του ήταν έμπορος ύφασμάτων και η μητέρα του γυναίκα μεγάλης μορφώσεως και μαθήτρια του Ρουσσώ. Από την αρχή προσπάθησε με κάθε τρόπο ν' απομακρύνει από την ποίησι το μικρό Χάρρυ (έτσι τονωνόμασαν όταν γεννήθηκε). Του είχε απαγορεύσει να διαβάσει μυθιστορήματα ή θεατρικά έργα. Η οικογένεια της μητέρας του ήταν άρχον-

τική και ένας αδελφός της, ο Σίμων υπέ Γκέλντερν, φίλος των γραμμάτων, έπαιξε σημαντικό ρόλο στην πνευματική καλλιέργεια του άνεπιού του. 'Αργότερα ο ποιητής έγραφε γι' αυτόν: «Ήταν ντυμένος πάντα σύμφωνα με την παλιά μόδα, ή μύτη του είχε την ίδια ελληνική γραμμή, αν και ήταν κατά το ένα τρίτο μακρύτερη απ' ό,τι συνήθιζαν οι Έλληνες... Κι' όταν περπατούσε στο δρόμο με τα μικρά του θημάκια, ή ούρα της περρούκας του χοροπιδούσε από τον ένα ώμο του στον άλλο κι' έκανε χίλιες φιγούρες, σαν να κορόιδευε τον κύριο της πίσω από την πλάτη τους.

Θέλοντας όμως ο Χάρρυ να δείξει στους συμμαθητάς του ότι και ή οικογένεια του πατέρα του δεν πήγαινε πίσω σε άρχοντιά, μπαίνοντας μια ήμέρα στην τάξη φώναξε ό-τι ο παππούς του Χάινε είχε τη μακρύτερη γενειάδα από όλους τους Έβραίους. 'Εγινε πανδαιμόνιο από γέλια και άγρια ξεφωνητά, τα θρανία αναποδογυρίστηκαν κι' όταν ξε-τρεξε ο δάσκαλος κι' έμαθε ότι ά-φορμή όλων αυτών ήταν ο Χάρρυ, του έδωσε μερικές ξυλίδες για να μά-θη άλλη φορά να υπεηρεφεύεται για τους προγόνους του.

"Αν και δεν υπήρχε θρησκευτικός φανατισμός μέσα στην οικογένεια και ο Χάρρυ δεν ήξερε καλά-καλά τις προσευχές του ισά έβραϊκά, ω-στόσο οι συμμαθητές του δεν ξε-χνούσαν πως ήταν Έβραίοπαιδο και πάντα τον πεύραζαν. 'Από πολύ μικρός δεν είχε περίφημη υγεία, βα-σανιζόταν από πονοκεφάλους και από νευρικές καταπτώσεις. Ήταν ω-ραίο παιδί, αλλά πολύ λεπτοκαμω-μένο, κι' αυτός ήταν ένας λόγος ά-κόμα που τα παιδιά τον έβλεπαν με κάποια περιφρόνηση. 'Ετσι πολύ νωρίς συνήθισε να ζή μόνος του. Εί-χε δυο μικρότερους αδελφούς, που δεν έπαιξαν μεγάλο ρόλο στη ζωή του. 'Ο ένας, ο Μάξ Χάινε, έξεδω-σε τα 'Απομνημόνεύμα-τα του ποιητή, αλλά από λόγους οικογενειακής αξιοπρεπείας τα άκρω-τηρίσας φριχτά. Μόνο την αδελφή του Σαρλόττα αγάπησε πολύ.

Τα πρώτα του γράμματα ο Χάρ-ρυ τα έμαθε σ' ένα ισραηλιτικό scho-

λείο και δώδεκα χρόνων μπήκε στο Γαλλικό Λύκειο του Ντύσελντορφ, όπου διδασκαν πολλοί Γάλλοι 'Ιη-σουίτες. Πριν από λίγα χρόνια είχε άρχισει ή δεύτερη γαλλική κατοχή και ή οικογένεια Χάινε, όπως και πολλοί από την οικογένεια του Γκαί-τε, έδειξαν μεγάλη φιλία στους Γάλ-λους και συμπαθεία στη γαλλική διανόηση. 'Ο ένθουσιασμός του μι-κρού Χάρρυ έφθασε στο κορύφωμά του όταν είδε τον ίδιο τον Ναπο-λέοντα να μπαίνει στην πόλη. Μέχρι το τέλος διατήρησε το θαυμασμό του για την προσωπικότητα του Βο-ναπάρτη και όταν αυτός πέθανε στην 'Αγία 'Ελένη, ο Χάινε έγρα-φε: «'Ο αυτόκράτορας πέθανε: σ' ένα έρμηονήσι στον ώκεανό είναι ο έρμηικός του τάφος... Μεγάλη Βρε-τανία! δική σου είναι ή θάλασσα, μά δεν έχει άρκετο νερό για να ξε-πλύνει την ντροπή που σου άφησε πεθαίνοντας ο μεγάλος νεκρός».

Ψ
Ποτέ δε μπόρεσε να ύποταχθί και ν' αγαπήσει τη μηχανική και ά-ριστοκρατική ποίηση που διδασκαν στο λύκειο. 'Η όνειροπόλα ψυχή του ήταν γεμάτη από τους λαϊκούς θρύ-λους. Γκαίτε διάβασε πολύ άργότε-ρα και πολύ βιαστικά. Σ' όλη του τη ζωή έκανε συλλογή από λαϊκά τραγούδια.

"Όταν έγινε δεκαπέντε χρόνων ά-φησε το λύκειο και γράφτηκε στην έμπορικη σχολή. Οι έπιχειρήσεις του πατέρα του δεν πήγαιναν καλά και σκέφθηκαν να τον προετοιμάσουν για να πάη να έργασθί κοντά στο θείο του Σολομών Χάινε που είχε τράπεζα στο 'Αμβούργο. Μετά από δυο χρόνια τον έστειλαν στη Φραγ-κούρη σ' ένα τραπεζίτη που τον κράτησε τρείς έβδομάδες μόνο, έ-πειτα πήγε σ' ένα παντοπωλείο, άλ-λά μετά από ένα μήνα έφυγε και απ' εκεί και γύρισε στο Ντύσελ-ντορφ. Τώρα πιά δεν του μένει άλ-λος τρόπος να βοηθήσει το σπίτι του παρά να έργασθί κοντά στον τραπεζίτη θείο του.

Στην αρχή μπαίνει υπάλληλος σε μια έταιρεία του 'Αμβούργου όπου είναι μέτοχος ο θείος που στο λίγο άποφασίζει να του άνοίξη ένα γρα-φείο με την έπωνυμία «Χάρρυ Χάι-

νε και Σία». 'Η έπιχειρήσι όμως με-τά από ένα χρόνο χρεωσκει και ο θείος, σίγουρος πιά για την έμπο-ρικη άνικανότητα του άνεπιού του, δέχεται να τον στείλν στη Μπόν να συνεχίση τις σπουδές του.

Στο πανεπιστήμιο, εκτός από τα νομικά, ο Χάινε άκουσε μαθήματα αρχαίας ιστορίας και γερμανικής φιλολογίας από το φιλόσοφο Σλέγ-κελ που τον έπηρεασε πολύ και τον έπρωξε προς την ποίηση. 'Από και-ρό είχε άρχισει να γράφει στίχους και γύρω από τα είκοσι του χρόνια έγραψε τις δυο περίφημες μπαλλάν-τες του «Βαλταζάρ» και «Γρεναδιέ-ροι». 'Επειδή όμως πιο πολύ τον ά-πασχολούσε έδώ ή ποίηση και ή έ-παναστατική κίνησι, ή οικογένειά του τον έστειλε να συνεχίση τα νο-μικά στο άυτηρότερο πανεπιστή-μιο της Γοττίγγης. 'Αλλά κι' εκεί δεν έμεινε ούτε ένα χρόνο και προ-τίμησε το πανεπιστήμιο του Βερο-λίνου, όπου διδασκαν ο Σοπενχάου-ερ και ο φιλόσοφος Χέγκελ, ο 'Αρι-στοτέλης των νεωτέρων χρόνων. 'Ο Χάινε άρχισε να συχνάζει στα φιλο-λογικά σαλόνια του Βερολίνου και να δημοσιεύει σε περιοδικά τους πρώτους στίχους του. Βιαζότανε να γίνη γνωστός για να δείξει στον πλούσιο θείο του ότι κάτι άξιζε κι' αυτός και πρό πάντων για να συγ-κινήσει την κόρη του 'Αμαλία που την αγαπούσε και που προτίμησε να παντρευθί ένα μεγαλοκτηματία.

Το 1822 δημοσιεύθηκαν οι «Νέες θλίψεις». Τα ποιήματα αυτά, όπου τραγουδάει ή μάλλον κλαίει την ά-τυχη αγάπη του για την 'Αμαλία, δίνοντάς της πάντα ένα άλλο όνο-μα, τον έκαναν γρήγορα διάσημο. Τον επόμενο χρόνο δημοσιεύτηκε νέο έργο του Χάινε, το «'Ιντερμέ-τζο». Είναι εξήντα περίπου μικρά ποιήματα δυο ή τριών στροφών, γε-μάτα πονεμένο παλμό, άληθινά ά-ριστουργήματα. 'Ο ποιητής έστει-λε ένα αντίτυπο με αφιέρωσι στον τραπεζίτη θείο του που είχε άρχί-σει ν' άδημονή με την άμέλεια του άνεπιού του για τις σπουδές. «'Αν είχε μάθει να κάνη κάτι αυτό το παιδί, έλεγε, δε θα είχε ανάγκη να γράφει διδλία». (!)

Το καλοκαίρι του 1823 ο Χάινε

σκέφθηκε να φύγη για το Παρίσι. 'Ο θείος του όμως προτίμησε να πληρώσει ακόμα δυο χρόνια για να τελειώσει τα νομικά, με τον όρο ότι θα τελείωνε στη Γερμανία και έπει-τα θα γύριζε να μείνη μαζί του στο 'Αμβούργο. Σ' αυτό το διάστημα ο Χάρρυ είχε άρχισει να ύποφερη από άδυναμία και νευραλγίες. Οι γιατροί του σύστησαν θάλασσα κι' έτσι έκαμε τη γνωριμία της Βόρει-ας Θάλασσας που έμελλε να παίζει τόσο μεγάλο ρόλο στη ζωή του και στο έργο του. Κι' έπειτα, το χει-μώνα, ξαναγύρισε στη Γοττίγγη, στο σοφό σταύλο», γιατί δεν ήθε-λε να έλθη σε άνοικτη σύγκρουσι με τον άυταρχικό αλλά και τόσο καλό προστάτη του. 'Εκείνη τη χρονιά άρχισε να γράφει το πρώτο του πε-ζό, τον «Ραββίνο της Μπαχάρα». Πρόκειται για μια ωραία άφήγησι, γραφική και είρωνική, που άφορά τη Ρηνανία του 14ου αιώνα, τον καιρό της μεγάλης σφαγής των 'Ιουδαίων που ο κόσμος τους έβλεπε τότε σαν την αίτια κάθε κακού. Μόνο τρία κεφάλαια σώθηκαν από το διδίο. Το υπόλοιπο χειρόγραφο κάηκε στην πυρκαϊά του σπιτιού της μητέρας του Χάινε στο 'Αμβούργο. 'Αλλά και το άπόσπασμα που μάς μένει είναι ένα πραγματικό έπικό άριστούρ-γημα.

☆

Το φθινόπωρο ο Χάινε έπιχειρεί μια ξενοιαστή πεζοπορία ανάμεσα στο Χάρτς με τελευταίο σταθμό τη Βαϊμάρη και τη Γοττίγγη. Στη Βαϊ-μάρη ζήτησε άκρόασι από τον Γκαί-τε που ήταν τότε 74 χρόνων και άρ-ρωστος. 'Αν και τον θαύμαζε ο Χάινε, ένώθε ωστόσο πόσο διαφο-ρετικές φύσεις ήταν οι δυο τους και εξοργιζόταν με την άνοησία εκείνων που έβλεπαν τον Γκαίτε σαν θεό και δημιουργούσαν γύρω του αούλική άτμόσφαιρα. Αυτή τη δουλική αντί-ληψι και τη στομφώδικη έλεγειακή ποίηση του Γκαίτε θέλει να είρων-νευθί στην περιγραφή της συνάντη-σής του που μάς άφησε: «'Όταν βρέθηκα άπέναντί του, κύτταξα με τρόπο λοξά για να ιδώ μήπως ο ά-ετός με τον κεραυνό στο ράμφος ήταν κοντά του. 'Ημουν έτοιμος να του μιλήσω άρχαία ελληνικά, αλλά

ἐπειδὴ εἶδα ὅτι καταλάβαινε γερμανικά, τοῦ εἶπα σ' αὐτὴ τῇ γλώσσᾳ ὅτι τὰ δαμάσκηνα στὸ δρόμο ἀνάμεσα στὴν 'Ιένα καὶ στὴ Βαϊμάρη εἶναι πολὺ νόστιμα. «Ὀλόκληρες νύχτες χειμωνιάτικες καθόμουναι καὶ συλλογίζομουναι τί θαυμάσια καὶ ὑπέροχα λόγια θὰ ἔλεγα στὸν Γκαίτε ὅταν θὰ τὸν ἔβλεπα. Καὶ τώρα ποὺ τὸν εἶδα, δὲν ἔρρηκα τίποτε ἄλλο νὰ τοῦ εἰπῶ παρὰ γιὰ τὰ δαμάσκηνα τῆς Σαξωνίας! Κι' ὁ Γκαίτε ἄρχισε νὰ χαμογελάῃ! Χαμογελοῦσε μὲ τὰ ἴδια χέλια ποὺ εἶχαν φιλήσει ἄλλοτε τὴν ὥραία Λήδα, τὴν Εὐρώπη, τὴ Δανία, τὴ Σεμέλη καὶ τὶς ἄλλες θεές καὶ νύμφες».

Ἡ φιλολογικὴ δόξα τοῦ Χάινε, ἡ μεγαλύτερη στὴ Γερμανία μετὰ τὸν Γκαίτε, δὲν τοῦ ἔλυσε τὸ οικονομικὸ πρόβλημα. Μόνο μὲ τὸ δίπλωμα τοῦ δικηγόρου θὰ μπορούσε νὰ ἐργασθῇ ἢ νὰ βρῇ μιὰ καλὴ θέσι, ἀλλὰ κι' αὐτὸ γινόταν κάθε μέρα καὶ πρὸς δὺς ὅσο μεγάλωνε ὁ ἀντισημιτισμός στὴ Γερμανία. Δὲν τοῦ ἔμενε νὰ κάνῃ ἄλλο ἀπὸ ὅ,τι ἔκαναν πολλοὶ ὁμόθρησκοί του, ὁ προσηλυτισμός στὸ χριστιανισμό. Στὰ θρησκευτικὰ ζητήματα ἦταν ὁλότελα ἀδιάφορος καὶ μάλιστα ἐχθρὸς κάθε καθιερωμένης θρησκείας, χωρὶς ὅμως νὰ παραδέχεται πὺς ἦταν ἄθεος. Πολλοὶ τὸν παρομοίαζαν μὲ τὸν Βολταίρο ἐξ αἰτίας τῆς συμπάθειάς του πρὸς τὸ γαλλικὸ ρασιοναλισμὸ καὶ τῆς εὐφρόσστατης εἰρωνείας του. Ὁ ἴδιος ὅμως ἔλεγε: «Δὲν εἰμαι ὁ Βολταίρος τῆς Γερμανίας. Πολὺ μὲ τιμᾷ ἡ σύγκρισις γιὰτὶ σέβομαι τὸ Βολταίρο ἀλλὰ καὶ μὲ μειώνει γιὰτὶ ἐμένα δὲ μοῦ λείπει τὸ ποιητικὸ καὶ τὸ θρησκευτικὸ αἶσθημα». Συνήθιζε ν' ἀναφέρῃ τὸ λόγια τοῦ Γκαίτε: «Ὅποιοι κατέχει τὴν τέχνη, κατέχει ἄλλο τόσο καὶ τὴ θρησκεία» καὶ τοῦ Σαίξπηρ: «Υπάρχουν πολὺ περισσότερα πράγματα στὸν Οὐρανὸ καὶ στὴ Γῆ ἀπ' ὅσα μπορεῖ νὰ ξεύρῃ ἡ φιλοσοφία». Σ' ἓνα ἀπὸ τὰ Εἰδύλλια του προβαίνει σὲ μιὰ τολμηρὴ ἐρμηνεία τῆς 'Αγίας Τριάδος. Πιστεύει στὸν Πατέρα ποὺ ἔκανε τὸ ὠραῖο Σύμπαν, πιστεύει στὸν Υἱὸ ποὺ μᾶς χάρισε τὴν 'Αγάπη καὶ γι' ἀνταμοιβὴ σταυρώθηκε ἀπὸ τὸ λαό. Πιστεύει τέλος

καὶ στὸ 'Αγιο Πνεῦμα ποὺ ἔκανε καὶ κάνει ἀκόμα τὰ μεγαλύτερα θαύματα, σπάζοντας τὰ ὄχυρά τῆς τυραννίας καὶ τῆς δουλείας τὸ ζυγὸ, διώχνοντας τὰ μαῦρα σύννεφα καὶ τὶς σκοτεινὲς ὄνειροφαντασίες. Γιὰ τὸν προσηλυτισμὸ του γράφει σ' ἓνα φίλο του: «Γίνεται σκέψις γιὰ τὸ βάπτισμά μου. Κανείς δὲν ἀντιτίθεται στὴν οἰκογένειά, ἐκτὸς ἀπὸ μένα τὸν ἴδιο». Ὡστόσο δὲ μπόρεσε νὰ τὸ ἀποφύγῃ. Βαπτίστηκε σὲ ἡλικία 28 χρόνων καὶ πῆρε τὸ ὄνομα 'Ερρίκος.

Μόλις πῆρε τὸ δίπλωμα τῆς Νομικῆς ὁ Χάινε ἔφυγε γιὰ νὰ ξεκουραστῇ σὲ μιὰ παραλία τῆς Βόρειας Θάλασσας ἀλλὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ κερδίζει τὸ ψωμὶ τοῦ γράφοντα. Γυρίζοντας ἀπὸ τὸ ταξίδι τοῦ Χάρτς, εἶχε συντάξῃ ἓνα εἶδος ὁδοιπορικῶν ἡμερολογίων ποὺ τὸ ἐξέδωσε στὸ 'Αμβούργο τὸ 1826 μὲ τὸν τίτλο Εἰκόνες τῆς ξιδιοῦ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Ταξίδι στὸ Χάρτς περιεῖχε μιὰ μελέτη γιὰ τὴν Πολωνία καὶ δυὸ ποιητικὲς συλλογές, τὴν 'Επιστροφὴ καὶ τὸν πρῶτο κύκλο τῆς Βόρειας Θάλασσας. Τὴ μεγάλη του ἐπιτυχία τὴ χρωστάει αὐτὸ τὸ ἔργο στὸν ὠραῖο συνδυασμὸ εὐαισθησίας καὶ εἰρωνείας, ἀπλοϊκότητος καὶ σκεπτικισμοῦ, στὴν ἀπότομη ἀλλαγὴ τῆς ἀτμόσφαιρας ἀπὸ τὸ βαθειὰ λυπηρὸ στὸ γελαστὸ καὶ παιχνιδιάρικο, ἀπὸ τὸ ἱερὸ στὸ δέσπλο. Ποτὲ ὅμως ἡ εἰρωνεία του δὲ γίνεται ἐνοχλητικὴ ἢ ταπεινωτικὴ καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ μυστικὸ τῆς ἀνάλαφρης γοητείας του.

Σὲ λίγο ὁ ποιητὴς σκέφθηκε νὰ γράψῃ καινούργιες Εἰκόνες τῆς ξιδιοῦ καὶ νὰ τὶς ἀφιερῶσιν στὴν ἐξαδέλφη του Τερέζα, στὴν ἀδελφὴ τῆς 'Αμαλίας. Περιελάμβαναν τὰ Γράμματα ἀπὸ τὸ Βερολῖνο, ὅλα τὰ ποιήματα τῆς Βόρειας Θάλασσας καὶ τὸ Τυμπανιστὴ Λεγκράν. Αὐτὴ τὴ φορὰ ὅμως ἡ σάτυρά του ἦναι πολὺ πρὸς καυστικὴ καὶ πρὸς τολμηρὴ ἀλλὰ ὁ ποιητὴς εἶχε προβλέψει ὅλες τὶς συνέπειες. Τὸ βιβλίο κυκλοφόρησε τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1827 καὶ ἔγινε τὸ σκάνδαλο τῆς ἐποχῆς. Ἀπαγορεύθηκε ἡ κυκλοφορία του

στὰ περισσότερα γερμανικὰ κράτη καὶ ὁ Χάινε σκέφθηκε πὺς ἦταν καιρὸς νὰ τὸ σκάσῃ. Τὴν ἴδια ἡμέρα ποὺ κυκλοφόρησε τὸ βιβλίο, ὁ ποιητὴς ἔφυγε γιὰ τὴν Ἀγγλία.

Τὸ σημαντικώτερο μέρα σ' αὐτὸ τὸ βιβλίο εἶναι ἡ Βόρεια Θάλασσα. Ἦταν κάτι καινούργιο ὃχι μόνο ἐξ αἰτίας τοῦ ἐλεύθερου στίχου ποὺ καθιερώνει ἐδῶ ὁ ποιητὴς καὶ ποὺ μὲ τὴν ἐναλλαγὴ τοῦ ῥυθμοῦ τοῦ δίνει τὴν ἐντύπωσιν τῆς ἀένης ἀρμονικῆς κινήσεως τῆς θάλασσας, ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ μέχρι τότε οἱ Γερμανοὶ ποιητὲς ἀγνοοῦσαν σχεδὸν τὴ θάλασσα. Κι' ὁ Γκαίτε ἀκόμα μόνο στὰ σάραντα του χρόνια ἀντίκρουσε τὴ θάλασσα στὴ Βενετία καὶ στὴ Σικελία. Ὁ Χάινε δὲν ἔβρισκε ἱκανοποίησιν κοντὰ στὴ θάλασσα μόνον ἐπειδὴ ἡ τρικυμισμένη καὶ γεμάτῃ ἀντιθέσεις φύσιν τοῦ συγγένειο μὲ τὸ αἰκίνοιο ὕγρὸ στοιχεῖο, ἀλλὰ ἀκόμα, ὅπως λέει κι' ὁ ἴδιος, γιὰτὶ ἡ ἐνατένισις τῆς θάλασσας τὸν παρακινεῖ ν' ἀποφεύγῃ τὴν τεμπελιά καὶ τὸν ἐραστικὸν γνισμό καὶ νὰ παλεύῃ.

☆

Στὴν Ἀγγλία ὁ Χάινε ἔμεινε ἀρκετοὺς μῆνες, ἀλλὰ ἀπὸ τὶς πρώτες ἡμέρες ἀπογοητεύθηκε. Βρῆκε τοὺς Ἀγγλοὺς πολὺ πεζοὺς, στερημένους ἀπὸ φαντασία καὶ νεῦρα. Οἱ ποιητὲς τους, λέει, εἶναι λαμπρὲς ἐξαίρεσεις καὶ ζοῦν σὲ σύγκρουσιν μὲ τὸ ὑπόλοιπο ἔθνος. «Στὸ προκαθωρισμένο λεπτό, ὁ Ἀγγλὸς πρὶν τὸ μπιφτέκι του, ἐκφώνεῃ τὸ λόγο του στὴ Βουλὴ, κάνει τὰ νύχια του, ἀνεβαίνει στὸ ἀμάξι ἢ πάει νὰ τὸν κρεμάσουν». «Ἐνας Γάλλος ποὺ βλαστημάει, πρέπει νὰ ἀρέσῃ πρὸς τὸν Θεό, παρὰ ἓνας Ἀγγλὸς ποὺ προσεύχεται».

Ἀπὸ τὸ Μόναχο, ὅπου ἔμεινε ἔξι μῆνες ἐκδίδοντας τὰ «Πολιτικά Χρονικά», ὁ Χάινε ἔφυγε τὸ καλοκαίρι τοῦ 1828 γιὰ τὴν Ἰταλία. Ἐπισκέφθηκε πολλὰς πόλεις κι' ἔγινε ἀφορμὴ αὐτὸ τὸ ταξίδι του νὰ γράψῃ τὸ τρίτο μέρος ἀπὸ τῆς Εἰκόνος τῆς ξιδιοῦ μὲ τὸν τίτλο Ταξίδι ἀπὸ τὸ Μόναχο στὴ Γένοῦσα καὶ τὰ Λουτρά τῆς Λοῦκ-

κας. Καὶ τὸ τρίτο μέρος συνεκλήθη μὲ τὴν Πόλη Λοῦκας καὶ τὰ Ἀγγλικά Ἀποσπασματα, ποὺ εἶχε γράψῃ στὸ Λονδίνο τὸ 1827.

☆

Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1830, ἐνὺ δρισκόταν στὴν Ἐλιγολάνδη γιὰ νὰ δεκουρασθῇ, τοῦ ἤρθε ἡ εἶδησις τῆς παρισινῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ Ἰουλίου. «Δὲ μοῦ χρειάζεται πιὰ ἡ ἀνάπαυσις, γράφει. Τώρα ξέρω τὴ θέλω, ξέρω τὴ πρέπει νὰ κάνω. Κι' ἐγὼ εἰμαι παιδί τῆς Ἐπαναστάσεως, ἀπλώνω καὶ πάλιν τὰ χέρια μου πρὸς τὰ ἱερὰ ὄπλα!» Καὶ μιὰ κι' ὁ ἀντισημιτισμὸς μεγάλωνε στὴν Γερμανία, τὰ πογκρόμ πολλαπλασιάζονταν καὶ εἰδικὰ τὰ δικά του ἔργα δύσκολα μπορούσαν νὰ κυκλοφορήσουν, ἀποφάσισε νὰ αὐτοεξορισθῇ στὸ Παρίσι.

Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ γοητεύθηκε ἀπὸ τὴν Γαλλία. Εἶναι εὐτυχισμένος ποὺ γνωρίζεται μὲ τὸν Γκωτιέ, τὸν Μπαλζάκ, τὸν Δουμά, τὸν Βινώ, τὴ Γεωργία Σάνδη, ποὺ τὴν ἀποκαλεῖ «λιγώτερο ἐξυπνὴ ἀπ' ὅλες τὶς Γαλλίδες». Σκοπὸς του εἶναι νὰ χρησιμεύσῃ σὰν σύνδεσμος ἀνάμεσα στοὺς δύο λαούς. Γίνεται ἀνταποκριτὴς γερμανικῶν ἐφημερίδων, ἐκδίδει κριτικὰς μερσοῦρες γιὰ τοὺς Γάλλους ζωγράφους, γράφει ἄρθρα γιὰ τὴν ἱστορίαν τῆς γερμανικῆς λογοτεχνίας.

Ὁ Χάινε ἀγάπησε τόσο τὴ Γαλλία, ποὺ πολλοὶ περιμέναν ὅτι θὰ ἔγχευσε νὰ πολιτογραφηθῇ Γάλλος. Οἱ Παριζιάνες προκαλοῦν τὸ θαυμασμὸ του. «Ἡ Παριζιάνα, γράφει, ἔχει χιλιάς πρόσωπα, τὸ καθενα πρὸς γελαστό, πρὸς πνευματώδες, πρὸς χαριτωμένον ἀπὸ τὸ ἄλλο... Ἐχουν μεγάλη μάτια; Ποιὸς ξέρει; Δὲν κυττάζουμε μέσα στὴ μπουκά του κανονιοῦ, ὅταν τὸ βλῇμας μᾶς παίρνουν τὰ κεφάλια... Τὸ στόμα τους εἶναι μεγάλο ἢ μικρό; Ποιὸς μπορεῖ νὰ ξερῇ ποῦ τελειώνει τὸ στόμα καὶ ποῦ ἀρχίζει τὸ χαμόγελο; Γιὰ νὰ κρίνουμε, θὰ ἔπρεπε καὶ ὁ κριτὴς καὶ τὸ ἀντικείμενο τῆς κρίσεως νὰ βρίσκωνται καὶ οἱ δυὸ σὲ ἡρεμὴ κατάσταση. Ἀλλὰ ποιὸς μπορεῖ νὰ μείνῃ ἡρεμὸς κοντὰ σὲ μιὰ Παριζιά-

να, και ποιά Παριζιάννα είναι ποτέ ήρεμη;»

Τὸν ἄκουσαν πολλές φορές νὰ λέη: «Εγὼ ἐξόριστος; Κάθε ἄλλο; Εἶμαι ἀπελευθερωμένος Πρώσος». Δὲ δίστασε ποτὲ νὰ στηλιτεύσῃ τὰ γερμανικὰ ἐλαττώματα, τὴν ἔλλειψι πρωτοβουλίας, φαντασίας, τὴ σχολαστικὴ ἀντίληψι, κι' ἀκόμα περισσότερο τὸ δεσποτικὸ πρῶσοικὸ πολίτευμα καὶ τὸ ἀνελεύθερο πνεῦμα τῆς γερμανικῆς διανοήσεως. Παίρνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τὴ συμπάθεια ποὺ ἔδειχνε ὁ Γάλλος φιλόσοφος Κουζέν γιὰ τὴν Πρώσσια, ὁ Χάινε γράφει: «Θὰ ἤμουνα κακούργος καὶ τέρας ἀχαριστίας, ἂν ἤθελα νὰ μειώσω ἓνα τέτοιο ἄνθρωπο, γιατί κι' ἐγὼ εἶμαι Πρώσος. Ποίος θὰ μὰς ἀγαπάη, Θεέ μου, ὅταν ἡ καρδιά τοῦ κ. Κουζέν πάψῃ νὰ χτυπάη;»

☆

Οἱ Γάλλοι τὸν ἀγάπησαν γιὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ποὺ τόσο συγγενεῦει μὲ τὸ δικό τους καὶ γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ στοῦ δίκαιο. Κατηγοροῦσε τὸν Γκαίτε ποὺ εἶχε ἀπομονώσει τὴν τέχνη τοῦ ἀπὸ ὅλο τὸν ἄλλο κόσμον καὶ ποὺ τὸν ἀπασχολοῦσε περισσότερο ἡ ἀρμονία παρὰ ἡ δικαιοσύνη. Δὲν ξεχνοῦσε τὴν περίφημη φράσι τοῦ: «Προτιμῶ μιὰ ἀδικία ἀπὸ τὴν ἀταξία». Αὐτὸ ἦταν ἀπαράδεκτο γιὰ τὸν Χάινε: «Στὴν Ἀθήνα ὁ Φειδίας καὶ στὴν Φλωρεντία ὁ Μιχαήλ Ἀγγελος δὲν ἔζησαν μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες. Δὲ χωρίζαν τὴν τέχνη τους ἀπὸ τὰ πολιτικὰ γεγονότα τῆς ἡμέρας. Ὁ Αἰσχύλος ἔγραψε τοὺς Πέρσες τοῦ μετὰ τὴν ἴδια ἀλήθεια ποὺ πολέμησε στὸν Μαραθῶνα, καὶ ὁ Ντάντε δὲν ἔγραψε τὴ Θεία Κωμωδία ἔπειτα ἀπὸ παραγγελία, ἀλλὰ σὰν πρόσφυγας γουέλφος καὶ στὴν ἐξορία καὶ στὶς δυστυχίες τοῦ πολέμου δὲν ἔκλειαι γιὰ τὸ σούρουπο τῆς τέχνης του, ἀλλὰ γιὰ τὸ βασίλειο τῆς Ἐλευθερίας». Καὶ γιὰ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ τοῦ ἔγραψε: «Δὲν ξέρω ἂν ἀξίζω νὰ στολίσουν μιὰ μέρα τὸν τάφο μου, μὲ δάφνινο στεφάνι... Ἄν ἐπαινούν ἢ κατηγοροῦν τὰ τραγούδια μου, λίγο μὲ νοιάζει. Ἀλλὰ θέλω νὰ βάλετε ἓνα σπαθὶ ἐπάνω στο φέρετρό μου, γιατί στάθηκα γεν-

ναῖος στρατιώτης στὴ μάχη γιὰ τὴν ἐπελευθέρωσι τῆς ἀνθρωπότητος».

☆

Τὸ 1835 ὁ Χάινε γνώρισε μιὰ χαριτωμένη μελαχροινὴ πωλήτρια, τὴν Ματίλδη, καὶ τὴν ἐρωτεύθηκε ἀμέσως. Ἐκείνη ἦταν 20 χρόνων καὶ ἐκεῖνος 38 καὶ τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς παραλύσεως εἶχαν ἀρχίσει νὰ παρουσιάζονται στὰ πόδια τοῦ. Ὡστόσο δὲ μπόρεσε ν' ἀντισταθῇ στὴ γοητεία τῆς φιλάρεσκης Παριζιάννας καὶ ὅταν τῆς πρότεινε νὰ ζήσουν μαζί, ἐκείνη δὲν ἀρνήθηκε. Ἦξερε πῶς ὁ φίλος τῆς ἦταν μεγάλος ποιητής, ἀλλὰ τὸ ἔργο τοῦ ἴδ' ἀγνοοῦσε. Δὲν ἤξερε γερμανικὰ καὶ γαλλικὰ, ἀκόμα δὲ διάβαζε εὐνόλα. Καὶ ὅμως, ἔζησαν πολλὴ εὐτυχισμένοι μαζί, τουλάχιστον τοὺς πρῶτους ἔξι μῆνες. Μιὰ ἡμέρα ξέσπασε μιὰ φιλονικία, γιατί ἐκείνη πήγε στὸ χορὸ μὲ κάποιον ἄλλον. Ὁ Χάινε ἔκανε ἓνα ταξιδάκι γιὰ νὰ τὴν ξεχάσῃ, ἀλλὰ δὲν τὰ κατάφερε καὶ γύρισε στὸ Παρίσι. Ἡ κατάσταση ὅμως τῆς υγείας τοῦ χειροτέρευε, τὸ ἀριστερό του χέρι ἀρχισε νὰ παραλύη καὶ νὰ ἀτροφῇ. Τὰ οἰκονομικά του ἦταν ἄθλια κι' ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἔγραφε: «Ὅταν ὁ Ὁράτιος ἔλεγε γιὰ τοὺς συγγραφεῖς πῶς πρέπει ν' ἀφίνουν κάθε ἔργον τους νὰ κοιμᾶται ἐννῆα χρόνια μέσα στὸ συρτάρι, θὰ ἔπρεπε νὰ τοὺς δώσῃ μαζί καὶ μιὰ συνταγὴ πῶς νὰ ζοῦν ἐννῆα χρόνια χωρὶς νὰ τρῶν». Ἡ Γερμανικὴ Δίαιτα εἶχε ἀπαγορεύσει τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἔργων τοῦ καὶ στὴ Γαλλία τὰ διβλία του δὲν εἶχαν ἀκόμα ἀρχίσει νὰ τοῦ ἀποδίδουν. Παρ' ὅλα αὐτὰ, τὸ καλοκαίρι τοῦ 1841 παντρεύτηκε τὴν Ματίλδη καὶ γυρίζοντας ἀπὸ τὴν ἐκκλησία κἀκεῖσε νὰ συντάξῃ τὴν διήγησιν τοῦ. Ἀφινε ὅτι εἶχε, καθὼς καὶ τὰ κέρδη ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ, στὴ γυναῖκα τοῦ καὶ διατύπωνε τὴν ἐπιθυμία τοῦ ἀμέσως μετὰ τὸ θάνατό τοῦ ἐκείνη νὰ ξαναπαντρευτῇ. «Γιὰ νὰ ὑπάρχῃ καὶ κάποιος, ἔλεγε γελώντας, ποὺ θὰ λυπηθῇ γιὰ τὸ θάνατό μου!»

Τὸ σπιτικό τους δὲν πήγαινε πολὺ καλά, γιατί οὔτε ἐκεῖνος, οὔτε ἐκείνη ἤξεραν ἀπὸ νοικοκυριό, καὶ τὰ γούστα τους δὲ συμφωνοῦσαν κα-

θόλου. Ἡ Ματίλδη ἀγαποῦσε τὸ θόρυβο, τὰ πουλιά, τὰ ζῶα μέσα στὸ σπιτί, τὶς φωνές, κι' αὐτὴ ἦταν ἡ πιὸ μεγάλη τους δυσκολία. Ἐπρεπε νὰ κρατοῦν τόσο μεγάλο διαμέρισμα, ὥστε νὰ μπορῇ ἐκείνη νὰ φωνάζῃ μὲ τὴν ἡσυχία τῆς κι' ἐκεῖνος στὴν ἄλλη ἄκρην νὰ ἐργάζεται ἡσυχος. Κι' ὅμως, ἡ ἀγάπη τοῦ στὴ Ματίλδη τοῦ ἐνέπνευσε ὡραία ἐρωτικὰ ποιήματα, ποὺ δημοσιεύτηκαν τὸ 1844 μαζί μὲ ἄλλα καὶ μὲ τὸν τίτλον ΚΑΙΝΟΟΥΡΓΙΑ ἈΝΟΙΞΙΝ.

Ἦταν σχεδὸν δεκατρία χρόνια ποὺ ὁ Χάινε ζοῦσε στὴν ἐξορία. Ἀπὸ καιρὸ εἶχε ἀρχίσει νὰ τὸν βασανίζῃ ἡ νοσταλγία καὶ ὁ πόθος νὰ ξαναῖδῃ τὴν μητέρα του. Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1843 ἔφθασε στὸ Ἀμβούργο μόνος καὶ ὅπως πάντα συνήθιζε ὅταν ἀπουσίαζε ἀπὸ τὸ Παρίσι, ἔκλεισε τὴ Ματίλδη σ' ἓνα οἰκοτροφεῖο κοριτσιῶν, ἴσως γιατί δὲν τῆς εἶχε ἐμπιστοσύνη, ἴσως γιὰ νὰ γεμίσῃ τὸ ἄδειο κεφάλι τῆς μὲ μερικὲς γενικὲς γνώσεις. Παρ' ὅλη τὴν στοργὴν ποὺ ἐνοιῶθε γιὰ τὴν ἀδελφὴν τοῦ καὶ γιὰ τὴν μητέρα του, δὲν ἔμεινε ὁ Χάινε πολὺ στὸ Ἀμβούργο ἀπὸ φόβον μήπως συλληφθῇ. Γυρίζοντας στὸ Παρίσι ἔγραψε τὸ ὠραιότερον ἔργον τοῦ: ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ. Εἶναι ἓνα μεγάλο ποίημα μὲ τὶς ταξιδιωτικὲς τοῦ ἐντυπώσεις, τὶς γεμάτες αἰσθημα καὶ χρώμα καὶ μὲ τὴν πιὸ ἀχαλίνωτην σάτυραν εἰς βάρος τοῦ πρωσικοῦ πνεύματος. Πῶς πολὺ ὅμως διακρίνεται ἡ θαθεὶα τοῦ συγκίνησιν ποὺ ξαναεῖδε ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια τὴν Γερμανία. «Ἀγαπῶ τὴν πατρίδα μου πολὺ. Ἐξ αἰτίας τῆς ἀγάπης αὐτῆς ἔζησα τόσα πολλὰ χρόνια μακριὰ τῆς».

Τὸ ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ, μαζί μὲ τὸ σατυρικό ἌΤΤΑ ΤΡΟΛΛ καὶ τὸ ἀριστοουργηματικὸ ποίημα Οἱ Ὑφάντες (ποὺ ὑφαίνουν τὸ σάβανον τῆς Γερμανίας), ἔκλεισαν ὀριστικά στὸν Χάινε τὶς πόρτες τῆς πατρίδας τοῦ.

Ὡστόσο, τὰ χαρούμενα χρόνια εἶχαν πιά περάσει. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ γάμου τοῦ εἶχαν ἀρχίσει νὰ παραλύουν οἱ μῦς τοῦ προσώπου καὶ νὰ ἐξασθενῇ πολὺ ἡ ὁρατοῦ τοῦ. Με-

τὰ ἀπὸ μιὰ πρόσκαιρη βελτίωσι, ἡ παράλυσι τοῦ προσώπου καὶ τῆς ἀριστερῆς πλευρᾶς τοῦ σώματος ἀρχισε καὶ πάλιν νὰ προχωρῇ.

Ἐμεινε κατὰκοιτος στὸ «στρωματένιον τάφος» τοῦ, ὅπως ἔλεγε ὁ ἴδιος, ὀκτὼ σχεδὸν χρόνια. Ἡ πάθος τῆς σπονδυλικῆς στήλης εἶχε πιά κριθῇ ἀνίατη. Ἦταν τελείως παράλυτος καὶ σχεδὸν τυφλός. Γιὰ νὰ ἰδῇ κάτι ἔπρεπε ν' ἀνασηκώσῃ μὲ τὸ χέρι τοῦ τὸ βλέφαρόν του. Φρόντισε ὅμως πάντα νὰ μὴ μάθῃ ἡ μητέρα τοῦ τὴν ἄθλια κατάστασιν του. Λίγο πρὶν πεθάνῃ τῆς ἔγραψε ὅτι ποτὲ δὲν αἰσθανόταν τόσο καλὰ τὴν ἔλπίσιν τοῦ ὅσο τότε.

Ὅσο προχωροῦσε ἡ ἀρρώστεια τοῦ, τόσο δυνάμωνε ἡ ποιητικὴ τοῦ γονιμότητα. Ἐγραφε στίχους, ἀόθια γιὰ περιοδικὰ, τὸ χαριτωμένο τοῦ ἔργου οἱ Ἐξόριστοι Θεοὶ καὶ τὸ 1851 κατέπληξε τοὺς πόντας μὲ τὸ μεγάλο τοῦ ἔργου Ρομασσέρις, ποὺ διατείνεται σὲ τρία μέρη, Ἰστορίες, Ὁρήνιοι, Ἐβραϊκὲς Μελωδίες, καὶ εἶναι γεμάτο ἀπὸ βαθύ πεισισμό. Δυὸ μῆνες πρὶν ἀπὸ τὸ θάνατόν τοῦ, ὁ ποιητὴς Χέμπελ τοῦ ἔγραψε: «Ἐμαθα τώρα τελευταῖα ἀπὸ ἓνα γιάτρο ἐδῶ τὰ πιὸ δυσάρεστα πράγματα γιὰ τὴν υγείαν σας. Καὶ αὐτὸ κάνει ἀκόμα πῶς θαυμαστὸ τὸ θέαμα ποὺ προσφέρει σιγὰς συγχρόνους μὰς ἡ ἀκαταπόνητη πνευματικὴ σας ρώμη». Τὴν παραμονὴν ἀκόμα τοῦ θανάτου τοῦ ζήτησε χαρτὶ καὶ μολύβι, ἀλλὰ δὲν εἶχε πιά δυνάμεις νὰ γράψῃ. Ὅλη τὴ νύκτα ἦταν σχετικὰ ἡσυχος, μόνον ποὺ καὶ ποὺ τὸν ἄκουαν νὰ μουμουρίζῃ: «Εἶμαι χαμένος». Μὲ τὸ ζημέρωμα ἐξέφυγχε.

Μιὰ ἀπὸ τὶς φίλες τοῦ τῶν τελευταίων ἡμερῶν γράφει: «Μὲ ὠδήγησαν στὸ ἡσυχον δωμάτιον ὅπου τὸ πτώμα, ἴδιο μὲ ἐπιτύμβιον ἄγαλμα, κειτόταν στὴ μεγαλόπρεπὴ γαλήνῃ τοῦ θανάτου. Κανένας ἴχνος ἀνθρώπινου πόνου ἢ πάθους δὲν εἶχε μείνει στὸ ψυχρὸ αὐτὸ περίβλημα, ποὺ μὲ τὸ θαυμαστὸ τοῦ κάλλος θύμιζε τὴ θεϊκὴ μορφήν τῆς «Λιτανείας». Τὶς πρωινὰς ὥρες ὁ μεγάλος Λυτρωτῆς, ὁ θάνατος, πλησίασε στὸ κρεβάτι τοῦ ποιητῆ καὶ

φέρθηκε εύγενικά σ' εκείνον που τον είχε τόσο αγαπήσει και τραγουδήσει, δίνοντάς του μια λευκή πέτρινη ψιφίδα, που τα κανονικά της χαρακτηριστικά θυμίζουν τ' αγνότερα μάρμαρα της ελληνικής τέχνης».

☆

Μετά το θάνατο του Χάινε συγκεντρώθηκε, έπειτα από έρανο, μεγάλο ποσόν για να στηθεί μνημείο του στο Ντύσελντορφ. Η λυσσαλέα όμως αντίστασι των έχθρων του δεν άφησε το σχέδιο να πραγματοποιηθεί και τα χρήματα χρησιμοποιήθηκαν για ν' αγοράσουν τα υπόλοιπα της βιβλιοθήκης του ποιητή και άλλα σημαντικά στοιχεία που φυλάγονται στο 'Αρχαίο Χάινε. Στον φετεινό έορτασμό των 100 χρόνων του ποιητή, ο Πρόεδρος 'Αντενάουερ έτίμησε ο ίδιος τις τελετές του Ντύσελντορφ και η Κυβέρνησι της 'Ανατολικής Γερμανίας ώρισε έπίσημο «Βραβείο Χάινε». Πρόκειται μάλλον για δυο βραβεία, ένα 7.500 μάρκων για λυρικά έργα, και ένα 5.000 μάρκων για φιλολογικά. Πρώτη φορά θ' άπονεμηθούν τον Δεκέμβριο του 1957 με την ευκαιρία των 160 χρόνων από τη γέννησι του ποιητή.

Ο Χάινε μένει ο εκπρόσωπος της τέχνης εκείνης που συγκι-

νει και τον πιο απλό άνθρωπο, γιατί μιλάει βαθεία στην καρδιά. Είναι ακόμα ο εκπρόσωπος της ριζοσπαστικής φιλολογικής κινήσεως που εκδηλώθηκε γύρω στα 1830 και που σκοπό είχε την άπελευθέρωσι της γερμανικής λογοτεχνίας από τις ξένες και ιδιαίτερα από τη γαλλική επίδρασι. Η ποίησι του Χάινε είναι ανασύνθεσι του κλασικισμού και του ρωμαντισμού, της τέλειαις φόρμας, ζωντανεμένης με πιο αληθινά και ζωντανά πρότυπα. Η κληρονομία από την κλασσική προγενέστερή του ποίησι είναι ολοφάνερη, αφού έμπνέεται από τη λαϊκή παράδοσι, από γερμανικές μπαλάντες και θρύλους, αλλά πλουτίζεται με γλώσσα πιο ζωντανή και ακόμα πιο πολύ από το έντονο προσωπικό στοιχείο. Τα αίσθήματα του ποιητή, ιδίως στα έρωτικά ποιήματά, δίνουν ένα τόνο τόσο ένδομυχο, που είναι αμφίβολο αν μπορούμε να τον βρούμε σε άλλο ποιητή.

Τα έργα του Χάινε μεταφράστηκαν σ' όλες τις γλώσσες, ως και στα λατινικά, όσο ακόμα ζούσε ο ίδιος. Η πνευματική του προσφορά είναι περισσότερο μεσογειακή, παρά βόρεια και η ήθικη κληρονομία του είναι πολύ σημαντική για την εποχή μας.

ΦΛΥΑΡΙΕΣ

Η ρεμήστε, είπε ο ψυχίατρος στην νεαρά πελάτισσά του, και προσπαθήστε να θυμηθείτε τις λεπτομέρειες του όνειρου που είδατε χθές το βράδυ.

—Λοιπόν, άρχισε η κυρία, όνειρεύτηκα, γιατρέ μου, πως περπατούσα σε μια κοσμική πλαζ χωρίς να φρω τίποτε άλλο εκτός από το καπέλλο μου. "Όλοι με κοιτούσαν.

—Δεν υπήρχε μέρος να κρυφτείτε, διέκοψεν ο ψυχίατρος και αυτό σας ένοχλούσε.

—Τρομερά, γιατί είχα ξεχάσει να βγάλω την ετικέτα με την τιμή από το καπέλλο μου.

Lee Philbrook

☆

Γιατρέ μου, τρέξτε άμέσως στο σπίτι. "Ο μικρός κατάπιε το στυλό μου.

—Θα είμαι εκεί σε πέντε λεπτά, είπε ο γιατρός, αλλά έν τω μεταξύ είστε τί θα κάνετε;

—Θα γράφω με μολύβι.

K. L. Anders

☆

Ο μικρός βλέπει τη βροχή από το τζάμι και ρωτάει τη μαμά του:

—Μανούλα, γιατί βρέχει;

—Για να μεγαλώνουν, παιδί μου, τα χόρτα και τα δένδρα για να έχουμε λουλούδια και μήλα και άλλα...

Και ο μικρός πολύ σκεπτικός συ-

νέχισε την έρώτησι:

—Τότε, μανούλα, γιατί βρέχει και στο πεζοδρόμιο;

Coronet

☆

Η δασκάλα είπε στα παιδιά την ιστορία της κιβωτού του Νώε.

—Λοιπόν, παιδιά, είπε όταν τελείωσε την την ιστορία, πως λέτε ότι θα περνούσε την ώρα του ο Νώε μέσα στην κιβωτό;

Καμμία απάντησις.

—Έλάτε, παιδιά, είπε πάλι η δασκάλα, εγώ νομίζω ότι θα ψάρευε. Τί λέτε, έχω δίκιο ή όχι;

—"Όχι, φώναξε ένας μικρός από κάτω.

—"Όστε έχω άδικο, χαμογέλασε η δασκάλα. Και μπορείς να μάς πής γιατί;

—Έχετε άδικο κυρία γιατί μέσα στην κιβωτό υπήρχε μόνο ένα ζευγάρι σκουλήκια.

Irish News

☆

Κάθε φορά που ο Βικτώρ Φρανσέν έτρεχε με το αυτοκίνητό του πάνω από 80 χιλιόμετρα την ώρα ή μηχανή έκανε ένα περίεργο κρότο. Τελικώς πήγε το αυτοκίνητο σ' ένα γκαράζ για να δουν τι έχει. "Ο μηχανικός κοίταξε με προσοχή το αυτοκίνητο, αλλά δεν μπορούσε να βρή τίποτε το ύποπτο.

—Στα πόσα χιλιόμετρα ή μηχανή κάνει αυτόν τον κρότο; ρώτησε.

—Στα όγδόντα.

—Το αυτοκίνητό σας δεν έχει τίποτε, είπε ο μηχανικός. Μάλλον ή θεία πρόνοια σας προειδοποιεί.

Constellation

☆

Εχεις ξεχάσει πως μου χρωστάς 100 δραχμές;

—"Όχι, όχι ακόμη. Δώσε μου όμως λίγο καιρό και θα γίνη κι' αυτό.

Tatler

Ο καλύτερος τρόπος για να γίνετε δημοφιλής, είναι να θυμάστε τα καλά που λέει ο κόσμος για τους γνωστούς σας και να τους τα επαναλαμβάνετε.

Michael Tomas

☆

Ο βήχας είναι ο πιο ελίκρινής φίλος του ήθοποιου. "Όταν το άκροατήριο άρχίζει να βήχει, είναι ένα αλάνθαστο σημάδι ότι ο ήθοποιός δεν πρέπει να μείνει για πολύ εκεί που βρίσκεται!

Sir Ralph Richardson

Το κλειστό βιβλίο που ανοίγει στο πρώτο έμπειρο βλέμμα

ΜΑΘΕΤΕ ΝΑ ΔΙΑΒΑΖΕΤΕ ΤΙΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ

Του

TRADD COOPER

Οι κρυφές επιθυμίες, οι σκέψεις και οι αντιδράσεις των άλλων σχετικά με το άτομό σας δεν είναι τόσο κρυμμένες όσο νομίζουν οι άλλοι. Αποτελούν ένα ανοικτό βιβλίο για όποιον ξέρει να ερμηνεύει τα μικρά σημάδια και τις αποκαλυπτικές κινήσεις με τις οποίες οι άνθρωποι φανερώνουν τα μυστικά τους αίσθηματά. Αυτά είναι τα πορίσματα της σύγχρονης ψυχολογίας.

Πειράματα γιατρών της Ιατρικής σχολής του Χάρβαρντ έχουν αποδείξει πώς τα αίσθηματά του φόβου, του θυμού, της ζήλειας και της αγάπης «μεταφράζονται» άμέσως στη γλώσσα της χημείας του αίματος. Ο ρυθμός του σφυγμού μας μεταβάλλεται. Το δέρμα μας υγραίνεται όσο μεγαλώνει ή συγκίνησή μας. Η ένταση εκδηλώνεται με την άθελη δόνηση των μικρών μυών και με το άδυνάτισμα της φωνής μας. Ένας εξασκημένος παρατηρητής μπορεί να συνδυάσει τα σημάδια αυτά με τα θέματα της κουβέντας και να διαβάσει τις σκέψεις των άλλων.

Ο κ. Κλάρκ Χάλλ, καθηγητής της ψυχολογίας στο Γέιτλ, απέδειξε πώς οι άνθρωποι έχουν την τάση να εκδηλώνουν με πράξεις τις ιδέες που τους πειράζουν.

Οι άνθρωποι που σκέπτονται μήπως πέσουν, κουνιούνται μπρός-πίσω, άλλοι που είναι άθελά τους θυμμένοι σφίγγουν τις γραθίδες τους. Το φαινόμενο αυτό λέγεται συμπαθητική μυϊκή κίνηση. Υπάρχουν πάλι άνθρωποι που καταπολεμούν τις ένστικτώδεις αυτές κινήσεις, αλλά παθαίνουν μυϊκές συσπάσεις.

Οι ψυχολόγοι έχουν παρατηρήσει

ότι οι δύο αυτοί τύποι αντιδράσεων είναι σημαντικοί για να μπορεί κανείς να ερμηνεύει τις βασικές αντιδράσεις των άλλων. Πριν από πολλά χρόνια ο Καζανόβας είχε τελειοποιήσει την τεχνική αυτή. «Πολύ σπάνια, γράφει στα απομνημονεύματά του, έκανα λάθος στον ύπολογισμό μιάς περιπέτειάς μου. Όταν με ενδιέφερε μιά γυναίκα παρατηρούσα και περίμενα. Άργα ή γρήγορα τα μάτια της ή τα χέρια της ή κάποια κίνησή της μου έλεγε «ναί» και «πότε» και «πού».

Οι γυναίκες που αγαπούν τις ρωμαντικές περιπέτειες δείχνουν συνήθως την προθυμία τους με ένα σωρό αποκαλυπτικά σημάδια, το βλέμμα τους συνήθως. Κυττάζουν πολλή ώρα τους άνδρες που τις έλκουν και όταν κινούνται, σε στίπια, σε κέντρα, στο δρόμο, αγγίζουν άσυνειδητα τον συνοδό τους με φαινομενικά τυχαίο τρόπο. Όταν ένα ανδρικό χέρι τις αγγίσει απροσδόκητα δεν τραβιούνται άμέσως. Όταν κάθονται, τα πόδια τους είναι χαλαρά, σπάνια σφίγγονται το ένα κοντά στο άλλο.

Οι γυναίκες που αντιστέκονται παρουσιάζουν συνήθως τα αντίθετα σημάδια. Όταν τις αγγίσει τυχαία ένας άνδρας τραβιούνται απότομα. Αποφεύγουν να κοιτάζουν στα μάτια και όταν μιλούν με άνδρες το βλέμμα τους γυρίζει αλλού. Έχουν τα γόνατά τους ένωμένα όταν κάθονται και προσέχουν ώστε η φούστα τους να είναι καλά κατεβασμένη.

Βέβαια κανένα μεμονωμένο σημάδι δεν αποτελεί αλάθευτη ένδειξη για ό,τιδήποτε. Παραθέτω πάντως έ-

δώ μερικά από τα σπουδαιότερα αποκαλυπτικά σημάδια της διαθέσεως των άλλων.

1. ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΑΤΙΩΝ

Μόνο ένας πολύ πειθαρχημένος άνθρωπος έχει την δύναμη να μην κοιτάζει αυτό που θέλει. Και πολλοί άνθρωποι μάλιστα που προσπαθούν να κρύψουν κάτι προδίδονται συχνά από την αναγκαστική τους προσπάθεια να κοιτάζουν στην αντίθετη κατεύθυνση.

2. ΤΡΕΜΟΥΛΙΑΣΜΑ

Τα τρεμουλιασμάτα των μυών προδίδουν τα αίσθηματά σας περισσότερο από κάθε άλλη αντίδραση. Συνήθως φανερώνουν κάποια πάλη ανάμεσα σε δύο επιθυμίες. Οι κοπέλλες που ζουν μία αίσθηματική ιστορία, οι γυναίκες που γνωρίζουν την άπιστία τρέμουν καμιά φορά γιατί έχουν συγχρόνως την επιθυμία να προχωρήσουν και να συγκρατηθούν. Οι επιχειρηματίες παθαίνουν τρεμούλες στα χέρια γιατί καταπνίγουν τον θυμό τους.

3. ΑΝΗΣΥΧΙΑ

Η επιθυμία να ξεφύγει κανείς από μιά ώρισμένη κατάσταση φανερώνεται συχνά μυϊκώς. Όταν βλέπετε ένα άνδρα να περπατά επάνω κάτω μπορείτε να είστε βέβαιοι πως θα ήθελε να φύγει από το δωμάτιο. Είναι σαν να λέει: «Θέλω κάτι να κάνω, αλλά για την ώρα αυτό μόνο μπορώ».

4. ΤΡΑΥΛΙΑΣΜΑ

Το χρόνιο τραυλισμα είναι ένα πρόβλημα για τον ψυχίατρο. Ωστόσο σχεδόν κάθε άνθρωπος τραυλίζει πότε πότε κι αυτοί οι περιοδικοί διαταγμοί του λόγου παρουσιάζονται όταν ο άνθρωπος φοβάται τις σκέψεις του. Ο διαταγμός σημαίνει: «κάτι κρύβω. Περιμένετε ώσπου να βρώ ένα τρόπο να ξεφύγω».

5. ΛΗΣΙΜΟΣΥΝΗ

Ξεχνάτε αυτό που θέλετε να ξεκαρτί. Οι άνθρωποι σπάνια ξεκαρτίζουν το τραίνο ή να φωνάζουν.

εισπράξουν τον μισθό τους. Ξεχνούν αυτό που δεν τους άρσσει ή δεν το θέλουν. Αν κανείς ξεχάσει να έρθει στο ραντεβού του μαζί σας ίσως να προτιμούσε να μην σας δει. Τα ονόματα που ξεχνούν συνήθως οι άνθρωποι είναι ονόματα ανεπιθυμητών γνωριμιών που δεν παρουσιάζουν κανένα ενδιαφέρον. Οι άνδρες σπάνια ξεχνούν το όνομα μιάς δμορφής κοπέλλας.

6. ΣΠΑΣΜΟΙ

Υπάρχει η γνώμη ότι πίσω από κάθε περίπτωση σπασμωδικών κινήσεων (τρίκ) υπάρχει μιά καθωρισμένη ιδέα που προσπαθεί να την πραγματοποιήσει το υποκείμενο. Παράδειγμα: Ένας υπάλληλος ασφαλιστικής εταιρείας 55 ετών άρχισε ξαφνικά να κινά σπασμωδικά το δεξί του χέρι. Η έρευνα απέδειξε πως ο υπάλληλος είχε φασαρίες με τον εργοδότη του που τον πρόσβαλλε συνεχώς. Ο υπάλληλος καταλάβαινε πως στην ηλικία του δεν θα μπορούσε να βρει εύκολα δουλειά και έτσι φοβόταν να φύγει. Άλλωστε είχε άρρωστη γυναίκα και τρία μικρά παιδιά.

Οι συνθήκες αυτές του δημιούργησαν μιά κατάσταση συνεχούς όργης. Η επιθυμία του ήταν να χτυπήσει τον προϊστάμενό του, αλλά η λογική τον συγκρατούσε. Και η πάλη αυτή εκδηλώθηκε με την σπασμωδική κίνηση του χεριού του.

7. ΕΠΑΝΑΛΗΨΙΣ ΛΕΞΕΩΝ

Αποκαλυπτικά είναι ακόμα και όσα λένε καθώς και όσα δεν λένε οι άνθρωποι. Η επανάληψη ενός ονόματος ή μιάς λέξεως είναι η πιο συνηθισμένη μορφή της αποκαλύψεως με λόγια.

Οι γυναίκες που δεν αισθάνονται πολύ ασφαλείς μιλούν συνεχώς για τις αρετές του ανδρός τους, για τα γούστα του και τις γνώμες του.

8. ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΛΑΘΗ

Το πιο αποκαλυπτικό όμως από όλα τα σημάδια είναι το γλωσσικό λάθος. Τα περισσότερα από αυτά τα λάθη φανερώνουν αλάνθιστα τα κρυμμένα συναισθήματα. Συχνά οι απωθημένες επιθυμίες επανέρχον-

ται με τόση δύναμι, ώστε εισχωρούν μέσα σε φαινομενικά άθωα σχόλια.

☆

Παρ' όλο που δεν υπάρχουν ειδικά συστήματα εκτός από την κλινική παρατήρησι για να αποκαλυφθούν οι ρίζες των ιδιοτήτων του χαρακτήρα και των κρυμμένων κινήτρων, ωστόσο οι παραπάνω παρατηρήσεις βοηθούν αρκετά για να διακρίνει κανείς τις διαθέσεις των άλλων. Υπάρχουν ακόμη και μερικοί χρήσιμοι κανόνες για την έρμηνεία των εκδηλώσεων αυτών.

1. Προσθέστε όλες τις λεπτομέρειες για να σχηματίσετε μια συνολική εικόνα.

Κάθε μεμονωμένο χαρακτηριστικό μπορεί να έχει κάποια άπλη έξηγησι. Σημασία έχει πώς **συγκεντρώνονται** τα σημάδια αυτά. Παρατηρήστε αν επαναλαμβάνονται και πώς **επιβεβαιώνονται**.

2. Έρμηνεύστε τα γλωσσικά λάθη ως επιθυμίες.

Θα πρέπει να υποθέσετε πώς ένα γλωσσικό λάθος φανερώνει την πραγματική επιθυμία ενός ατόμου.

3. Μπορείτε να έρμηνεύετε τις κινήσεις του σώματος σαν σημάδια ενδιαφέροντος ή έχθρότητας.

Γενικά οι άνθρωποι που κινούνται προς το μέρος σας εκδηλώνουν φιλία ή αγάπη. Οι άνθρωποι που απομακρύνονται από σας σωματικά θέλουν να το κάνουν, και αισθηματικά.

4. Η σιωπή είναι σημάδι ότι κάποιο μυστικό υπάρχει.

Η σιωπή είναι συχνά πιό εύγλωττη από τα λόγια. Ένας άνθρωπος που ξαφνικά σιωπάει υπορεί να σκέπτεται κάτι που φοβάται να το πει. Οι άνθρωποι που είναι συνήθως σιωπηλοί ή μιλούν σιγά, κρύβουν πολλές φορές έντονη έχθρότητα ή μυστικά αισθήματα ένοχής.

5. Η στάσις του σώματος δείχνει τα αισθήματα.

Οι απογοητευμένοι άνθρωποι κάθονται μαζεμένοι. Οι φοβισμένοι κάθονται με σταυρωμένα χέρια. Οι ευχαριστημένοι με τον έαυτό τους παίρνουν ύφος σοβαρό. Γενικά οι άνθρωποι δείχνουν με τη στάσι τους τον ρόλο που νομίζουν πως παίζουν στη ζωή.

6. Αυτό που συχνά αποτελεί το έντονο χαρακτηριστικό ενός ανθρώπου είναι μάσκα για να κρύψει κάτι αντίθετο.

Ένας άνθρωπος που καυχείται για τις περιπέτειές του είναι συχνά άποτυχημένος σ' αυτό το πεδίο. Η δραστηριότης μιάς γυναίκας και η ζωηρότητά της μπορεί να κρύβουν μοναξιά και έλλειψι αγάπης. Οι εύθυμοι άνθρωποι συχνά κρύβουν μόνιμη θλίψι και απογοήτευσι.

7. Οι κρίσεις μας πρέπει να βασίζονται μόνο σε χαρακτηριστικά που **ελέγχονται** από το άτομο.

Η κατασκευή των όστων είναι κληρονομική και δεν σημαίνει τίποτα. Είναι άνοση να πιστεύουμε πώς το πεταχτό σαγόνι, ή γαμπή μύτη ή το χρώμα των ματιών έχει καμμία σχέση με τις σκέψεις, τα αισθήματα ή τις πράξεις του ανθρώπου. Το ίδιο ισχύει και με τις γραμμές της παλάμης.

Οι έπτά αυτοί κανόνες δεν θα σας μεταβάλλουν σε μάνη των σκέψεων των άλλων, αλλά θα σας βοηθήσουν πολύ σε πολλές περιπτώσεις.

Ένα μέρος της γοητείας που έχει η συναναστροφή με τους άλλους ανθρώπους κρύβεται στις διαφορές της προσωπικότητας και στην ποικιλία της ιδιοσυγκρασίας.

Αν και έχουμε διαφορές και ποικιλίες, όλοι έχουμε την ίδια γενική αντίδρασι στη ζωή και όλοι μας κάνουμε σχεδόν τις ίδιες πράξεις και επιθυμούμε σχεδόν τα ίδια πράγματα.

Η πρώτη πλήρης και αυθεντική διήγησις της περιπετείας ενός ιεράρχου, που δρίσκεται πάντα **εγκάθειρκτος**.

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΑΛΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΟ MITZENTY

Τις παραμονές της «Διασκέψεως των Μεγάλων» στη Γενεύη, το περασμένο καλοκαίρι, η Ούγγρική κυβέρνησις, θέλοντας να πραγματοποιήση μία συμβολική χειρονομία συμμετοχής στα πρώτα τότε μειδιάματα και την εύπροσήγορη διάθεσι του ως τότε απρόσιτου κομμουνιστικού κόσμου, **αγγέλλε** ότι «άπελευθέρωσε» τον Καρδινάλιο **Ίωσηφ Μιτζέντυ**. Σύμφωνα με την κυβερνητική ανακοίνωσις, η άπελευθέρωσις έγινε για δυο κυρίως λόγους: Την κακή κατάστασι της υγείας του φυλακισμένου και τη μεγάλη ηλικία του.

Για κείνους όμως που ήξεραν καλά τον Καρδινάλιο, δεν υπήρχε καμμία αμφιβολία ότι οι λόγοι που **άνεφερε** η ανακοίνωσις δεν αποτελούσαν παρά πρόφασι. Γιατί ο Καρδινάλιος δεν ήταν ούτε άρρωστος ούτε τόσο ηλικιωμένος. Τα τραγικά αποτελέσματα των ήθικών θασανιστηρίων που προηγήθηκαν της σκηνοθετημένης δίκης και κατάδικος του για προδοσία το 1949 είχαν έπουλωθ και η ηλικία του δεν υπερέβαινε τα 63 χρόνια. Η «άποφυλάκισις» του εν τούτοις δεν προήλθε ούτε από επίσημη άμνηστευσι ούτε από απόφασι δικαστηρίου. Ήταν μία ακόμη αυθαίρετη **ένεργεια** των ανθρώπων που διοικούσαν την Ούγγαρια.

Το μυστήριο που περιβάλλει τον Καρδινάλιο Μιτζέντυ, αντί να διαφανισθ, **συσκοτίζεται** ακόμη πε-

ρισσότερο με την ανακοίνωσι που **άνεφέρθηκε**. Τίποτε δεν είναι γνωστό για τις συνθήκες και τον τρόπο της ζωής του ανωτάτου αυτού κληρικού από τον καιρό της κατάδικης και της φυλακίσεώς του, στις 8 Φεβρουαρίου του 1949. Ότι διέρρευσε σχετικά στον τύπο του έλευθέρου κόσμου προέρχεται ή από **αναξιόπιστες** πηγές ή είναι **έντελως ψευδές**.

Τώρα μπορεί πια να **λεχθ** ή αλήθεια για το τί συνέβη στον Καρδινάλιο Μιτζέντυ στο διάστημα των **έπτά** αυτών ετών. Μπορούν πια ν' αποκαλυφθούν τα τραγικά περιστατικά της συλλήψεώς του, των ανακρίσεων και των χρόνων της αυστηρής φυλακίσεώς του. **Ακόμη** μπορούν ν' αποκαλυφθούν όλα τα σχετικά με την σημερινή του ζωή, την κατάστασί του, σωματική και διανοητική και ψυχική, καθώς και οι λόγοι που **ανάγκασαν** το κομμουνιστικό καθεστώς να σκηνοθετήση (με την πραγματική έννοια της λέξεως) την «άπελευθέρωσί» του. Μπορεί **ακόμη** ν' αποκαλυφθ ότι **έντελως πρόσφατα**, ο Μιτζέντυ **άρνήθηκε** να έρθη σε συμβιβασμό με τους Έρουθρους που του προσέφεραν **σαν** **τάλλαγμα** την **άπόλυτη** **έλευθερία** του και **έξηγησε**, **αντίθετα**, την **πλήρη** **αποκατάστασι** των δικαιωμάτων της **Έκκλησίας**.

Τη στιγμή που δημοσιεύονται αυτά, ο Καρδινάλιος Μιτζέντυ, **κάθε** **άλλο** **παρά** **έλευθερος**, είναι φυλακι-

Η χαρά δεν υποκαθιστά τον έρωτα. Κάποτε ο έρωτας υποκαθιστά τη χαρά
C. S. Λυώς έ-

σμένος και σε αύστηρη απομόνωση στη νότιο Ουγγαρία, σε μία τοποθεσία γνωστή με το όνομα Πουεσπεκ-τζεντλάζο, κοντά στα γιουγκοσλαβικά σύνορα. Ή τοποθεσία χρησιμοποιήθηκε για τόπος θερινής διαμονής του Έπισκόπου του Πέκς και δημεύθηκε από τους κομμουνιστές πριν από αρκετά χρόνια.

☆

Το κύριο κτήριο είναι ένα φρούριο χτισμένο στα τέλη του έβδομου αιώνα. Περιβάλλεται από ένα πάγκο 1.000 περίπου στρεμμάτων και συνορεύει με τα δάση Μέκεκ και τους πρόποδες των ομίλων βουνών. Οι κομμουνιστές παρεχώρησαν στον Καρδινάλιο τρία δωμάτια στο ισόγειο του φρουρίου.

Ο Καρδινάλιος δεν μένει μόνος εκεί. Την ημέρα υπάρχει πάντοτε στο διαμέρισμα ένας φρουρός με πολιτικά. (Ο φρουρός αλλάζει κάθε μέρα, προφανώς για να μην αναπτυχθεί καμμία δυσάρεστη για το καθεστώς οικειότητα με τον Καρδινάλιο). Καμμία φορά ο επίσκοπος συνομιλεί με τον δεσποφύλακα του, αλλά ποτέ δεν γευματίζουν μαζί. Τη νύχτα, το φρούριο ζώνεται από 25 κομμουνιστές της αστυνομίας, ωπλισμένους με πολυβόλα. Υπάρχει επίσης ένας συνομηλικός του ιερέως για συντροφιά, και το υπηρετικό προσωπικό από τρία άτομα. Τόσο ο κληρικός όσο και το προσωπικό πρέπει να έχουν εκλεγεί με προσοχή και ασφαλώς κάθε θράδι αναφέρουν λεπτομερώς κάθε τι σχετικά με τις κινήσεις, τις συζητήσεις, τις σκέψεις και τις ασχολίες του Μιτζέντου.

Από ύλική άποψη μπορεί να πη κανείς ότι στον Καρδινάλιο Μιτζέντου δεν λείπει τίποτα. Και ρουχισμός και τροφή και περιποιήσεις και σχετική άνεσις. Στο παρεκκλήσιο του φρουρίου, μπορεί ο Καρδινάλιος να λειτουργήσει και να προσεύχεται. Αλλά δεν επιτρέπεται να βγεί έξω από το πάρκο ούτε να δεχθεί επισκέπτες εκτός από την μητέρα του, και αυτήν σε άραια διαστήματα. Οι εφημερίδες απαγορεύονται και ραδιόφωνο δεν έχει στη διάθεσή του. Έξακολουθεί να είναι φυλακισμένος. Μπορεί βέβαια ή σήμερινη φυλακή του να είναι ανθρωπινότερη, αλλά η ποιότη

των ισοδίων δεσμών δεν έχει ανακληθεί. Δεν μπορεί ν' ασκήσει το λειτουργήμα του ως αρχιεπίσκοπος και κεφαλή της Ουγγρικής Καθολικής Εκκλησίας. Οποιαδήποτε στιγμή, χωρίς καμμία δικαιολογία, μπορεί να τον ξαναστείλουν πίσω στο κάτεργο ή στο αναρρωτήριο της φυλακής ή και να τον μεταφέρουν σε οποιαδήποτε άλλη άγνωστη τοποθεσία. Τις πρώτες μέρες της μεταφοράς του στο φρούριο, ένας γιατρός τον επισκέπτεται κάθε μέρα. Τώρα τον επισκέπτεται κάθε εβδομάδα. Καμμία εξήγηση δεν δίνεται για τις επισκέψεις αυτές προς ένα άνθρωπο που δεν είναι άρρωστος. Ο Καρδινάλιος δεν μπορεί να διαμαρτυρηθεί, όπως δεν μπορεί να εκφράσει και καμμία έπιθυμία. Όπως και τον καιρό της συλλήψεώς του, το 1949, βρίσκεται στο έλεος των κομμουνιστών.

☆

Η ιστορία του Καρδινάλιου Μιτζέντου εξακολουθεί να περιβάλλεται από πυκνό μυστήριο, ιδιαίτερα για τον πολύ κόσμο που δεν ξέρει ολόκληρη την αλήθεια. Γιατί θέλουν οι κομμουνιστές να διαφημίσουν την «απόλυση» του Καρδινάλιου; Ποιές είναι οι προθέσεις τους; Τα λογικά του είναι ένταξη; Πραγματικά κατά το διάστημα της δίκης του ήταν υπό την επήρεια φαρμάκων; Τι συνέβη μετά την καταδίκη του σε ισόβια δεσμά;

Απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά μπορεί ν' αποδειχθούν εξαιρετικά σημαντικές όχι μόνο για τους Ούγγρους καθολικούς, αλλά και για ολόκληρο τον ελεύθερο κόσμο, για κάθε άνθρωπο με καλή πίστι. Ρίχνεται με τον τρόπο αυτό πραγματικό φως στους αληθινούς σκοπούς του παγκόσμιου κομμουνισμού.

Για να γίνει αντιληπτή η ιστορία του καρδινάλιου Μιτζέντου πρέπει κανείς να παρακολουθήσει βήμα με βήμα τα γεγονότα από τη στιγμή της συλλήψεώς του την επομένη των Χριστουγέννων του 1948. Το μοίρασμα εκείνο πρωτίστην από μια μαύρη κούρσα με κλειστά τα κουρτινάκια των παραθύρων. Το αυτόκινητο τον παρέλαβε από το σπίτι του, στα περίχωρα της Βουδαπέστης, τον μετέφερε στο αρχηγείο της αστυνομίας,

στην οδό Στάλιν αριθ. 60. Εκεί κλείστηκε για δυο μέρες σε ένα κελλί και τον άφησαν χωρίς σχεδόν τροφή, με μόνη συντροφιά τις σκέψεις του και την άγνοια του μέλλοντος. Το μαρτύριο άρχισε από την τρίτη ημέρα. Άρχισε η ανάκρισις από φάλαγγες ολόκληρης ανακριτών. Μέρα και νύχτα επί μία εβδομάδα συνεχιζόταν η διαδικασία αυτή. Είναι ζήτημα αν μπορούσε να κοιμηθεί περισσότερο από δυο ώρες το εικοσιτετράωρο. Η ανάκρισις όμως δεν ήταν παρά ένα τμήμα μόνο της διαδικασίας. Οι κομμουνιστές παρούσαν στον καρδινάλιο τον νεαρό γραμματέα του, που τα βασανιστήρια τον είχαν μεταβάλει σε όν που κάθε άλλο παρά άνθρωπο θύμιζε. Τού παρουσίασαν ιερείς και λαϊκούς σακατεμένους από τον ξυλοδαρμό, που τον παρακαλούσαν να «όμολογήσει». Τον έβαλαν όντιμέτωπο με άλλοτε φίλους του κληρικούς επίσης, που του έλεγαν ότι ο Πάπας και ολόκληρη η Καθολική Εκκλησία καταδίκασαν την διάλλακτη διαγωγή του. Άλλοι άνθρωποι που τους γνώριζε και τους είχε εμπιστοσύνη, παρήλθουν μπροστά του για να τον διαβεβαιώσουν ότι οι «Ηνωμένες Πολιτείες» εγκατέλειψαν την Ουγγαρία και αδιαφορούσαν για την τύχη του.

Σκοπός των κομμουνιστών ήταν να δημιουργήσουν στον καρδινάλιο την εντύπωση ότι ο αγώνας του για την ελευθερία της Ουγγαρίας δεν είχε καμμία απολύτως ελπίδα. Να τον πείσουν ότι βρισκόταν εγκαταλελειμμένος από την Εκκλησία και το ποίμνιό του. Κάθε κίνηση που έκαναν οι κομμουνιστές, κάθε λέξις που του απηύθυναν είχε σκοπό να του δημιουργήσει το συναίσθημα της ένοχής, την ιδέα ότι ο αγώνας του δεν έκανε τίποτε άλλο παρά να δημιουργήσει δοκιμασίες για το λαό και την Εκκλησία που είχε όρκησθη να υπηρετήσει.

Μετά την πρώτη εβδομάδα της διάδοξης και έντακτης ανάκρισεως, οι κομμουνιστές δεν άφησαν και μεγάλη ανάπαυσι στον καρδινάλιο. Κανείς δεν μπορεί να ανθέξει συνεχώς σε τέτοιο μαρτύριο. Μερικοί έχουν μεγαλύτερη άντοχη από τους

άλλους, αλλά τελικώς όλοι κλονίζονται. Για τον καρδινάλιο, ο κλονισμός ήρθε μετά από έξη εβδομάδες. Πρέπει να δηλωθεί από τώρα ότι δεν του εδόθηκε κανένα φάρμακο. Όλα τα λεγόμενα για «Ακτεντρών, Μεσκαλίν κλπ.», που υποτίθεται ότι έχουν επίδρασι στον εγκέφαλο, δεν χορηγήθηκαν στον Μιτζέντου.

Η δική και η καταδίκη του υπήρξαν εύκολα μετά από την επιμελημένη προπαρασκευή.

Από την αίθουσα του δικαστηρίου, ο καρδινάλιος μεταφέρθηκε στο κέντρο μεταγωγών καταδικών. Μία ομάδα από νέους ώργάνωσε τότε μία υπηρεσία πληροφοριών με σκοπό να προσέχει και να συγκεντρώνει πληροφορίες για τη ζωή και την τύχη του καρδινάλιου. Με την βοήθεια μερικών εργατών, που ζούσαν στην περιοχή, ώργάνωσαν ένα σύστημα 24ώρου βάρδιας από ένα γειτονικό κτίριο που ήταν ψηλότερο και έδλεπε κανείς από εκεί με ευκολία το εσωτερικό της φυλακής και του περιβάλλοντος. Πρόσεχαν τότε εμπαιναν στη φυλακή οι ανακριταί, τότε έβγαιναν, το κελί τελικά όπου μεταφέρθηκε ο καρδινάλιος στον δεύτερο όροφο της φυλακής.

Ο Έπίσκοπος ήταν πια ένας άνθρωπος που είχε ανάγκη από ανάπαυσι και ιατρική περίθαλψη. Οι δεσμοφυλάκες του φυσικά μόνον αυτά τα πράγματα δεν του έδωσαν. Έχανε βάρος, η καρδιά του εξασθενούσε και υπέφερε από αϋνίες. Μία εβδομάδα μετά την εισαγωγή του στις φυλακές μεταγωγών, η υπέρα του, κ. Μπόρμπλα Πέμ, άρχισε μία οργανωμένη έκστρατεια για να της επιτρέψουν να τον επισκεφθεί. Παρ' όλα τα όνδοντα της χρόνιας, την καρδιακή ανεπάρκεια και το άσθμα, από το όποιο υποφέρει, εξακολουθεί και σήμερα να βοηθή την κόρη της, τον γαμπρό και τα εγγόνια της στο Τσέσμιντζεντ, 200 χιλιόμετρα έξω από την Βουδαπέστη. Πάντοτε ντυμένη μαύρα και πιστή στη χωρική προέλευσί της, φορεί μία μαύρη μαντήλα στο κεφάλι. Είναι σπάνιο να συναντήσει κανείς άνθρωπο με τόση πίστι σαν την κ. Πέμ. Δεν διατάζει να ανατρέψει δρόχους για να πετύ-

γη αυτό που αποφάσισε. Γι' αυτό κανείς δεν έδειξε έκπληξη όταν η κ. Πέμ διεήλωσε την απόφαση της να πάει στη Βουδαπέστη και να ζητήσει να επισκεφθεί το παιδί της. Έπληγε υπό 'Υπουργείο Δικαιοσύνης και υπέβαλε αίτηση. Η αίτηση απορρίφθηκε. Σκέφθηκε να πάει κατ' ευθείαν στον 'Αντιπρόεδρο Μαρτίνο Ρακόζι. Στο μοναστήρι όπου έμενε την παρεκάλεσαν να μην επιχειρήσει, αλλά αυτή μία μέρα έφυγε κρυφά και πήγε κατ' ευθείαν στο γραφείο του Ρακόζι. Φυσικά, οι αστυνομικοί δεν της επέτρεψαν την είσοδο, αλλά αυτό το περίμενε. Παρέδωσε ένα έτοιμο γράμμα γραμμένο με το χέρι της, με τόν γραφικό χαρακτήρα μιας χωρικής, που εξέφραζε όλη την κούραση και τους πόνους της ζωής της.

Το γράμμα δεν παρακαλούσε. Ζητούσε εκείνο που ακόμη και σε μία κομμουνιστική χώρα αποτελεί το αναφαίρετο δικαίωμα της μητέρας να επισκεφθεί το φυλακισμένο παιδί της. Ποτέ δεν ζήτησε τίποτε περισσότερο απ' αυτό στα 300 και πλέον γράμματα, υπομνήματα, αιτήσεις και άλλα έγγραφα που υπέβαλε στην Κυβέρνηση κατά το διάστημα των έπτά αυτών ετών. "Ήξερε ότι είχε το δικαίωμα να ζητήσει επίσκεψη, αλλά ήξερε τον κίνδυνο που διέτρεχε να θεωρηθεί από τις αρχές ότι αυτό γίνεται με εισήγησι του καρδινάλιου.

Ο Ρακόζι δεν απάντησε στην αίτησή της. Την έπομένη λοιπόν αποφάσισε να συναντήσει τον αρχηγό της αστυνομίας. Το εθνικό της της έλεγε ότι αυτό της το διάβημα θα είχε περισσότερη επιτυχία. Και δεν γελώθηκε. Με την συντροφιά μιας γρήας φίλης της οικογενείας πήγε στα κεντρικά γραφεία της μυστικής αστυνομίας και ζήτησε να συναντήσει τον άνθρωπο που έστρεψε δόκλιχη η Ούγγαρία, τον στρατηγό Γκάμπορ Πέτερ, αυτόν που κατώρθωσε να εξουθενώσει ψυχικά και σωματικά τον γιο της. Πρώην μαθητευόμενος ράφτης, έγινε κομμουνιστής το 1930 και εκπαιδεύτηκε στη Ρωσία. Είχε μάθει καλά το μάθημά του.

Μπροστά στον άνθρωπο αυτό που

αποτελούσε την προσωποποίηση του τρόμου, ή μικρόσωμη γρηούλα χωρική ζήτησε να δει το παιδί της. Ο Πέτερ αρνήθηκε κατηγορηματικά και δήλωσε ότι η υπόθεσις δεν ήταν πια στην αρμοδιότητά του. Η κ. Πέμ έμεινε για μία στιγμή σιωπηλή. "Υστερα, κυττάζοντας στα μάτια τον αρχηγό της μυστικής αστυνομίας του είπε:

«Φαντασθήτε, αν αντί για το παιδί μου, βρισκόσαστε εσείς στη φυλακή και έρχότανε η μητέρα σας να ζητήσει την άδεια να δει το γιό της. Μπορείτε να φαντασθήτε τη μητέρα σας στη θέση μου;»

Η μητέρα του Πέτερ δεν ζούσε στην Ούγγαρία την εποχή εκείνη. Ο αρχηγός της μυστικής αστυνομίας σηκώθηκε από τη θέση του και έφυγε από το γραφείο. Για 10 λεπτά οι δύο γυναίκες έμειναν εκεί σαν καρφωμένες στη θέση τους. Ο Γκάμπορ Πέτερ ξαναγύρισε. Χαμογελούσε.

«Έν τάξει, είπε, μπορείτε να δείτε το γιό σας. Μπορείτε να τον δείτε τώρα αμέσως. Το αυτοκίνητό μου θα σας πάει έως εκεί. Φυσικά πρέπει να πάτε μόνη».

Και η μητέρα του καρδινάλιου συνάντησε το γιό της. Τον έβλεπε για πρώτη φορά μετά από την σύλληψή και την καταδίκη του. Ήταν εξαντλημένος, εξουθενωμένος. Μετά από δυο μήνες, η κ. Πέμ ζήτησε να ξαναεπισκεφθεί το γιό της, αλλά δεν την άφησαν. Δεν επρόκειτο να τον ξαναδεί στη Βουδαπέστη, γιατί τον 'Ιούνιο του 1949, ή μικρή ομάδα που παρακολουθούσε από το απέναντι σπίτι, είδε να παίρνει τον καρδινάλιο ένα μαύρο αυτοκίνητο πολυτελείας και να απομακρύνεται προς βορράν. Αργότερα πληροφορήθηκαν από το δίκτυό τους ότι είχε μεταφερθεί στις φυλακές εγκληματιών του Βάκ, στις όχθες του Δουνάβου, 100 χιλιόμετρα από τη Βουδαπέστη.

Έδώ, παρ' όλο ότι βρισκόταν έπισης σε απομόνωση, του επέτρεπαν εν τούτοις να συνομιλή με την ειδική φρουρά που είχε τοποθετηθεί έξω από το κελλί του. Επίσης μπορούσε να λειτουργήσει κάθε πρωί στο παρεκκλήσιο των φυλακών, όταν η

ταν άδειανό. Η τροφή ήταν καλή και μπορούσε ακόμη να περπατάει μια ώρα την ημέρα μόνος. Η υγεία του και το ήθικό του άρχισαν να βελτιώνονται.

Δυο μήνες μετά από την μεταφορά στο Βάκ, ο καρδινάλιος μεταφέρεται πάλι. Κάθε προσπάθεια για να βρεθεί ο τόπος όπου είχε μεταφερθεί, απέτυχε. Άρχισαν να κυκλοφορούν οι πιο παράξενες φήμες για το μέρος που κρατείται. Για πρώτη φορά οι κομμουνιστές κατώρθωσαν να εξαφανίσουν κάθε ίχνος που θα μπορούσε να οδηγήσει στην ανεύρεσι του τόπου της φυλάκισης του καρδινάλιου Μιτζέντυ. Πολλοί απέλπιστηκαν, εκτός από τη μητέρα του. Αυτή εξακολουθούσε να στέλνει αιτήσεις, να γράφει υπομνήματα, να απαιτεί. Μέσα σε πέντε χρόνια, από το 1949, κατώρθωσε να συναντηθεί δεκατρείς φορές με τον καρδινάλιο που κάθε φορά μεταφερόταν από τον τόπο της φυλάκισής του στις φυλακές του Βάκ για να συναντηθεί με τη μητέρα του.

Στο διάστημα αυτό, οι κομμουνιστές προσπάθησαν με χίλια δυο μέσα να πάρουν τον καρδινάλιο με το μέρος τους. Αποτελούσε ένα σύμβολο, τον σκελετό της εθνικής και θρησκευτικής ύστασσεως της Ούγγαρίας και ήθελαν να τον γκρεμίσουν. Χιλιάδες επίσημοι και ανεπίσημοι, κληρικοί και ύπουργοι και ανώτεροι υπάλληλοι του κομμουνιστικού συγκροτήματος τον επισκέφθηκαν και προσπάθησαν να τον πείσουν να παρατηρήσει από το αδιέξοδο και τον τίτλο του, προσφέροντάς του ως αντάλλαγμα την ελευθερία και την υλική άνεση. Ο καρδινάλιος αρνήθηκε. Και η φυλακή συνεχίστηκε.

ΤΟΝ ΜΑΡΤΙΟ ΤΟΥ 1953 πεθαίνει ο Στάλιν. Ο Ρακόζι διακρίνει ότι ο άνεμος άρχισε να φυσάει από άλλη κατεύθυνσι και αποφασίζει να απελευθερώσει τον καρδινάλιο. Μόλις όμως η κατάσταση άρχισε να σταθεροποιείται στην Σοβιετική Ένωση, το Κομμουνιστικό κόμμα της Ούγγαρίας συνέχεται και αποφασίζει να ξανασφίξει τα λουριά. Αρχίζει μεγάλη έκκαθαρίσις.

Ο Γκάμπορ Πέτερ, ο άνθρωπος που κούρελίαςε το σώμα και την ψυχή του καρδινάλιου το 1949 και ο 'Υπουργός Δικαιοσύνης Τζούλια Ντέκσι, που φρόντισε για τη δίκη, καταδικάζονται σε ισόβια δεσμά ως προδότες. Ο Ρακόζι όμως από το θάνατο του Στάλιν είχε πάρει μερικά διδάγματα. Άρχισε να αφήνει κάποια ελευθερία. Και οι κομμουνιστές ήλπιζαν να χρησιμοποιήσουν τον καρδινάλιο Μιτζέντυ σαν σοβαρό δόπλο στην ειρηνιστική τους αυτή επιδίωξι. Όταν η προπαγάνδα τους βρισκόταν στο ζενίθ, θέλησαν να τον ελευθερώσουν με τρόπο έντυπωσιακό. Άρχισε πάλι η πυκνή παρέλασις των επισκεπτών. 'Υποσχέσεις δότι θα του επέτρεπαν να μείνει στην Ούγγαρία, ότι θα του εξασφάλιζαν άνετη ζωή γι' αυτόν και στην οικογένειά του, αρκεί να υπέγραφε ένα χαρτί ότι παρητέτοι από 'Επίσκοπος της 'Εστεργκομ και Πριμάτος της Ούγγαρίας. Ο καρδινάλιος αρνείται.

Νέα προσφορά να πάν να μείνει στην 'Επισκοπή της 'Εστεργκομ, χωρίς όμως το δικαίωμα να λειτουργήσει δημοσία.

Ο καρδινάλιος αρνείται πάλι. Και τη φορά αυτή προχωρεί περισσότερο. Έχοντας ανακτήσει τις ψυχικές και σωματικές του δυνάμεις, ζητεί με θάρρος δικαιοσύνη. Θέλει να παύσει ο διωγμός της 'Εκκλησίας. ΠΡΩΤΟΝ: Όλοι οι κληρικοί πρέπει να πάρουν άμνηστία και να άφθευθουν εντελώς ελεύθεροι. ΔΕΥΤΕΡΟΝ: Ο ίδιος ο καρδινάλιος πρέπει να άφθευθι ελεύθερος χωρίς όρους, να επιστρέψει στην 'Επισκοπή του και να αναλάβει την διοίκηση της 'Εκκλησίας της Ούγγαρίας. Οι κομμουνιστές δεν άπαντούν.

Ο έξω κόσμος όμως δεν ξέρει τίποτε απ' αυτά. Οι κομμουνιστές λοιπόν εξακολουθούν να προχωρούν στην εφαρμογή του σχεδίου του, να ετοιμάζουν μία θεαματική «άπελευθέρωσι». 'Ισως, σκέπτονται, αφού αρνείται να συνεργασθί, θα μπορούμε να σκαρώσουμε κάποια ψευδοαπελευθέρωσι. Και αποφάσισαν να δοκιμάσουν.

Κατά τα τέλη του 1954, ενώ ο καρδινάλιος εξακολουθούσε να είναι

φυλακισμένος σὲ ἀγνωστο μέρος, οἱ κομμουνιστὰι σχεδίαζαν μίαν εἰδησιὶ περί ἀπολύσεώς του, πού θὰ μεταδιδόταν ἀπὸ ἓνα εἰδησεογραφικὸ πρακτορεῖο τῆς Αὐστρίας. Θέλησαν νὰ σφυγμομετρήσουν τὴν ἀντίδρασι τῆς κοινῆς γνώμης τοῦ δυτικοῦ κόσμου. Δὲν ζητοῦσαν τίποτε περισσότερο· καὶ τὸ πέτυχαν. Ὁ κόσμος πίστεψε χωρὶς νὰ ζητήσῃ νὰ μάθῃ λεπτομέρειες.

Ἀκούγοντας τὰ νέα ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο, ἡ μητέρα του ζήτησε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ γυιό της πάλι. Παρ' ὅλο πὺν ὁ καρδινάλιος εἶχε μεταφερθῇ στὸ θερινὸ ἐνδιαίτημα τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ Πέκς, ἡ αἰτήσις ἀπερ-

ρίφη. Ἐν τῷ μεταξύ ἡ οὐγγρική κομμουνιστικὴ Κυβέρνησις ἀποφάσισε νὰ κρατήσῃ τὴν ἐπιβεβαίωσι τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ καρδινάλιου ἕως ὅτου πετύχῃ τὸ μᾶξιμουμ τῆς προπαγάνδας. Ἡ στιγμὴ ἔφθασε μὲ τὴν συνάντησι τῶν Τεσσάρων Μεγάλων στὴ Γενεύη.

Ὁ καρδινάλιος ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι φυλακισμένος καὶ σήμερα. Ἡ χάρις ὅμως τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ θάρρος του τὸν βοηθοῦν ὥστε νὰ ἐξακολουθῇ νὰ εἶναι ὁ ποιμὴν τῶν πιστῶν του, ὁ Πριμᾶτος τῆς Οὐγγαρίας. Ὅλες οἱ δυνάμεις τῶν συγχρόνων Καيسάρων δὲν μπόρεσαν νὰ τοῦ ἀφαιρέσουν τὸν τίτλο αὐτό.

ΔΟΚΙΜΑΣΤΕ ΤΗΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΑΣ

Ἀπὸ τὰ 15 αὐτὰ βάζα, δύο εἶναι τελείως ὅμοια. Μπορεῖτε νὰ τὰ θρῆτε; Μὴν ἀργήσετε ὅμως!

ΤΑ ΕΙΔΕΥΟΝΤΑΣ

«Νορβηγία»

Τοῦ

ΣΤΑΘΗ ΣΠΗΛΙΟΤΟΠΟΥΛΟΥ

I

Ἐπὶ τὴν χώρα τῶν Φιόρντ

ΥΣΤΕΡΑ ἀπὸ τὴν Ἀμερική, τὴν Ἀφρική καὶ τὴν Ἑλβετία — ὅπου μᾶς μετέφεραν μὲ τὶς ταξιδιωτικὰς ἐντυπώσεις τους γνωστοὶ λογοτέχνες μας — ἡ «Ἑκλογὴ» οὕτως προσκαλεῖ στὴ Νορβηγία, τὴν χώρα τῶν Φιόρντ ὅπως τὴ λένε... Θὰ μᾶς μεταφέρῃ σ' αὐτὴν μὲ τὶς γλαφυρὰς ταξιδιωτικὰς του σελίδες ὁ Στάθης Σπηλιόπουλος πὺν τὴν ἐπισκεφθῆκε πρὶν ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια καὶ τῆς ἀφιέρωσε ἓνα ἐνδιαφέρον βιβλίον. Ἀπὸ τὸ βιβλίον «Νορβηγία» οὕτως παρουσιάζουμε δύο ἀντιπροσωπευτικὰ κεφάλαια τὸ πρῶτον μὲ τὸν τίτλον «Στὴν χώρα τῶν Φιόρντ» καὶ τὸ δεύτερον «Τὰ γχοίσα νησιά».

Φιόρντ! Μιὰ λέξι βγαλμένη ἀπὸ τὰ παραμύθια καὶ τὰ μυθιστορήματα τοῦ Βορρά. Μιὰ ἐννοια ἀκαθόριστη στὴ φαντασία μας, ἓνα σύννεφο πὺν ἀλλάζει μορφὰς καὶ χρώματα, μιὰ δμίχλη πὺν προσπαθεῖ νὰ πάρῃ σχῆμα κ' ὅταν νομίζουμε πὺν κάτι ξεχωρίζουμε, σκορπάει, διαλύεται σὰν ἀχνός, γιὰ νὰ μᾶς παραστήσῃ σὲ λίγο κάτι ἄλλο. Ἀκύμαντα κανάλια, ὅπου σὰν ἡσκιὸι γλυστρᾶν παράξενες βαρκοῦλες, ἐλατοσκέπαστα φαράγγια, ὅπου χοροπηδᾶν ἀγρίμια μὲ μεγάλα φωτερὰ μάτια, χιονισμένες βουνοπλαγιές, ὅπου περνοῦν ἀθόρυβα κ' ἀστραφτερά ἔλκηθρα, ἀφίνοντας πίσω τους ἓναν ἤχο ἀσημένιου κουδουνιοῦ.

Ὅλ' αὐτὰ μαζί καὶ τίποτ' ἀπ' ὅλ' αὐτὰ δὲν εἶναι τὸ φιόρντ. Ὁ σχολαστικὸς γεωλογικὸς ὁρισμὸς λέει πὺν εἶναι ἓνας στενὸς καὶ πολὺ γλῶσσος κόλπος πὺν μπαίνει βαθιὰ μέσ' στὴ στεριά. Ἀν ἀπὸ ἓναν τέτοιον ὁρισμὸ ἐπερίμενε κανένας νὰ πάρῃ τὴν ἐννοια

«Ὡ! τὸ γλυκύτατ' ὄραμα πὺν δίνεται
[στὰ μάτια,

«Ὡ! τὸ τραγοῦδι τὸ γλυκὺ πὺν βοί-
[σκει ἡ φωνή μου.

Στῆς θάλασσας τ' ἀκύμαντα, γαλη-
[μένα πλάτια,

Στὰ γαλανὰ τοῦ φιόρντ νερὰ γλυ-
[στράει τὸ πᾶνί μου.

τοῦ φιορντ, δὲ θὰ εἶχε παρὰ ἓνα μισοαρχινημένο σκίτσο εἰκόνας, ὅπου μόλις μαντεύονται οἱ φόρμες ποὺ πρόκειται νὰ διαμορφωθοῦν.

“Ὅποιος ἔτυχε νὰ ταξιδῆσθαι στὰ Δαλματικά παράλια καὶ νὰ μπῇ στὸ στενὸ καὶ ἀρκετὰ βαθὺ κόλπο τοῦ Κάτταρο μπορεῖ νὰ πάρη κάποια ιδέα τοῦ τί εἶναι τὸ φιορντ. Καὶ πάλι θὰ λείπη ὅλη ἐκεῖνη ἡ ποικιλία, ἡ ἀδιάκοπη ἐναλλαγὴ τῶν χρωμάτων, τῶν σχημάτων, τῶν ὄγκων, ἀκόμη καὶ ὁ φυσικὸς διάκοσμος μὲ τὰ χιόνια καὶ τοὺς παγετῶνες, μὲ τοὺς καταρράκτες καὶ τὰ ποταμάκια, ποὺ δίνουν τὸν ξεχωριστὸ χαρακτήρα καὶ τὸ μαγνητικὸ τοῦ θάλλητρο στὸ φιορντ τῆς νορβηγικῆς ἀκτῆς.

Τὸ Σόγκεφιορντ εἶναι τὸ θαυότερο καὶ ἴσως τὸ μεγαλοπρεπέστερο τῆς Νορβηγίας. Ἀπὸ τὴν εἴσοδὸ τοῦ ἕως τὸ Σκιγιέλντεν, ὅπου φτάνει ἡ ἀπώτατη γλῶσσα του, ἔχει βάθος 130 ὁλόκληρα μίλλια, δηλαδὴ σχεδὸν ὅλο τὸ θαλάσσιο ταξίδι ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ στὸ Γύθειο.

“Ὅλη αὕτὴ ἡ διαδρομὴ γίνεται μέσα σὲ μιὰ γαλήνια θάλασσα, πλαισιωμένη ἀπὸ τὴν ἀδιάκοπη ἀλυσίδα θουνῶν ψηλῶν ἀπὸ ἑπτακόσια ἕως δύο χιλιάδες μέτρα, ποὺ συνεχίζονται σὲ ἄλλο τόσο βάθος μέσα στὸ νερό. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι στὸ Νέρεφιορντ, τῇ στενωτέρῃ διακλάδῳ τοῦ Σόγκεφιορντ, ἔχει κανένας τὴν ἐντύπωσιν ὅτι θρίσκεται στὰ κατάβασθα χαώδους ἀβύσσου, σκεπασμένης ἀπὸ μιὰ στενὴ λουρίδα οὐρανοῦ.

Ἀκίνητα, γαλαζόμαυρα, γεμάτα μυστήριον — τὸ μυστήριον τοῦ ἀνεξερεύνητου βάθους — τὰ νερά τοῦ Νέρεφιορντ, ἀσκοῦν μιὰ μαγνητικὴ ἔλξι ἀπάνω στὸν ἐπισκέπτη. Κι' αἰσθάνεται κανεὶς μιὰν ἀνακούφισιν ἀφίνοντας τὸ πλοῖο του καὶ θγαίνοντας τὴν

πράσινη κοιλάδα τοῦ Γκούντθγκεν μὲ τὸ ἥσυχο ποταμάκι τῆς ἡ γυρίζοντας στὸ Μπάλχολμ, τῇ μικρῇ πολιτείᾳ, ποὺ ἀποτελεῖ μιὰ ξεκουραστικὴ ὁδὸν μαλακῶν γραμμῶν μέσα στὴν καταθλιπτικὴ φύσιν τοῦ Σόγκεφιορντ.

“Ὅλα εἶναι ἀνθισμένα στὸ Μπάλχολμ, γιὰ τὸ Ἰούλιος εἶναι ἐδῶ ὁ Ἀπρίλης τους. Ὁ ἀέρας εἶναι φορτωμένος ἀπὸ ἄρωμα ρόδου καὶ ἀκακίας, οἱ κῆποι στολισμένοι μὲ τὸν πλουσιώτερο λουλουδένιο διάκοσμο, ποὺ θὰ μπορούσε μιὰ γόνιμη ἀνοιξὶ νὰ φιλοτεχνήσει.

Ἀπὸ τὸ Κθίκνε, τὸ μεγάλο ξενοδοχεῖο τοῦ Μπάλχολμ, θγαίνουν στὸ φωτεινὸ θραδάκι ἡχοι πεταχτῆς μουσικῆς καὶ γέλια χαρούμενης νεότητος, ποὺ γλεντᾶει τὴ ζωὴ τῆς σ' ἓνα περιβάλλον ἰδανικῆς ὁμορφίᾳς ἀνάμεσα στὰ χιονισμένα βουνά, τὰ κάταπράσινα δάση, τοὺς ὀλάνθιστους κήπους καὶ τὴ γαλήνια θάλασσα.

★

Ἀφίνουμε τὸ Τρόλλ φιορντ, τὸ Στοιχειωμένο φιορντ, ποὺ ἔτσι τὸ θάφτισε ἡ παράδοσις γιὰ τὴν ἄγρια ὄψιν τῆς στενῆς εἰσόδου του, περνᾶμε μακρυὰ ἀπὸ τὸ φοβερὸ Μάελοτρόμ, τὸ καταραμένο θαλασσινὸ ρεῦμα, καὶ ξαναπαίρνουμε τὸ δρόμον πρὸς τὰ νότια.

Ἐκόντευα νὰ ξαναπεράσω στὸν Πολικὸ Κύκλο, χωρὶς νὰ ἰδῶ κανέναν ἀπὸ τοὺς ὑδρόβιους κατοίκους τῶν παγωμένων θαλασσῶν. “Ὅμως σήμερα, μὲ τὴν πρωϊνὴν λιακάδα, στὰ γαλήνια καὶ λαμπερά νερά ἐφάνησαν κοντὰ μας τρεῖς φάλαινες, πού, χτυπώντας τις τερατώδεις οὐρές τους καὶ φυσώντας σὲ ψηλὰς κολώνες τὸ νερό, ἐτραβοῦσαν γιὰ τὸ Βορρᾶ.

II

Τὰ γκρίζα νησιά

Οἰκηματογράφος μᾶς ἔχει κάμει σήμερα τόσο γνωστὰ ὠρισμένα μέρη, ὥστε ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ θρεθοῦμε σ' αὐτά, νομίζουμε πῶς τὰ ξέρουμε ἀπὸ καιρὸ, σὰν νάχουμε ζήσει κοντὰ τους. Ὁ ξένος, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ θὰ θρεθῇ στὴν Πλατεῖα τῆς Ὀπερας ἢ στὴν Κονκόρντ στὸ Παρίσι, στὴ Πιάτσα Σάν Μάρκο στὴ Βενετία, στὸ Μέγαρο τοῦ Κοινοβουλίου στὸ Λονδίνον, δὲ χρειάζεται οὔτε νὰ ρωτήσῃ οὔτε νὰ διαβάσῃ πινακίδες γιὰ νὰ μάθῃ ποῦ θρίσκεται. Οἱ ἀπόψεις αὐτῶν τῶν μερῶν εἶναι τόσο καλὰ ἀποτυπωμένες στὴ μνήμη μας, ὥστε καὶ μὲ κλειστὰ μάτια ἂν μᾶς πᾶνε ἕως ἐκεῖ, θὰ τ' ἀναγνωρίσουμε μὲ τὴν πρώτη ματιά.

Κάτι τέτοιο μοῦ συνέβη μὲ τὰ νησιά τῶν Λοφότεν. Ἀπὸ μικρὸ παιδί ἐδιάβαζα τὰ μυθιστορήματα τοῦ Χάμσουν, τοῦ Μπόγερ, ὅλων τῶν μεγάλων Νορβηγῶν, ποὺ ἔχουν κάμει περίφημα καὶ σχεδὸν θρυλικά αὐτὰ τὰ βραχόνησα. Καὶ σιγά-σιγά ἐσχηματίσθη μέσα μου γι' αὐτὰ μιὰ εἰκόνα, ποὺ τώρα, ὅταν τ' ἀντίκρυσσα, πολὺ λίγο ἀναγκάστηκα νὰ τὴ διορθώσω.

Θεόρατα τεῖχη ἀπὸ βραχόβουνα ὑψώνονται καταμεσῆς τῇ θάλασσᾳ καὶ γιὰ πολλὰ μίλια ἀπλώνονται σὲ μιὰ γραμμὴ σχεδὸν παράλληλῃ πρὸς τὴν ἀκτὴ τῆς χώρας.

«Εἶναι —λέει ὁ Γιόχαν Μπόγερ— ἓνα κοπάδι ἀπὸ πέτρινα τέρατα, ποὺ πῆραν δρόμον ἐπάνω στὴ θάλασσα καὶ σταμάτησαν γιὰ νὰ σκεφθοῦν».

Βλέπει κανένας ἐκείνους τοὺς γαλαζόμαυρους ὄγκους μὲ τις

μυτερὲς ὀδοντωτὲς κορφὲς καὶ τις ἀγκαθωτὲς ἀπὸ βράχους πλαγιὲς καὶ ἔχει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν ἀνθρώπινο πλάσμα νὰ κατοικῇ σὲ τέτοιους τόπους. Κι' ὅμως οἱ Νορβηγοὶ θαλασσοῦλοι, παλεύοντας γιὰ τὸ ψωμί τους μὲ τὸ κυνήγι τοῦ ψαριοῦ, ἐρχονται μὲ τις χειμωνιάτικες παγωνιὲς κατὰ χιλιάδες σ' αὐτὰ τὰ νησιά.

Οἱ Λοφότεν εἶναι τὸ μεγάλο δειρὸν τοῦ μικροῦ Νορβηγοῦ. Μ' αὐτὲς μετράει τὰ χρόνια του. Πόσες χρονιὲς θὰ φύγουν ἀκόμη τὰ ψαράδικα γιὰ τὶς Λοφότεν, χωρὶς νὰ τὸν πάρουν μαζί;

Καὶ τέλος στὰ δεκαεφτά - δεκαοχτὼ τοῦ χρόνια φτάνει ἡ μεγάλη ἡμέρα. Γίνεται κι' αὐτὸς ἓνα ἀπὸ τὰ παλληκάρια τῶν Λοφότεν, ποὺ μιὰ χειμωνιάτικη μέρα ξεκινᾷ ἀπὸ τὰ νότια, ἀφίνοντας τὰ ἥσυχα νερά τοῦ φιορντ γιὰ τὸ μεγάλο καὶ φουρτουνιασμένο ταξίδι τοῦ Βορρᾶ.

Τὸ φετεινὸν χειμῶνα, ὅμως, ὁ Λᾶρς Μύραντοφ Μπόγερ, θὰ γράψῃ κι' αὐτὸς ἀπὸ τὰ Γκρίζα Νησιά στὴ μάναν του ἢ σὲ κάποια κοπελίτσα μ' ἀνοιχτόξανθα μαλλιά καὶ μὲ τὸ χρώμα τοῦ φιορντ στὰ μάτια: «Πρέπει νὰ λάβω τὸν κάλαμον ἀνὰ χεῖρας καὶ νὰ σοῦ στείλω ἐπιστολὴν διὰ νὰ σοῦ γνωρίσω ὅτι ὅλοι καλῶς ὑγιαίνουμεν, τὸ αὐτὸ καὶ διὰ σὲ ποθοῦμεν, ἐπειδὴ ἡ ὑγεία εἶναι πολὺτιμος...»

Ἄν οἱ χειμωνιάτικες φουρτοῦνες λυπηθοῦν τὸ ψαροκάϊκο, ἂν οἱ μανιασμένες καταιγίδες δὲν τὸ τραβήξουν μακρυὰ στὸ φοβερὸ Μάελοτρόμ ποὺ καταπίνει τὰ καράβια σὰ χάρτινες βαρκούλες, θὰ

γυρίση τὸ παλληκάρι τῶν Λοφότεν τὴν ἀνοιξὶ στὸ σπίτι του. "Ὅσο γιὰ κέρδη, μπορεῖ νάχη ἀρκετὰ γιὰ νὰ σκαρώσῃ δυὸ ξύλινες καμαροῦλες ἢ ν' ἀγοράσῃ μιὰ γελάδα, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ μὴν ἔχη οὔτε γιὰ νὰ θγάλῃ τὸ χρέος τῆς περασμένης χρονιάς.

Δυὸ τραγωδίες ξέρεῖ ἡ οἰκογένεια τοῦ Νορθηγοῦ ψαρᾶ. Ἡ πρώτη εἶναι ἡ βουβὴ τραγωδία τοῦ χωρισμοῦ μιὰ παγερὴ χειμωνιάτικη μέρα. Τραγωδία ὅμως πού μαλακώνει ἡ ἐλπίδα τοῦ γυρισμοῦ, ἴσως καὶ τοῦ κέρδους, τῆς ἀνετης ζωῆς. Ἡ δευτέρη εἶναι ἡ σπαρακτικὴ κι' ἀγλύκαντη τρα-

γωδία τοῦ γυρισμοῦ, τοῦ γυρισμοῦ τῶν ψαράδικων χωρὶς τὸν ἀνθρωπὸ τῆς. Αὐτὴ δὲν ἔχει μέσα τῆς καμμιὰ ἐλπίδα.

Γι' αὐτὸ σὰν ἔρθῃ ἡ ἐποχὴ πού τελειώνει τὸ ψάρεμα, ὁλόκληρες φαμίλιες περιμένουν μὲ καρδιοχτύπι στὰ νότια ἀκρογιάλια πότε θὰ φανοῦν τὰ πανιά τῶν ψαράδικων πού γυρίζουν ἀπὸ τὶς Λοφότεν. Τάχα θὰ εἶναι ὁ "Ὀλε μαζί τους; Τάχα θὰ γυρίσῃ ὁ Χάνς;

Ἀντίκρου στὶς Λοφότεν ἀπλώνεται μιὰ θαλασσοδαρμένη ἀκτή. Εἶναι τὸ Χάμαρου, ἡ πατρίδα τοῦ μεγάλου Χάμσου.

Δικαιολογημένη προτίμησι

Μεταξύ ἐκδρομῶν πού ζητοῦν ἓνα μέρος γιὰ νὰ ἐγκατασταθοῦν:

"Ενας: Αὐτὸ ἐδῶ τὸ μέρος εἶναι ἰδεῶδες γιὰ νὰ καθήσουμε.

"Άλλος: Ἀσφαλῶς. Δὲν μπορεῖ ἓνα ἑκατομμύριο μυρμήγκια νὰ τὸ διάλεξαν χωρὶς λόγο!

☆

Constellation

Τὸ ἴδιο ἔκανε

Γιατί, παιδί μου, δὲν ἔστειλες τὸ γράμμα πού σοῦ ἔδωσα; εἶπε ὁ προῖστάμενος στὸν ὑπάλληλό του.

—"Ἐκανα ὅ,τι μπορούσα, κύριε.

—"Ἐκανες ὅ,τι μπορούσες, ἔ; "Ἀμ ἂν τόξερα, καῦμένε μου, ὅτι ἐπρόκειτο νὰ στείλω ἓνα ζῶον, πῆγαινα ὁ ἴδιος.

☆

Constellation

Ἡ φυσικὴ ὁδός

Τὰ μαλλιά τῆς "Ἐθελ πῆραν ν' ἀσπρίζουν ἀπὸ τὴν ἔγνοια.

—"Ἐγνοια; γιὰ τί πράγμα;

—"Ἀν πρέπει νὰ τὰ κἀνῃ ξανθὰ ἢ καστανά.

Up.

Τὸ σπουδαιότερο πρᾶγμα στὴ ζωὴ

ΜΗΝ ΠΑΨΗΣ ΠΟΤΕ ΝΑ ΜΕΓΑΛΩΝΗΣ

Τοῦ

DONALD CULROSS PEATTIE

Ἦταν μικροκαμωμένη, σοφὴ, μὲ μεγάλη καρδιά. "Ἐζησε πολλὰ χρόνια καὶ δίδαξε πολλὰ παιδιὰ. Ἀλλὰ καὶ μεγάλοι πιά, μπορούσαν νὰ διδαχθοῦν ἀπ' αὐτήν. Σὰν τὸ γέρικο δέντρο πού δὲν ἔπαψε νὰ δίνει καρπὸ, μοῦ εἶπε τὴν τελευταία φορὰ πού πῆγα νὰ τὴν δῶ στὸ σπίτι τῆς. "Ξέρεις, Ντόναλντ, κάποτε σκέπτομαι πὼς τὸ μεγαλύτερο πρᾶγμα στὴ ζωὴ εἶναι ἡ δύναμι τοῦ ἀνθρώπου διὰρκῶς νὰ μεγαλώνῃ!"

Καὶ κάθε μέρα, κάθε χρόνος πού περνᾷ ἀπὸ τὴ ζωὴ μου μὲ κά-νει πιὸ πολὺ νὰ συμφωνῶ μὲ τὰ λόγια τῆς. "Ἀν στοὺς πολὺπλο-κούς νόμους τῆς φύσης ὑπάρχει μιὰ γραμμὴ, μιὰ κατεύθυνσι, κά-τι πού νὰ φαίνεται πὼς ρυθμίζε-ται ἀπὸ ψηλά, εἶναι τὸ μεγαλώ-μα. Ἀκούω τοὺς ἀνθρώπους νὰ λένε γιὰ τὸ ἓνα ἢ τὸ ἄλλο πὼς εἶναι «θέλημα Θεοῦ». "Ὅσο γιὰ μέ-να, τὸ ὁμολογῶ πὼς δὲν ξέρω ἔ-στω καὶ τὸ παραμικρὸ γι' αὐτὰ τὰ πράγματα, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὁ Θεὸς πού προίκισε τὰ πλάσματά του μὲ ζωὴ θέλει καὶ νὰ μεγα-λώνουν, νὰ κάνουνε σπόρο καὶ

αὐγά, νὰ δίνουν ἄνθος καὶ καρ-πό, ὅχι μόνο τὰ ζῶα μὰ καὶ τὰ ἀνθρώπινα πλάσματα.

Πόσοι ἀνθρωποὶ, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, δὲν σταματοῦν στὴ μέ-ση! Γερνοῦν μὲ τὰ χρόνια; Ναί. Μέσα τους ὅμως ἀπὸ καιρὸ ἔ-χουν σταματήσει νὰ μεγαλώνουν. Καμμιὰ καινούρια ἰδέα δὲν ἔχει ἀνθίσει γιὰ καιρὸ μέσα τους. Καμμιὰ καινούρια συμπάθεια, κανένα ἐνδιαφέρον. Ψυχικὰ εἶναι ἀπὸ καιρὸ πεθασμένοι.

Τὸ μεγαλῶμα, ἡ ψυχικὴ ἐσω-τερικὴ ἀνάπτυξι τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι ζήτημα ἀγώνα. Συνειδητά, πρέπει νὰ ἀνοίγωμε τὸ δρόμο μας ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ σκληρὸ φραγμὸ τῶν παραδομῶν ἰδεῶν καὶ νὰ πλησιάζουμε στὸ φῶς τῆς μεγαλύτερης σοφίας — ἓνα φῶς κάτω ἀπὸ τὸ ὁποῖο καὶ ὁ γέρος ξανανοιώνει καὶ τὸ παλιὸ κλαδί ξανανθίζει. Ἡ δύναμι θρίσκεται μέσα μας. Εἶναι μιὰ δύναμι θαυ-μαστὴ πού κάνει τὴ γῆ νὰ πρα-σινίζει καὶ γεμίζει τὰ παιδιὰ μὲ ὑποσχέσεις καὶ δίδει στὸν βασανισμένο ἀνθρωπο τὴ μεγαλύτερὴ του ἐλπίδα.

‘Από το εϋθυμογραφικό μυθιστόρημα «Η Πασιονάρια κι’ ἐγώ»

Η

ΤΟΥΡΤΑ — ΚΟΛΑΣΙΣ

Τοῦ

GIOVANNI GUARESCHI

Τὸ καινούργιο μυθιστόρημα τοῦ Τζιο-
βάννι Γκουαρέσκι, τοῦ πνευματικοῦ
... πατέρα τοῦ «Δὸν Καμίλλου», εἶ-
ναι μιὰ σε ρὰ ἀπὸ ἐπεισόδια τῆς οἰ-
κογενειακῆς ζωῆς του. Ἡ οἰκογένεια
ἰσπελεῖται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν συγγρα-
φέα, τὸ κοριτσάκι του, πὺ ἀκούει
στὸ παρατσούκλι «Πασιονάρια» —
καὶ εἶναι ἡ πιὸ σημαντικὴ προσωπι-
κότης τοῦ θελοῦ— τὴν γυναῖκα του
Μαργαρίτα καὶ τὸ γιό του Ἀλμπέρ-
το. Ὁ γνωστός χιουμοριστής παρου-
σιάζεται ἐδῶ σὰν σύζυγος-θύμα, μάρ-
τυς-ἀφελῆς, στὸν ὅποιον ἡ οἰκογέ-
νειά του ἔχει κατορθώσει νὰ ἐμπνεύ-
σῃ ἕνα τελείως ἀδικαιολόγητο, ἀλ-
λά, ἐν τούτοις, δυνατό σύμπλεγμα
ἐνοχῆς. Στὸ ἐπεισόδιο πὺ δίνουμε,
τὸ θέμα δὲν ἔχει σοβαρὸ ψυχολογι-
κὸ ἀντίκτυπο γιατί πρόκειται ἀπλού-
στα νὰ σωθῇ τὸ φιλότιμο τῆς Μαρ-
γαρίτας, τὴν ὁποῖαν, σὰν καλὸς σύ-
ζυγος, ὁ Νίνο Γκουαρέσκι καὶ τὰ
παιδιά, δὲν θέλουν νὰ ἐλέπουν στε-
νοχωρημένη ἀπὸ τοὺς ἴδους τῆς τοῦς
παρολογισμοῦς.

Ἡ ὑπηρετρία ρώτησε ἂν μπο-
ροῦσε νὰ πάη γιὰ ὕπνο.

—Πήγαινε καὶ μὴν σὲ νοιάζῃ,
εἶπε ἡ Μαργαρίτα γιὰ νὰ τὴν
ἡσυχάσῃ. Ὅλα τὰ σοβαρὰ ζη-
τήματα εἶναι τακτοποιημένα.

—Καλὰ, καὶ ἡ τούρτα μὲ τὰ
ἐννῆα κεράκια; ρώτησε ἡ Πα-
σιονάρια. Θάθελα νὰ ἦταν ἀρ-
κετὰ νόστιμη γιατί δὲν θέλω νὰ
πέσουν τὰ μούτρα μου μπροστὰ
στὶς φιλενάδες μου.

—Θὰ εἶναι ὅπως πρέπει νὰ εἶ-
ναι, εἶπα. Αὐριο, πρωτὶ - πρωτὶ,
θὰ κατεβῶ ἐγὼ στὴν πόλι νὰ τὴν
πάρω ἀπὸ τὸ καλύτερο ζαχαρο-
πλαστεῖο.

—Δὲν εἶναι ἀνάγκη, θεαίωσε
ἡ Μαργαρίτα. Θὰ τὴν κάνω ἐ-
γὼ.

Αὐτὸ βέβαια ἦταν πολὺ σο-
βαρὸ καὶ ἡ Πασιονάρια μὲ τὸν
Ἀλμπέρτο κυττάχτυκαν ἀνήσυ-
χοι.

—Μαργαρίτα, παρατήρησα.
Δὲν καταλαβαίνω γιατί ἐπιμέ-

νεῖς νὰ κουράζεσαι τόσο. Ἀρκε-
τὰ ἔκανες.

Κοῦνησε τὸ κεφάλι:

—Τὸ καθῆκον μιᾶς μητέρας
εἶναι νὰ κατασκευάζῃ μὲ τὰ ἱ-
δια τῆς τὰ χέρια τὴν πατροπα-
ράδοτη τούρτα γιὰ τὰ γενέθλια
τῶν παιδιῶν τῆς. Ἡ φωνὴ τῆς
Μαργαρίτας εἶχε ἕναν τέτοιο ἀ-
ποφασιστικὸ τόνο πὺ τὰ παι-
διά χλώμισαν.

—Ὑστερα, ἂν δουλεύῃς πολὺ,
λὲς πὺ σὲ πονάει τὸ κεφάλι κι'
ἐμένα μούρχονται ὕστερα τύψεις,
ἔκανε ἡ Πασιονάρια.

—Δὲν θὰ θγάλω τσιμουδιά.
Μία μητέρα πρέπει νὰ ξέρῃ νὰ
ὑποφέρῃ χωρὶς μιλιὰ. Μόλις
πιοῦμε τὸν καφέ, θὰ πᾶτε νὰ κοι-
μηθῆτε κι' ἐγὼ θὰ ἐτοιμάσω τὴν
τούρτα.

—Θὰ κάνῃς τὴν τούρτα «Πα-
ράδεισος»; ρώτησε φιλόποπτα ὁ
Ἀλμπέρτο.

—Ὅχι, ἀπάντησε ἡ Μαργαρί-
τα.

—Στοιχηματίζω πὺς θᾶναι ἡ
τούρτα «Κόλασις», μούγκρισε ἡ
Πασιονάρια καθὼς σηκωνόταν ἀ-
πὸ τὸ τραπέζι.

—Ἐοὺ νὰ πάψῃς! φώναξε ἡ
Μαργαρίτα ἀπειλητικὰ.

—Μὰ ὅλο ἔτσι τὴν παθαίνω!
παραπονέθηκε ἐντονα ἡ Πασιο-
νάρια. Ὅταν ἔχω τὰ γενέθλια
μου, ὅλοι ἐπωφελοῦνται. Γιὰ τὰ
δικὰ του ὅμως γενέθλια, τὴν ἀ-
γοράσατε τὴν τούρτα!

—Γιὰ σένα, ἀντιθέτως, θὰ τὴν
κάνω μὲ τὰ ἴδια μου τὰ χέρια!
Θάπρεπε νὰ ντρέπεσαι γιὰ τὴν
ἀχαριστία σου!

—Ἐγὼ ὅμως δὲν θὰ φάω εὐ-
γνωμοσύνη· θὰ φάω τούρτα! ἐ-
δήλωσε ἡ Πασιονάρια καὶ θρόν-
ησε τὴν πόρτα.

Ὁ Ἀλμπέρτο τὴν ἀκολούθησε
ἀμίλητος, ἀλλὰ τὸ βλέμμα πὺ
μοῦ ἔρριξε ἦταν γεμάτο ἀπελ-
πισία. Ἡ Μαργαρίτα τελείωσε
τὸ τσιγάρο τῆς καὶ σηκώθηκε.

—Ἐχω μιὰ εἰδικὴ συνταγὴ
γιὰ τούρτα, ἐξήγησε. Μιὰ τούρ-
τα ἐλαφριά σὰν πούπουλο, χω-
ρὶς αὐτὰ τὰ καταραμένα λίπη
πὺ τὶς κάνουν βαρεῖες κι' ἀ-
χώνευτες. Μόνον αὐγά, ζάχαρι,
ἀλευράκι καὶ λίγη μαγιὰ.

Γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, καὶ
γιὰ νὰ γίνῃ ἀκόμη πιὸ χωνευτικὴ
ἡ τούρτα, ἡ Μαργαρίτα θάπρεπε
νὰ τὴν κάνῃ χωρὶς αὐγά, χω-
ρὶς ζάχαρι, χωρὶς ἀλευράκι καὶ
χωρὶς μαγιὰ. Δὲν ἔκανα ὅμως
καμιὰ παρατήρησι καὶ ρώτησα
μονάχα, τί δουλειὰ ἐπρόκειτο νὰ
μοῦ ἀναθέσῃ.

—Ἐοὺ θὰ ἐτοιμάσῃς μονάχα
τὸ φούρνο. Νὰ εἶναι καλὰ ζε-
σταμένος. Πρῶτα ὅμως νὰ μοῦ
ζυγίσῃς τὴ ζάχαρι καὶ τὸ ἀλεῦ-
ρι. Οἱ δόσεις εἶναι γραμμένες
σ' αὐτὸ τὸ χαρτί.

Τὰ ζύγισα γρήγορα κι' εὐσυ-
νειδῆτα, ἀναψα τὸ φούρνο καὶ

κάθισα νὰ βλέπω τὴ Μαργαρίτα
μὲ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον.

Βάλθηκε στὴ δουλειὰ μὲ με-
γάλη ἀποφασιστικότητα. Δὲν ἔ-
δειχνε τὸν παραμικρὸ δισταγμὸ
καὶ ὅποιος κι' ἂν τὴν ἔβλεπε θὰ
φώναζε: «Αὐτὴ ἡ γυναῖκα γεν-
νήθηκε γιὰ νὰ φτιάχνῃ τούρτες!»
Βεβαίως, θὰ τὰ ἔλεγε αὐτὰ ἂν
δὲν εἶχε τύχει νὰ δοκιμάσῃ ποτὲ
τοῦ τὶς τούρτες τῆς Μαργαρί-
τας.

Δὲν ἐννοῶ μ' αὐτὰ τὰ λόγια
πὺς οἱ τούρτες τῆς Μαργαρίτας
εἶναι κακές. Ὅχι. Εἶναι ἀπλού-
στατα ἀνυπόφορες, φρικαεές.
Κι' αὐτὸ γιατί τὶς μαγειρεύει μὲ
τὸν ἴδιο τρόπο πὺ σκέπτεται.
Ξεκινᾷ μὲ μιὰ ἀμείλικτη λογι-
κὴ ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν εἰ-
δικότητά τῆς καὶ φθάνει στὸ πιὸ
παράλογο συμπέρασμα τοῦ κό-
σμου.

Αὐγά, ἀλεύρι, ζάχαρι. Ἡ
Μαργαρίτα παραδέχεται τὴν
συνταγὴ καὶ ἀρχίζει, ἄς ποῦμε,
νὰ χτυπᾷ τ' αὐγά καὶ τὴ ζάχαρι
στὸ πιάτο. Ὑστερα σκέπτεται
πὺς πρέπει ν' ἀραιώσῃ τὴ μᾶζα
καὶ προσθέτει λίγο κρσάκι. Ἡ
μᾶζα εἶναι ὑπερβολικὰ ἀραιὴ
τώρα καὶ τὴν κάνει πηχτότερη
προσθέτοντας μπισκότα σαβουα-
γιάρ. Γιὰ νὰ κάνῃ τὴ μᾶζα πιὸ
ὁμοιόμορφη, τὴν περνάει ἀπὸ τὴ
μηχανὴ τοῦ πουργέ, κλπ.

Μὲ ἄλλα λόγια, εἶναι ὁ Λουῖς
Ἀρμστρογκ τῆς ζαχαροπλαστι-
κῆς. Τὸ κακὸ εἶναι πὺς ἡ τούρ-
τα δὲν εἶναι τζαζ καὶ πρέπει νὰ
φαγωθῇ. Τὸ ἀποτέλεσμα δὲν εἶ-
ναι πάντα εὐχάριστο.

Ἡ Μαργαρίτα δούλεψε μὲ ἀ-
ποφασιστικότητα τρία τέταρτα
τῆς ὥρας. Ὑστερα μοῦ ἐμπιστεῦ-
θηκε μιὰ φόρμα γεμάτη ὡς ἐ-
πάνω μὲ τὴν κίτρινη μᾶζα καὶ
μοῦ ἔδωσε τὶς ἀπαιτούμενες ὁ-
δηγίες.

—Βάλτο στὸ φούρνο. Πότε-
πότε, κύτταζε ἂν ψήθηκε μὲ μιὰ

όδοντογλυφίδα. "Όταν ή όδοντογλυφίδα βγή από την τούρτα τελείως στεγνή, θά πη πώς είναι ώρα. Βγάλην και θάλε την να κρύνει. "Υστερα με την κρέμα σαντιγύ που έχω σ' αυτή τη σουπιέρα και με λίγη φαντασία, στόλισέ την. Βάλε και τὰ έννιά κεράκια και θάλε την στο ψυγείο.

Πήγε να κοιμηθί με την ψυχή της αναπαυμένη και έγω κάθισα μπροστά στο φούρνο, ακοίμητος φρουρός. Πότε-πότε, άνοιγα το φούρνο κι' έκανα τον έλεγχο μου.

Στην άρχή ή τούρτα κάθισε σχεδόν φρόνιμα. Μόνον που πήρε ένα χρώνια χρυσαφί. "Όταν όμως ή μαγιά άρχισε τη δουλειά της, φούσκωσε ώσπου άγγιξε το ταβάνι του φούρνου. "Υστερα ξαναπηρε τις φυσιολογικές της διαστάσεις και έφθασε ως το χείλος της φόρμας, αλλά τὰ φρένα της δεν θά δούλευαν καλά γιατί δεν σταμάτησε. Συνέχισε να κατεβαίνει.

Προσπάθησα να την τσιμπήσω με όδοντογλυφίδα, αλλά ή κρούστα ήταν τόσο σκληρή που μου την έσπασε. Κατάφερα έν τούτοις να την τρυπήσω μ' ένα καρφι και мүόρεσα να έλέγξω τὰ έντόσθιά της. Τό καρφι βγήκε βρεγμένο. Ξανάκλεισα το φούρνο. "Εκείνη τη στιγμή, ή πόρτα της κουζίνας άνοιξε και τὰ παιδιά φάνηκαν με τὰ νυχτικά τους.

—Πώς πάει; ρώτησε ή Πασιονάρια.

—Την ψήνω.

—Τί ύφος έχει; ρώτησε ό 'Αλμπέρτο.

—Δέν μπορεί κανείς να πη γιατί δεν έχει σταθεροποιηθί άκόμη. Περιμέναμε καμιά δεκαριά λεπτά και ύστερα κάναμε τον έλεγχο. "Η τούρτα είχε πέσει άκόμη χειρότερα και το καρφι δυσκολεύτηκε να τρυπήσει την

κρούστα. Πάντως, βγήκε τελείως στεγνό: ή τούρτα ήταν ψημένη. "Εβγαλα τη φόρμα από το φούρνο και την ακούμπησα στο τραπέζι.

—Σάν όμελέττα μοιάζει, παρατήρησε δύσπιστα ό 'Αλμπέρτο.

"Η Πασιονάρια προσπάθησε να τρυπήσει την κρούστα με το καρφι αλλά δεν κατάφερε ούτε να την γρατζουνίσει.

—Γιά να θάλουμε τὰ κεριά θά χρειαστή τρυπάνι, γκρίνιαξε.

—Μπορούμε να τὰ κολλήσουμε με ψαρόκολλα, πρότεινε ό 'Αλμπέρτο.

—Δέν θά χρειασθί, τους εξήγησα. "Όταν θά την στολίσω με κρέμα και τις άλλες γαρνιτούρες, θά κάνη φιγούρα και τὰ κεριά θά σταθοϋν.

Πήγαμε στο όφφις να την θάλουμε στο ψυγείο. Κρύωσε άμέσως. "Αναποδογυρίσαμε τη φόρμα στο τραπέζι της κουζίνας και ή τούρτα ξεκόλλησε. Πέφτοντας στο μάρμαρο έκανε ένα ξερό κρότο σάν ξύλινο καπάκι.

Είχε πάχος δύο έκατοστά και όταν την λυγίζαμε, ξανάπαιρνε σιγανά το πρϊτο της σχήμα γιατί είχε διατηρήσει μεγάλη έλαστικότητα.

Κυττάξαμε σιωπηλοί την «πιο έλαφρή τούρτα του κόσμου» και ή Πασιονάρια στέναξε:

—Καϋμένη μαμά!

Τὰ μάτια της είχαν θουρκώσει και πήραν άμέσως την άπόφασι.

—Δέν ύπάρχει λόγος να δραματοποιϋμε τις καταστάσεις. Πρέπει άντιθέτως να άντεπιτεθϋμε άποφασιστικά. Και μην ξεχνάτε πώς δεν άγωνίζεστε για μιὰ τούρτα αλλά για την ίδια τη μάνα που σάς γέννησε, είπα!

Ξανάβαλα την τούρτα στο φούρνο ώσπου ξεράθηκε σάν γαλέττα. Κατόπιν έπρεπε να την μαλακώσωμε. "Εσπασα ένα κομ-

μάτι και το θούτηξα στο γάλα. Δέν ήταν σε θέσι ν' άπορροφήθι το παραμικρό. Τώρα κάναμε θρύψαλα όλη την τούρτα με το σφυρι και την περάσαμε από την κρεατομηχανή. Μάζεψα τη σκόνη που βγήκε σ' ένα πιάτο και την άραιώσα με κρασί μοσχάτο. Τό άποτέλεσμα δεν ήταν καθόλου ένθαρρυντικό. Πρόσθεσα άλεύρι, αυγά και ζάχαρι και έκανα τη ζύμη. Είχε όμως όλο κομπαλάκια γιατί ή κρεατομηχανή δεν την είχε άλέσει άρκετά ψιλά.

—Να κάνωμε φύλλα και να τὰ σιδερώσωμε με το ηλεκτρικό σίδηρο, πρότεινε ή Πασιονάρια.

"Η ιδέα ήταν θαυμασία. "Εκοψα τη ζύμη σε κομμάτια και πέρασα το καθένα άνάμεσα στα ρολλά της μηχανής που κάνει το φύλλο. Κατόπιν ζύμωσα όλα τὰ λεπτά φύλλα της ζύμης σε μία μάζα.

—"Αν το ψήσωμε όπως είναι θά μεταμορφωθί σε τουβλο, παρατήρησε ή Πασιονάρια.

—Και δεν θά φουσκώσει, πρόσθεσε σοφά ό 'Αλμπέρτο.

—Σωστά, είπα. "Η ζύμη είναι εξαντλημένη από την ταλαιπωρία του περάσματος από τη μηχανή. Πρέπει να την αναζωογονήσωμε.

"Αφήσαμε να στεγνώση λίγο ή μάζα στο φούρνο και την ξύσαμε στην ξύστρα του τυριού. Πρόσθεσαμε λίγο γάλα, ρίξαμε λίγη μαγιά και, άφοϋ τη ζυμάσαμε, είδαμε πώς ή ζύμη ήταν άρκετά μαλακή. "Αλείψαμε θούτυρο τη φόρμα, χύσαμε μέσα την νεοζύμη και τη θάλαμε στο φούρνο.

Σε λίγα λεπτά, ή ζύμη έδειξε τη διάθεσι ν' άνεβί με την πιο μεγάλη ένεργητικότητα. Τότε, θγάλαμε έξω τη φόρμα και στερεώσαμε με σύρμα ένα γερό καπάκι από πάνω. "Ετσι ή ζύμη

θά ήταν ύποχρεωμένη να συγκρατήση τη φόρα της.

Ξανάβάλαμε το σύνολο στο φούρνο, αλλά σύντομα έτέθη το πρόβλημα του έλέγχου. Πώς θά ξέραμε αν είχε ψηθί; Τό να θγάλουμε το καπάκι θάταν σάν ν' άνοίγαμε τὰ φράγματα του Πάδου σ' έποχή μεγάλης βροχής.

"Η Πασιονάρια πήγε και πήρε το τρυπάνι και τρύπησε το καπάκι σε 4-5 σημεία. "Ετσι мүόρεσαμε να θάλουμε την όδοντογλυφίδα στη ζύμη.

"Όταν ψήθηκε, θγάλαμε τη φόρμα και την θάλαμε να κρύνει. "Ελευθερώσαμε την τούρτα από το καπάκι της και, με το ψαλλίδι, κόψαμε το ξεχειλίσμα της ζύμης που είχε βγή από τὰ πλάγια.

—"Επρεπε να έχωμε κάνει ό ευγονοκόλλησι για να μην ξεχειλίση τίποτε, παρατήρησε ή Πασιονάρια.

Παρ' όλα αυτά, ή νεο-τούρτα φαινόταν ψημένη. Είχε όμως άσχημη όψι γιατί ή κρούστα, σε μερικές μεριές, είχε κολλήσει στο καπάκι. Τώρα πρέπει σ' αλήθεια να χρησιμοποιήσωμε το ηλεκτρικό σίδηρο, θεθαίωσε ή Πασιονάρια, θηλυκό με ξεκάθαρες ιδέες.

Τελειοποίησα το σύστημα πασπαλίζοντας με καστανάλευρο, για να γεμίσω τις λακκούβες. "Υστερα πέρασα με προσοχή το σίδηρο ζεστό-ζεστό επάνω στο καστανάλευρο για να το χρυσώσω και ή κρούστα έγινε λαμπερή κι' ομοίομορφη.

Πασπαλίσαμε την τούρτα με ζάχαρι κρυσταλλίζε και την θγάλαμε με προσοχή από τη φόρμα. Δέν είχε την εύλυγισία που έπρεπε, αλλά τίποτε πια δεν μās σταματοϋσε. "Ο 'Αλμπέρτο πήρε το θαποριζατέρ από το σχεδιαστήριό μου κι' έρριξα μιὰ λεπτή βροχή κονιάκ.

“Υστερα περάσαμε στην διακόσμηση: κρέμα, φυστίκια, καθαρισμένα αμύγδαλα, σταφίδες, ζαχαρωμένα φρούτα.

Και οι τρεις μας δημιουργήσαμε ένα άριστούργημα διακοσμησης τέχνης.

Βάλαμε τὰ έννιά κεράκια και την τούρτα στο ψυγείο. Χάραξε ή αύγή. ‘Η κούρασι θάραινε στις πλάτες μας. ‘Η τιμή της Μαργαρίτας όμως είχε σωθί.

“Όταν, στο τέλος του γεύματος, ή τούρτα έκανε την εμφάνισή της στη μέση του τραπεζιού, ή έπιτυχία της ήταν μεγάλη. “Ο-

ταν όμως πήραμε ό καθένας κι από ένα κομμάτι στο πιάτο του. κυτταγήκαμε διστακτικά: ποιό θα τολμούσε να δοκιμάση πρώτος:

‘Η Πασιονάρια, πάντα γενναία, θυσιάστηκε και κατάπιε πρώτη μία τεράστια μπουκιά

--Καταπληκτικό! φώναξε.

Γράγατι, ήταν μια υπέροχη τούρτα και ή Μαργαρίτα άκουσε χίλιους έπαίνους

--Μπά! τέτοιες τούρτες έχω τις έχω για τίποτε! απάντησε αδιάφορα. Και πολύ καλύτερες μάλιστα!

Δύο νεαροί υπάλληλοι ήταν καλεσμένοι από τον προϊστάμενό τους να δειπνήσουν μαζί του. Κατά την ώρα του φαγητού ή συζήτηση περιστράφη σε διάφορα θέματα που έρριξαν τους δυο νέους σε πολύ βαθεία νερά

—Τί ιδέαν έχετε περί Omar Kayam; ρώτησε τον ένα ό οικοδεσπότης, νομίζοντας ότι θα ανακάλυπτε έτσι τις φιλολογικές του προτιμήσεις.

—‘Αρκετά καλή, απάντησε ό νεαρός. Πάντως προτιμώ τó Σέρρου. Βεβαίως ή συζήτησης έγκατελείφθη, αλλά όταν βγήκαν στο δρόμο, ό άλλος τού είπε:

—Τί γκάφα ήταν αυτή που έκανες! Omar Kayam δεν είναι ποτό, βρέ κουτέ! Είναι τυρί!

Up

☆

Τό ξέρεις πώς ό αδελφός σου θα βρή τον μπελά του;

—Γιατί; Τί έκανε;

—Γυρίζει και διαδίδει ένα σωρό ψέματα εις βάρος μου.

—“Α! όσο διαδίδει ψέματα τί σε νοιάζει; “Όταν άρχισή να λήη αλήθειες, τότε δώσ’ του να καταλάβη!

Tatler

☆

Ηταν ζέστη εκεί που παραθέρισες τó καλοκαίρι;

—Τρομερή! Και ούτε ένα δένδρο, βρέ παιδί μου. Να φανταστής ότι καθόμασταν με τη σειρά ό ένας στη σκιά τού άλλου.

Tatler

‘Ενῶ γνωρίσαμε τόν ψυχρότερο χειμῶνα

Η ΓΗΪΝΗ ΣΦΑΙΡΑ ΘΕΡΜΑΙΝΕΤΑΙ

Του

JEAN DE CHAUMES

Γράφω τη στιγμή αυτή και τὰ δάκτυλά μου είναι ξυλιασμένα μέσα στο γραφείο όπου τó καλοριφέρ έχει πάψει να λειτουργή και ή θερμοκρασία δεν μπορεί να ξεπεράση τούς 10 βαθμούς. Μαζί μου τρέμει από τó κρύο ολόκληρη ή Εύρώπη. Πλήν είκουσι στη Γαλλία, πλην τριανταπέντε στη Μόσχα. ‘Η ‘Ιταλία σκεπασμένη από χιόνι.

“Όταν θα με διαβάσετε, ίσως τó κύμα τού ψύχους να έχη περάσει. Τό εύχομαι γιατί άλλοιως ό πειρασμός σας θα ήταν μεγάλος και δικαιολογημένος να μου πετάξετε ό,τι τύχη μπροστά σας ήταν άκούσετε αυτό που πρόκειται να σας πώ. Γιατί με τó σημερινό κρύο ή αναγγελία μου θα μοιάζη πολύ με κακόγουστο άστείο.

Η ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΗΪΝΗΣ ΣΦΑΙΡΑΣ ΑΥΞΑΝΕΙ

Οί σοφοί που χάνουν τη μύτη τους παντού υπολόγισαν ότι στο διάστημα των τελευταίων 100 έτών ή μέση θερμοκρασία της υδρογείου (προσοχή, πρόκειται για τή μέση θερμοκρασία ολόκληρης της Γης) ανέθηκε κατά ένα βαθμό εκατονταβάθμου.

‘Ασήμαντο θα ήπτε. “Όχι και τόσο, όμως, όπως θα τó ίδουμε άμέσως.

“Ηδη ή άνοδος αυτή της θερμοκρασίας, άλλοτε μεγαλύτερη, άλλοτε μικρότερη, ανάλογα με

τόν τόπο, παρουσιάζει συνέπειες πολύ σημαντικές για τήν οικονομία της ανθρωπότητας.

“Ο μπακαλιάρος, όπως ξέρουμε όλοι, είναι ένα ψάρι που σάν ήλικιωμένο γεροντοπαλλήκαρο, μένει κολλημένο στις συνήθειές του. Χρειάζεται μία θερμοκρασία τεσσάρων βαθμών Κελσίου και μία άρισμένη περιεκτικότητα άλατιού στο νερό που ζή. Λοιπόν, ό μπακαλιάρος προχωρεί διαρκώς περισσότερο πρὸς τὰ βορεινά, πράγμα που συνεπάγεται μεγαλύτερες δαπάνες για τó ταξίδι των άλιευτικών που πηγαίνουν να τόν ψαρέψουν. ‘Η πορεία τού μπακαλιάρου πρὸς τὰ βορεινά οφείλεται στην άναζητήσι ψυχρότερων υδάτων, γιατί εκεί που έμεινε έως τώρα τὰ νερά έγιναν κάπως θερμότερα.

Στόν Καναδά οί άνθρωποι άρχισαν να δείχνουν σημάδια άνησυχίας. Τά θερμότερα μεταβολές στη χλωρίδα των δασών που εκτείνονται στα βορεινά της Νέας ‘Αγγλίας. “Ο δρ. Ρενέ Πομερλώ, διευθυντής τού ‘Εργαστηρίου Φυτοπαθολογίας δασών, τού Πανεπιστημίου Λαβάλ (Κεμπέκ), διαπίστωσε ότι μέσα σε μία είκοσαετία ένα ποσοστό 50% περίπου των θαμνωδών της περιοχής εξαφανίστηκε λόγω της άνόδου της θερμοκρασίας κατά τó καλοκαίρι κατά τρεις βαθμούς. Σε άλλες περιοχές διαπιστώνεται ή-

δη μιά μεταβολή στην επαναθλάση των ώρισμένων δασικών φυτών.

Η εξέλιξις αυτή είναι περαστική ή μόνιμη; Ο δρ. Πομερλώ αρνείται να απαντήσει. "Όλα εξαρτώνται από την απάντησι σε μιά άλλη ερώτησι: Η μεταβολή της, θερινής θερμοκρασίας των καναδικών δασών είναι προσωρινή ή πρόκειται να διατηρηθή και ίσως και να ύψωθῇ ἀκόμη;

Στόν Καναδά επίσης υπάρχει μία πολίχνη, τὸ 'Ακλαθίκ, πού βρίσκεται βορειότερα ἀπὸ τὸν πολικὸ κύκλο μέσα στὴ χώρα τῶν Ἑσκιμῶν. Εἶναι χτισμένη στὸ δέλτα τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Μακένζυ ἐπάνω σὲ ἔδαφος μονίμως παγωμένο. Γιὰ τὴν πολίχνη αὐτὴ ἐκφράζονται φόβοι ὅτι ἡ ἀνοδος τῆς καλοκαιρινῆς θερμοκρασίας πού ἐντείνεται μὲ τὴν ἐντατική θέρμανσι τοῦ χειμῶνα, θὰ προκαλέσῃ τὴν ἐξαφάνισί της, κάτω ἀπὸ τὸ παγωμένο ἔδαφος. Τὸ καναδικὸ κοινοβούλιο ἀποφάσισε τὴ μεταφορὰ τῆς πολίχνης σὲ μέρος λιγώτερο ἐπικίνδυνον.

Ἄς ἀφίσουμε ὅμως τὸν Καναδά.

Στὴν Ἀλάσκα, οἱ παγετῶνες ὑποχωροῦν ἀνεπαίσθητα γιὰ τὸ χιόνι πού πέφτει στὸ διάστημα τῶν συντόμων χειμῶνων καὶ σχετικὰ ὅχι τόσο ψυχρῶν, δὲν ἱσοφαρίζει πιά τὸ λυώσιμο τῶν πάγων κατὰ τὸ διάστημα τῶν παρατεταμένων καὶ θερμῶν καλοκαιριῶν.

Στὴ Φιλαδέλφεια, μέσα σὲ ἕναν αἰῶνα, ἡ μέση θερμοκρασία ἀνέβηκε κατὰ 2 βαθμοὺς καὶ στὴν Μ. Βρετανία καὶ τὴ Σκανδιναυία κατὰ 1 βαθμό.

Τὸ ρεκόρ ὅμως τὸ ἔχει ἡ Σπιτσεβέργη. Πρόκειται γιὰ τὰ παγωμένα καὶ ἔρημα νησιά ὅπου οἱ Νορβηγοὶ καὶ οἱ Ρῶσοι ἔχουν ἐγκαταστήσει ἀνθρακωρυχεῖα. Ἀπὸ τὸ 1910 ἡ μέση χει-

μερινή θερμοκρασία ἀνέβηκε κατὰ 10 βαθμοὺς καὶ τὰ λιμάνια τώρα εἶναι μονίμως ἐλεύθερα ἀπὸ τοὺς πάγους ἐπὶ 200 ἡμέρες τὸν χρόνο.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ Η ΑΥΞΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΙΝΗΤΗΡΩΝ

Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ δικαιολογηθῇ ἡ αὐξήσις αὐτῆς τῆς μέσης θερμοκρασίας τῆς Γῆς;

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι δὲν ξέρομε. Ἀκόμη θρискόμαστε στὶς ὑποθέσεις.

Μία ὑπόθεσις ἀποδίδει τὸ γέγονός αὐτὸ στὶς μεγάλες ἠφαιστειακές ἐκρήξεις. Μία μεγάλη ἔκρηξις ἠφαιστείου ὅπως ἐκείνη πού ἔγινε μὲ τὸ Κρακατάου τὸ 1883 ἐξακοντίζει στὸν οὐρανό, σὲ ὕψος πολλῶν χιλιομέτρων, ἐκατομμύρια τόννους ἐξαιρετικὰ λεπτῆς στάχτης πού μεταφέρεται ἀπὸ τοὺς ἀνέμους καὶ γιὰ ἕνα μικρότατο διάστημα ἀδυνατίζει τὴν ἡλιακὴ ἀκτινοβολία. Μετὰ τὴν ἔκρηξι τοῦ Κρακατάου οἱ ἀστρονόμοι τοῦ ἀστεροσκοπείου τοῦ Μομπελιὲ διαπίστωσαν ἐλάττωσι τῆς ἡλιακῆς ἀκτινοβολίας κατὰ 9%.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ὅμως τῆς ἐκρήξεως αὐτῆς πού ἔμεινε ἀπὸ τότε περιφημῇ, καμμία ἄλλη δὲν παρουσίασε τέτοια ἔντασι. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ δὲν ἔχει καὶ πολὺ στερεὴ βάση. (Πρὸς μεγάλην ἀπογοήτευσιν ἐκείνων πού ἐπιμένουν, παρὰ τὶς γνώμες τῆς πλειονότητος τῶν εἰδικῶν, ὅτι οἱ ἀτομικὲς ἐκρήξεις μεταβάλλουν τὸν καιρό.)

Μία ἄλλη θεωρία πού ἀνεπτύχθη πρὶν ἀπὸ ἕνα περίπου αἰῶνα ἀπὸ τὸν Ἀγγλο Τζῶν Τύνταλλ καὶ ἐπαναλαμβάνεται τώρα ἀπὸ τὸν Ἀμερικανὸ Γκιλμπερτ Πλάς, ἀποδίδει τὶς μεταβολὰς τοῦ κλίματος τῆς Γῆς στὴν αὐξήσι τοῦ ποσοστοῦ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος στὴν ἀτμόσφαιρα. Τὸ

ἀέριο αὐτὸ παίζει τὸ ρόλο τοῦ τζαμιοῦ ἐνὸς θερμοκηπίου. Ἀφίνει τὶς ἄμεσες ἡλιακὲς ἀκτίνες νὰ θερμαίνουν τὸ ἔδαφος, ἀλλὰ ἐμποδίζει τὴν θερμότητα πού ἀκτινοβολεῖ ἡ Γῆ νὰ χάνεται στὸ διάστημα.

Κανονικὰ τὸ ποσοστὸ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος στὴν ἀτμόσφαιρα εἶναι γύρω στὰ 0,3%. Φαίνεται ὅμως ὅτι στὰ τελευταῖα πενήντα χρόνια ἡ ἀναλογία αὐτῆς αὐξήθηκε περίπου κατὰ 10%.

Ἀπὸ πού προέρχεται ἡ αὐξήσις αὐτῆς; Εἶναι κανεὶς ὑποχρεωμένος νὰ διαπιστώσῃ ὅτι ἀπὸ πενήντα ἢ ἑξὶ χρόνια —τὸ διάστημα στὸ ὁποῖο παρατηρήθη ἡ αὐξήσις αὐτῆς τῆς ἀναλογίας— οἱ κινητῆρες πού λειτουργοῦν μὲ κάρβουνο ἢ πετρέλαιο πολλαπλασιάστηκαν... καὶ κατὰ δισεκατομμύρια τόννους οἱ «ἐξαγωγὲς» τῶν καυσασέρων τῶν μηχανῶν αὐτῶν σκορποῦν ἀνθρακικὸ ὀξύ στὴν ἀτμόσφαιρα. Ἐν τούτοις, ὅταν γνωρίζομε ὅτι κάθε χρόνο τὰ φυτὰ χάρις στὴ χλωροφύλλη ἀπορροφοῦν 1.000 δισεκατομμύρια τόννους ἀπὸ τὸ ἀέριο αὐτὸ γιὰ νὰ τὸ μετατρέψουν σὲ σάκχαρο, ἄμυλο κλπ., φαίνεται ὅτι οἱ ποσότητες —ἔστω καὶ σημαντικὲς— τῶν ἀερίων πού σκορποῦν οἱ ἐξατμίσεις τῶν μηχανῶν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχουν σημαντικὴ ἐπιρροὴ στὴ διαμόρφωσι τοῦ κλίματος. Τότε; Ἄς ὁμολογήσωμε ὅτι δὲν ξέρομε. Ἄς διαπιστώσωμε ὅμως ὅτι ἡ αὐξήσις αὐτῆς τῆς θερμότητος δὲν παρουσιάζεται γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἀρκετὰ γερασμένη Γῆ μας, πού στὸ διάστημα τῶν τριῶν περίπου δισεκατομμυρίων ἐτῶν τῆς ζωῆς τῆς πέρασε ἀπὸ ἀρκετὲς μεταβολές.

Οἱ ΠΑΓΕΤΩΝΕΣ

Συνέβη ἐπανειλημμένα, τὸ ψύχος νὰ κατακλύσῃ τὴν ἐπιφά-

νεια τῆς Γῆς καὶ νὰ παρατηρηθῇ τὸ φαινόμενο τῶν «παγετῶν». Κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδρασι τοῦ ψύχους, τὸ χιόνι αὐξανε, μεταβαλλόταν σιγὰ σιγὰ σὲ πάγο, οἱ παγετῶνες κατέβαιναν σιγὰ σιγὰ πρὸς τὰ νότια. Ἡ τελευταία ἐποχὴ τῶν παγετῶνων αὐτῶν παρατηρήθηκε περίπου 8.000 χρόνια πρὶν ἀπὸ σήμερα, ὅποτε ὀλόκληρη ἡ χερσόνησος τῆς Σκανδιναυίας ἐξαφανίστηκε κάτω ἀπὸ ἕνα ἀπέραντο φλοιδὸ πάγου. Ἐνα μεγάλο τμήμα τῆς Βορείου Γερμανίας, τῆς Ρωσίας, τῆς Ἀγγλίας θρέθηκε στὴν ἴδια κατάστασι. Οἱ παγετῶνες τῶν Ἀλπεων κατέβαιναν σιγὰ σιγὰ ἀπὸ τὶς κορυφές. Στὴ Λυὼν ὑπάρχει ἕνας μεγάλος θράχος πού οἱ ντόπιοι τὸν ὀνομάζουν «Τὸ μεγάλο Βότσαλο» καὶ πού ξεριζώθηκε ἀπὸ τοὺς πάγους ψηλὰ στὶς Ἀλπεις καὶ μεταφέρθηκε 150 χιλιόμετρα κυλώντας καὶ λαξευόμενος γιὰ νὰ ἀποτεθῇ ἐκεῖ πού βρίσκεται σήμερα, ἕνα μέρος πού τότε ἦταν σκεπασμένο μὲ πάγους ὅπως καὶ ὀλόκληρη ἡ ἄνω κοιλάδα τοῦ Ροδανού.

Μετὰ αὐτὸ χίλια χρόνια, οἱ παγετῶνες ἄρχισαν νὰ διαλύονται μὲ τὴν ἐπίδρασι τῆς θερμοκρασίας πού ἀπὸ τότε ὑψωνόταν καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἔμπαινε στὴν σημερινή της περίοδο. Ἦταν ἡ ἐποχὴ πού οἱ μακρυνοὶ μας πρόγονοι ἄρχισαν νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὰ σπήλαιά τους ὅπου τὸ κρύο τοὺς εἶχε ὑποχρεώσει νὰ ὑποχωρήσουν. Εἶναι ἡ λιθικὴ ἐποχὴ, ἡ μᾶλλον ἡ προλιθικὴ.

Καθὼς μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀντιληφθῇ, ἡ ἀνοδος τῆς θερμοκρασίας τῆς Γῆς δὲν ἔγινε χωρὶς νὰ προκληθῇ καὶ σημαντικὴ ἀναταραχὴ στὶς συνθήκες τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Οἱ παγετῶνες ὑποχωροῦσαν πρὸς Βορρᾶν καὶ οἱ ἀνθρωποὶ προχωροῦσαν καὶ αὐτοὶ πρὸς Βορρᾶν. Τὸ ἴδιο καὶ τὰ

ζῶα καὶ τὰ φυτά. Ἀκόμα καὶ ἡ γεωγραφία τῆς Εὐρώπης ἄλλαξε. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη χωρίστηκαν τὰ νησιά τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τὴν Εὐρώπη. Ὡς τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἡ Ἀγγλία, ἡ Σκωτία καὶ ἡ Ἰρλανδία ἀποτελοῦσαν ἓνα ἀκρωτήριο τῆς Εὐρώπης.

Ἄν ἡ ἐξέλιξις συνεχισθῇ μετὸν σημερινό της ρυθμό, τότε σὲ 2.000 περίπου χρόνια, ὅταν θὰ ἔ-

χουν λυώσει οἱ πάγοι πάχους 2000 μέτρων ποὺ σκεπάζουν τὴν Γροιλανδία, ἡ Νέα Ὑόρκη, τὸ Λονδῖνο, τὸ Ρόττερταμ, ἀκόμη καὶ τὸ Παρίσι θὰ κατακλυσθοῦν ἀπὸ θάλασσα. Εὐτυχῶς ποὺ δὲν εἴμαστε κοντὰ στὴν ἐποχὴ αὐτὴ. Ὡστόσο αὐτὸς ὁ ἓνας βαθμὸς δὲν εἶναι καὶ λίγο. Ἀς εὐχηθοῦμε νὰ μὴν ἀποτελῇ τὴν ἀρχὴ μιᾶς πορείας!

Τί ἀκριβῶς ἐννοεῖτε ὅταν λέτε

Γιὰ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς παρακάτω λέξεις διαλέξτε ἀνάμεσα στοὺς 3 ὁρισμοὺς ἐκεῖνον ποὺ νομίζετε ὅτι ἀποδίδει τὴν ἀκριβῆ σημασίαν της.

1) ΑΓΑΣΤΟΣ. Α: Τοῦ Ἀγᾶ. Β: Κάτοικος πόλεως. Γ: Ἀγαπητός.

2) ΑΠΟΤΡΟΠΑΙΟΣ. Α: Ἀνεπιθύμητος. Β: Ἐγκληματικός. Γ: Ποὺ φέρνει ντροπὴν.

3) ΑΡΥΟΜΑΙ. Α: Ἀντλῶ. Β: Φωνάζω δυνατά. Γ: Κλέβω.

4) ΔΕΛΕΑΡ. Α: Ὑπόσχεσι. Β: Δειλία. Γ: Δόλωμα.

5) ΔΙΕΞΟΔΙΚΟΣ. Α: Μὲ δύο ἐξόδους. Β: Ποὺ βλέπει στὸ δρόμο. Γ: Λεπτομερής.

6) ΕΙΔΕΧΘΗΣ. Α: Εἶδος ψαλίου. Β: Μισήτος. Γ: Ἀσχημος.

7) ΕΥΘΑΡΣΗΣ. Α: Θάρρα-

λέος. Β: Εἰλικρινής. Γ: Ποὺ σπάζει εὐκολά.

8) ΖΟΦΕΡΟΣ. Α: Κούφιος. Β: Σκοτεινός. Γ: Συνωφρωμένος.

9) ΘΕΛΓΗΤΡΟ. Α: Προίκα. Β: Πονηρία. Γ: Ἐλεῖ.

10) ΘΗΣΙΓΕΝΗΣ. Α: Ἀναστημένος. Β: Πεθαμένος στὴ γέννα. Γ: Γιατρὸς τῆς ἀρχαιότητος.

11) ΚΑΤΑΦΩΡΟΣ. Α: Ἀδίκος. Β: Φορολογούμενος. Γ: Ὀλοφάνερος.

12) ΛΑΒΑΡΟ. Α: Κοντάρι. Β: Σύμβολο. Γ: Σταυρό.

13) ΟΙΩΝΟΣ. Α: Εἶδος ὄνου. Β: Εἰσαγωγή. Γ: Μαντικὸ σημεῖο.

14) ΠΕΙΘΗΝΙΟΣ. Α: Ὑπάκουος. Β: Δειλός. Γ: Ἀγαθός.

(Ἀπαντήσεις στὴ σελίδα 111)

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΥ

Ἡ Λίμνη

Πάντα λοιπὸν θὰ τρέχωμε πρὸς ἄγνωστο ἀκρογιάλι,
θὰ καταποντιζώμεθα σιοῦ τάφου τῇ νυχτιά,
χωρὶς ποτ' ἐν' ἀπάνεμο μὲς στὴν ἀνεμοζάλη,
οὔτ' ἓνα καταφύγιο στὴ βαρυνειμωνιά!

Κύτταξε, λίμνη, κύτταξε: Δὲν ἔκλεισ' ἓνας χρόνος
πῶπαιζε μὲ τὸ κῆμα σου χαρούμενη, τρελλή,
καὶ τώρα, τώρα ὁ δύστηνος, κάθομαι, λίμνη, μόνος
στὴν πείρα ἐδ' ὅπου πάντοτε μᾶς ἔδλεπες μαζί.

Καθὼς καὶ τώρα ἐμὸν γκοιζες καὶ τότε ἀγοισμένη
κι ἐξέσκιζες τὰ στήθη σου σιοῦ θράχον τὰ πλευρά,
ἀνήσυχη ἐπαράδρονες στὴν ἄκρη θυμωμένη
κι ἐροράντιζες τὰ πόδια της μὲ τὸν ἀφρὸ σιγνά.

Θυμᾶσαι, λίμνη, μόνος μᾶς μιὰ νύχτα ἐγὼ κι ἐκείνη
ἐλάμναμε ἄφωνοι οἱ φτωχοὶ στὰ κορὰ σου νερά,
τ' ἀγέρι δὲν ἀνάσαινε, εἶγες κι ἐσὺ γαλήνη,
σιτὸν ὕπνο σου δὲν ἄκουες παρὰ τὰ δυὸ κουλιά.

Μὲ μιᾶς τραγοῦδι οὐράνιο, πρωτάκουστο, δοροᾶτο,
τὸ γέρο τὸν ἀντίλαλο τριγύρω μᾶς ξυπνά.
Ἐμεῖν' εὐδὺς παρὰ τὸ κῆμα σου τὸ ἀφροᾶτο
καὶ τέτοια λόγια ἀκουσθηκαν, θυμᾶμαι, ἀρμονικά.

«Δίπλωσε, Χρόνε, δίπλωσε τ' ἀκούραστα φτερά σου,
Ὡρες γλυκές, μὴν τρέχειτε, σταθήτε μιὰ στιγμὴ,
καὶ σὺ μὴ φεύγης, νύχτα μου, μὲ τὴν ἀστροφεγγιά σου
τώρα ποὺ ζευγαρώσαμε, εἶν' εὐμορφη ἡ ζωή».

Τοῦ κόσμου αὐτοῦ τὰ θάσανα, τὴν ἐρημιά, τὴ φτώχεια,
θέλουν νὰ φύγουν ἄμετροι γι' αὐτοὺς γοργὰ - γοργὰ,
Χρόνε μου, πέτα κι ἄφησε στοῦ ἔρωτα τὰ βρόχια
τὰ δυό μας νὰ χορτάσωμε τόσο γλυκεῖα σκλαβιά.

Τοῦ κάκον! Οἱ ὄρες φεύγουνε. Κανείς δὲ μὲ προσμένει...
Κανείς δὲ μ' ἀκουρμαίνεται... Ἡ νύχτα εἶναι σκληρή...
Ἀχνίζουν τ' ἄστρα, χάνονται... Κρυφὰ κρυφὰ προβαίνει
τὸ σπλάγχο γλυκοχάραμα... Λυπήσου μας, ἀργή...

Τοῦ κάκον! Ὅλα ξεγέλασμα, εἶν' ὄνειρα καὶ πλάνη,
ζωή μας εἶν' ἡ ἀγάπη μας καὶ μοναχὴ χαρά,
ἂς μὴ ζητοῦμε ἀνύπαρχτο σιὸν κόσμο ἄλλο λιμάνι,
τοῦ Χρόνου ἡ ἄγρια θάλασσα δὲν ἔχει ἀκρογιαλιά.

Χρόνε ζηλιάρη, δύστροπε! Πέ μου, γιατί νὰ σθῶνται,
σὰν ἀστραπὴ νὰ φεύγουνε οἱ ὄρες τῆς χαρᾶς,
καθὼς πετοῦν καὶ φεύγουνε χωρὶς νὰ λημονιῶνται
κι οἱ μαῦρες, κι οἱ ὀλόπικρες σιγμὲς τῆς συμφορᾶς;

Ἀπ' τὴν θαθεῖα τὴν ἄθυsson, ὅπου μᾶς καταπίνει,
ἀπ' τὴν αἰωνιότητα, ὅπου μᾶς πλημμυρεῖ
τίποτε, Χρόνε, τίποτε σιὸ φῶς δὲν ἀναδίνει,
δὲν ξεφτυλώνει τίποτε, ὅλα τὰ τρώς εὐό.

Λοιπόν, ἀπ' ὅσα ἐχάρηκα δὲ θ' ἀπομείνῃ τριμμά,
δὲν θὰ ν' ἀφήσω τίποτε σ' αὐτὴν τὴ μαυρὴ γῇ!
Ἀπ' τὸ γοργό μας πέρασμα δὲν εἶναι τάχα κοῖμα
νὰ μὴ σωθῇ ἓνα πάτημα, ὃ Χρόνε ἀδικητὴ;...

Ὡ λήμνη, ὃ θράχοι μου ἄφρονι, ὃ σεῖς σπηλιές καὶ δάση,
ποὺ βλέπετε τὸν πόνο μου, μιὰ χάση σὰς ζητῶ
ἐσεῖς, ὅπου δὲ σκιάζεσθε κανεὶς νὰ σὰς χαλάση,
ποτὲ μὴ μᾶς ξεχάσετε, σιὸ μνημα ἂν πάω κι ἐγώ.

Κι ὅταν σὲ δέρνει ὁ οἶφοννας, κι ὅταν θαδιὰ κοιμᾶσαι,
ὃ λήμνη μου ἀφροστέφανη, νὰ μὴ μᾶς λημονῇς.
Ἐο' εἶδες τὴν ἀγάπη μας, καὶ μόνῃ ἐὸν θυμᾶσαι
πῶς ἄναρταν τὰ σιγήθη μας, καὶ θὰ μᾶς συμπονῇς.

Θέλω τὰ πεῦκα, τὰ ἔλατα, οἱ βράχοι, ἡ ρεματιά σου,
τ' ἀφροῦ σου τὸ μονομούρισμα, τ' ἀντίλαου ἡ φωνή,
τὰ δροσερά σου σύγνεφα, τ' ἄγερσι, ἡ καταχνιά σου,
ἡ βρύση, ὃ καλαμιώνας σου, τὸ χόρτο, τὸ πουλί,

τ' ἄστρο τ' ἀσημομέτωπο, ἡ μυρωδιά, ποὺ χύνει
τὸ γαλανὸ τὸ κῆμα σου, ὃ λίμνη μου γλυκεῖα,
ὃ, τι σιγὴν πλάση ἔχει αἰσθησι, πνοή, νοημοσύνη,
ὅλα νὰ λένε... «Ἀγάπησαν, τὰ μαῦρα, φλογερά!»

Μετάφρ. Α. Βαλαωρίτη

«Εἶναι σὰν μιὰ πνοὴ δροσιᾶς καὶ σὰν ἓνα φτερούγισμα ποὺ περνᾷ πάνω ἀπὸ τίς ψυχές», ἔλεγε γιὰ τὴν ποίησι τοῦ Λαμαρτίνου ὁ Θεόφιλος Γκωτιέ. Πραγματικὰ ὁ Λαμαρτίνος χάρισε στὴν Γαλλία μιὰ καινούργια ποίησι. Ὁ λυρισμός του ποὺ τρέχει σὰν λαγαρό ποτάμι εἶναι ἡ αὐθόρμητη ἐκφρασι τῶν πιὸ ἐνδόμυχων αἰσθημάτων. Ὁ στίχος του εἶναι μελωδικὸς καὶ οἱ εἰκόνες ἀνάλαφρες καὶ ἐξαυλωμένες.

Ὁ Ἄλφονσος Λαμαρτίνος γεννήθηκε στὸ Μακὸν τὸ 1790 καὶ πέθανε στὸ Παρίσι τὸ 1869. Ὅταν τελείωσε τὸ κολλέγιο τῶν Ἰησουϊτῶν ταξίδεψε στὴν Ἰταλία καὶ μετὰ ὑπηρετήσε γιὰ ἓνα διάστημα στὴν σωματοφυλακὴ τοῦ Βασιλέως. Τὸ 1820 ἐξέδωκε τὴν πρώτη του συλλογὴ μὲ τὸν τίτλο «Πρῶτοι Ρεμβασμοί». Ὅσο ὅμως κι' ἂν ἔγινε γνωστός, τὴ ζωὴ του τὴν πέρασε φτωχά, μὲ τὴν ἀγωνία πάντα τῆς αὐριανῆς ἡμέρας, ἀναγκασμένος νὰ γράφῃ ἔργα κατὰ παραγγελία, ἔργα ἀνάξια του. Καὶ πρὶν τελειώσει τὰ ἐξήντα, ξεψύχησε γεμάτος μὲ τὴν πίκρα τῆς ἀπογοητεύσεως στὴν ἀγκαλιὰ τῆς ἀγαπημένης του ἀνηψιάς Βαλεντίνης.

Τὸ ποίημα αὐτὸ μᾶς τὸ ζήτησε ὁ ἀναγνώστης μας Δ. Ραζῆς.

Ἐδωσες στὸν Δήμαρχο τὸ γράμμα ποὺ σοῦ ἄφησα; ρώτησε κάποιος τὸν κλητῆρα.

—Μάλιστα, κύριε, ἀλλὰ εἶναι ἀνώφελο νὰ τοῦ στέλνῃς γράμματα. Αὐτὸς εἶναι θεόστραβος!

—Μὰ τί λές! Πρῶτη φορὰ τὸ ἀκούω αὐτό.

—Ἄμα σοῦ λέω! Δυὸ φορὲς, κύριε, μὲ ρώτησε «ποῦ εἶναι τὸ καπέλλο μου;» Καὶ τὸ καπέλλο μου, κύριε, ἦταν στὸ κεφάλι μου! Θεόστραβος σοῦ λέω!

Constellation

Κύριε Τζόνς, άρχισε ό δειλός νεανίας, ξέρετε... θά ήθελα νά... σάς ζη... νά σάς ζητήσω...

—Μά, βέβαια, νεαρέ μου, μπορείτε νά τώ έχετε, είτε χαμογελαστός ό πατέρας.

‘Ο νεαρός έμεινε άφωνος.

—Νά έχω, κύριε, τί;

—Μά τώ χέρι τής κόρης μου, φυσικά. Αυτό δέν θέλετε νά μου πήτε τόση ώρα;

—‘Οχι, κύριε, άπάντησε ό νέος. ‘Απλώς θά ήθελα νά μου δανείσετε 10 δολλάρια.

—Μά βεβαίως όχι, νεαρέ μου. Σάς γνωρίζω τόσο λίγο...

Up.

☆

Η σκηνή ήταν στην έπιθανάτια κλίνη, αλλά ό σκηνοθέτης δέν ήταν καθόλου εύχαριστημένος από τόν πρωταγωνιστή.

—‘Ελα, βρέ παιδί μου! Δέν μπορεί νά πεθάνης με περισσότερη ζωντάνια!

Constellation

ΕΔΩ ΚΙ' ΕΚΕΙ

Δ' υδ άγνωστοι έτυχαν δίπλα - δίπλα στο τραπέζι και γρήγορα έπιασαν κουβέντα.

—‘Ωστε, λοιπόν, είστε ήθοποιός; είπε ό πρώτος, όταν έμαθε τώ έπάγγελμα τού παρακαθημένου τού. ‘Εγώ είμαι τραπεζίτης, αλλά —ντρέπομαι νά τώ πώ— έχω πάνω από πέντε χρόνια νά πάω στο θέατρο.

—Μπά! μη σάς στενοχωρεί αυτό, είπε ό ήθοποιός. ‘Εγώ έχω νά πατήσω σέ Τράπεζα πολύ περισσότερα χρόνια.

A. M.

☆

Ε' π' ώρες ό ψαράς άγωνιζόταν νά πιάση κανένα ψαράκι και καθόταν μελαγχολικός στην παραλία, όταν πλησίασε μιά κυρία μ' ένα μικρό.

—‘Ω! φώναξε ένθουσιασμένος ό μικρός. Θά μου δώσετε κι' έμένα ένα ψαράκι;

‘Ακούγοντάς τον ή κυρία, έπενέβη:

—Μην πιάσετε ψάρι, αν δέ πή «σάς παρακαλώ»!

Up.

☆

Τί δόξα τώ Θεώ νά λέω; ‘Εγώ δέν μπορώ νά πληρώσω ούτε τά χρέη μου!

—Νά λές και νά παραλές και νά εύχαριστής τόν Θεό πού δέν είσαι κανένας από τούς δανειστάς σου.

Constellation

Ταξιδιώτες τού Ούρανού

Πουριά σοῦ σάτε;

Της

JACQUELINE BARRIEGE

Στή μέση τού Ειρηνικού, στή διασταύρωσι τού συντομώτερου δρόμου από τίς ‘Ηνωμένες Πολιτείες στην ‘Ιαπωνία και από την Μανίλλα στην ‘Αλάσκα, θρίσκεται τώ μοναχικό νησάκι Τζόνστον. ‘Όταν ή πρόσδος τής αεροπορίας ώδήγησε στην δημιουργία τών μεγάλων υπερωκεανείων γραμμών έστειλαν εκεί μιá ομάδα ειδικών για νά έτοιμάσουν ένα αεροδρόμιο. ‘Από άμνημόνευτους χρόνους όμως τώ νησί χρσίσμευε για σταθμός σέ άλλους ταξιδιώτες τού ούρανού. Τά πουλιά συνήθιζαν νά σταματούν εκεί στά μισά τού ταξιδιού πού κάνουν κάθε χρόνο από τόν νότο στις ‘Αλεούτιες νήσους ή από την Σιθθρία στην Ταϊτή. ‘Εκατομμύρια πουλιά όλων τών ειδών κατοικούσαν ήδη στά βράχια τού νησιού όταν οί άνθρωποι άποφάσισαν νά χύσουν τσιμέντο και νά χτίσουν ένα υπόστεγο. Τόν πρώτο καιρό κάθε προσγείωσι και άπογείωσι αεροπλάνου αντιμετώπιζόταν με μιá κανονική έπίθεσι έκ μέρους τών πουλιών πού έπεφταν όλα μαζί πάνω στις έλικες ή κάτω από τίς ρόδες για νά έμποδίσουν αυτούς τούς παρείσκητους. ‘Υστερα, όταν βγήκε ή καινούρια φτερωτή γενιά οί φύλακες τού Τζόνστον ‘Αιλαντ είδαν με έκπληξι τά νεαρά πουλιά νά τούς πλησιάζουν χωρίς έχθρικες διαθέσεις και νά κυκλοφο-

ρουν στο αεροδρόμιο χωρίς νά ένοχλούνται από τόν βόμβο τών αεροπλάνων. ‘Η προσαρμογή είχε κάνει τώ έργο της.

Οί πρώτοι αεροπόροι πού περνούσαν πάνω από τά Βραχώδη ‘Όρη ή από τίς ‘Ανδεις αντιμετώπιζαν τίς έπιθέσεις αετών ή γερακιών πού έσπαζαν τά τζάμια και προκαλούσαν ταλάντευσι τών κινητήρων με τά χτυπήματα τών μεγάλων φτερών τους. Τελευταίως σέ ένα αεροδρόμιο τής Σκωτίας έγινε έκρηξι σέ ένα άεριοσθούμενο την ώρα τής έκκινήσεως. Τώ αίτιο ήταν άγνωστο ως τή στιγμή πού θρέθηκε στα συντρίμματα τού αεροπλάνου ένας σκοτωμένος γλάρος. Είχε μπλεχτή στον έλικα και προκαλέσει την καταστροφή. ‘Από τίς 400 συγκρούσεις μεταξύ αεροπλάνων και πουλιών πού έγιναν στις ‘Ηνωμένες Πολιτείες, τά πέντε τελευταία χρόνια ή μόνη θανατηφόρος ήταν εκείνη πού προκάλεσε ένα γεράκι. Με ταχύτητα πλέον τών 250 χλμ. την ώρα έσπασε τώ τζάμι ενός αεροπλάνου, μπήκε μέσα και χτύπησε τόν πιλότο πού έχασε τίς αισθήσεις του και τώ αεροπλάνο έπεσε. Είναι πολύ πιθανό πώς τά πουλιά θά έθιστούν στους μηχανικούς αυτούς συναγωνιστάς τους.

Οί στρουθοκάμηλοι παρ' όλο πού κατ' ουσίαν δέν έχουν φτερά έκτελούν τρέχοντας μεγάλους

καί μυστηριώδεις περιπάτους στις θαμνώδεις εκτάσεις της Νότιας Αφρικής. Κάτι πουλιά της Ανταρκτικής κάνουν κολυμπώντας κρουαζιέρες στις ακτές της Χιλής και του Περού. Είναι πολύ περίεργο το θέαμα των πουλιών αυτών με το έπισημο ύφος και το στητό κεφάλι να πλέουν κατά εκατοντάδες κανονίζοντας την πορεία τους με την ουρά τους. Ένα απ' αυτά τα κοπάδια άκολούθησε το ρεύμα Χούμπολτ είτε τυχαία είτε υπακούοντας σε κάποια σκοτεινή μοίρα, και έφθασε ως τα νησιά Γκαλαπάγκος, στη ζώνη του Ίσημερινού, όπου τα πουλιά έγκλιματίστηκαν θαυμάσια.

Όλα σχεδόν τα πουλιά, εκτός από τις κόττες και μερικά άλλα είδη, είναι γεννημένα ταξιδιωτές. Δεν υπάρχει ουσιαστικά καμία διαφορά ανάμεσα στον μελισσοφάγο που χοροπηδά σ' όλη του τη ζωή στο ίδιο χωριό της Ευρώπης και στα θεαματικά ταξίδια των αποδημητικών πουλιών. Ακόμη και η επιστροφή στη φωλιά μπορεί να παραγκωνιστεί μπροστά σε ένα καπρίτσιο ή ένα ισχυρότερο ένστικτο. Πελαργοί, σημαδεμένοι, που ταξίδεψαν 800 χλμ. μακριά από τις στέγες τους ξαναγύρισαν εκεί χωρίς διαταγμό. Αλλά από δύο μικρά κοτσύφια της ίδιας φωλιάς που γεννήθηκαν και τα δύο στην Φραγκφούρτη και σημαδεύτηκαν την ίδια μέρα, το ένα θρέθηκε τον επόμενο χειμώνα στον τόπο που γεννήθηκε, ενώ το άλλο παραθέρριζε στο Μπίρμιτς. Κάτι θμορφα και μικροκαμωμένα πουλάκια της Χιλής διασχίζουν τότε τότε 700 χλμ. πάνω από θάλασσα για να λεηλατήσουν τα άγριοιούλουδα του αρχιπελάγους Χουάν-Φερναντέθ. «Πετούν σε ομάδες, διηγείται ένας αυτόπτης μάρτυς, πολύ κοντά στα κύματα, αδια-

φορώντας για τον κίνδυνο που διατρέχουν, και προσπαθούν σχεδόν να προχωρήσουν πάνω στον άφρο που του δίνουν μεγαλύτερη λάμψη με τα χρώματά τους».

Πριν από μερικά χρόνια μετά τους καλοκαιρινούς μουσώνες μια άποστολή για το "Εβερест" έφθασε στους πρόποδες του επιβλητικού βουνού. Ανάμεσα στα βουνά που τα σκέπαζαν σύννεφα ο αέρας δεν ήταν τίποτε άλλο από αλλεπάλληλα τρομακτικά κύματα χιονιού. Οι έξερευνηταί αναγκάστηκαν να όπισθοχωρήσουν. Όσotόσο από τα χιόνια, σε ένα ύψος που ή άτμοσφαιρική πίεση είναι μιση από την πίεση στην όποια είναι συνηθισμένα να άναπνέουν τα πουλιά, πετούσε ήσυχα στον μολυβένιο ούρανό ένα μεγάλο τρίγωνο: ήταν οι άγριοχηνες που κατεβαίνουν σε κοπάδια σχηματίζοντας ένα μεγάλο τρίγωνο με μία χήνα επικεφαλής για οδηγό. Πηγαίνουν από την ρωσική τουνδρά στην μαλαισιανή ζούγκλα. Τίποτα δεν τις σταματά. Μόνο όταν ή οδηγός κουραστεί πηγαίνει πίσω και μια άλλη παίρνει άμέσως τη θέση της. Πώς γίνεται ή συνεννόηση; Πολλοί πτηνολόγοι παραδέχονται πως οι φωνές των πουλιών στα άποδημητικά τους ταξίδια είναι ένα μέσον συνεννόησης μεταξύ τους. Όταν ή φλυαρία τους ένταθι τότε σχεδόν πάντα τα πουλιά άλλαζουν κατεύθυνση με στρατιωτική πειθαρχία.

Το ραντάρ μάς βοηθεί να όπολογίσουμε ακριβώς την ταχύτητα των μακρινών αυτών ταξιδιωτών. Δεν θιάζονται πολύ. Άγριοχηνες, σε μια άπόσταση 150 χλμ. στην όποια τα παρακολουθήσαν, διατήρησαν ταχύτητα 39 χλμ. την ώρα. Και το χελιδόνι που μπορεί να πετά γύρω στη φωλιά του με 100 χλμ., έλαττώνει τον ρυθμό του στο μισό όταν

διασχίζει τη Μεσόγειο. Το ρεκόρ το έχει ένα άρπακτικό πουλί που φθάνει τα 200 χλμ. την ώρα. Όσο για την άντοχή των πουλιών στην κούραση είναι κάτι που σαστίζει τους έρευνητάς. Το γεγονός ότι τα πουλιά διαλέγουν στρώματα πυκνού άέρα που είναι ευνοϊκότερα για το ταξίδι τους δεν άρκει για να έξηγήση πως ένας σπίνος διανύει 600 χλμ. σε μια μέρα χωρίς να φοφήση στο τέρμα του ταξιδιού του. Μια μέρα σε μια άμμουδιά της Αιγύπτου θρέθηκε ένα πουλί που το είχαν σημαδέψει σε ένα σταθμό των Άλπεων λιγώτερο από πριν μια έβδομάδα.

Οι άκριδοφάγοι άκολουθούν παντού τις πτήσεις των άκριδων γιατί άπ' αυτές τρέφονται. Ένα είδος κουκουβάγιας κόκκινης και άσπρης που ζη στα χιόνια δεν κατεβαίνει συνήθως από τα βουνά της Σκανδιναβίας. Όsotόσο, παίρνει πάντα από πίσω ως τη Γερμανία άκόμη κάτι τρακτικά που περνούν από δάση και ποτάμια. Το πουλί τα άκολουθει και τότε - τότε θουτάει και τρώει κανένα με πολλή ευχαρίστηση: κάνει δηλαδή γαστρονομικό τουρισμό.

Υπάρχουν όμως έξορμήσεις που δεν τις δικαιολογεί ή άναζητησι ειδικής τροφής. Την άνοιξη του 1930 ένα είδος πουλιών έφυγε από τα δάση έλάτων της θόρειας Ευρώπης. Τα πουλιά αυτά ζούνε συνήθως από τον καρπό των κωνοφόρων που τον θγάζουν από τον φλοιό τους με τη βοήθεια του ψαλιδωτού τους ράμφους. Τα πουλιά κατέκλυσαν την Νορμανδία, όπου φάγανε τους σπόρους των μήλων τρυπώντας τα φρούτα πάνω στα δέντρα και κατέληξαν στο Λαγκεντόκ για να δοκιμάσουν τα σταφύλια.

Οι γνωστότερες και πιο συναρπαστικές άποδημίες πουλιών εί-

ναι εκείνες που φαίνονται να ρυθμίζονται από το φαινόμενο της φωλεοποίησης. Από τη μια άκρη του κόσμου ως την άλλη διασταυρώνονται πουλιά που φτιάχνουν τη φωλιά τους στην Σκανδιναβία και πάνε να περάσουν το φθινόπωρο στην Άνταρκτική και άλλα που γεννούν τ' αυγά τους την άνοιξη στον νοτιά για να πάνε μετά να διαχειμάσουν στη θόρεια Ευρώπη.

Έχουν διατυπωθή πολλές θεωρίες για τους λόγους που όδηγούν τα πουλιά σε τόσο μεγάλα ταξίδια. Κάθε χρόνο κοπάδια από 500.000 περίπου χελιδόνια κατευθύνονται στην Σενεγάλη και στην Νότια Άφρική (πάνω από 10.000 χλμ.). Και τα νεότερα χελιδόνια που δεν έχουν ξανακάνει τη διαδρομή ταξιδεύουν χωρίς λάθος. Λένε πως υπάρχει ή «μνήμη του είδους». Έχουν πη πως οι ήλεκτρικές και μαγνητικές μεταβολές που γίνονται στην άτμόσφαιρα από τις δύο ίσημεριές μετατρέπουν τα πουλιά σε ζωντανές πυξίδες. Πιθανώτερη είναι ή επίδρασι του φωτός. Οι έπιστήμονες Ρόουαν και Ουώλφσον προκάλεσαν πρόσφωρες άποδημίες φωτίζοντας με τεχνητό φως κοπάδια πουλιών τον χειμώνα. Στα δάση της Άμερικής το φως της σελήνης προκαλεί καμια φορά συγκεντρώσεις πουλιών και μεγάλες διαδρομές. Η έπίδρασι του φωτισμού θα έχη σχέση με την έξοιδησι των σεξουαλικών άδένων και ιδίως της όποφύσεως.

Ός τον 18ο αιώνα πολλοί έπιστήμονες επέμεναν να θεωρούν παραμύθια τα άποδημητικά ταξίδια των πουλιών. Έλεγαν πως τα χελιδόνια χώνονταν στους βάλτους και έβγαιναν από κεϊ την άνοιξη. Μια γερμανική άκαδημία μάάλιστα προκήρυξε μεγάλο χρηματικό θραβείο για όποι-

ον παρουσίαζε χελιδόνια θγαλμένα από τὸν θάλατο. Τὸ θραβεῖο ὅμως δὲν τὸ διεκδίκησε κανεὶς. "Ὅσο γιὰ τὰ ὀρτύκια χρειάστηκε ἡ ἐπανειλημμένη μαρτυρία τῶν κατοίκων τῆς Μάλτας ποὺ βλέπουν συχνὰ τὰ πουλιά αὐτά, ἐξαντλημένα ἀπὸ τὴν κακοκαιρία, νὰ πέφτουν μαζεμένα στὶς ταράτσες καὶ στοὺς δρόμους τους, γιὰ νὰ πάψη ὁ κόσμος νὰ νομίζει πὼς ἡ θαυματουργὴ «βροχὴ» ὀρτυκιῶν γιὰ τὴν ὁποία μιᾶ ἡ Βίβλος ἦταν κάτι ἀδύνατο.

Ἡ πιὸ παράδοξη ὥστόσο ἀποδημία πουλιῶν ἀπ' αὐτὲς ποὺ ξέρομε εἶναι σύγχρονη μας. Στὴν Ἑλβετία τὸ 1900 ὑπῆρχαν 150 φωλιές πελαργῶν, κατοικημένες. Τὸ 1947 εἶχαν μείνει 5 καὶ τὸ 1950 μόνο μία ὅταν ὁ τελευταῖος ἀρσενικός πελαργὸς ἔπαθε ἠλεκτροπληξία. Ἡ κοινὴ γνώμη τῆς Ἑλβετίας συγκινήθηκε.

Μιά ομάδα πτηνολόγων πῆγαν νὰ φέρουν 36 πουλιά, καινούρια,

ἡλικίας 4—6 ἐβδομάδων. Προσωρινὰ τὰ ἄφησαν στὸν ζωολογικὸ κήπο τοῦ Ἀλγερίου. Ὑστερα τὰ πουλιά δυναμωμένα μὲ τὰ 15 κιλά σαρδέλλες καὶ τὰ 15 κιλά κρέας ποὺ ἔτρωγαν κάθε μέρα, μεταφέρθηκαν μὲ ἀεροπλάνο στὴν Ἑλβετία καὶ τοποθετήθηκαν στὶς ἐγκαταλελειμμένες φωλιές τῶν περιχώρων τῆς Ζυρίχης. Θὰ θελήσουν ἄραγε νὰ γυρίσουν στὴν Ἀφρική; Καὶ κυρίως θὰ θελήσουν νὰ ἐπιστρέψουν ὕστερα στὴν Ἑλβετία ἀκολουθώντας ἐναν δρόμο ποὺ δὲν εἶναι κληρονομικός γι' αὐτοὺς; Στὰ ζωτικὰ αὐτὰ ἐρωτήματα δὲν μπορούμε νὰ ἀπαντήσουμε ἀκόμη. Ἡ ἀνάπτυξη τῶν ἀεροπορικῶν συγκοινωνιῶν, ὁ ἐξηλεκτρισμὸς τῆς ὑπαίθρου, ἡ μόλυνσις τῶν νερῶν, ἡ ἐξάπλωσις τῶν ἐντομοκτόνων εἶναι οἱ τέσσερις βασικὲς αἰτίες ποὺ χάνονται ὁλοένα ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ τὰ μόνιμα πουλιά καὶ ἀπειλοῦν καὶ τὴν παρουσία τῶν ἀποδημητικῶν.

Ἀπογοήτευσις

Ενας διάσημος καθηγητὴς τῆς ἀγγλικῆς φιλολογίας περιηγεῖτο τὸ Χόλλυγουντ. Ἀφοῦ εἶδε πολλὰ, τὸν πῆγαν νὰ δῇ καὶ τὸ καμαρίνι ἐνὸς ἡθοποιοῦ τοῦ κινηματογράφου. Μὲ χαρά του ὁ καθηγητὴς παρατήρησε στὸν τοῖχο μία εἰκόνα τοῦ ποιητοῦ Λόνγκφελλου.

—Βλέπω πὼς ἀγαπᾶτε τὸν Λόνγκφελλου, εἶπε στὸν ἡθοποιό.

—Ποιόν;

—Τὸν Χένρυ Γουάρντγουορθ Λόνγκφελλου. Βλέπω τὴν εἰκόνα του ἐκεῖ.

—᾽Ω! ᾽Ωστε αὐτὸς εἶναι; Τὸν κυττάζω, ξέρετε, ὅταν μακιγιάρομαι. Ἐκεῖ ἐξαιρετικὲς φαβορίτες!

Constellation

ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΩΝΕΙΡΕΥΟΤΑΝ

Μιά νουέλλα τοῦ Ο. HENRT

Καθὼς τὸ σκοτάδι ἔπεφτε, στὸ δρομάκι τοῦ πάρκου παρουσιάστηκε ἡ νέα κοπέλλα. Προχώρησε πρὸς τὴν ἐρημικὴ ὄχθη καὶ κάθισε σ' ἕνα πάγκο, ὅπως συνήθιζε. Ἐπειδὴ ἀκόμη ἔφεγγε, ἔβγαλε τὸ βιβλίο της καὶ ἄρχισε νὰ διαβάξῃ χωρὶς νὰ σηκώσῃ τὸ βέλο ποὺ ἔπεφτε ἀπὸ τὸ καπέλλο της καὶ σκέπαζε τὸ πρόσωπό της.

Ἐνα ρολόγι χτύπησε τὴν ὥρα. Ἐνας νέος φάνηκε στὴν ἄκρη τοῦ μονοπατιοῦ τοῦ πάρκου, ἔκαμε μερικὰ βήματα, στάματησε, μέτρησε μὲ τὸ μάτι τὴν ἀπόστασι καὶ προχώρησε σὰ νὰ καιροφυλακτοῦσε γιὰ κάτι.

Τὴν ἴδια στιγμή (πόσο ὠραία φέρνει κάποτε τὰ πράγματα ἡ τύχη!) τὸ βιβλίο τῆς ἔπεσε ἀπὸ τὰ χέρια. Ὁ νέος ἐπιτάχυνε τὸ βῆμα του, σήκωσε τὸ βιβλίο καὶ τῷδωσε στὴν κάτοχό του, μὲ τὸν ἄερα τοῦ ἀνθρώπου ποὺ συχνάζει στοὺς δημόσιους κήπους. Ἡ ἀποστολὴ του ἦταν ἀπλῆ. Πέταξε μὲ ὕφος ἄνετο μιὰ παρατήρησι χωρὶς σημασία, κάτι γιὰ τὸν καιρὸ (ἕνα θέμα πολὺ κατάλληλο γιὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ κουβέντα καὶ ὑπεύθυνο γιὰ τόσες δυστυχίες) καὶ μετὰ σταμάτησε. Περιμένε τὴ μοῖρα του.

Μέσα ἀπὸ τὸ βέλο τῆς ἡ νέας κοπέλλας τὸν κύτταξε ἐπίμονα καὶ ἔπειτα τὸν εἶπε μὲ φωνὴ ποὺ ἄρχιζε βαρεία, ψίλαινε καὶ ξανάπαιρνε τὸν βαρὺ τῆς τόνο.:

—Καθῆστε, κύριε. Θὰ μοῦ κά-

μετε εὐχαρίστησι. Γιατί νὰ τὸ κρύψω; Ἡ νύχτα ἔρχεται, τὸ σκοτάδι δὲν μὲ ἀφήνει πιά νὰ διαβάσω καὶ θέλω νὰ συζητήσω λίγο.

Ὁ νέος ἔκαμε ὅ,τι θὰ ἔκανε ὁ καθένας στὴ θέσι του. Ἐκαμε ἀκόμη κάτι παραπάνω. Κάθισε δίπλα τῆς μὲ τόση σπουδὴ, ποὺ τὸ λιγώτερο ποὺ θὰ εἶχε κανεὶς νὰ πῇ γι' αὐτὸν θὰ ἦταν πὼς δὲν εἶχε οὔτε τὴν στοιχειώδη κοσμιότητα.

—Ξέρετε, ἄρχισε, (καὶ τὰ λόγια του μπερδεύονταν στὰ χεῖλη του ὅπως οἱ περίεργοι στὴν εἴσοδο θηριοτροφείου) ξέρετε πὼς εἶστε ἡ πιὸ παράξενη γυναῖκα ποὺ συνήντησα στὴ ζωὴ μου; Δυὸ μέρες τώρα σὰς παρακολουθῶ. Δὲν τὸ προσέξατε; Δὲν παρατήρησα πὼς κάποιος ὑπῆρχε ἐκεῖ κάθε βράδυ, κάποιος ποὺ μὲ τὸ βλέμμα τοῦ χαίδευε τὴν χαριτωμένη μορφή σου; Ἀπάντησέ μου, μικρὲ μου ἄγγελε..

—Ὅποιος καὶ ἂν εἶστε, εἶπε ἡ νέα ψυχρά, σὰς παρακαλῶ νὰ μὴν ξεχνᾶτε πὼς εἰμὶ μιὰ ἀειοπρεπὴς κοπέλλα. Σὰς συγχωρῶ ἕνα λάθος. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ἐγὼ σὰς εἶπα νὰ καθήσετε. Ἀλλὰ ἂν στὸν κόσμό σας, μιὰ παρόμοια πρόσκλησις δὲν σὰς διδῇ τὸ δικαίωμα νὰ μιλάτε ἀμέσως στὸν ἐνικὸ νὰ μὲ λέτε «μικρὸ σας ἄγγελο», πέστε πὼς ἡ πρόσκλησις αὐτὴ δὲν ἔγινε καθόλου.

—Θὰ σὰς παρακαλέσω νὰ μὲ

συγχωρήσετε, απάντησε ταπεινά εκείνος. Συχνά συναντούμε ξένους... Μὲ καταλαβαίνετε δηλαδή... θέλω νὰ πῶ... σὰς ζητῶ συγγνώμη.

— Ἀς ἀφήσουμε αὐτὴ τὴ δυσάρεστη συζήτηση, εἶπε ἐκεῖνη. Μιλήστε μου καλύτερα — ἂν αὐτὸ σὰς εὐχαριστῇ φυσικὰ — γιὰ τοὺς ἀνθρώπους πού βλέπω νὰ περνοῦν ἀπὸ κοντὰ μας, γι' αὐτοὺς πού πηγαίνουν κι ἔρχονται στὰ δρομάκια τοῦ πάρκου. Μὲ ἐνδιαφέρουν τρομερά. Ποῦ πηγαίνουν; Γιατί βαδίζουν τόσο γρήγορα; Εἶναι εὐτυχισμένοι;

Λίγο ταραγμένος ἐκεῖνος τὴν κύτταξε. Ἀλλ' ἀμέσως, μπαίνοντας στὴν λυρική ὁδὸ πού τοῦ ἀνοίγε, εἶπε:

— Αὐτὸ πού βλέπετε, εἶναι τὸ θαυμάσιο ρομάντζο τῆς ζωῆς. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, μερικοί... γυρίζουν στὰ σπίτια τους, ἄλλοι... φεύγουν. Ποιά νάναι τάχα ἡ ἱστορία τους; Θὰ θέλαμε νὰ τὴν ξέραμε κι ὅμως ἴσως νάναι καλύτερα νὰ τὴν ἀγνοοῦμε...

— Δὲν συμφωνῶ μαζὶ σας, εἶπε ἐκεῖνη κρυμμένη κάτω ἀπὸ τὸ θέλο της. Ἦρθα νὰ καθίσω ἐδῶ γιὰ νὰ πλησιάσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς δουλειᾶς. Ἡ τύχη τάφερε νὰ γεννηθῶ σὲ ἓνα περιβάλλον ὅπου οἱ χτύποι τῆς λαϊκῆς καρδιᾶς δὲν φθάνουν ποτέ. Ἀν σὰς μίλησα, κύριε... κύριε...

— Κύριος Περσάπουά, ἔκανε ὁ νέος μὲ μιὰ υπόκλιση. Θὰ μπορούσα κι ἐγὼ μὲ τὴ σειρά μου νὰ ξέρω...;

— Δὲν μπορῶ νὰ σὰς πῶ τὸ ὄνομά μου. Θὰ ἀρκοῦσε γιὰ νὰ μὲ προδῶ ὅπως καὶ τὸ πρόσωπό μου ἂν σήκωνα αὐτὸ τὸ θέλο. Τὰ ρούχα μου, πού ἀνήκουν στὴν καμαριέρα μου, μοῦ ἐξασφαλίζουν τὸ ἱνκόγκνιτο, γιατί τὸ ὄνομά μου εἶναι ἀπὸ κείνα πού

ἀνοίγουν στοὺς νέους τὶς πύλες τοῦ παραδείσου τοῦ πλούτου. Ἀν σὰς μίλησα κύριε...

— Περσάπουά, ἐπανέλαβε ἐκεῖνος. — Εἶναι γιατί ἤθελα, μιὰ φορά στὴ ζωὴ μου, νὰ γνωρίσω κάποιον πού τὸ χρῆμα καὶ αὐτὸ πού ὀνομάζουμε κοινωνικὴ ἀνωτερότητα δὲν τοῦ ἔχουν διαφθείρει τὴν ψυχὴ. Δὲν μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε μέχρι ποίου σημείου βαρυνέμαι ὅλη αὐτὴ τὴν ἀχρηστὴ λάμψη τῆς ζωῆς μου, πόσο βαρυνέμαι τὸ χρῆμα καὶ τὶς εὐγένειες καὶ ὅλες αὐτὲς τὶς μαριονέτες πού νομίζουν πὼς εἶναι ἄνδρες καὶ γυναῖκες...

— Πάντα, εἶπε ἐκεῖνος, θεωροῦσα τὸ χρῆμα σὰν κάτι ἀρκετὰ ἀξιόλογο.

— Εἶναι φανερό πὼς δὲν ξέρετε τί πράγμα εἶναι. Ἀν τὰ δολάρια τρέχανε μέσα ἀπὸ τὰ δάχτυλά σας... καὶ παρέστησε μὲ τὸ χέρι τῆς τὴν εἰκόνα. Εἶναι φορὲς πού ὁ κρότος τοῦ πάγου μέσα στὸ ποτήρι τῆς σαμπάνιας μοῦ δίνει μιὰ παραίσθησι θανάτου...

Ὁ κύριος Περσάπουά ἔδειχνε ὄλο καὶ μεγαλύτερο ἐνδιαφέρον.

— Θὰ μπορούσα, εἶπε, νὰ σὰς ρωτήσω κάτι; Λατρεῦω τοὺς ἀνθρώπους τῆς καλῆς κοινωνίας. Διαβάζω μὲ ἀπληστία ὅτι λέγεται γι' αὐτοὺς καὶ νομίζω πὼς μπορῶ νὰ φαντασθῶ τὴ ζωὴ τους ὡς τὴν τελευταία τῆς λεπτομέρειας. Ὅταν μιλοῦσατε γιὰ τὴν σαμπάνια νομίζα πὼς ἄκουγα τὸ φουρφοῦρισμά της, ὅχι κἂν μέσα στὸ ποτήρι, μὰ ἀκόμη καὶ μέσα στὴν μπουκάλια...

Ἡ κοπέλλα πήρε ἓνα ὕφος ἀμίμητης ἐπιείκειας.

— Ἀ! εἶπε. Νομίζετε πὼς ξέρετε αὐτοὺς τοὺς ἀριστοκράτες καὶ ὅμως ἀγνοεῖτε τὸ πιὸ χτυπητὸ χαρακτηριστικὸ τους. Γιὰ μᾶς, τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ζωῆς ἔγ-

κεῖται στὸ νὰ κάνουμε ἀκριβῶς ἐκεῖνο πού δὲν ἔχει ξαναγίνει. Στὸ ξενοδοχεῖο Οὐῶλντορφ ἓνας πρίγκηψ λανσάρισε τὸν πάγο στὸ κόκκινο κρασί. Εἶναι πιά μόδα. Θὰ κρατήσῃ λίγες ἡμέρες. Τὴν περασμένη ἑβδομάδα σὲ ἓνα μεγάλο δείπνο πού δόθηκε σὲ ἓνα ἐξαιρετικὸ σπίτι τῆς Μάντισον Ἀβενίου, πρόσφεραν σὲ κάθε καλεσμένο ἓνα ζευγάρι δερμάτινα πράσινα γάντια γιὰ νὰ τὰ φορέσῃ ὅταν θὰ ἔρχονταν στὸ τραπέζι οἱ ἐληές. Ἐ! αὐτὸ εἶχε γίνει μόδα... μὰ παντοῦ καὶ γιὰ μέρες!

Χαμογέλασε, ἓνα χαμόγελο πικρὸ (ἦταν τὸ δεύτερο). Ἐπειτα μὲ χαμηλὴ, σθηστὴ φωνὴ εἶπε:

— Ἀν ἡ καρδιά μου ἐπρόκειτο μιὰ μέρα νὰ ἀγαπήσῃ, θὰ ἤθελα νὰ ἀγαποῦσε ἓναν ἄνθρωπο φωχῶ, πού θὰ δούλευε ἀπὸ τὸ πρωτὸ ὥς τὸ βράδυ, ἓναν ὑπάλληλο, ἓναν ἐργάτη καὶ ὅχι ἓναν ἄεργο! Ἀλλοίμονο! Δὲν λέω μεγάλα λόγια. Οἱ ὑπερβολὲς τῆς τάξεώς μου εἶναι ἡ αἰτία τῶσων ὀνείρων μου. Αὐτὴ τὴ στιγμή πού σὰς μιλῶ, ἓνας μεγάλος δούκας ἄρχων δὲν ξέρω ποιοῦ γερμανικοῦ δουκάτου καὶ ἓνας Ἀγγλος μαρκήσιος, κρύος καὶ ἀντιπαθὴς πού δὲν ἀσχολεῖται παρὰ μόνον μὲ τὰ χρέματά του, ζητοῦνε τὸ χέρι μου. Ἀλλὰ τί νάναι ἐκεῖνο πού μὲ κάνει νὰ σὰς τὰ ἐξομολογοῦμαι ὅλα αὐτά, κύριε...

— Περσάπουά, ἐπανέλαβε ἐκεῖνος γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά. Καταλάβετε ἴσως πὼς εἶμαι ἐξαιρετικὰ εὐαίσθητος, δεσποινίς...

— Τί δουλειὰ κάνετε; ρώτησε ἡ ἀγνωστος.

— Ἐργάζομαι σὲ ἓνα ἐστιατόριο...

Ἀναπήδησε.

— Μὴν μοῦ πῆτε πὼς εἶστε γκαρσόνι; (Καὶ ἡ φωνὴ τῆς εἶ-

χε ἓνα τόνο ἱκετευτικό). Κάθε δουλειὰ ἔχει θέβαια τὴν εὐγένειά της... ἀλλὰ καὶ τὸ νὰ ὑπηρετῇ κανεὶς τοὺς ἄλλους... δὲν εἶναι ἀλήθεια...

— Δὲν σερβίρω στὰ τραπέζια. Εἶμαι μαρκαδόρος. Νά, σὲ ἐκεῖνο τὸ κτίριο!...

Εἶχε πιά ἐντελῶς νυχτώσει. Ἐκεῖ πού τελείωνε τὸ πάρκο, στὴ μέση ἐνὸς μοντοῦ σπιτιοῦ, ἀναβέ μιὰ φωτεινὴ ἐπιγραφή: «Γεύματα — Δείπνα. Τιμαὶ ὠρισμένοι. Ἀνοικτὸν ὅλη τὴν νύκτα».

Καθὼς εἶδε τὴν ἐπιγραφή ἡ νέα σηκώθηκε θιαστικά:

— Καὶ γιατί δὲν εἴστε αὐτὴ τὴν ὥρα στὴ δουλειὰ σας;

— Ἐργάζομαι μόνον τὴ νύχτα, εἶπε ἐκεῖνος. Μπορῶ νὰ ἐλπίζω πὼς θὰ σὰς ξαναδῶ;

— Ἰσως. Εἶδα ἓνα αὐτοκίνητο πού ἦταν σταματημένο στὴν ἄκρη τοῦ πάρκου; Ἐνα ἄσπρο αὐτοκίνητο;

— Ναι, μὲ κόκκινο σασσί; εἶπε ἐκεῖνος.

— Μάλιστα. Εἶναι τὸ ἀγαπημένο μου αὐτοκίνητο. Ὁ Πιέρ μὲ νομίζει στὰ μαγαζιά. Βλέπετε σὲ τί ἀπάτες ἀναγκάζομαστε νὰ καταφεύγουμε... Καλὴνύχτα, κύριε... Πηγαίνω...

— Μόνη; εἶπε ὁ νέος. Εἶναι πολὺ σκοτεινὰ. Στὸ πάρκο γυρίζουν ὑποπτοὶ τύποι. Μοῦ ἐπιτρέπετε;...

— Ἀν αἰσθάνεστε λίγη φιλία γιὰ μένα, εἶπε ζωηρὰ ἡ δεσποινίς μὲ τὸ θέλο, δὲν θὰ φύγετε ἀπὸ αὐτὸν τὸν πάγκο παρὰ ὅταν θὰ ἔχουν περάσει 10 λεπτά ἀπὸ τὴ στιγμή πού θὰ ξεκινήσω. Δὲν θέλω νὰ σὰς ὑποψιάσῃ ἄδικα καμένας... Ὁρεβουάρ!

Καὶ χάθηκε μέσα στὴ σκιά τῶν δέντρων.

Ἐκεῖνος τὴν εἶδε νὰ θγαίνει ἀπὸ τὸ πάρκο καὶ νὰ κατευθύνεται πρὸς τὸ ἄσπρο αὐτοκίνη-

το. Χωρίς να διστάση ἄρχισε νὰ τρέχη ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς θάμνους στὸ μονοπάτι πὺν προχωροῦσε παράλληλα μὲ τὸ δρόμο πὺν ἀκολουθοῦσε ἡ ἄγνωστη. Τὴν εἶδε νὰ προσπερνᾷ τὸ αὐτοκίνητο, νὰ προχωρῇ στὴν ἀντικρινὴ πλευρὰ τοῦ δρόμου καὶ νὰ ξεσφαιρὶζεται μέσα σὲ ἕνα ἱκτίριο, ἀκριβῶς κάτω ἀπὸ τὴ φωτεινὴ ἐπιγραφή.

Ταραγμένος ἔτρεξε στὴν τζαμένια πόρτα τοῦ ἐστιατορίου, ἔβαλε τὸ κεφάλι του μέσα καὶ εἶδε :

Ήταν μιὰ αἶθουσα ὅπου ἔτρωγε κανεὶς φθηνά, μὲ ἕνα ψευτοπολυτελὲς διάκοσμο. Ἡ νέα χάθηκε στὸ βάθος τῆς αἰθούσης

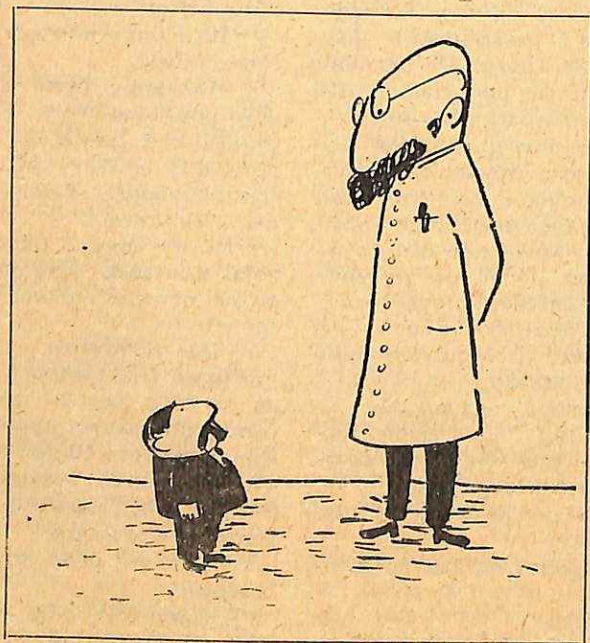
καὶ παρουσιάστηκε σχεδὸν ἀμέσως χωρὶς καπέλλο καὶ χωρὶς βέλο. Μιὰ γυναῖκα μὲ κόκκινα μαλλιά πὺν καθόταν σὲ ἕνα σκαμνὶ πίσω ἀπὸ ἕνα τζάμι τῆς ἔδωσε τὴ θέσι της. Δυὸ πελάτες μῆχαν — ἦταν γνωστοὶ — καὶ ἡ νέα τοὺς χαιρέτησε μὲ ἕνα χαμόγελο.

Ὁ νέος ξαναπέρασε ἀπέναντι στὸ πεζοδρόμιο, πρὸς τὸ μέρος τοῦ πάρκου, ἄναψε ἕνα τσιγάρο, ἔκαμε μερικὰ βήματα, πάντα σκεπτικὸς, σὰν νὰ μὴν ἤξερε τί νὰ κάνῃ. Ἐπειτα πλησίασε τὸ ἄσπρο αὐτοκίνητο, ἀνέθηκε, ἔγειρε στὸ ἀναπαυτικὸ κάθισμα καὶ εἶπε στὸν σωφὲρ του :

— Στὴ λέσχη, Ἀνρί !

Σ' αὐτὸ

!...

— Γιατρέ μου, ἔχω ἕνα τρομερὸ σύμπλεγμα κατωτερότητας...

Ὁ τρόμος καὶ ἡ τρέλλα ἀπειλοῦν τοὺς ριψοκίνδυνους ψαράδες

Τὸ ψάρεμα τῶν μαργαριταρῶν

Τοῦ

ROLAND BLACKBURN

Ὅταν στὰ μέσα τοῦ καλοκαίρι οἱ ἄμμουδιές τοῦ Περσικοῦ κόλπου γυαλίζουν ἀσπρειαρὲς στὸν ἥλιο καὶ τὰ νερά ζεσταίνονται πολὺ, ξεκινᾷ ἀπὸ τὸ Μπαχρέν ὁ στόλος τῶν μαργαριταριῶν.

Ἑπτακόσια πλοιάρια ἀνεβοκατεβαίνουν στὰ νερά καὶ ἀπλώνονται σὰν ἀράχνες μὲ τὰ μακρὰ τους κουπιὰ καὶ τοὺς δύτες νὰ ἐτοιμάζονται μὲ τὰ σκοινιά τους. Μερικὰ πλοῖα ἔχουν πλούσια σκαλισματα καὶ χῶρο γιὰ νὰ δουλεύουν 100 ἄνθρωποι.

Ὅτε τὰ πλοῖα οὔτε ἡ τέχνη τῶν δυτῶν ἔχει ἀλλάξει καθόλου ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πὺν τὰ καράβια τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ οἱ γαλέρες τῶν Πορτογάλων πλέανε πάνω ἀπὸ τὰ λημέρια τῶν στρεϊδιῶν. Οἱ Ἀραβες δύτες αἰσθάνονται μεγάλη περιφρόνησι γιὰ τὶς μοντέρνες στολές καταδύσεως καὶ τὰ κουδούνια.

Ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπινους τύπους πὺν κυκλοφοροῦν στὸ κατάστρωμα τῶν καραβιῶν κυριαρχοῦν δυὸ τύποι: γεροὶ νέοι μὲ ἀνάγλυφους μύς σὰν παλαισταί, καὶ ψηλοὶ αδύνατοι σκελετωμένοι ἄνδρες πὺν μοιάζουν σὰν νὰ ἔχουν μόλις ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὸ Νταχάου.

Οἱ αδύνατοι εἶναι οἱ δύτες, οἱ ἐπιβάτες πολυτελείας πὺν τοὺς περιποιοῦνται ὅλοι ὅσο καλύτερα μποροῦν, πὺν κοιμοῦνται

στὸν καλύτερο χῶρο καὶ πὺν δὲν καταδέχονται οὔτε ν' ἀγγίξουν κουπὶ ἢ σχοινί.

Οἱ γεροδεμένοι πάλι εἶναι ἐκείνοι πὺν τραβᾶνε τὰ σχοινιά. Αὐτοὶ βολεύονται ὅπως-ὅπως ἀνάμεσα στὰ σκληρὰ στρεϊδία καὶ στὰ παλαιάρια.

Οἱ δύτες ἐτοιμάζονται γρήγορα. Τὸ μοναδικὸ τους ἐφόδιο εἶναι ἕνα κοκκάλινο «μάνταλο» πὺν τὸ βάζουν στὴ μύτη τους γιὰ νὰ κλείνουν τὰ ρουθούνια καὶ νὰ μὴν περνᾷ τὸ νερὸ μέσα. Πέφτουν λαφρὰ μέσα στὸ νερὸ, ἑπτὰ δύτες ἀπὸ κάθε πλευρὰ τοῦ πλοίου.

Τὸ ἕνα τους πόδι μπαίνει μέσα στὸν βαρὺ σιδερένιο ἀναβολέα πὺν κάνει πὺν γρήγορη τὴν κατάδυσι καὶ τὸ ἕνα τους χέρι κρατᾷ τὸ σχοινὶ ὅπου εἶναι στερεωμένο τὸ καλάθι. Χωρὶς νὰ ἀκουστῇ κανένα παράγγελμα, σὰν ἀπὸ κάποιο μυστικὸ σὺνθημα, οἱ 14 ἄνδρες παίρνουν μιὰ θαθεῖα ἀναπνοὴ καὶ χάνονται κάτω ἀπὸ τὸν καθρέφτη τῆς θάλασσας.

Κυττάζω τὸ ρολοῖ μου. Εἶναι κάτω τώρα σχεδὸν ἕνα λεπτό. Ἐμένα μοῦ φαίνεται αἰωνιότης. Δύο λεπτά. Τὸ σχοινὶ πλέει ἀκόμη χαλαρὸ μέσα στὸ νερὸ. Μήπως τοὺς χτύπησε κανένας καρχαρίας; Δυόμισι λεπτά! Οἱ ἄλλοι ἀπὸ τὸ κατάστρωμα τραβοῦν τὰ σκοινιά μὲ ὅλη τους τὴ δύναμι. Ἐνοίωσαν τὸ μικρὸ τράνταγμα τοῦ σχοινιοῦ πὺν σημαίνει πὺν ὁ

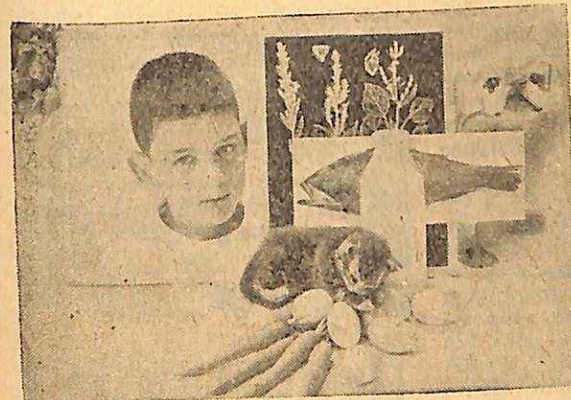
Ἡ ἐπιστήμη στὴν ὑπηρεσία τῆς υγείας τῶν παιδιῶν μας

Η ΝΕΑ ΓΕΝΕΑ

ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΖΗΣΗ ΚΑΛΥΤΕΡΑ

Τοῦ

ROLAND H. BERG

Τι ἀπ' ὅλα δὲν ἀνέχεται ὁ ὁργανισμὸς τοῦ παιδιοῦ; Ἡ ἀλλεργία σὲ φαγητὰ ἢ οὐσίες ἀποτελεῖ ἕνα πρόβλημα. Οἱ γιατροὶ μπορεῖ νὰ συμφωνοῦν ὡς ποῖο σημεῖο ἢ ἀλλεργία ὀφείλεται σὲ φυσικοὺς παράγοντες καὶ ὡς ποῖο σὲ ψυχικὲς διαταραχές. Ὅ,τι καὶ ἂν συμβαίνει, τὸ παιδί δὲν μπορεῖ μόνο του νὰ ὑπερνικήσῃ τὸ κακό. Ἡ ἐπιστήμη πρέπει νὰ τὸ βοηθήσῃ.

Εἶνα μωρὸ ποὺ γεννιέται σήμερα, λένε πῶς μπορεῖ νὰ ὑπολογίξῃ σὲ διάρκεια ζωῆς 69 ἐτῶν κατὰ μέσον ὄρο. Ἐνα μωρὸ γεννημένο τὸ 1900 μποροῦσε νὰ ὑπολογίξῃ σὲ διάρκεια ζωῆς 47 ἐτῶν μόνο κατὰ μέσον ὄρο. Τὸ δῶρο αὐτὸ τῶν 22 χρόνων ζωῆς τὸ χαρίζει ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης μέσα στὰ πενήντα τελευταῖα χρόνια κυρίως στὴν καταπολέμησι τῶν μολυσματικῶν νόσων. Τὸ 1900 τὰ περισσότερα θύματα τὰ εἶχαν ἡ εὐλογιά, ἡ διφθερίτις, ὁ τύφος, ἡ πνευμονία, ἡ φυματίωσι καὶ ἡ ἐλονοσία. Τὰ ἐντερικά πάλι θανάτωναν χιλιάδες παιδάκια κάθε χρόνο.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ 20οῦ αἰῶνα ἔφερε τὸν χρυσὸ αἰῶνα τῆς ἱατρικῆς. Τότε ἄρχισαν νὰ ἐφαρμόζονται μέτρα ὑγιεινῆς καὶ δημοσίας υγείας. Καὶ κάθε μέρα μεγαλύτερο ποσοστὸ γνώσεων ἀπὸ διάφορες ἐπιστήμες χρησίμευε γιὰ τὴν λύσι ἐδικῶν ἱατρικῶν προβλημάτων. Κατασκευάστηκαν ἐμβόλια, τὰ ἐπιστημονικὰ ἐργαστήρια συνθέσανε καινούρια φάρμακα, τὸ ἔδαφος τῆς γῆς μᾶς ἔδωσε ἀντιβιοτικά γιὰ τὴν καταπολέμησι τῶν ἀσθενειῶν. Καὶ ἐνῶ τὸ ποσοστὸ τῶν θανάτων ἔπεφτε, ὁ μέσος ὄρος ζωῆς αὐξανόταν.

Ὁ μέσος ὄρος τῆς ζωῆς μιᾶς γεωεᾶς καθορίζεται ἀνάλογα μὲ τὴν ἀνσιμότητά της. Τοῦτο δὲν σημαίνει πῶς κάθε ἄνθρωπος ποὺ γεννιέται σήμερα ἂν ζήσῃ ὅπως ὁποῖοτε 69 χρόνια καὶ πῶς ἂν δὲν ζήσῃ τότε ἂν ἔχει ἐξαπατηθῇ. Αὐτὸ ποὺ λέμε

«μέσο ὄρο ζωῆς» εἶναι μιὰ θεωρητικὴ ἔννοια ποὺ δὲν ἀνταποκρίνεται κατὰ γράμμα στὴν πραγματικότητα. Μποροῦμε νὰ ἀναφέρουμε γιὰ παράδειγμα πῶς ἂν σὲ μιὰ τάξι 20 μαθητῶν οἱ μισοὶ πάρουν σὲ ἕνα διαγώνισμα μηδὲν καὶ οἱ ἄλλοι μισοὶ 10, ὁ μέσος ὄρος τῆς βαθμολογίας τους γίνεται 5, ἐνῶ κανένας δὲν πῆρε τὸν βαθμὸ αὐτό.

Συχνὰ ὑποστηρίζεται ἡ γνώμη πῶς ἀφοῦ ὁ μέσος ὄρος τῆς ζωῆς στὴν Ἀμερική ἔχει αὐξηθῇ, τοῦτο σημαίνει πῶς οἱ Ἀμερικανοὶ θὰ ἔχουν καλύτερη ἱατρικὴ περίθαλψι. Ὁ συλλογισμὸς εἶναι λογικὸς ἀλλὰ ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς ὑπάρχουν ἔθνη ποὺ ἔχουν μεγαλύτερο μέσο ὄρο ζωῆς. Ἡ Ὁλλανδία κατέχει τὴν πρώτη θέσι στὸν μέσο ὄρο διαρκείας τῆς ζωῆς μὲ 72 χρόνια καὶ ἀκολουθοῦν ἡ Νέα Ζηλανδία καὶ τὰ Σκανδιναβικά κράτη. Γιὰ νὰ αὐξηθῇ ὁ μέσος ὄρος ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, σὲ ὅποιαδήποτε χώρα, πρέπει νὰ συγκεντρωθῇ ἡ προσπάθεια τῶν ἱατρικῶν ἐρευνῶν στὴν καταπολέμησι τῶν χρόνιων ἀσθενειῶν ὅπως εἶναι οἱ καρδιακές παθήσεις, οἱ κυκλοφοριακές, ὁ καρκίνος, τὰ ἀρθρικά καὶ οἱ ψυχικὲς ἀρρώστειες. Ὡς τώρα ἔχει σημειωθῇ μεγάλη πρόοδος στὴν καταπολέμησι τῶν μολυσματικῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀσθενειῶν σὲ ὅξεια μορφή ἀλλὰ οἱ χρόνιες παθήσεις ἐξακολουθοῦν νὰ μαστιῶνουν τοὺς ἀνθρώπους κυρίως στὴν ὠριμὴ ἡλικία.

Χρεάζεται κυρίως νὰ δοθῇ μεγάλ-

λὴ ἐμφασι στὴν ἀνάπτυξι τῶν στοιχειωδῶν γνώσεων τῶν βασικῶν ἐπιστημῶν, τῆς φυσιολογίας, τῆς βιολογίας, τῆς χημείας καὶ τῆς φυσικῆς, καὶ ἀκόμη νὰ κατανοηθῇ καλύτερα ὁ ρόλος τῶν ἐρευνῶν ποὺ πρέπει νὰ ἐνθαρρύνωνται σὰν μιὰ μακροπρόθεσμη ἐπένδυσις γνώσεων καὶ ὄχι σὰν ἕνα μέσον γιὰ τὴν ἄμεση κατάρτησι ἐνὸς στόχου. Μιὰ ἀσθένεια δὲν μπορεῖ νὰ κατανικηθῇ ἀμέσως ἐπεὶδὴ διαθέτονται γιὰ τὴν καταπολέμησίν της μεγάλα χρηματικά ποσὰ καὶ πολλοὶ ἐπιστήμονες. Τὰ νέα ἐμβόλια καὶ τὰ θαυματούργα φάρμακα δὲν ἀγοράζονται μόνο μὲ χρήματα. Ἐπιτυγχάνονται μόνο ὅταν οἱ βασικὲς ἐπιστήμες δώσουν τὶς ἀνάλογες γνώσεις γιὰ τὴν πραγματοποίησίν τους. Τὸ ἐμβόλιο τοῦ Σῶλκ δὲν κατασκευάστηκε μετὰ σὲ μιὰ νύχτα κατὰ παραγγελία τοῦ Ἰδρυματος Παιδικῆς Παραλύσεως καὶ μὲ τὴν δαπάνη πολλῶν χρημάτων. Ἦταν ἀποτέλεσμα 16 ἐτῶν ἐπίμοχθς ἐργασίας ἑκατοντάδων ἐπιστημόνων σὲ πολλοὺς τομεῖς τῆς ἐπιστήμης. Παρ' ὅλο ποὺ πολλὲς ἐρευνες ὡδηγοῦσαν σὲ ἀδιέξοδο, κάθε μιὰ τοὺς, ἀκόμη καὶ οἱ ἀποτυχθεῖς, συνεισέφεραν ἕνα κομμάκι γνώσεων ποὺ συνετέλεσε στὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἐμβολίου Σῶλκ. Οἱ περισσότερες μελέτες δὲν εἶχαν σχέση μὲ ἐμβόλια, οὐτὴν καὶ μὲ τὴν πολιομυελίτιδα. Πολλὲς σχετίζονταν μὲ πεζότατα θέματα, ὅπως ἡ διάρθρωσις τῶν πρωτεϊνῶν καὶ ὁ μεταβολισμὸς τοῦ φωσφόρου. Καὶ ὁ

μὲς αὐτὲς οἱ βασικὲς πληροφορίες ἔδωσαν τελικὰ στὸν Δρα Σῶλκ τὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ ἐμβολίου ποὺ θὰ σώζῃ τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὴν παιδικὴν παράλυσι. Καὶ ἀπὸ τὶς ἐρευνες αὐτὲς δὲν θὰ ἐπωφεληθῇ μόνο γιὰ τὴν πολιομυελίτιδα ἡ ἐπιστήμη. Μπορεῖ στὸ μέλλον τὰ στοιχεῖα τῶν ἐρευνῶν αὐτῶν νὰ βοηθήσουν στὴν κατανίκησιν καὶ ἄλλων ἀσθενειῶν.

Παρ' ὅλο ποὺ οἱ ἐπιστημονικὲς αὐθεντίες ὑποστηρίζουν πῶς ἡ ἐπιτυχία μιᾶς δυναμικῆς ἐπιθέσεως ἐναντίον τῶν χρόνιων ἀσθενειῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ὑποστήριξι ποὺ θὰ δώσουν οἱ βασικὲς ἐρευνες, παράλληλα τονίζουν πῶς ἕνα μεγάλο μέρος ἐπιστημονικῶν γνώσεων μένει ἀχρησιμοποίητο ἀπὸ τὸ κοινό. Ἀνάμεσα στὶς ἐπιστημονικὲς γνώσεις καὶ στὴν ἐφαρμογὴ τοὺς ὑπάρχει ἀρκετὰ μεγάλη ἀπόστασι. Καὶ ὁ λόγος ποὺ παρατηρεῖται αὐτὸ εἶναι ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἀρκετοὶ ἐπιστήμονες μὲ τὴν ἀπαιτούμενη πείρα ὥστε νὰ διαδίδωνται γρήγορα καὶ νὰ ἐφαρμόζονται τὰ ἐπιτεύγματα τῆς ἐπιστήμης.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ:
ΕΥΝΟΟΥΜΕΝΟΙ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ

Τὰ πλάσματα ποὺ ὠφελήθηκαν τρομερὰ ἀπὸ τὴν πρόοδο τῆς ἐπιστήμης εἶναι τὰ πρόωρος γεννώμενα βρέφη. Ἡ πρόωρη γέννησις ὑπῆρξε πάντα ἡ κυρία αἰτία τῆς θνησιμότητος στὴν νηπιακὴ ἡλικία. Μέσα στὶς 30 πρώτες ἡμέρες τῆς

ζωής τους: τὰ προώρως γεννημένα μωρά καλύπτουν τὸ 50% τῆς θνησιμότητας τῶν νηπίων. Ὡστόσο μετὰ τὴν σημερινὰ μέσα ἓνα τέτοιο παιδάκι, μετὰ τὴν κατάλληλη περιποίηση, μπορεῖ νὰ μεγαλώσῃ σὰν τὰ κανονικὰ παιδιά. Ἀκριβὴς καθορισμὸς τῆς προώρου γεννήσεως δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ ὁ λόγος εἶναι ὅτι ἡ ἔγκυμοσύνη μίας γυναίκας διαρκεῖ 220 μετὰ 330 ἡμέρες καὶ λίγες γυναῖκες ξέρουν ἀκριβῶς πότε ἄρχισε ἡ ἔγκυμοσύνη τους. Τὰ περισσότερα πάντως «πρόωρα» παιδιά γεννιόυνται ἀνάμεσα στὴν 20ῃ καὶ στὴν 37ῃ ἐβδομάδα τῆς κυφορίας. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς δὲν εἶχαν τὸν ἀπαιτούμενο καιρὸ γιὰ νὰ ἀναπτυχθῶν μέσα στὴ μήτρα ἡ ζωὴ τῶν παιδιῶν αὐτῶν κρέμεται ἀπὸ μιὰ κλωστή. Ὡστόσο τώρα τὰ μεγαλύτερα μαμιοῦ-ῆρια ἔχουν ἐφοδιασθῇ μετὰ εἰδικὲς γυναικινὲς συσκευές, τὶς θερμοκοιτίδες, ὅπου τοποθετεῖται τὸ πρόωρως γεννημένο παιδί καὶ δὲν θγαίνει ἀπὸ ἐκεῖ προτοῦ συμπληρώσῃ τὶς ἡμέρες πού θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε συμπληρώσει προτοῦ ἐγκαταλεῖψῃ τὴν κοιλία τῆς μητέρας του. Ἡ συσκευή αὐτὴ ρυθμίζει τὴν θερμοκρασία, τὴν ὑγρασία καὶ τὴν παροχὴ ὀξυγόνου, ἐνῶ ταυτοχρόνως παρέχει τὴν δυνατότητα νὰ τρέφεται, νὰ ζυγίζεται καὶ νὰ καθαρίζεται τὸ παιδί χωρὶς νὰ ἀλλάξῃ ἀτμόσφαιρα.

Οἱ λόγοι τοῦ πρόωρου τοκετοῦ δὲν εἶναι ἐξακριβωμένοι καὶ γι' αὐτὸ γίνονται συνεχῶς σχετικὲς ἐρευνες. Σὲ ἓνα ἀμερικανικὸ ἴδρυμα ἐρευνῶν παρατηρήθηκε τελευταία πῶς πολλὲς γυναῖκες πού εἶχαν ἔλλειψι ἀπὸ μιὰ ὀρισμένη ὁρμὴν εἶχαν πρόωρο τοκετὸ καὶ γι' αὐτὸ σὲ πολλὰ μαμιοῦτριά δίνουν στὶς περιπτώσεις αὐτὲς τὴν ἐλλείπουσα ὁρμὴν, παρακολουθώντας ἂν τὸ μέτρο αὐτὸ θὰ περιορίσῃ τοὺς πρόωρους τοκετούς.

☆

Τὰ παιδιά ὅλου τοῦ κόσμου ἀπὸ ἡλικίας 5—20 ἐτῶν ἔχουν σήμερὰ ἓνα ὑψηλὸ ἐπίπεδο ὑγείας χάρι στὸν ἐλεγχὸ τῶν ὀξείων μολυσματικῶν ἀσθενειῶν πού μπορεῖ νὰ ἀσκήσῃ ἡ ἐπιστήμη. Οἱ ἀρρώστειες - φανεῖς τῶν παιδιῶν, ὅπως ἡ πολιομυελίτις, ἡ διφθερίτις καὶ ὁ κοκκύτης, ἐξαφα-

νίζονται ἀπὸ τὶς ἱατρικὲς ἐκθέσεις γιὰ τὴν θνησιμότητα. Τὰ ἀποτελεσματικὰ ἐμβόλια, οἱ καλύτεροι ὅροι ζωῆς καὶ τὰ δραστηκὰ μέτρα δημόσιας ὑγιεινῆς ἐξουδετερώνουν τὴν εὐλογία, τὸν τύφον, τὸν τέτανο καὶ ἄλλες ἀσθένειες. Ὡστόσο ἄλλα χρόνια νοσήματα ἐξακολουθοῦν νὰ ἐκασθενοῦν καὶ νὰ δλᾶπτουν τὰ παιδιά, ἔστω καὶ ὅταν δὲν εἶναι θανατηφόρα.

ΦΥΜΑΤΙΩΣΙΣ—ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΑΡΡΩΣΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΝΕΥΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Παρ' ὅλες τὶς τεράστιες προόδους πού ἔκανε ἡ ἐπιστήμη γιὰ νὰ καταπολεμήσῃ τὴν φυματίωση, ἡ ἀσθένεια αὕτη παρουσιάζει ἀκόμη θανατηφόρα κρούσματα σὲ παιδιά, ἐνῶ πολλὰ ἄλλα υποφέρουν ἀπὸ τὴν χρόνια μορφή της. Γιὰ ἓνα παιδί ἡ φυματίωσις εἶναι κάτι περισσότερο ἀπὸ μιὰ μακροχρόνια ἀρρώστεια πού τὸ ἐξασθενεῖ. Συχνὰ πηλώνει τὴν ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ γιὰτὶ ἐπιβάλλει τὴν ἀπομάκρυνσί του ἀπὸ τὸ σπίτι: καὶ παρεμποδίζει τὴν κανονικὴν του φοίτησιν στὸ σχολεῖο. Ἄν καὶ μετὰ τὰ νέα φάρμακα καὶ τὶς χειρουργικὲς ἐπεμβάσεις οἱ θεραπείες εἶναι, συχνότερες σήμερὰ, ὥστόσο ὁ πλήρης ἐλεγχος τῆς φυματιώσεως θὰ πραγματοποιηθῇ μόνον ὅταν βρεθῇ ἓνα ἀσφαλὲς καὶ ἀποτελεσματικὸ ἐμβόλιο.

Ὁ καρκίνος, παρ' ὅλο πού θεωρεῖται ἀσθένεια τῶν μεσηλικῶν, συχνὰ ἀπειλεῖ καὶ τὰ παιδιά. Τὰ τελευταία εἰκοσι χρόνια παρατηρήθηκε αὐξήσις τῶν κρουσμάτων καρκίνου στὰ παιδιά. Συνήθως ὁ καρκίνος πλήττει τὰ παιδιά μετὰ τὴν μορφή τοῦ καρκίνου τοῦ αἵματος, τῆς λευχαιμίας καὶ παρ' ὅλο πού δοκιμάζονται μερικὰ καινούρια φάρμακα πού παρατίνου τὴ ζωὴ γιὰ μερικὰ χρόνια, ἡ λευχαιμία ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι μιὰ θανατηφόρος ἀσθένεια.

Οἱ ἀρρώστειες πού πλήττουν τὸν ἐγκέφαλο καὶ τὸ κεντρικὸ νευρικὸ σύστημα παρουσιάζονται στὰ παιδιά ὅπως καὶ στοὺς ἐνήλικες. Στὴν δμάδα αὕτη περιλαμβάνονται ἡ ἐγκεφαλικὴ παράλυσις, ἡ ἐπιληψία, ἡ μυϊκὴ δυστροφία, ἡ ἀπληγία, ἡ σκλήρυνσις, ἡ τύφλωσις καὶ ἡ κωφότης.

Γιὰ καμμιὰ ἀπὸ τὶς ἀσθένειες αὐτὲς δὲν ὑπάρχει εἰδικὴ θεραπεία. Γιὰ ὀρισμένους ἀπ' αὐτὲς ὑπάρχουν φάρμακα ἀρκετὰ ἀποτελεσματικὰ, γιὰ ἄλλες ὑπάρχουν οἱ χειρουργικὲς ἐπεμβάσεις καὶ γιὰ τὶς περισσότερες ὁ χρόνος καὶ ἡ ἐπιμονὴ θεραπείας.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΝΔΟΚΡΙΝΩΝ ΑΔΕΝΩΝ

Ἡ χρόνια ἀσθένεια στὸ μικρὸ παιδί ἔχει ἰδιαίτερη σημασία γιὰτὶ ἐπηρεάζει τὴν ἀνάπτυξί του. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ παιδιοῦ ἐπηρεάζεται βέβαια καὶ ἀπὸ τὴν κληρονομικότητα ἀλλὰ δέχεται καὶ τὴν ἐπίδρασι μιᾶς ἀσθένειας, τοῦ περιβάλλοντος, τῆς διατροφῆς, τῶν συγκινήσεων. Τὸ παιδί ἀναπτύσσεται μετὰ ἄλλα μάλον παρὰ μετὰ σταθερὸ ῥεῖμα. Στὰ πρῶτα δέκα χρόνια ἀγῶρια καὶ κορίτσια μεγαλώνουν μετὰ τὸν ἴδιον ῥυθμό. Ὑστερὰ στὴν ἡλικία 10—12 ἐτῶν τὰ κορίτσια ξεπερνοῦν τὰ ἀγῶρια καὶ συχνὰ εἶναι ὑψηλότερα. Ὅταν στὸ κορίτσι παρουσιαστῇ ἡ ἐμμηνορρῶσις ἡ ἀνάπτυξις του ἐπιβραδύνεται καὶ συνήθως ἔχει συμπληρωθῇ στὰ 17. Τὰ ἀγῶρια κάνουν τὸ μεγαλύτερο ἄλμα τῆς ἀνάπτυξεως τους ἀνάμεσα στὰ 12 καὶ τὰ 14 χρόνια τους. Στὰ 15 χρόνια ἡ ἀνάπτυξις ἐπιβραδύνεται, ἀλλὰ τὸ ὕψος μπορεῖ νὰ αὐξάνεται ὡς τὰ 20.

Τὴν ρύθμισιν τῶν ἀλμάτων αὐτῶν τὴν ἐκτελοῦν οἱ ἐνδοκρινεῖς ἀδένες. Εἶναι ἡ ὑπόφυσις στὴν βάση τοῦ ἐγκεφάλου, ὁ θυρεοειδὴς στὸν λαιμό, τὰ ἐπινεφρίδια ἐπάνω στὰ νεφρὰ καὶ οἱ σεξουαλικοὶ ἀδένες. Ὅλοι οἱ ἀδένες ἐκκρίνουν διάφορες ὁρμόνες πού ἐπιδρῶν ἡ μιὰ στὴν

Μέσα στὴν θερμοκοιτίδα τὸ βρέφος τρέφεται μετὰ σωλῆνα πού τοποθετεῖται στὸ στόμα του καὶ προχωρεῖ ὡς τὸ στομάχι του. Ὅσο τὸ βρέφος ἀποκτᾷ δυνάμεις, ἀρχίζει νὰ παίρνῃ μόνον τοῦ τοῦ γάλα τῆς μητέρας ἢ νὰ τρώγῃ μετὰ τὸ μπιμπερό. — Τὸ μπάνιο εἶναι μιὰ ἀπόλαυσις πού ἐρχεται ὅταν ἡ θητεία τοῦ νεογενήτου στὴν θερμοκοιτίδα τελειώσῃ. Ὅσο θρῖσκεται σ' αὐτὴν σχεδὸν δὲν τὸ ἀγγίζει ἀνθρώπινο χερί.

ἄλλη. Ὅταν ἡ ἰσορροπία τῆς ἐκκρίσεως τῶν ὁρμῶν διαταρασσεται, τότε ἡ ἀνάπτυξις ἐπηρεάζεται. Ἡ ὑπερλειτουργία τῆς ὑποφύσεως μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ ἓνα γίγαντα καὶ ἡ ὑπολειτουργία τοῦ θυρεοειδοῦς μπορεῖ νὰ βγάλῃ ἓνα νάνο. Οἱ ἐπιστήμονες ἔχουν ἀκόμη πολλὰ νὰ μάθουν γιὰ τὰ μυστικὰ τῆς ἀνάπτυξεως, ἀλλὰ μποροῦν νὰ προβλέψουν σὲ τί ὕψος θὰ φθάσῃ ἓνα παιδί. Ξέρουν πῶς σὲ ἡλικία δύο ἐτῶν τὰ κορίτσια ἔχουν τὸ 52,2% τοῦ μελλοντικοῦ ὕψους τους ἀλλὰ τὰ ἀγῶρια μόνον τὸ 48,6%. Σὲ ἡλικία πάλι 5 ἐτῶν τὰ κορίτσια ἔχουν τὸ 66,2% τοῦ μελλοντικοῦ ὕψους τους ἐνῶ τὰ ἀγῶρια τὸ 61,6%. Ἡ πρόβλεψις τοῦ ὕψους μπορεῖ βέβαια νὰ ὑπολογιστῇ σωστὰ ἂν ἡ ἀνάπτυξις τοῦ παιδιοῦ προχωρήσῃ κανονικά. Ἡ ἐπιστήμη μπορεῖ νὰ προεῖπῃ πόσο ψηλὸ θὰ γίνῃ ἓνα παιδί καὶ κάποτε νὰ διορθώσῃ τὴν ἀντικανονικὴν ἀνάπτυξιν, δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ προσθέσῃ ἢ νὰ ἀφαιρέσῃ ἔστω καὶ ἓνα πόντο ἀπὸ τὸ ἀναμενόμενο φυσιολογικὸ ὕψος τοῦ παιδιοῦ.

Οἱ γιανοὶ μποροῦν νὰ ποῦν ἂν ἓνα παιδί ἀναπτύσσεται κανονικά συγκρίνοντας τὴν ἡλικία του μετὰ τὴν «ἡλικία τῶν ὀστέων» του. Αὐτὸ γίνεται μετὰ ἀκτίνες Χ καὶ μετὰ τὸ μέτρημα τῶν ὀστέων τοῦ καρποῦ, πού αὐξάνονται σὲ ἀριθμὸ ὅσο μεγαλώνει τὸ παιδί.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἀνάπτυξεως εἶναι ἐπίσης σημαντικὸ καὶ γιὰ τὸν ἐφηβὸ πού ἐπιθυμεῖ νὰ εἶναι ὅμοιος μετὰ τοὺς συνομηλικούς του, οὔτε πρὸ ψηλός, οὔτε πρὸ κοντός, οὔτε πρὸ παχύς. Κάθε παρέκκλισις μπορεῖ νὰ προκαλέσῃ ψυχολογικὰ καὶ ἱατρικὰ

προβλήματα. Ο έφηβος θέλει να συμβαδίσει σωματικά με τους άλλους συνομηλίκους του αλλά και προσπαθεί να δημιουργήσει δική του προσωπικότητα. Δεν είναι ούτε παιδί ούτε και μεγάλος και ή παραμικρή δυσκολία του φαίνεται τεράστια. Οί ψυχικές συγκινήσεις του έφηβου μπορούν να έχουν βαθειά επίδραση στην υγεία του όταν αντιμετώπιση κάποια ασθένεια. Μια μικρή όρατη ανωμαλία που στὸν ἐνήλικα περνάει άπαρατήρητη γιά τὸν έφηβο μπορεί να αποτελέσει θέμα σοβαρότερο και από μία πνευμονία.

Γιά τους λόγους αυτούς οί γιαιτροί επιμένουν ότι πρέπει να μελετηθούν καλύτερα τὰ ιατρικά προβλήματα της έφηβικής ηλικίας, άκόμη και τὰ μικρότερα, γιατί μπορεί

να επιδράσουν αποφασιστικά στη μελλοντική ζωή του νέου.

Ο ρευματικός πυρετός και οί αλλεργίες τών παιδιών είναι επίσης άλλα προβλήματα που αντιμετωπίζει ή έπιστήμη.

Ο ρευματικός πυρετός, ό δημιουργός πλήθους άναπήρων παιδιών, που προκαλείται από επανειλημμένες προσβολές στρεπτοκόκκου ύστερα από πονόλαιμους, επιφέρει θλάδες στην καρδιά. Με τὰ διάφορα σουλφοειδή και μερικά αντιβιοτικά, τὰ παιδιά προστατεύονται σήμερα από τὸν τρομερό κίνδυνο.

Είναι φανερό, ύστερα από όλα αυτά πώς οί πρόοδοι της έπιστήμης μάς δίνουν έλπίδες πώς πολύ γρήγορα τὰ παιδιά θά μεγαλώνουν άπαλλαγμένα από τούς κινδύνους που τὰ άπειλούν σήμερα.

ΑΓΑΠΗ

Ενας Άμερικανός περήφανος γιά τὴν πατρίδα του που προσφέρει τὰ πάντα, ζητά να μάθη από τὴ μητέρα του τὰ μεγάλα μυστικά της ζωής. Ύστερα από διάφορες έρωτήσεις, της λέει:

—Κάνουν οί άνδρες παιδιά;

—Όχι, χρυσό μου. Μόνον οί γυναίκες κάνουν παιδιά.

—Ούτε και οί Άμερικανοί, μαμά; συνεχίζει ό μικρός.

Eng D.

☆

Ενας μποξέρ έπρόκειτο να αγωνιστή με ένα πρωταθλητή βαρέων βαρών. Όταν μπήκε στο ρίνγκ φαινόταν κάπως δειλιασμένος.

—Γειά σου, Τζιμ, παλληκάρη! του λέει ό προπονητής του. Πές στὸν έαυτό σου «θὰ τὸν φάω» και κέρδισες!

—Δεν γίνεται τίποτε μ' αυτά, άπαντάει ό μποξέρ. Ξέρω καλά τί ψεύτης είμαι.

Eng D.

☆

Πέστε μου! είναι αλήθεια πώς ό γιός σας παίζει βιολί όπως ό Χάιφets; —Βέβαια. Πάντοτε τὸ βιολί κάτω από τὸ σαγόνι του!

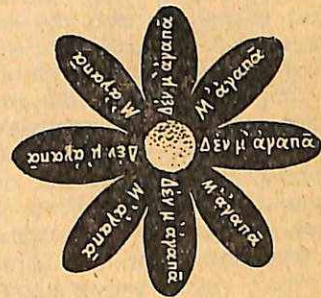
Constellation

Όταν κάποιος σύννεφο σκιάζει τὸν έρωτά τους, οί νέοι σε όλο τὸν κόσμο, ζητούν τὴ λύση σε διάφορα σημάδια.

Λαογραφία τοῦ έρωτος

Τοῦ

DUNCAN EMRICH

Η άνοιξη και ό Μάης, ό μήνας της αγάπης όπως λένε, που έφθασαν και μάς άφησαν, δίνουν τὴν ευκαιρία πολλές φορές να ρίξουμε μια ματιά στα παράξενα έξημα, τις πεποιθήσεις και τις δεισιδαιμονίες που σχετίζονται με τὸν έρωτα, δηλαδή στην λαογραφία της αγάπης. Δεν μιλάμε εδώ για τὸν γάμο, αλλά για τὴν αγάπη: ευγενικιά, άνόητη, άπελπισμένη, τρυφερή, άνοιξιάτικη αγάπη.

Πώς να μάθη μια κοπέλλα λ.χ. ποιόν πρόκειται να παντρευτεί; Πώς θά είναι ό σύντροφος της ζωής της; Πώς μπορεί να μπλέξει κάποιον στα δίχτυα της αγάπης της; Πώς να κατακτήσει και να κρατήσει αυτόν που θέλει;

Τὰ έρωτήματα αυτά είναι πολύ σημαντικά κυρίως για τις κοπέλλες που διατηρούν τὸ ένδιαφέρον τους για τις λαϊκές δοξασίες τοῦ έρωτα.

Γὰ ζητήματα τοῦ έρωτα είναι σπουδαία όχι μόνο για τούς νέους μα και για όσους διατηρούν

νεανική καρδιά. Γιατί ό έρωτας χρόνια δεν κυττά...

Όλα τὰ μάγια της αγάπης, από τὰ βότανα ως τὸ ξεφύλλισμα της μαργαρίτας, τὸ θρυλικό «μ' αγαπά δεν μ' αγαπά», έχουν ένα και μόνο κίνητρο. Τὴν αγάπη ή τὴν επιθυμία της αγάπης. Και ό,τιδήποτε μπορεί να βοηθήσει τὴν αγάπη είναι καλόδεχτο. «Κανένας δεν μπορεί να ξέρη. Άφοῦ βοήθησε τις άλλες μπορεί να βοηθήσει και μένα.» «Δεν τὰ πολυπίστεύω θέβαια αυτά μα δεν θλάπτει να τὰ δοκιμάσω.»

☆

Σε μερικές χώρες έχουν αυτό που λένε «τὸ άμίλητο φαί», μία από τις πιο παράξενες και πολύπλοκες μεθόδους για να φανερωθῇ ποιός θά είναι ό άνδρας μιας κοπέλλας. Η άτμόσφαιρά του θυμίζει σπηλιά μάγισσας και αν μια κοπέλλα έντυπωσιάζεται εύκολα ή είναι νευρική μπορεί να πάθει καμμία ύστερική κρίση στο τέλος της θραυδίας.

Τὸ ἀμίλητο φαί ἐτοιμάζεται ἀργὰ τὸ θράδυ ἐντελῶς στὰ σκοτεινὰ καὶ τὰ κορίτσια ποὺ παίρνουν μέρος δὲν πρέπει νὰ ποὺν οὔτε λέξι. Ὁ,τιδήποτε ἔχει σχέση με τὸ φαί αὐτὸ πρέπει νὰ γίνη ἀνάποδα, τὰ σερβίτσια στὸ τραπέζι νὰ μποῦν ἀνάποδα, οἱ καρέκλες νὰ τοποθετηθοῦν με τὴν πλάτη στὸ τραπέζι, ὅποιος φέρει τὸ φαγητὸ ἀπὸ τὴν κουζίνα πρέπει νὰ περπατᾷ πρὸς τὰ πίσω καὶ ἡ σειρά τῶν φαγητῶν νὰ ἀλλάξη. Ὅταν ὅλα ἐτοιμαστοῦν στὰ σκοτεινὰ οἱ κοπέλλες κάθονται στὶς καρέκλες με τὴν πλάτη πρὸς τὸ τραπέζι καὶ περιμένουν με ὑπομονὴ νὰ χτυπήσουν μεσάνυχτα καὶ νάρθουν οἱ καλεσμένοι τους. Τὴν ὥρα ποὺ κάποιο ρολοῖ χτυπᾷ μεσάνυχτα οἱ κοπέλλες κυττάζουν ἐντατικά μέσα στὸ σκοτάδι τοῦ δωματίου καὶ τότε βλέπουν τὸν μέλλοντα σύζυγό τους εἴτε νὰ ἔρχεται πρὸς τὸ μέρος τους εἴτε νὰ στέκεται μπροστά τους.

☆

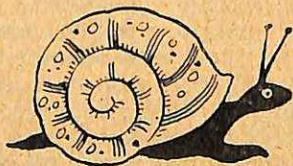
Ἐνα ἄλλο ἔθιμο ποὺ διατηρεῖται στὴν Ἀγγλία καὶ τὴν Ἀμερικὴ εἶναι τὸ ἀλμυρὸ κέικ, ποὺ κι' αὐτὸ τὸ φτιάχνουν τὸ θράδυ ἀμίλητα.

Τὸ κέικ γίνεται ἀπλούστατα με πολὺ ἀλάτι καὶ λίγο ἀλεύρι καὶ νερό. Προτοῦ κοιμηθῇ τὸ θράδυ ἡ κοπέλλα τρώει τὸ μισὸ κέικ χωρὶς νὰ πιῇ καθόλου νερό καὶ θάζει τὸ ἄλλο μισὸ κάτω ἀπὸ τὸ μαξιλάρι της. Τὴ νύχτα θὰ δῇ στὸν ὕπνο της τὸν μέλλοντα σύζυγό της νὰ τῆς προσφέρῃ ἕνα ποτήρι νερό.

Σὲ ἄλλα μέρη παίρνουν ἕνα σφιχτὸ αὐγὸ, τὸ κόβουν στὴ μέση, ἀφαιροῦν τὸν κόκκο καὶ γεμίζουν τὴ θέσι του με ἀλάτι. Ὅταν ἐτοιμάσῃ τὸ αὐγὸ ἡ κοπέλλα πρέπει νὰ καθίσει ἐπάνω σὲ κάτι, ὅπου δὲν ἔχει ξανακαθίσει ἄλλη φορὰ, νὰ φάῃ ὁλόκλη-

ρο τὸ αὐγὸ καὶ χωρὶς νὰ πιῇ νερό νὰ πάῃ στὸ κρεβάτι της περπατώντας πρὸς τὰ πίσω. Στὸν ὕπνο της θὰ ὀνειρευτῇ αὐτὸν ποὺ θὰ τὴν παντρευτῇ νὰ τῆς φέρῃ ἕνα ποτήρι νερό. Ἄν τὸ ποτήρι εἶναι χρυσοῦ ἢ ἀσημένιο θὰ γίνῃ πλούσια, ἂν εἶναι γυάλινο εὐπορη, καὶ ἂν εἶναι τενεκεδένιο φτωχή. Καὶ ἂν δῇ πὼς πίνει μόνη της νερό, τότε δὲν θὰ παντρευτῇ ποτέ.

Ὑπάρχουν ὅμως καὶ πιὸ ἀπλοὶ τρόποι γιὰ νὰ θρῇ κανένας τὴν ἀγάπη του. Τὴν τελευταία μέρα τοῦ Ἀπρίλη μπορεῖ ἡ κοπέλλα νὰ πλύνῃ τὸ μαντήλι της καὶ νὰ τὸ κρεμάσῃ τὴ νύχτα πάνω σὲ στάχια ἢ νὰ τὸ ἀλώσῃ πάνω στὸ σιτᾶρι ποὺ μεγαλώνει στὸν ἀγρό. Ὁ πρωϊνὸς ἥλιος θὰ τὸ στεγνώσῃ καὶ στὶς ζωοματιές τοῦ μαντηλιοῦ θὰ φανοῦν τὰ ἀρχικά ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου ποὺ θὰ παντρευτῇ. Καὶ τὸ σαλιγκάρι χρησιμοποιεῖται συχνὰ γιὰ νὰ φανερωθῇ τὸ ὄνομα τοῦ μέλλοντος γαμπροῦ. Βάζουν τὸ θράδυ ἕνα σαλιγκάρι πάνω σὲ ἕνα πλατὺ ξύλο ἢ σὲ ἕνα σκοῦρο χαρτί καὶ τὸ πρῶτ' διαβάξουν τὸ ἀρχικὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ γαμπροῦ ἀπὸ τὰ γυαλιστερά ἴχνη ποὺ ἀφήνει τὸ σαλιγκάρι καθὼς κινεῖται.

Τὸ τυχερὸ τετράφυλλο τριφύλλι φανερώνει κι' αὐτὸ τὸν μέλλοντα σύζυγό της σὲ μιὰ κοπέλλα. Λένε πὼς ἂν μιὰ κοπέλλα θάλῃ ἕνα τετράφυλλο τριφύλλι στὸ τακούνι τοῦ ἀριστεροῦ της παπουτσιοῦ θὰ παντρευτῇ τὸν

πρῶτο ἄντρα ποὺ θὰ συναντήσῃ στὸ δρόμο της. Ἄν ἡ κοπέλλα θάλῃ ἀπὸ ἕνα τετράφυλλο τριφύλλι κάτω ἀπὸ τὶς γωνίες τοῦ γεντονιοῦ της, ἐκεῖνο τὸ θράδυ θὰ ὀνειρευτῇ τὸν μέλλοντα σύζυγό της. Ἄν πάλι σκεφθῇ ἕναν ἄνδρα τὴν ὥρα ποὺ τρώει ἕνα τετράφυλλο τριφύλλι θὰ τὸν παντρευτῇ. Καὶ ἂν κρεμάσῃ στὴν πόρτα ἕνα τριφύλλι, ὁ πρῶτος ἄνδρας ποὺ θὰ μπῇ θὰ γίνῃ ἄνδρας της.

Ἀλλὰ ἡ λαϊκὴ φαντασία δὲν σταματᾷ ἐδῶ γιὰ νὰ προφητέψῃ τὸν μέλλοντα σύζυγο μιᾶς κοπέλλας. Ὅταν μιὰ κοπέλλα κοιμηθῇ σὲ φιλικὸ της σπίτι, προτοῦ πέσῃ στὸ κρεβάτι μπορεῖ νὰ δώσῃ στὶς τέσσερις γωνίες τοῦ κρεβάτιοῦ της τὰ ὀνόματα τεσσάρων γνωστῶν της νέων. Τὴ νύχτα μπορεῖ νὰ ὀνειρευτῇ ἐκεῖνον ποὺ θὰ παντρευτῇ, μὰ καὶ ὅταν ξυπνήσῃ ἡ γωνία πρὸς τὴν ὁποία θὰ εἶναι στραμμένη θὰ τῆς φανερώσῃ τὸν ἄντρα ποὺ θὰ πάρῃ.

Μπορεῖ ἀκόμη νὰ γράψῃ σὲ τρία κομματάκια χαρτί τὰ ὀνόματα τριῶν νέων καὶ νὰ τὰ θάλῃ τὴ νύχτα κάτω ἀπὸ τὸ μαξιλάρι της προτοῦ κοιμηθῇ καὶ χωρὶς νὰ κυττάξῃ θὰ τραβῇ τὸ ἕνα χαρτάκι καὶ τὸ πρῶτ' ποὺ θὰ ξυπνήσῃ θὰ τραβῇ τὸ ἄλλο. Ἐκεῖνο ποὺ θὰ μείνῃ θὰ τῆς φανερώσῃ τὸν ἄντρα ποὺ θὰ πάρῃ.

Παράξενη εἶναι καὶ ἡ μαντεία ποὺ βασίζεται στὴν τρίχα τῶν μαλλιῶν ποὺ δείχνει τὸ χρῶμα τῶν μαλλιῶν τοῦ μέλλοντος συζύγου. Λένε πὼς ἂν μιὰ κοπέλλα πάῃ πρὸς τὰ πίσω ἑννέα ὥματα σὲ ἕνα σκονισμένο δρόμο θὰ θρῇ κάτω ἀπὸ τὸ ἀριστερὸ της τακούνι μιὰ τρίχα με τὸ χρῶμα τῶν μαλλιῶν τοῦ ἀνδρα ποὺ θὰ παντρευτῇ.

Σὲ ὅλους αὐτοὺς τοὺς τρόπους μαντείας τὸ βασικὸ στοι-

χεῖο εἶναι ἡ τύχη. Ἀλλωστε ποσοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες δὲν συναντήθηκαν ἀπὸ ἀπλὴ τύχη; Καὶ δὲν ἀποκλείεται τὰ ἔθιμα αὐτὰ νὰ μὴν εἶναι περισσότερο γελοῖα ἀπὸ τὰ ταξίδια σὲ λουτροπόλεις ποὺ κάνουν ὀρισμένες κοπέλλες γιὰ νὰ θροῦν γαμπρό. Τὸ βασικὸ στοιχεῖο εἶναι πὼς ἡ γυναῖκα ἔχει τὸ νοῦ της γύρω της. Ἐχει ρίξει τὸ δίχτυ της καὶ τὸ τελικὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ἀσφαλῶς ἕνας σύζυγος.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ποῖο θὰ εἶναι τὸ πρόσωπο τοῦ μέλλοντος γαμπροῦ ἐνδιαφέρειν παρουσιάζει καὶ ἡ γνῶσις τῆς δουλειᾶς ποὺ θὰ κάνῃ, τῆς οἰκονομικῆς του καταστάσεως, τῶν ἱκανοτήτων του κλπ.

Λένε πὼς ἂν τὴν ὥρα ποὺ κάνης ἕνα γλυκὸ ἢ πλένης πιάτα χύσης ἐπάνω σου ἀλεύρι ἢ σαπουνάδες ὁ ἄνδρας ποὺ θὰ πάρῃς θὰ εἶναι λίγο μπεκρῆς.

Μιὰ ἄλλη περιεργὴ ἱστορία λέει νὰ κοπανίση ἡ κοπέλλα ἕνα φουντούκι, ἕνα καρῦδι καὶ ἕνα κάστανο, νὰ τὰ ἀνακατῶσῃ με θούτρο καὶ ζάχαρι καὶ νὰ φτιάξῃ μικρὰ χαπάκια. Πρῶτοῦ πλαγιάσῃ νὰ καταπιῇ ἑννέα τέτοια χαπάκια. Ἄν δῇ στὸν ὕπνο της πλοῦτη θὰ παντρευτῇ ἕναν καθὼς πρέπει ἄνθρωπο, ἂν δῇ ἀσπρόρουχα θὰ παντρευτῇ πατὰ, ἂν δῇ σκοτάδι δικηγόρο, ἂν δῇ ἀστραπὲς καὶ ἔροντες στρατιωτικὸ ἢ ναυτικὸ, ἂν δῇ βροχή, θὰ πάρῃ ὑπηρέτη. Μπορεῖ ἀκόμη νὰ πάῃ ἡ κοπέλλα με κλειστὰ μάτια καὶ νὰ ξεριζώσῃ ἕνα λάχανο. Ἄν οἱ ρίζες του εἶναι ἴσιες ὁ ἄνδρας ποὺ θὰ πάρῃ θὰ εἶναι ὁμορφος, ἂν οἱ ρίζες εἶναι μαζεμένες ὁ ἄνδρας της θὰ εἶναι ἀσχημος καὶ ἂν εἶναι γεμάτες χῶματα θὰ εἶναι πλούσιος.

Ἄν μιὰ κοπέλλα πάρῃ τὸ προ-

τελευταίο μπισκότο από ένα πιάτο ο άνδρας θα είναι θυμωμένος, αλλά αν πάρη το τελευταίο θα μείνη γεροντοκόρη.

“Ολα αυτά τα σημάδια και τα μαντέματα πηγάζουν από την φυσική επιθυμία του ανθρώπου να εξιχνιάση το μέλλον. Όλοι λίγο πολύ έπηρεαζόμαστε από αυτή την περιέργεια. Μερικοί άνθρωποι έρευνούν το μέλλον με την αστρολογία, τους αριθμούς, τα όνειρα. Άλλοι χρησιμοποιούν πιο λογικά μέσα, τα στοιχεία των αριθμών και τις κοινωνικές τάσεις για να προβλέψουν το αύριο.

Πολύ συχνά κάνουν λάθος· αρκετά συχνά βλέπουν σωστά. Το ίδιο μπορούμε να πούμε και για τα λαϊκά μαντέματα. Μπορεί να βγούν σωστά, μπορεί και να λαθέψουν. Το μέλλον αλλάζει συχνά. Μά εκείνο που μένει αμετάβλητο είναι η περιέργεια των ανθρώπων. Και την περιέργεια αυτή την έχουν οι νέοι που είναι έρωτευμένοι με τον έρωτα. Και είναι πολύ φυσικό για μια κοπέλλα να γυρεύη σημάδια.

“Όταν ανακαλύψη τον άνδρα που θα παντρευτή με κάποιο τρόπο ή κοπέλλα αντιμετωπίζει το πρόβλημα να προσελκύση και να τον κρατήσει κοντά της. Και εδώ έρχονται τα έρωτικά μάγια.

“Η κοπέλλα μπορεί να κλέψη την κορδέλλα από το καπέλλο του και να φτιάξη μ’ αυτήν καλτσοδέτα. “Ο ιδιοκτήτης του καπέλλου άσφαλώς θα την έρωτευτή. Άλλοι πάλι οι κοπέλλες θάξουν ένα φτερό πουλιού μέσα

στο γάντι τους και ανταλλάσσουν χειραψία έτσι με τον αγαπημένο τους για να τον μαντέψουν.

Μά και οι νέοι δεν πάνε πίσω στα μάγια. Σε πολλά μέρη φτιάχνουν μια μαγική σκόνη από το πόδι ενός άγριου πουλιού. “Αν ρίξουν λίγη τέτοια σκόνη στον καφέ της κοπέλλας που αγαπούν θα την κάνουν να τους αγαπήση και να τους είναι πιστή. Για να προκαλέση τον έρωτα μιας κοπέλλας ένας νέος μπορεί να κρύψει κάπου στο δωμάτιό της την ξεραμένη γλώσσα ενός περιστέρου.

Συχνά η κοπέλλα αφού έλκυση ένα νέο θέλει να δοκιμάση αν της είναι πιστός. “Η αγάπη έχει τις αμφιβολίες της και τις δυσκολες στιγμές της. Το θράδυ προτού κοιμηθῇ μια κοπέλλα μπορεί να κόψη ένα λεμόνι στα δύο, να τρίψη τις τέσσερις γωνιές του κρεβάτιού και με τα δύο μισά και να ταβάλη ύστερα κάτω από το μαξιλάρι της. “Αν το θράδυ εκείνο όνειρευτή τον αγαπημένο της θα πη πως της είναι πιστός.

Και τα σπέρτα ακόμη δείχνουν την πιστότητα του αγαπημένου. “Αν πῆς το όνομά του και ανάψης ένα σπέρτο, αν το σπέρτο καή χωρίς να λυγίση τότε είναι πιστός.

Μια άλλη αγωνία της κοπέλλας είναι μήπως χάση τον αγαπημένο της. “Εάν είναι το σπίτι της ακατάστατο, διατρέχει μεγάλο κίνδυνο. “Αν του γράψη γράμμα το θράδυ μέσα στο σπίτι αυτό, θα τον χάση. “Αν η ποδιά της λυθῇ ή αν χάση μια φουρκέττα, πάλι λένε πως θα χάση τον καλό της.

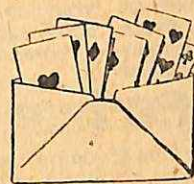
Παράξενα; Ναι, αλλά όχι πιο παράξενα από το χτύπα ξύλο, τις μαυρες γάτες, την ανοιχτή

όμπρέλλα στο σπίτι και τόσα άλλα που πιστεύουμε.

Τα σημάδια για ένα μελλοντικό γάμο αποτελούν και αυτά κομμάτι της λαογραφίας της ζωής των αγάμων. “Αν ένας ανύπαντρος κάτση σε τραπέζι ανάμεσα σε έναν άνδρα και μια γυναίκα που είναι παντρεμένοι, θα παντρευτή κι’ αυτός μέσα στο χρόνο. “Αν πιστεύετε στην τύχη που φέρνουν τα χαρτιά, θγάλτε έπτά χαρτιά το θράδυ από την τράπουλα και θάλτε τα κάτω ά-

πό το μαξιλάρι σας. Κυττάξτε τα το πρωί. “Αν τα περισσότερα είναι καρρά και κούπες θα παντρευτήτε μέσα στον χρόνο, αν είναι πίκες και σπαθιά, θα περιμένετε άλλον ένα για να θρητέ την αληθινή αγάπη.

Δεν ξέρω πως έρμηνεύουν οι ψυχολόγοι αυτά τα θέματα και τις δοξασίες. Και ούτε ίσως έχει σημασία. Πάντως προσθέτουν χρώμα στην αισθηματική ζωή των νέων.

Μεταξύ φίλων

Τ ζών, έχεις να μου δανείσης 10 δολάρια, αν σου ζητήσω;

—Μά, νομίζω, ναι.

—Εν τάξει· τότε δάνεισέ μου 10, αλλά δώσε μου 5.

—Να σου τα δώσω, αλλά γιατί;

—“Όταν μου δώσης τα πέντε, θα μου χρωστάς τα άλλα πέντε. Πέντε θα σου χρωστάω κι’ εγώ, και έτσι θα είμαστε πάτσι!

Rouquais Pas?

Πρόθυμος και ακριβολόγος!

Η κυρία πεθερά επρόκειτο να αναχωρήση ύστερα από αρκετά μακροχρόνια επίσκεψη στο νεόνυμφο ζεύγος.

—Θυμάσαι τί ώρα ακριβώς φεύγει το τρένο αύριο; ρώτησε τον γαμπρό της.

—Σε 16 ώρες, 15 λεπτά και 30 δευτερόλεπτα από τώρα, μητέρα, απάντησε προθυμότατα ο γαμπρός.

Ποιὸς δὰ βρῆ ἡ αερισσόλερα;

Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀστερίσκοι τῶν ἑξὶ λέξεων μὲ γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἑξὶ ἄρτιες λέξεις.

Οἱ πιθανότητες σχηματισμοῦ εἶναι, σὲ κάθε σχεδὸν λέξι, πολλές. Ἐκεῖνο ποὺ ἐπιδιώκει ἡ ἀσκησης αὐτή, ποὺ εἶναι συνάμα μιὰ διδακτικὴ διασκέδασις καὶ γιὰ πολλὰ άτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων ποὺ δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους βαθμοὺς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογία θὰ χρησιμοποιήσετε τὸ ἀλφάβητό μας, ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν ὅσοι βαθμοὶ ἀναφέρονται στὸν πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα ποὺ λείπουν ἀπὸ τὶς λέξεις. Ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίησις μόνον ἀρτίων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὄρων κλπ. Ἐπιτρέπονται ἐπίσης πασίγνωστες λέξεις ξενικῶν ὄρων. Μετοχές, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τὰρὰ βρῆτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 235 βαθμοὺς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στὴ σελίδα τῶν λύσεων μας θὰ βρῆτε ἓνα παράδειγμα, μὲ μιὰ ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία...εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑπερβῆ.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4

Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία:

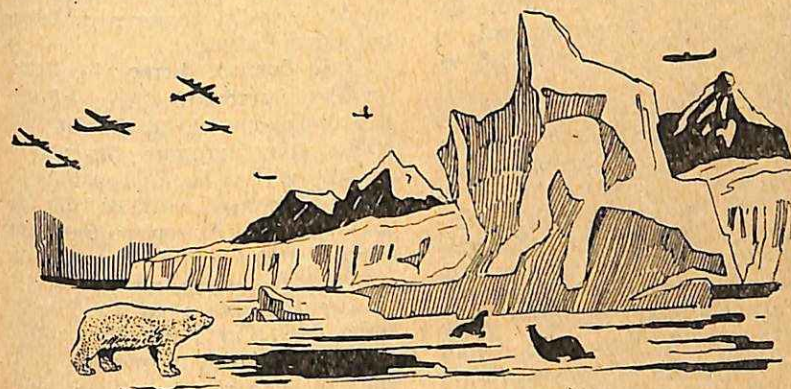
1)	*	*	Υ	Κ	*	*	*	Ο	Σ	=	
2)	*	Α	*	*	*	Α	*	Ο	Σ	=	
3)	*	Δ	*	*	*	Ο	*	Ι	Α	=	
4)	*	Ε	*	Κ	Ο	*	*	*	Σ	=	
5)	Α	*	*	*	*	*	Τ	Ο	Σ	=	
6)	Σ	*	*	*	*	*	Σ	Ι	Σ	=	

Σύνολον βαθμολογίας

Ι Χ.

(Λύσις στὴ σελίδα 111)

Οἱ ἐσχαιτὲς τοῦ κόσμου ἀποκτοῦν κίνησι καὶ ζωὴ

Η ΚΟΡΥΦΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Τοῦ

EDWIN MULLER

Ὁ Βόρειος Πόλος καὶ ἡ Ἀρκτική ἀποτελοῦσαν ἄλλοτε τὴν ἀπλησίαστη ἐσχαιτὰ τοῦ κόσμου. Ὡς πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ μόνον ἐλάχιστοι ἐξερευνηταὶ εἶχαν πάει στὸν Πόλο. Λίγοι Ἑσκιμῶοι ζοῦσαν στὴν Ἀρκτική. Κι' ἡ ὑπόλοιπη περιοχὴ ἦταν τελείως ἄδεια.

Σήμερα τὰ πράγματα εἶναι διαφορετικά. Ἡ Ἀρκτική εἶναι κατοικημένη καὶ γεμάτη κίνησι. Κάπου 8.000 Ἀμερικανοὶ (τὸν χειμῶνα 4.000) ζοῦν σ' αὐτὴ τὴν καταπληκτικὴ πόλιν, τὴ Θούλη, ποὺ βρίσκεται μόνον 900 μίλλια μακριὰ ἀπὸ τὸν Πόλο. Ἀκόμη θορυβιότερα ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι μόνιμοι ἀμερικανικοὶ οἰκισμοί. Ἐκατοντάδες ἄνθρωποι ἔχουν πετάξει ἐπάνω ἀπὸ τὸν Βόρειο Πόλο. Οἱ πτήσεις ποὺ πραγματοποιήθηκαν πάνω ἀπὸ τὸν Πόλο εἶναι περισσότερες ἀπὸ χίλιες. Οἱ τακτικὲς πτήσεις γίνονται κυρίως γιὰ μετεωρολογικὲς παρατηρήσεις. Οἱ τουριστικὲς πτήσεις γίνονται κυρίως πρὸς τιμὴν σπουδαίων ἐπισκεπτῶν τῆς Θούλης.

Η «ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ» ΤΟΥ ΒΟΡΡΑ

Οἱ λόγοι ποὺ ὑπαγορεύουν ὅλη αὐτὴ τὴν κίνησι εἶναι βέβαια στρατιωτικοί. Ἡ Ἀρκτική εἶναι ὁ συντομώτερος δρόμος ἀπὸ τὸν ὁποῖο οἱ Ρῶσοι καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ μποροῦν νὰ ἀλληλοβομβαρδίστουν. Καὶ ἂν δὲν γίνῃ ἀτομικὸς πόλεμος ὁ πληθυσμὸς καὶ ἡ κίνησι τῆς Ἀρκτικῆς ἀσφαλῶς θὰ αὐξηθοῦν, γιὰ τὴν χώρα θὰ γίνῃ σταυροδρόμι τῶν διεθνῶν ἀεροπορικῶν γραμμῶν. Ἄν ταξιδεύετε συχνὰ μπορεῖ ὕστερα ἀπὸ πέντε χρόνια νὰ πετᾶτε πάνω ἀπὸ τὸν

Βόρειο Πόλο και να μη ρίχνετε ούτε μια ματιά από το παράθυρο. "Υστερα από δέκα χρόνια μπορεί να σταθμεύσετε σε ένα άνετο ξενοδοχείο της 'Αρκτικής και να απολαύσετε το καταπληκτικό τοπίο.

Οι περισσότεροι από μας έχουμε λανθασμένες γνώσεις για την 'Αρκτική. Την ονομάζουμε «ώκεανό» αλλά έχει μόλις το ένα έκτο από την έκταση του 'Ατλαντικού. 'Ο εξερευνητής Στέφανσον πριν από 30 χρόνια την άνωμασε πολύ σωστά «Μεσόγειο θάλασσα», δηλαδή θάλασσα κλεισμένη γύρω-γύρω από ξηρά. Στις άκτες της βρίσκονται τα πιο ισχυρά ξηνη του σύγχρονου κόσμου. 'Αμερική, 'Αγγλία, Ρωσία.

Νομίζουμε πως ο Βόρειος Πόλος είναι το ψυχρότερο μέρος του κόσμου. 'Υπάρχουν όμως πολιτείες της Βορείου 'Αμερικής όπου συχνά το κρύο είναι έντονότερο. Το μεγαλύτερο κρύο στον Βόρειο Πόλο έφθασε τους 55 βαθμούς κάτω από το μηδέν. Στην Μινεσότα π.χ. κάνει το ίδιο κρύο καμιά φορά και στην Μοντάνα το θερμόμετρο κατέβηκε και στους 66 βαθμούς κάτω από το μηδέν.

Για να θρῆτε πραγματικό κρύο πρέπει να πάτε αρκετά νοτιότερα από τον Βόρειο Πόλο. Το πιο ψυχρό κατοικημένο μέρος της γῆς είναι η πόλη Οϊμνάκον στη Σιβηρία, 150 μίλλια νοτιότερα από τον άρκτικό κύκλο, με 93 βαθμούς κάτω από το μηδέν. Και το καλοκαίρι η ζέση στο Οϊμνάκον είναι άφορητη.

Πιστεύουμε πως η 'Αρκτική είναι ένας τόπος με αιώνια χιόνια και πάγους. Χιονίζει βέβαια πολύ αλλά και σε άλλα μέρη χιονίζει περισσότερο. Και εκτός από τις περιοχές όπου υπάρχουν ψηλά βουνά κοντά στη θάλασσα,

όλες οι άρκτικές άκτες το καλοκαίρι ελευθερώνονται από τα χιόνια. 'Ακόμη και στον Βόρειο Πόλο δεν χιονίζει το κατακαλόκαιρο μόνο βρέχει.

Στις δυτικές άκτες της Γροιλανδίας, κοντά στον 'Αρκτικό κύκλο υπάρχουν πολλά ωραία λειβάδια. Δεν υπάρχουν δέντρα — σχεδόν κανένα δεν υπάρχει σ' ελη την 'Αρκτική — αλλά τον 'Ιούλιο και τον Αύγουστο υπάρχει άφθονία θάμνων και λουλουδιών. Τα λειβάδια είναι καλύτερα να τα κυτάξω κανείς παρά να περπατά εκεί. Γιατί ακριβώς κάτω από την επιφάνεια υπάρχει πάγος. Το νερό της επιφάνειας δεν μπορεί να απορροφηθῆ και έτσι είναι σαν να περπατάς επάνω σε θρεγμένα σφουγγάρια. 'Ο,τι χρειάζεται δηλαδή για τα κουνούπια. Το καλοκαίρι υπάρχουν ίσως στην 'Αρκτική περισσότερα κουνούπια παρά σε οποιοδήποτε άλλο μέρος του κόσμου.

Η 'Αρκτική θάλασσα είναι βαθεία και γεμάτη επιπλέοντες πάγους. Το καλοκαίρι, κατά μήκος των άκτων υπάρχει μια στενή λωρίδα θάλασσα από την οποία μπορούν να περάσουν τα πλοία και να περιπλεύσουν όλη σχεδόν την περιφέρεια της 'Αρκτικής. Το φθινόπωρο τα παράκτια νερά παγώνουν και η ναυσιπλοία σταματά.

Έχουν πῆ ότι η 'Αρκτική είναι σιωπηλή και άψυχη. Και όμως υπάρχει η τάσι να γίνῃ θορυβώδης. Τα εκατομμύρια κομμάτια πάγου που φθάνουν σε μέγεθος από ένα καπέλλο ως αρκετές εκατοντάδες τετραγωνικά μίλια κινούνται συνεχώς. Οι συγκρούσεις ανάμεσά τους προκαλούν θόρυβο που ακούγεται μίλλια μακριά. 'Όταν ένας πάγος περάσει πάνω από έναν άλλο, ακούγεται ένας ήχος που γράτζουνάει τ' αὐτιά.

'Αλλά ούτε άψυχη είναι η 'Αρκτική. Σε μερικές θόρειες θάλασσες περιοχές, η ζωή είναι πιο άφθονη παρά στις τροπικές. Και όπως άλλοι έτσι και στην θάλασσα της 'Αρκτικής παρατηρούμε μια πυραμίδα στην διάταξη των ζωικών οργανισμών. Στη βάση της υπάρχει το πλαγκτόν και άλλες κατώτερες μορφές ζωής. 'Απ' αυτά τρέφονται δεκάτομμύρια γαρίδες και άλλοι παρόμοιοι οργανισμοί και πιο ψηλά υπάρχουν μεγάλα θαλάσσια ζώα όπως οι φώκιες και οι φάλαινες. Στην κορυφή της πυραμίδας βρίσκεται η άρκτος που τρέφεται κυρίως με φώκιες και ζῆ τον πιο πολύ καιρό πάνω σε επιπλέοντες πάγους.

Η πλούσια αυτή ζωή ήταν λίγο γνωστή ως πριν από 30 χρόνια. 'Όταν ο Στέφανσον πρότεινε να γίνῃ μια εξερευνητική αποστολή μέσα στη θάλασσα των πάγων ο ίδιος ο 'Αμοϋντσεν είπε πως έπρόκειτο για αυτοκτονία. Οι φαλαινές της 'Αρκτικής συμφώνησαν καθώς και οι 'Εσκιμώοι που κανέναν τους δεν ήθελε να ακολουθήσουν τον Στέφανσον.

'Ετσι ο Στέφανσον ξεκίνησε με δυο λευκούς συντρόφους με κατεύθυνση προς βορρά της 'Αλάσκας, παίρνοντας τρόφιμα για ένα μήνα. Πέρασαν τρεις μήνες στους πάγους μακριά από την ξηρά και διέσχισαν 700 μίλλια. Ζούσαν κυρίως από φώκιες. Το κρέας τους έδινε στους εξερευνητές άφθονη τροφή και το λίπος καύσιμη ύλη. Το πόσιμο νερό δεν άποτελούσε πρόβλημα γιατί ο θαλάσσιος πάγος μόλις σχηματιστή είναι πολύ άλμυρος αλλά μετά χάνει το άλατί του. 'Εξη μήνες ύστερα από τον σχηματισμό του ο λυωμένος θαλάσσιος πάγος δίνει νερό κατάλληλο για πόσιμο. 'Υστερα από ένα χρόνο δεν ξεχωρίζει από το φρέσκο νερό.

Η ομάδα του Στέφανσον μπορούσε πάντοτε να θρῆ πάγο ενός έτους.

☆

Η Θούλη, η μεγάλη αεροπορική βάση και η πόλη στην βορειοδυτική γωνιά της Γροιλανδίας, είναι μια πραγματική θόρεια μεγαλούπολη. 'Ιδρύθηκε το 1951 σε ένα χώρο που παραχώρησε η Δανία και σήμερα έχει τελειώσει κατά 90%.

Η βάση είναι αρκετά θορυβώδης. Μεγάλα μεταγωγικά αεροπλάνα έρχονται και φεύγουν συνεχώς όλο το εικοσιτετράωρο. Κάθε ώρα αεροσκάφη διασχίζουν τον οὐρανό. Στην πόλη ο θόρυβος είναι ακόμη μεγαλύτερος. Και η κίνηση των οχημάτων μεγαλύτερη παρά στις μεγάλες πολιτείες.

Το κλίμα δεν είναι τόσο κακό όσο νομίζει κανείς. Το καλοκαίρι, πολλές ημέρες μπορεί κανείς να κῆνῃ ήλιόλουτρα. Το χειμώνα η θερμοκρασία είναι κατά μέσον όρο 24 υπό το μηδέν.

Στην άρχή είναι δύσκολο να ζῆ κανείς με 4 μήνες συνεχῆ ἡμέρα και 4 μήνες συνεχῆ νύχτα. 'Αλλά το χειμώνα, ακόμη και οι άσέλῆνες νύχτες, ποτέ δεν είναι έντελως σκοτεινές. 'Υπάρχει ἡ αντίσκιση του χιονιού που επιτρέπει την ορατότητα σε απόστασι 100 μέτρων.

Εκτός από την Θούλη, κοντά στον πόλο υπάρχουν οι μόνιμοι μετεωρολογικοί σταθμοί των 'Ηνωμένων Πολιτειών και του Καναδά, και βρίσκονται στα 'Αρκτικά νησιά του Καναδά και στην βορειότερη άκρη της Γροιλανδίας. 'Ο κεντρικός σταθμός έχει προσωπικό από 20 άνδρες. Οι άλλοι έχουν ο καθένας από όκτώ. 'Ο βορειότερος σταθμός απέχει 450 μίλλια από τον Πόλο. 'Αφού ο καιρός του βορείου ἡμισφαιρίου σχετίζεται ἄμεσα με την πο-

λική περιοχή, οι σταθμοί αυτοί έχουν μεγάλη σημασία για την στρατιωτική και πολιτική αεροπορία.

Μια άλλη μόνιμη εγκατάσταση στις θόρειες ακτές της Γροιλανδίας, 540 μίλλια μακριά από τον Πόλο, διατηρείται από μια ομάδα Δανών έπιστημόνων. Έχουν στήσει ένα άνετο έτοιμο σπίτι, τὸ ἐφοδίασαν με ηλεκτρισμό από μια γεννήτρια που την κινεί ένας ανεμόμυλος και ζουν ὅλο τὸ χρόνο πολύ άνετα.

Μία στρατιωτική αεροπορική βάση μεγάλης σημασίας είναι ἡ «BW8» που την έχει εγκαταστήσει ἡ αεροπορία στην ἄκρη ἑνὸς φιορδὸ μήκους 100 μιλίων, στή δυτική ἄκτῃ τῆς Γροιλανδίας, ἀκριβῶς θορείως τοῦ Ἀρκτικοῦ Κύκλου. Ἐδῶ κάνει πιὸ κρύο ἀπὸ τὴν Θούλη, γιατί τὸ μέρος εἶναι μεσόγειο. Ἀλλὰ ὁ οὐρανὸς εἶναι συνήθως καθαρὸς καὶ δὲν ἔχει πολὺ ἀέρα οὐτε πολλὰ χιόνια. Στὸ μέλλον μπορεῖ νὰ γίνη ἕνα ἐμπορικὸ αεροδρόμιο πὺ νὰ χρησιμοποιεῖται περισσότερο ἀπὸ τὴν Θούλη.

ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΓΕΜΑΤΗ ΚΙΝΗΣΙ

Η ἴδια κίνησι στὴν Ἀρκτική περιοχή θὰ παρατηρηθῇ ἀσφαλῶς καὶ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Ρωσίας.

Οἱ Ρῶσοι δὲν ἔρχονται στὴν Ἀρκτική μόνο γιὰ στρατιωτικούς λόγους. Ἡ τάσι τῆς πρὸς βορρᾶν ἐξαπλώσεως ἔχει ἴσως προωθηθῇ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Τσάρων πὺ ἐκτοπιζάνε στὴ Σιβηρία πολλοὺς ἐπαναστάτες. Οἱ Ρῶσοι θέλουν νὰ γνωρίσουν τὴ Σιβηρία καὶ τίς δυνατότητες πὺ προσφέρει.

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ δυτικοῦ ἡμισφαιρίου ἀπὸ τὴν Ἀλάσκα ὡς τὴν Γροιλανδία, περίπου 20.000 ἄνθρωποι ζοῦν βορείως τοῦ Ἀρκτικοῦ Κύκλου. Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Ρωσίας κατοικοῦν ἴσως 500.

000. Στὴ Βόρειο Ἀμερική, βορείως τοῦ Ἐντμοντον τῆς Ἀλμπέρτα, ζοῦν περίπου 200.000 ἄνθρωποι. Στὴ Ρωσική Σιβηρία, βορείως τοῦ ἰδίου πλάτους, ζοῦν 100.000.000. Οἱ λόγοι πὺ ἐλκύουν τοὺς Ρώσους στὴν Ἀρκτική εἶναι τὸ κάρθουνο, τὸ πετρέλαιο, τὸ κρέας, οἱ γοῦνες, τὰ ὀρυκτά. Τὸ καλοκαίρι, ποταμόπλοια κινοῦνται σὲ τρεῖς μεγάλους ποταμούς, τὸν Ὀμπ, τὸν Λένα καὶ τὸν Γενισέη. Τὸ χειμῶνα οἱ ποταμοὶ αὐτοὶ παγώνουν καὶ μεταβάλλονται σὲ λεωφόρους ὅπου κινοῦνται τραῖνα συρόμενα ἀπὸ τρακτέρ. Στὶς Ἀρκτικές ἀκτὲς ὑπάρχει ἐπίσης καὶ σιδηρόδρομος.

Τὰ τουριστικὰ γραφεῖα σκέπτονται ἤδη τὴν ὀργάνωσι ταξιδιῶν στὴν Ἀρκτική. Ἀπὸ τὰ Ἀρκτικὰ τοπία τὰ πιὸ θεαματικὰ εἶναι ἴσως οἱ ἀκτὲς τῆς Γροιλανδίας. Λίγοι ἄνθρωποι ἔχουν δὴ τίς ἀνατολικὲς τῆς ἀκτὲς. Ἀλλὰ πολλὰ πλοῖα στὰ θερινὰ τοὺς δρομολόγια περιπλέουν τίς δυτικὲς ἀκτὲς. Εἶναι πλοῖα ἐφοδιασμοῦ πὺ πηγαίνουν γιὰ τὴν Θούλη καὶ τοὺς μετεωρολογικοὺς σταθμούς καὶ δανικὰ ἐπιβατικά. Γρήγορα θὰ ἐμφανισθοῦν καὶ τὰ τουριστικά.

Ὁ ἀέρας ἐκεῖ πάνω εἶναι συνήθως καθαρὸς. Ὑστερα ἀπὸ 100 μίλλια οἱ μεγάλες χιονισμένες κορφὲς τῆς δυτικῆς ἀκτὸς ὑψώνονται ἀπὸ τὴν θάλασσα. Ὅταν τὸ πλοῖο πλησιάσῃ πλεῖν κοντὰ πὲ σκοτεινὰ βουνὰ πὺ ὑψώνονται στὰ 1000 μέτρα. Πότε-πότε ἀπὸ κανένα ἄνοιγμα βλέπετε μιὰ λαμπερὴ φωτεινὴ εἰκόνα. Τὸ στρώμα τοῦ πάγου τῆς Γροιλανδίας εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ θαύματα τοῦ κόσμου.

Ἐκτὸς ἀπὸ μιὰ παράκτια λουρίδα πλάτους 10-100 μιλίων, καλύπτει ὁλόκληρη τὴν Γροιλανδία — 700.000 τετραγωνικὰ μίλλια — σὲ βάθος μέχρι 8.000 πο-

δῶν (2.600 μ.). Ἀν τὸ κλίμα τῆς Γροιλανδίας ἀλλάζε καὶ ὁ πάγος αὐτὸς ἔλυωνε, ἡ στάθμη ὧλων τῶν ὠκεανῶν τῆς γῆς θὰ ἀνέβαινε κατὰ 8 μέτρα, καὶ πολλὰ μεγάλα λιμάνια θὰ κατακλύζονταν ἀπὸ τὰ νερά.

Τώρα ὅμως τὸ στρώμα αὐτὸ δὲν λυώνει ἀλλὰ πληθαίνει μετὰ χιόνι πὺ σωριάζεται ἐπάνω του. Ὑπάρχουν ὅμως οἱ παγετῶνες πὺ κινοῦνται, ὅπως ὁ παγετῶνας τοῦ Τλάκομπχαβεν, πὺ μετακινεῖται 20 μέτρα τὴν ἡμέρα καὶ σπρώχνει 19 ἑκατ. τόνους πάγο στὸν κόλπο Ντίσκο. Αὐτὰ εἶναι τὰ παγόβουνα πὺ πέφτουν στὸ νερὸ μετὰ τρομερὸ θόρυβο καὶ σηκώνουν τεράστια κύματα.

Ἀπὸ τὴ γέφυρα τοῦ πλοίου στὸν κόλπο Ντίσκο, μπορεῖ κανεὶς νὰ δῇ ἑκατοντάδες παγόβουνα νὰ σχηματίζονται ἀπὸ τὸν παγετῶνα. Ὑψώνονται σὰν παράξενες ἐκκλησίες ἢ σὲ περίπλοκα σχήματα. Στὴ θάσι τοὺς τὸ νερὸ ἔχει σκάψει ὁμορφες γαλαζοπράσινες σπηλιές.

Ἡ πλήρης χρησιμοποίησι τῆς Ἀρκτικῆς γιὰ αεροπορικὰ δρομολόγια δὲν θὰ πραγματοποιηθῇ ἂν δὲν γίνουν ἐλεύθερα τὰ ταξίδια μεταξὺ Βορείου Ἀμερικῆς καὶ Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Ἀλλὰ τὰ ἐμπορικὰ δρομολόγια ἄρχισαν ἤδη μετὰ δοκιμαστικὲς πτήσεις σκανδιναβικῶν αεροπλάνων.

Οἱ δοκιμαστικὲς πτήσεις ἐδειξαν πὺς τὰ Ἀρκτικὰ ταξίδια θὰ εἶναι ἀσφαλέστερα ἀπὸ τίς πτήσεις πάνω ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸ. Θεωρητικὰ οἱ πτήσεις εἶναι ἀσφαλέστερες στοὺς Πόλους (καὶ στὸν Ἰσμερινὸ) ὅπου ὁ οὐρανὸς εἶναι καθαρὸς καὶ δὲν ὑπάρχει ομίχλη καὶ παγωνιά. Καὶ ἂν ἕνα αεροπλάνο ἀναγκασθῇ νὰ προσγειωθῇ, εἶναι καλύτερα νὰ τὸ κἀν στὴν Ἀρκτική παρὰ στὸν ὠκεανό.

Ἡ Θούλη καὶ τὰ ἄλλα αεροδρόμια τῆς Ἀρκτικῆς θὰ γνωρίσουν σύντομα ζωερὴ κίνησι ἐπιβατῶν. Γι' αὐτὸ μελετήστε τὸ χάρτη αὐτῆς τῆς γωνίας τῆς γῆς. Μπορεῖ νὰ τὴν γνωρίσετε πολὺ γρήγορα.

Ὅταν ρώτησαν μιὰ Ἀμερικανίδα, πὺ μόλις εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὸ ταξίδι τῆς στὴν Εὐρώπη, τί τῆς ἄρεσε περισσότερο στὴ Ρώμη, ἀπάντησε: —Ἐκεῖνο τὸ ἀγαματάκι μετὰ τὸ λύκο πὺ βυζαίνει τὸν Ρωμαῖο καὶ τὴν Ἰουλιέτα.

Up

Ἐνας διακεκριμένος ἐπισκέπτης τοῦ ψυχιατρείου ἤθελε νὰ τηλεφωνήσῃ, ἀλλὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ πάρῃ ἑξωτερικὴ γραμμή. Νευριασμένος παίρνει τὸ κέντρο καὶ φωνάζει στὴν τηλεφωνήτρια:

—Δεσποινίς, ξέρετε ποίος εἶμαι;

—Ὅχι, κύριε, ἀπάντησε μιὰ ἡρεμὴ φωνή. Δὲν ξέρω ποίος εἶσθε. Ἀπλῶς ξέρω πὺ βρίσκεστε.

Pourquois Pas?

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Εκείνη ήταν πάμπλουτη. 'Εκείνος, θεόφτωχος, αλλά άξιοπρεπής. 'Εκείνος ήξερε ό,τι της άρεσε. Αυτό ήταν όλο. "Ενα βραδάκι ήταν περισσότερο έκδηλωτικός άπ' ό,τι συνήθως.

—Είσαι πολύ πλούσια... τόλμησε νά ξεστομίση.

—Ναί, είπε εκείνη. Πολύ. "Ενα έκατομμύριο δολάρια.

—Θά με παντρευτής; ρώτησε εκείνος.

—Όχι.

—Τό ήξερα ότι θά έλεγες όχι.

—Τότε γιατί με ρώτησες;

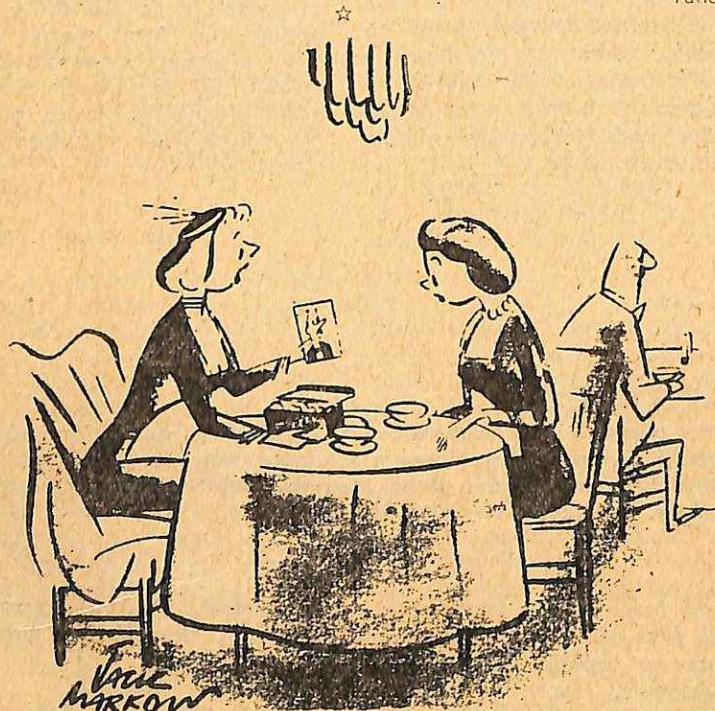
—"Ω! μόνο και μόνο για νά καταλάβω πώς αισθάνεται κανείς όταν χάνη ένα έκατομμύριο δολάρια!

T. Roberts

Αυτό τό ζευγάρι, άπέναντι, είναι άσφαλώς έρωτευμένο, είπε ή κυρία στόν άνδρα της. Κάθε πρωί τούς βλέπω πώς προτού φύγη για την δουλειά του ό κύριος Τζώνς φυλάει την γυναίκα του. Γιατί δέν κανείς και σύ τό ίδιο;

—"Ελα, Παναγιά μου! 'Αφού ούτε την γνωρίζω την γυναίκα!

Tatler

—Αυτό δέν είναι τό καλύτερό του πορτραίτο... δέν φαίνεται τό γιότ του!

ΤΟ ΔΑΚΤΥΛΙΔΙ

Τού

GORDON NICOLL

"Η δραματική και συναρπαστική περιπέτεια ένός άθώου κοριτσιού πού πέφτει στά δίκτυα μιας σπείρας λαθρεμπόρων ναρκωτικών.

609

Οχι, είπε. Νομίζετε πώς ό άνθρωπος αυτός βρίσκεται εκεί έπειδή είμαι εγώ εδώ;

—Δέν τό νομίζω, τό ξέρω. Τό ζήτημα είναι άλλο. Ποίός τόν έβαλε νά σάς παρακολουθή —ή άστυνομία ή ό άγνωστος Χ; Μήπως προσέξατε άπό πότε σάς έχει πάρει άπό πίσω;

—Δέν έχω ιδέα. Λέτε νά είναι αυτός πού τηλεφώνησε στην άστυνομία; Γιατί, ξέρετε, όποιος κι' άν είναι αυτός πού την είδοποίησε, δέν παρουσιάστηκε στο τμήμα για νά κάνη κατάθεση.

—Τό ίδιο δέ θά κάνετε κι' εσείς στη θέσι του; "Ασφαλώς. Μήν άμφισβάλλετε. "Ηταν κρυμμένος σ' ένα τηλεφωνικό θάλαμο κι' έδινε στο άφεντικό του άναφορά για την εξέλιξι πού παίρνε ή υπόθεση. Δέ μου λέτε, έχετε κάνει τη διαθήκη σας;

—Ο Κρουκ πέταξε αυτή την έρώτησι τόσο ξαφνικά, πού ό Ρίτσαρντ γούρλωσε τά μάτια. "Αναπήδησε άπ' την καρέκλα του.

—Δέν σκοπεύω νά...

—"Ακούστε, φίλε μου, νομίζω πώς είναι καιρός νά σοβαρευτήτε και νά τό βάλετε στο νοϋ σας πώς δέν παίζομε τώρα κανένα παιγνίδι. "Αν αυτοί οι κύριοι έ-

χουν την ιδέα πώς μπορείτε νά τούς βάλετε σέ μπελάδες, δέν πρόκειται νά σάς δώσουν καιρό νά κάνετε ούτε την τελευταία σας προσευχή. "Ακούστε τη συμβουλή μου και μήν τριγυρίζετε σέ σκοτεινές γωνίες μόνος σας. "Αν σάς σταματήσει κανείς στο δρόμο για νά σάς ζητήσει φωτιά, ρωτήστε τον γιατί δέν κάνει τόν κόπο ν' αγοράση ένα κουτί σπιντα. Κι' άν σάς ζητήσει νά τόν πάρετε στο αυτοκίνητό σας, μιá και πηγαίνετε προς την ίδια κατεύθυνσι πού πάει κι' αυτός, νά τοϋ θυμιάσετε πώς ό Θεός τοϋδωσε δυό πόδια για νά βαδίζει. Νά μήν έχετε εμπιστοσύνη σέ κανένα. Νά μη κανονίσετε κανένα ραντεβϋ, άν δέν εξακριβώσετε πρώτα ποιός είναι αυτός πού τό ζητάει. Καί, πάνω άπ' όλα, νά μη δεχθήτε άπό κανένα νά σάς κεράση ένα ποτό.

—Με λίγα λόγια, παρατήρησε ό Ρίτσαρντ, ό μόνος τόπος όπου θά μπορώ νά είμαι βέβαιος πώς βρίσκομαι σέ ασφάλεια, είναι τό νεκροταφείο.

—Ο Κρουκ θύμωσε.

—"Αν έχετε όρεξι γι' άστεία, είπε, δέν υπάρχει κανένας λόγος νά χάνω τόν καιρό μου μαζί σας.

Ο Ρίτσαρντ είχε μόλις γυρίσει στο σπίτι του όταν πήρε ένα τηλεφώνημα.

—Ο κ. Φάυφ; ρώτησε μιὰ φωνή. Δυο λόγια μόνον για να σάς πω πώς ή μικρή είναι καλά. Κι' αν θέλετε να μείνει καλά, να καθήσετε φρόνιμα, μ' ακούτε;

—Αν έννοητε πώς δεν πρέπει να μάθω τίποτε ή άστυνομία, τó ξέρετε κι' έσεις πολύ καλά πώς τó ζήτημα δεν είναι στά χέρια μου, είπε ó Ρίτσαρντ.

Δέ μπορούσε να πιστέψη πώς μιλούσε πραγματικά με κάποιον που ήξερε πού θρискόταν ή Τζίλλιαν.

—Αφήστε με να τής μιλήσω, φώναξε στο τηλέφωνο, ξεαλλος. Θέλω ν' ακούσω τή φωνή της. Δεν πιστεύω πώς μου λέτε τήν άλληθια.

—Κοιμάται τώρα και είναι κρίμα να τήν ξυπνήσω, είπε ή φωνή. Κι' όταν σάς είπα να καθήσετε φρόνιμα, δεν έννοοῦσα τήν άστυνομία. Έννοω κάποιον άλλον. Σά να μου φαίνεται πώς έχετε πολλά πάρε-δóσε με τόν Κρουκ τώρα τελευταία, έ; Νά τού πήτε να μὴν κάνη τόν έξυπνο και να παύση, για τó καλό του, να ξεφυτρώνη εκεί πού δεν τόν σπέρνουν.

Ένας ξηρός κρότος ακούσθηκε καθώς ó άγνωστος ξανάβαζε τó ακουστικό στη θέσι του. Η πρώτη αϋθόρμητη σκέψη τού Ρίτσαρντ ήταν να πάρη στο τηλέφωνο τήν άστυνομία. Αμέσως όμως κατέβασε τó χέρι του. Σίγουρα ή σπείρα θά παρακολουθούσε όλα του τά τηλεφωνήματα. «Αν μάθετε τίποτε, τó κατήκον σας είναι να μάς είδοποιήσετε άμέσως», είχε πη ό "Ολφλιντ. Ήταν όμως τώρα ώρα να σκέπτεται ό Ρίτσαρντ τó καθήκον του; Τί τόν έννοιαζε τó καθήκον, τή στιγμή πού ή ζωή τής Τζίλλιαν κινδύνευε; "Ας φρόν-

τιζε ή άστυνομία να πιάση μόνη της τούς έγκληματίες. Αυτή δεν ήταν ή δουλειά της;

Πλησίασε στο παράθυρο. Στη γωνία τού δρόμου στεκόταν πάλιν ό ίδιος τύπος. Ο Ρίτσαρντ κατέβηκε τή σκάλα και διέσχισε τó δρόμο.

—Ποιός σ' έβαλε να με παρακολουθής; ρώτησε.

Ο άγνωστος στράφηκε, έκπληκτος.

—Νά σάς παρακολουθώ; "Ελα Θεέ μου! "Αν νομίζετε πώς δεν έχω τίποτε καλύτερο να κάνω από τó να τριγυρίζω έξω απ' τήν πόρτα σας, καλά θά κάνετε να πάτε σ' ένα γιατρό να σάς εξετάση.

Πέταξε τή γόπα του, έχωσε τά χέρια στίς τσέπες του και άπομακρύνθηκε. Ο Ρίτσαρντ ξαναπήκε στο σπίτι και ρώτησε τó τηλεφωνικό κέντρο αν μπορούσαν να τόν πληροφορήσουν ποιός τόν είχε πάρει στο τηλέφωνο πριν από λίγα λεπτά. Αδύνατον, τού άποκριθήκαν, οι συνδέσεις γίνονταν αυτομάτως. Έβαλε τó ακουστικό στη θέσι του και κύτταξε ξανά έξω απ' τó παράθυρο. Κανείς δε φαινόταν πουθενά. Ξανακύτταξε λίγο άργότερα, πάλιν όμως δεν είδε τίποτα τó ύποπτο.

Και όμως, όταν ό Ρίτσαρντ έκλεισε τίς κουρτίνες κι' άναψε τó φώς, ό άνθρωπος πού τόν παρακολουθούσε θγήκε απ' τόν κρυψώνα του και στάθηκε πάλι στη θέσι του.

☆

Σ' ένα σπίτι πού ή διεύθυνσί του τής ήταν άγνωστη, ή Τζίλλιαν ήταν ξαπλωμένη σ' ένα κρεβάτι.

Τό μικρό δωμάτιο στο όποιο τήν είχαν μεταφέρει δεν ήταν μεγαλύτερο από ένα κελλι φυλακής και είχε πολύ λίγα έπιπλα. Κάθε μέρα, ή γυναίκα πού

οί άλλοι τή φώναζαν Λένα, τήν ώδηγοῦσε στο κάτω πάτωμα, όπου ήταν τó δωμάτιο τού λουτροῦ, και ή Τζίλλιαν καταλάβαινε άόριστα πώς τó σπίτι έπρεπε να ήταν μεγάλο και πώς ή φυλακή της ήταν στο τελευταίο πάτωμα. Κάθε θράδυ οι φύλακές της κλείδωναν τήν πόρτα τής κάμαράς της απ' έξω. Ένας άντρας πού τόν έλεγαν Πάγκ, έρχόταν τακτικά να τής κάνη άτέλειωτες ανακρίσεις:

—Ποιός είναι ό Ρίτσαρντ;

—Ένας φίλος.

—Τό επίθετό του;

—Δεν ξέρω.

—Πού μένει;

—Στό Λονδίνο. Πού θρискομαι τώρα εγώ;

—Εγώ κάνω τίς έρωτήσεις, όχι εσύ. Γιατί τού έδωσες τή διεύθυνσι τού Μπέν;

—Δεν τήν έδωσα. Πώς μπορούσα να τού τήν δώσω άφού δεν τήν ξέρω οὔτ' εγώ.

—Κι' όμως πήγες εκεί.

—Έντελώς τυχαία.

Ο Πάγκ γέλασε —ένα γέλοιο γεμάτο κακία.

—Πολύ δυσάρεστο αυτό για σένα.

—Γιατί με κρατάτε εδώ;

—Γιατί πήγες στο μαγαζί τού Μπέν; Τώρα είναι πολύ άργά.

Πολύ άργά για ποιά πράγμα; ήθελε να ρωτήση ή Τζίλλιαν, αλλά τά λόγια δεν έβγαίναν απ' τά χείλη της. Μερικές στιγμές νόμιζε πώς είχε τρελλαθί.

Τό μικροσκοπικό δωμάτιο είχε ένα μικρό παράθυρο, πού δεν έδλεπε πουθενά. Τό μόνο πού είχε καταλάβει ή Τζίλλιαν, ήταν ότι τó σπίτι ήταν άπομονωμένο. Κανένας ήχος δεν έφτανε ως τ' αϋτιά της. Μιά φορά είχε ακούσει ένα αυτοκίνητο να περνά στο δρόμο και είχε καλέσει βοήθεια, χτυπώντας μ' όλη της τή δύναμι τó τζάμι —δε μπόρεσε ν'

άνοιξη τó παράθυρο γιατί ήταν καρφωμένο. Ο όδηγός τού αυτοκινήτου δεν τήν είχε ακούσει, οι άλλοι όμως τήν άκουσαν, ώρμησαν τρέχοντας στο δωμάτιο. τήν έρριξαν στο κρεβάτι, και τήν έδεσαν χειροπόδαρα και κόλλησαν στα τζάμια τού παραθύρου μαύρο χαρτί.

Η Τζίλλιαν δεν ήξερε τί μέρα ήταν, ούτε πόσον καιρό θρискόταν εκεί μέσα. Δυο μέρες, τρεις, μιá έβδομάδα, ένα μήνα; Ο χρόνος είχε σταματήσει. Καταλάβαινε ώστόσο πώς οι φύλακές της δε μπορούσαν να τήν κρατήσουν εκεί αιωνίως και, άφού δε θά τολμούσαν, φυσικά, ποτέ να τήν αφήσουν να φύγη, τί άλλο τούς έμενε να κάνουν από τó να τήν θυθίσουν σ' ένα σκοτάδι άκόμη πιο βαθύ:

☆

Η γυναίκα μίηκε στο δωμάτιό κρατώντας ένα δίσκο. "Αναψε τή λάμπα και είπε:

—Φάγε κι' έπειτα θά σοῦ πω μερικά νέα.

Η Τζίλλιαν τήν κύτταξε, σατισμένη. Τά όρατα, ξανθά μαλλιά της ήταν άκένιστα, τó πρόσωπό της άσπρο σαν πανί.

—Τί μέρα είναι; ρώτησε.

—Τί σε νοιάζει;

—Πόσον καιρό είμαι εδώ;

—Τί σημασία έχει, άφού δεν έβαλες άκόμη μυαλό; Είσαι πολύ άνόητο κορίτσι, Τζίλλιαν Χίντ. Φαίνεται πώς σοῦ άρέσει να ζής στο σκοτάδι σαν ένας τυφλοπόντικας. "Ελα, φάγε τώρα και θά σοῦ δώσω να διαβάσης μιá έφημερίδα.

Πανικός κυρίευσε τήν Τζίλλιαν.

—Τί έπαθε;

—Τί έπαθε, ποιός;

—Ο Ρίτσαρντ.

—Ο γιατρός Φάυφ; "Α, ναι, ξέρομε ποιός είναι. Τό ξέρει και ή άστυνομία.

—Η άστυνομία;

—Μάλιστα. "Ελα, τελείωνε τώρα το φαγητό σου και θά σου πω.

Η Τζίλλιαν έφαγε βιαστικά τὸ ἀνούσιο φαγητό. "Υπέφερε ἀπ' τὸ κρύο καὶ τὴν πείνα. Καὶ τὰ τελευταῖα λόγια ποὺ εἶχε ἀκούσει τὴν εἶχανε τσακίσει.

—"Ετσι μπράβο. Τώρα... διάβασε τοῦτο ἐδῶ, τῆς εἶπε ἡ γυναῖκα.

Η Τζίλλιαν ἄρπαξε τὴν ἐφημερίδα.

«Η ἄστυνομία —ἔλεγε μιὰ μικρὴ εἰδησι μὲ φιλά γράμματα— ἤρχισεν ἀνακρίσεις ἐπὶ τῶν αἰτίων τοῦ θανάτου ἐνὸς παλαιοπώλου, ἀραβικῆς καταγωγῆς, γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Χασάν Μπέν, τὸ πτώμα τοῦ ὁποῖου ἐυρέθη εἰς τὸ κατάστημά του τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων. Τὴν προσοχὴν τῆς ἀστυνομίας ἐλκύει ἰδιαίτερος τὸ γεγονός ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ δευτέρου μυστηριώδους θανάτου ποὺ ἐσημειώθη ἐντὸς ὀλίγου χρονικοῦ διαστήματος εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν. Συγκεκριμένως πρὶν ἀπὸ δεκαπέντε περίπου ἡμέρας, ὡς ἀνεγράφη ἤδη, τὸ πτώμα κάποιου "Ερικ Μπόξερ ἀνευρέθη ἀπὸ τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ παρὰ τὴν προκυμαῖαν Σαῖντ Τζαίμς».

Η Τζίλλιαν ἄφησε τὴν ἐφημερίδα.

—Εδῶ δὲν γράφει τίποτε γιὰ τὸν Ρίτσαρντ, εἶπε.

—Ναί, ἀλλὰ ὁ Ρίτσαρντ ἦταν ἐκεῖ. Τὰ ἔφερε, θλίβετο, ἡ τύχη νὰ περνᾷ ἀπ' ἐκεῖνο τὸ δρόμο ἕνας φίλος μας ποὺ εἶδε ἕνα νεαρὸ νὰ μπαίνει κρυφὰ στὸ σπῆτι ἀπ' τὴν πίσω πόρτα. Τηλεφώνησε λοιπὸν στὴν ἄστυνομία καί, ὅταν ἤρθαν οἱ ἀστυφύλακες, βρῆκαν τὸν Ρίτσαρντ σου πλάι στὸ πτώμα. Καταλαβαίνει τώρα; Τὸν ἔστειλες ἐσὺ ἐκεῖ κι' ὅταν συνάντησε τὸν Μπέν, ἔχασε τὴν ψυχραιμία του καὶ τὸν σκότωσε. Εἰδὼ ἔγινε φόνος, Τζίλ-

λιαν Χίντ. Κι' ὅποιος σκοτώνει πηγαίνει στὴν κρεμάλα. Σοὺ κάνουμε, ἀλήθεια, μεγάλη χάρι ποὺ σὲ κρατοῦμε ἐδῶ κρυμμένη, γιατί καὶ ἡ δικὴ σου θέσι δὲν εἶναι καλύτερη ἀπ' τοῦ φίλου σου. Μὴν ξεχνᾷς πῶς εἶσαι κι' ἐσὺ συνέννοχος στὸ ἔγκλημα καί...

Η Τζίλλιαν σηκώθηκε, ἀργιμένη.

—"Ολα αὐτὰ εἶναι ψευτιές. Ὁ Ρίτσαρντ...

—Δὲν τὸν ρωτᾷς καλύτερα μόνη σου; πρότεινε ἡ γυναῖκα. Μπορεῖς θαυμάσια νὰ τὸν πάρης στὸ τηλέφωνο καὶ νὰ ρωτήσης.

Η Τζίλλιαν ἔσφιξε τὰ χεῖλη. "Οχι, αὐτὸ δὲ θὰ τὸ ἔκανε ποτέ. Προτιμοῦσε χίλιες φορές νὰ ὑποφέρῃ τοῦ κόσμου τὰ βασανιστήρια, ἀκόμη καὶ νὰ πεθάνῃ. Τὸν ἀγαπημένο της ὅμως δὲ θὰ τὸν πρόδινε ποτέ.

—Ὁ ἀριθμὸς τοῦ τηλεφώνου του εἶναι 19-488, ὄχι; Τί λές; Νὰ τὸν πάρω; Ἀνησυχεῖ ὁ καὺμένος τρομερά, ἐπέμεινε ἡ γυναῖκα. "Ελα τώρα, στηρίξου στὸ μπράτσο μου νὰ πάμε κάτω. Τὸ τηλέφωνο εἶναι στὸ ὑπόγειο. Τί; Δὲν ἔρχεσαι; Πολὺ καλά, ἀφοῦ δὲ θέλεις νὰ τοῦ μιλήσης ἐσὺ, θὰ τοῦ μιλήσω ἐγώ. Θ' ἀφήσω τὴν πόρτα ἀνοικτὴ γιὰ ν' ἀκούσης τί θὰ τοῦ πῶ.

Βγήκε ἀπ' τὸ δωμάτιο καὶ κατέβηκε τὴ σκάλα. Η Τζίλλιαν βγήκε στὸ κεφαλόσκαλο κι' ἔσκυψε πάνω ἀπ' τὰ κάγκελλα. Κρατοῦσε τὴν ἀναπνοή της. Σὲ λίγο ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τῆς γυναῖκας.

—Ὁ κ. Φάυφ; Ὁ ἴδιος στὸ τηλέφωνο; Μιὰ στιγμή, παρακαλῶ. Η μὴς Χίντ θέλει νὰ σᾶς μιλήσῃ. Καὶ σὲ λίγο:

—Ναί, ναί, ἔρχεται. Τζίλλιαν!

Η καὺμένη ἡ Τζίλλιαν θρικότανε κιόλας κοντὰ στὸ τηλέφωνο κι' ἄπλωνε τὸ χέρι της γιὰ νὰ πάρῃ τ' ἀκουστικό. Κάποιος

ὅμως τὴν ἐμπόδισε. Ἦταν ὁ Πάγκ ποὺ εἶχε προβάλει ἄξαφνα μπροστὰ της μέσα ἀπ' τὸ σκοτάδι.

—Μὴν ξεχνᾷς, τῆς εἶπε, πῶς θ' ἀκούσωμε ὅ,τι κι' ἂν πῆς. Πρόσεχε, λοιπόν, καὶ λόγια σου. Πρῶτα-πρῶτα, θὰ πῆς στὸ φίλο σου νὰ μὴν πῇ λέξι στὴν ἄστυνομία γι' αὐτὸ τὸ τηλεφώνημα γιατί θὰ τὸ πληρώσης ἐσὺ ἄσχημα. Κι' ἔπειτα, πῶς ἂν κάνῃ ὑπομονὴ καὶ καθήσῃ φρόνιμα, θὰ τὸν φέρωμε ἐδῶ νὰ σὲ δῇ. Ἀν δὲν συμμορφωθῇ, κινδυνεύει τὸ κεφάλι του. Μπήκες;

Η Τζίλλιαν κούνησε καταφατικὰ τὸ κεφάλι. Ὁ Πάγκ τῆς ἔδωσε τ' ἀκουστικό.

—Εμπρός, λοιπόν! πρόσταξε.

—Τζίλλιαν! Ἐσὺ εἶσαι, Τζίλλιαν; ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ Ρίτσαρντ. Δὲν τολμῶ νὰ τὸ πιστέψω...

—Αγάπη μου! "Ω, Ρίτσαρντ...

Η φωνὴ τῆς Τζίλλιαν ἔσβυσε.

—Ποῦ βρίσκεσαι, Τζίλλιαν;

—Δὲν ξέρω, ἀποκρίθηκε ἡ ἀμυρὴ κοπέλλα.

Τὸ βλέμμα της ἔπεσε στὸν ἀριθμὸ ποὺ ἦταν γραμμένος πάνω στὴν τηλεφωνικὴ συσκευὴ καὶ πρόσθεσε βιαστικά:

—Ὁ ἀριθμὸς τοῦ τηλέ...

Αἰσθάνθηκε ἕνα τοῖμψημα στὸ πλευρὸ καί, κατεβάζοντας τὰ μάτια, εἶδε τὸ μαχαίρι ποὺ κρατοῦσε ὁ Πάγκ ἔτοιμος νὰ τὸ βυθίσῃ στὴ σάρκα της. "Εθγαλε μιὰ μικρὴ κραυγὴ.

—Τζίλλυ, τί συμβαίνει; Τί σοὺ κάνουν; Τζίλλυ!

Η Τζίλλιαν εἶχε τὸ βλέμμα στηλωμένο στὸ μαχαίρι. Δὲν τὸ χωροῦσε ὁ νοῦς της πῶς ἦταν ποτέ δυνατόν νὰ πεθάνῃ ἔτσι ἄξαφνα, μ' ἕνα μαχαίρι χωμένο στὰ πλευρά. Ὡστόσο μιὰ φωνὴ τῆς ἔλεγε πῶς ἔπρεπε νὰ προ-

σέχη. Μιὰ λέξι παραπάνω, καὶ τὸ μαχαίρι θὰ ἔκανε τὴ δουλειά του.

—"Ακουσε, Ρίτσαρντ, ἔχω νὰ σοὺ πῶ κάτι. Δὲν πρέπει νὰ πῆς τίποτε στὴν ἄστυνομία γι' αὐτὸ τὸ τηλεφώνημα. "Ελα νὰ μὲ δῆς ὅταν λάθῃς εἰδοποίησι... Κατάλαβες καλά; Ἀν δὲν κάνῃς ὅπως σοὺ εἶπα, κινδυνεύει ἡ ζωὴ σου...

—Τζίλλυ, πῶς εἶσαι;

—Εἶμαι πολὺ καλά. Ρίτσαρντ, μὴν ξεχνᾷς πῶς σ' ἀγαπῶ. Σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ...

Ὁ Πάγκ τῆς ἄρπαξε τὸ ἀκουστικό ἀπ' τὸ χέρι.

—Συνενηνοήκαμε λοιπόν, κ. Φάυφ; Ἀν θέλῃς τὸ καλὸ τοῦ κοριτικοῦ, θὰ κάνῃς αὐτὸ ποὺ σοὺ εἶπε. Περίμενε στὸ σπῆτι σου καὶ θὰ σὲ πάρω στὸ τηλέφωνο νὰ κανονίσωμε ἕνα ραντεβού.

—Νὰ τὸ κανονίσωμε τώρα, εἶπε ὁ Ρίτσαρντ.

—Γιὰ τί μὲ πέρασες; Γιὰ κανένα θλάκα; Θὰ σοὺ τηλεφωνήσω ὅταν θεσπαιωθῶ πῶς δὲν πᾶς νὰ μοὺ σκαρώσης καμμιὰ θρωμοδουλιά. Καὶ μὴν σοὺ περνᾷ ἀπ' τὸ νοῦ ἡ ιδέα πῶς δὲν ξέρομε τί μᾶς γίνεται.

—Πότε θὰ τηλεφωνήσετε;

—"Α, δὲν ξέρω. Μπορεῖ τ' ἀτόγεμα, μπορεῖ σὲ μιὰ ὥρα.

Ὁ Πάγκ ἔκλεισε τὸ τηλέφωνο.

—Μὴν ἀνησυχῇς, κοπέλλα μου, εἶπε εἰρωνικά στὴν Τζίλλιαν. Ὁ φίλος σου θάρρη. Γιατί θὰ τοῦ δώσω νὰ καταλάβῃ τί σὲ περιμένει, ἂν δὲν ἔρθῃ. Δὲ θέλω ὅμως νᾶσαι κι' ἐσὺ μπροστὰ ὅταν θὰ τοῦ τηλεφωνήσω. Τί νὰ σοὺ πῶ, κορίτσι μου, μοὺ ράγισες τὴν καρδιά. Αὐτὰ τὰ μεγάλα περὶλυπα μάτια σου... Λίγο ἀκόμη καὶ θὰ θάλω κι' ἐγὼ τὰ κλάματα.

☆

Ὁ Ρίτσαρντ πηγαينوερχότανε στὸ δωμάτιό του σὰ νὰ ἔκανε προπὸνησι γιὰ τὸν μαρσθώνιο.

Ἐπάνω - κάτω, δεξιά κι' ἀριστερά, ἔπάνω - κάτω... Ἡ νοικοκυρά του, ἡ κ. Λόυντ, πού ἔμενε στὸ κάτω πάτωμα, ἔκανε ὑπομονὴ ὅσο μπορούσε κι' ὅταν εἶδε πὼς τὸ κακὸ δὲν ἔλεγε νὰ σταματήσει, ἀνέθηκε τὴ σκάλα καὶ κτύπησε τὴν πόρτα τοῦ νοικάρη της.

—Νὰ σὰς πῶ, κύριε Φάυφ, ἂν μοῦ ἄρесе ν' ἀκούω πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι μου ἓνα λιοντάρι νὰ κόβη βόλτες στὸ κλουβί του, θὰ πῆγαίνα νὰ μείνω στὸ ζωολογικὸ κῆπο.

Ὁ Ρίτσαρντ τὴν κύτταζε χωρὶς νὰ καταλαβαίνει. Ἡ κ. Λόυντ πρόσεξε τὴν ταραχὴ του καὶ τὸ ὕφος της ἄλλαξε μονομιᾶς. Δὲ χωροῦσε ἀμφιβολία. Ὁ καὺμένος ὁ κ. Φάυφ εἶχε στενοχώριες.

—Τί τρέχει; ρώτησε. Συμβαίνει τίποτε;

Ὁ Ρίτσαρντ εἶχε συνέρθει κάπως τώρα καὶ σκεπτότανε γρήγορα. Δὲ μπορούσε νὰ τηλεφωνήσῃ στὴν ἀστυνομία. Ἡ Τζίλλιαν τοῦ εἶχε πῆ πὼς ἦταν ἐπικίνδυνον. Κι' ὅμως κάτι ἔπρεπε νὰ κάνῃ. Νὰ τηλεφωνήσῃ στὸν Κρούκ; Ὁχι, δὲν θὰ ἦταν σωστὸ νὰ θάλλῃ τὸν ἄνθρωπο σὲ μπελάδες, χωρὶς νὰ ξέρῃ ἀκόμη καλὰ - καλὰ τί ἐσήμαινε τὸ τηλεφώνημα τῆς Τζίλλιαν. Ἐξήφνου, πῆρε μιὰ ἀπόφασι.

—Ναί, εἶπε, ἔχω μιὰ μεγάλη στενοχώρια καὶ περιμένω τώρα ἓνα τηλεφώνημα. Κυρία Λόυντ, ἔχω ἀνάγκη ἀπ' τὴ βοήθειά σας. Ἐξέρω πὼς μπορῶ νὰ βασίζωμαι σὲ σὰς καί...

Ἡ κ. Λόυντ συγκινήθηκε.

—Μὰ τί τρέχει; ρώτησε. Ἄν μπορῶ νὰ σὰς βοηθήσω...

—Δὲν μπορῶ νὰ σὰς πῶ τώρα λεπτομέρειες, ἂν ὅμως μπλέξω ἄσχημα, μοῦ κάνετε τὴ χάρι νὰ τηλεφωνήσετε σ' αὐτὸν τὸν ἀριθμὸ;

Ἐβγαλε τὸ ἐπισκεπτήριο τοῦ

Κρούκ ἀπ' τὴν τσέπη του.

—Εἶναι ὁ δικηγόρος μου, πρόσθεσε καὶ γέλασε νευρικά.

Ἡ κ. Λόυντ πῆρε τὸ ἐπισκεπτήριο.

—Νὰ μείνετε ἡσυχος, κ. Φάυφ, δὲν ξέρω τί εἶναι αὐτὸ πού σὰς κάνει ν' ἀνησυχῆτε, ἀλλὰ ἂν δῶ πὼς κάτι σὰς συμβαίνει, θὰ τηλεφωνήσω σ' αὐτὸν τὸν ἀριθμὸ.

Τὴν ἴδια στιγμή, καθὼς στέκονταν καὶ οἱ δύο μπροστὰ στὸ παράθυρο, εἶδαν ἓνα μεγάλο μαῦρο αὐτοκίνητο τῆς ἀστυνομίας νὰ σταματᾷ στὴ γωνία τοῦ δρόμου. Ὁ Ρίτσαρντ τὸ κύτταζε μὲ ἀνησυχία, σημειώνοντας μηχανικὰ τὸν ἀριθμὸ στὸ μυαλό του. Ἐνα λεπτὸ ἀργότερα ἓνας κύριος μὲ πολιτικὰ κτυποῦσε τὴν πόρτα τοῦ Ρίτσαρντ. Ἦταν ὁ ἓνας ἀπ' τοὺς δύο ἐπιβάτες τοῦ ἀμαξιτοῦ τῆς ἀστυνομίας.

—Μπορῶ νὰ μῶ; ρώτησε εὐγενικά.

Ὁ Ρίτσαρντ χαμογέλασε θλιμένα.

—Μήπως μπορῶ νὰ σὰς ἐμπόδισω; εἶπε.

—Δὲν ἔχομε τὸ δικαίωμα νὰ μπούμε σ' ἓνα σπίτι, παρὰ μονάχα ἂν ἔχομε ἔνταλμα συλλήψεως. Θάπρεπε νὰ τὸ ξέρετε αὐτό, κ. Φάυφ.

—Καὶ δὲν ἔχετε ἔνταλμα συλλήψεως; εἰρωνεύθηκε ὁ Ρίτσαρντ. Περάστε, παρακαλῶ.

—Ἦρθα νὰ σὰς παρακαλέσω νὰ ἔρθετε μαζί μου στὸ τμήμα, εἶπε ὁ ἀστυνομικὸς. Θέλομε μιὰ συμπληρωματικὴ κατάθεσι.

—Λυποῦμαι πολὺ, ἀλλὰ δὲ μπορῶ νὰ φύγω τώρα ἀπ' τὸ σπίτι μου, δήλωσε ὁ Ρίτσαρντ κοφτά. Περιμένω ἓνα τηλεφώνημα.

—Δυστυχῶς, εἰμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἐπιμείνω, παρατήρησε ὁ ἀστυνομικὸς εὐγενικά. Δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾷτε, κύριε Φάυφ, πὼς πρόκειται γιὰ μιὰ ὑπόθεσι σο-

βαρή. Ἐδῶ ἔγινε ἓνας φόνος καὶ μὰς ἐνδιαφέρει νά...

—Ἐκεῖνο πού μ' ἐνδιαφέρει ἔμένα, διέκοψε ὁ Ρίτσαρντ νευρικά, εἶναι νὰ μὴ γίνῃ καὶ δευτέρος φόνος.

Γιὰ νὰ κρύψῃ τὴν ταραχὴ καὶ τὸν ἐκνευρισμό του κάθησε μπροστὰ στὸ γραφεῖο του καὶ καθὼς μιλοῦσε καὶ ξανάλεγε πὼς τοῦ ἦταν ἀδύνατον νὰ λείψῃ ἀπ' τὸ δωμάτιό του, ἂν δὲν ἔπαιρνε πρῶτα τὸ τηλεφώνημα πού περίμενε, χάραζε νευρικά ἔπάνω σὲ μιὰ κόλλα χαρτί διάφορα μικρὰ σχέδια. Στὴν ἀρχὴ ἔσυρε δυο-τρὶς παράλληλες γραμμές, τίς ἔνωσε μὲ μερικοὺς κύκλους κι' ἔπειτα, ἐντελῶς ἀσυναίσθητα, σχεδίασε ἓνα αὐτοκίνητο μὲ τὸν ὀδηγὸ στὸ τιμόνι, λὲς καὶ δὲν εἶχε καμμιά ἄλλη ἔγνοια στὸν κόσμον.

—Σὰς καταλαβαίνω, κ. Φάυφ, ἔλεγε τώρα ὁ ἀστυνομικὸς. Ἀλλὰ πρέπει νὰ παραδεχτῆτε πὼς εμεῖς ἔχομε μεγαλύτερες πιθανότητες ν' ἀνακαλύψωμε τὰ ἴχνη τῆς μὲς Χίντ. Ἀφήστε λοιπόν, τίς ἐρασιτεχνικές σας προσπάθειες κι' ἐλάτε μαζί μου.

Ὁ Ρίτσαρντ κατάλαβε πὼς ἔπρεπε νὰ ὑποχωρήσῃ. Στὸ κάτω - κάτω, ὅταν σὲ καλῇ ἡ ἀστυνομία, δὲν μπορεῖς νὰ λὲς πὼς δὲν πᾶς. Σηκώθηκε.

—Καλὰ, καλὰ, εἶπε. Πάμε.

Ἐξῶ στὸ διάδρομο εἶδε τὴν κ. Λόυντ πού κοντοστεκόταν ἐκεῖ ἀνήσυχη.

—Ἄν τύχη κι' ἀκούσετε τὸ τηλεφώνό μου, εἶπε ὁ Ρίτσαρντ, θὰ μὲ ὑποχρεώσετε ἂν πάρете τὸ τηλεφώνημα. Περιμένω μιὰ πολὺ σοβαρὴ γιὰ μένα εἴδησι. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ πῆτε ποὺ πῆγα. Νὰ πῆτε μονάχα πὼς ἔπρεπε νὰ βγῶ γιὰ μιὰ δουλειὰ καὶ πὼς δὲ θ' ἀργήσω.

Ἡ κ. Λόυντ κούνησε τὸ κεφάλι καὶ τοῦ ἔκλεισε μὲ τρόπο τὸ

μάτι γιὰ νὰ τοῦ δείξῃ πὼς εἶχε καταλάβει. Καὶ σὲ λίγο, μόλις εἶδε τ' αὐτοκίνητο τῆς ἀστυνομίας νὰ φεύγῃ, ἔτρεξε καὶ πῆρε στὸ τηλέφωνο τὸν Κρούκ.

☆

Τὸ μαῦρο αὐτοκίνητο κυλοῦσε ἀπαλὰ στὸν ἀσφαλτοστρωμένον δρόμον.

—Τρέξε ὅσο μπορεῖς πρὸ γρήγορα φρέντ, εἶπε στὸν ὀδηγὸ ὁ ἄνθρωπος πού εἶχε παρουσιάσῃ στὸ δωμάτιο τοῦ Ρίτσαρντ. Ὁ κ. Φάυφ ἀνυπομονεῖ νὰ δῇ τὸ κορίτσι του. Ἐτσι δὲν εἶναι, κ. Φάυφ;

Ἐβγαλε τὰ γάντια του καὶ τὰ ἔχωσε μέσ' στὴ τσέπη τοῦ παλτοῦ του. Ὁ Ρίτσαρντ πρόσεξε ἓνα μεγάλο δακτυλίδι στὸ μικρὸ του δάκτυλο καί, τὴν ἴδια στιγμή, μιὰ τρομερὴ σκέψι τοῦ πέρασε ἀπ' τὸ νοῦ. «Περίεργο», σκέφθηκε, «νὰ φορῇ ἓνας ἀστυνομικὸς δακτυλίδι, ὅταν θρίσκει σὲ ὑπηρεσία». Θυμήθηκε μιὰ φράσι πού τοῦ εἶχε πῆ ὁ Κρούκ τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων στὸ μπάρ «Ἀντζελο»: «Ναί, ἦταν ἐδῶ μιὰ ξανθὴ κοπέλλα, μ' ἓνα τύπο ἀντιπαθητικὸ πού φοροῦσε ἓνα μεγάλο δακτυλίδι».

—Λοιπόν, κ. Φάυφ, δὲν ἀνυπομονεῖτε νὰ δεῖτε τὸ κορίτσι σας; ἔλεγε τώρα ὁ ἄνθρωπος πού καθότανε πλάι του. Γιατί δὲν μιλάτε;

—Κάτι σκεπτόμουν, εἶπε ὁ Ρίτσαρντ. Φυσικὰ ἔπρεπε νὰ τὸ εἶχα ὑποψιαστῇ. Ἀλλὰ πού νὰ πᾶν ὁ νοῦς μου; Ὅταν θλέπῃ κανεὶς ἓνα αὐτοκίνητο τῆς ἀστυνομίας, δὲν φαντάζεται πὼς εἶναι ποτὲ δυνατόν...

—Ἀπόδειξι, πὼς ξέρομε καλὰ τὴ δουλειά μας, κ. Φάυφ.

—Ὁμολογῶ πὼς τὸ κόλπο ἦταν πολὺ ἔξυπνον, εἶπε ψύχραιμα ὁ Ρίτσαρντ.

Τὰ μάτια του παρακολουθοῦ-

σαν τὸ δρόμο. Σ' ἓνα λεπτό τ' ἄμαξι θὰ σταματοῦσε μπροστά στα φῶτα τῆς τροχαίας. Ὁ δρόμος ἦταν γεμάτος κίνησι. «Ἰώρα στη διασταύρωσι», σκέφθηκε. «Εἶναι ἡ μόνη μου ἐλπίδα...»

Σὰ νὰ μάντεψε τὴ σκέψι του, ὁ συνοδὸς του εἶπε :

—Μὴν τύχη καὶ κάνετε καμμιὰ τρέλλα, κ. Φάυφ. Σὰς τὸ λέω καθαρά. "Αν δὲν φτάσωμε ἐκεῖ πού πάμε σὲ μιὰ ὠρισμένη ὥρα, δὲν σὰς ὑπόσχομαι πὼς θὰ θροῦμε τὴ μίς Χίντ... ζωντανή. "Εχω δώσει τις ὁδηγίες μου, βλέπετε.

Τ' ἄμαξι σταμάτησε μπροτὰ στὸ κόκκινο φῶς τῆς τροχαίας, μὰ ὁ Ρίτσαρντ δὲν ἔκανε καμμιὰ κίνησι. Τὸ φῶς ἔγινε κίτρινο, ἔπειτα πράσινο. Τὸ μαῦρο ἄμαξι συνέχισε τὸ δρόμο του. "Υστερ' ἀπὸ μιὰ ἀρκετὰ μεγάλη διαδρομὴ σταμάτησε μπροστά σ' ἓνα παλιὸ σπίτι.

Ὁ ὁδηγὸς τοῦ αὐτοκινήτου κι' ὁ σύντροφός του εἶπαν τοῦ Ρίτσαρντ νὰ κατεβῇ. Τὴν ἴδια στιγμή ἡ ἐξώπορτα τοῦ σπιτιοῦ ἀνοίξε καὶ μιὰ γυναίκα, καλοντυμένη, περιποιημένη, κάλεσε εὐγενικά τὸν Ρίτσαρντ νὰ μῆναι μέσα.

Μιὰ ἀνδρική φωνὴ ἀκούστηκε ἀπ' τὸ κεφαλόσκαλο :

—"Ἦρθε ὁ γιατρός ; Νὰ μου τὸν φέρετε ἀμέσως ἐδῶ.

Ὁ Ρίτσαρντ στεκόταν ἀκίνητος, κυττάζοντας γύρω του. Κάποιος τὸν ἔσπρωξε ἀπὸ πίσω.

—Ἐμπρός, κουνήσου ! εἶπε ὁ «ἀστυνομικός» (ποὺ δὲν ἦταν ἄλλος ἀπ' τὸν Πάγκ), ἀφήνοντας τώρα κατὰ μέρος τις εὐγένειες.

Ὁ Ρίτσαρντ ἄρχισε ν' ἀνεβαίνει διστακτικά τὴ σκάλα. Ὁ Πάγκ τὸν ἀκολουθοῦσε ἀπὸ κοντά. Πέρασαν μπροστά ἀπὸ μιὰ σειρὰ κλειστὲς πόρτες. Κανένας ἥχος δὲν ἀκουγόταν ἀπὸ μέσα.

Στὸ τελευταῖο πάτωμα, ὁ Πάγκ ἀνοίξε μιὰ πόρτα.

—Ἐμπρός, πῆγαινε μέσα ! διέταξε ὁ Πάγκ.

Παρ' ὅλο πού ἡ πόρτα ἦταν ἀνοιχτή, ὁ Ρίτσαρντ δὲ μποροῦσε νὰ διακρίνῃ τίποτα γιατί τὸ δωμάτιο ἦταν θεοσκότεινο.

—Ποῦ εἶναι ἡ Τζίλλιαν ; ρώτησε.

—Θὰ τὴ θρῆς. Ἐμπρός, κουνήσου !

Τότε μονάχα ὁ Ρίτσαρντ κατάλαβε σὲ ποιά κατάστασι θὰ εὑρίσκε τὴν Τζίλλιαν. «Ἀσφαλῶς ἀνυπομονεῖτε νὰ δῆτε τὴ μίς Χίντ, ἔτσι δὲν εἶναι ;» τοῦ εἶχαν πῆ σαρκαστικά. Κι' αὐτός, σὰν ἓνας ἡλίθιος, δὲν σκέφθηκε πὼς δὲν τοῦ εἶχανε πῆ πὼς θὰ τὴν ἔβλεπε ζωντανή. Στράφηκε ἀπτόμομα, ἔξαλλος, καὶ χύμηξε πάνω στὸν Πάγκ. Ἐκεῖνος, ἀπέφυγε μὲ μιὰ ἐπιδέξια κίνησι τὸ κτύπημα, τὸν ἄρπαξε ἀπ' τὰ χέρια καὶ τοῦ ἔδωσε μιὰ κλωτσιὰ στὸ στομάχι. Ὁ Ρίτσαρντ κλονίστηκε καὶ σωριάστηκε χάμω. Μιὰ δευτέρη κλωτσιὰ τὸν ἔστειλε μέσ' στὸ σκοτεινὸ δωμάτιο.

—Νὰ τοῦ δώσετε ἓνα κουτί σπύρτα, εἶπε ὁ Πάγκ. Μπορεῖ νὰ τοῦ χρειαστοῦν... Λυπούμαι, κ. Φάυφ, πρόσθεσε, ἀλλὰ δὲν ἔχομε ἠλεκτρικό. Εἶναι βλέπετε, παλιὸ τὸ σπίτι καὶ δὲ μπορούμε, δυστυχῶς, νὰ σὰς περιποιηθούμε.

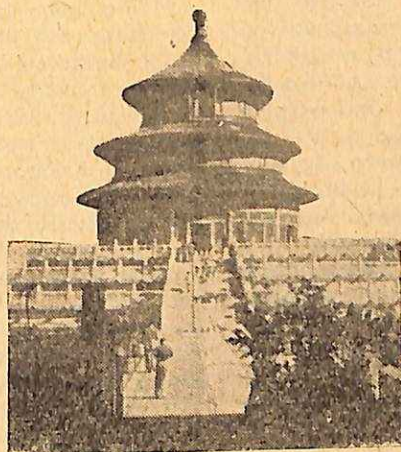
"Ἐκλείσε τὴν πόρτα καὶ τὴν κλείδωσε. Ὁ Ρίτσαρντ ἀκουσε μιὰ φωνὴ πού κάτι ἔλεγε ψιθυριστά κι' ἔπειτα ἓνα γέλιο. Αὐτὴ τὴ φορά ἡ γυναίκα ἦταν ἐκείνη πού γελοῦσε.

☆

—Πὼς εἶπατε ; Ἐκ μέρους του κ. Φάυφ ;... "Ενα αὐτοκίνητο τῆς ἀστυνομίας ;... "Α, ἔτσι. Γιὰ νὰ κάνῃ μιὰ κατάθεσι... Ξέρετε σὲ ποῖο ἀστυνομικὸ τμήμα ; "Οχι ;

(Ἀκολουθεῖ)

Γνωριμία μὲ μιὰ πρωτεύουσα

Π Ε Κ Ι Ν Ο

Τοῦ
JEAN DRESCH

Τὸ Πεκίνο εἶναι πάντα ἡ ἐξαιρετικὴ πολιτεία μὲ τὰ γνωστὰ χαρακτηριστικά. Διατηρεῖ τὴν πατροπαράδοτη ὄψιν της, τὰ πολυτελῆ της μνημεῖα πού συντηροῦνται μὲ τόσο προσοχή. "Ωστόσο δὲν εἶναι πιά μιὰ παράμεση πρωτεύουσα. Τὸ 1937 εἶχε παύσει νὰ εἶναι πρωτεύουσα καὶ παραιχώρησε τὴ θέσιν της στὸ Νανκίν. Ἀπὸ τὸ 1949 ξαναγίνε πρωτεύουσα ἐνὸς ἐνοποιημένου κράτους, ὅπως στίς καλύτερες μέρες τῶν μεγάλων αὐτοκρατορῶν. Εἶναι πρωτεύουσα μιᾶς λαϊκῆς δημοκρατίας ὅπου ἡ βιομηχανοποίησι εἶναι ὅρος τῆς οἰκοδομῆσεως τοῦ σοσιαλισμοῦ, ὅπου ἡ ἐργατικὴ τάξι πρέπει νὰ εἶναι παρούσα κοντὰ στοὺς ἀγρότες, τοὺς ἐμπόρους, τοὺς βιοτέχνες,

τοὺς ὑπαλλήλους καὶ τοὺς διανοομένους πού ἀποτελοῦσαν ἄλλοτε σχεδὸν ἀποκλειστικά τὸν πληθυσμὸ τῆς πόλεως. Μιὰ πρωτεύουσα πού πρέπει νὰ ἀποτελῇ τὸ σύμβολο τῆς νέας Κίνας, τὸ καθρέφτισμα τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς της διαρθρώσεως. Σ' αὐτὴν πρέπει νὰ ἐκδηλώνονται οἱ παραδόσεις τοῦ κινεζικοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνικῶν μειονοτήτων καὶ νὰ διατηροῦνται συμμορφωμένες μὲ τὴν καινούρια ζωή.

Γι' αὐτὸ τὸ Πεκίνο μένει πάντα μιὰ ἀπὸ τίς πιὸ θαυμαστὲς πόλεις τοῦ κόσμου καὶ μεταβάλλεται κάθε μέρα χωρὶς νὰ μπορῇ κανεὶς νὰ προβλέψῃ ἀκριβῶς πὼς θὰ εἶναι αὔριο.

Μέσα στὰ τείχη ἡ πόλι δὲν θὰ

μπορούσε νά αλλάξει ριζικά. Στό κέντρο ή «κόκκινη πολιτεία» και ή αυτοκρατορική πολιτεία δέν είναι πιά χώροι άπαγορευμένοι. Τά παλάτια μέ τις τεράστιες κολῶνες από γυαλιστό κόκκινο ξύλο, μέ τις στέγες από κίτρινα κεραμίδια μέ πήλινους δράκοντες, χωρίζονται πάντα σέ διάφορες αὐλές με μεγαλοπρεπή ιεραρχία, πού μετριέται από τόν ἀριθμό τῶν σκαλοπατιῶν πού πρέπει νά ἀνέβη κανείς γιά νά τις φτάση. Τώρα ὅμως τά παλάτια εἶναι πιά μουσεῖα ὅπου ή κυβέρνησι συγκεντρώνει ὅσα μνημεῖα τῆς κινεζικῆς τέχνης ἔχουν διασωθῇ, ή στεγάζει διοικητικές ὑπηρεσίες. Οἱ κῆποι μέ τις λίμνες τους, τά θρόνια, τοὺς θωμοὺς και τις μαρμάρινες σκάλες εἶναι ἀνοιχτοὶ γιά τὸ κοινὸ ὅπως τὸ πάρκο Σουν Γιάτ Σεν ή οἱ κῆποι τοῦ χειμωνιάτικου Παλατιοῦ.

☆

Γύρω από τά τείχη και τις τάφρους ή παλιά «ταρταρική» πόλι εἶναι πάντα κλεισμένη μέσα σέ ἕνα σχεδὸν κανονικὸ τετράγωνο μέ τά δικά της τείχη, θορειά και γκρίζα, πού τά διακόπτουν μνημειώδεις πύλες. Οἱ δρόμοι διασχίζονται σέ ὀρθή γωνία, εἶναι φαρδεῖς, μέ πεζοδρόμια, και καινούριες δεινροστοχιές. Τά σπίτια εἶναι χαμηλά μέ ἕνα ή δύο πατώματα και συχνά ἔχουν στό ἰσόγειο ἕνα κατάστημα. Τά μαγαζιά τῆς ὁδοῦ τοῦ Πριγκιπικοῦ Πηγαδιοῦ στό ἀνατολικὰ τῆς παλιάς αυτοκρατορικῆς πολιτείας θυμίζουν μαγαζιά μοντέρνας πόλεως. Μεγάλα καινούρια καταστήματα γειτονεῦουν μέ ἕνα τεράστιο παζάρι πού ἀποτελεῖ θαρρεῖς μιὰ ἰδιαίτερη μικρὴ πόλι μέ τά δρομάκια της, τά μαγαζάκια πού εἶναι συγκεντρωμένα ἀνάλογα μέ τὴν εἰδικό-

τητά τους και ὅπου βρίσκει κανείς τά πάντα.

Μόλις ὅμως φύγει κανείς από τὸ κέντρο και από τις σπουδαιότερες ἀρτηρίες, οἱ δρόμοι γίνονται στενότεροι, ὄχι τόσο ἴσιοι, μέ μικρὲς πλατεῖες στά σταυροδρόμια, ἀλλὰ πιὸ ἡσυχιοι από τις μεγάλες λεωφόρους. Δεξιά και ἀριστερὰ ὑπάρχουν χαμηλοὶ τοῖχοι μέ δέντρα από πάνω ή στέγες μέ κεραμίδια. "Όλα εἶναι γκρίζα. Τά χρώματα και τὸ φῶς τοῦ Πεκίνου εἶναι συγκεχυμένα, κι' αὐτὸ εἶναι μιὰ από τις χάρες του. Οἱ τοῖχοι ἔχουν πού και πού θορειὲς πόντες πού συχνά μένουν ἀνοιχτές. Οἱ αὐλές ὅμως από μέσα δέν φαίνονται, γιὰτι ὑπάρχει ἕνας ἐνδιάμεσος τοῖχος-παράβαν πού προστατεύει τὸ ἑσωτερικὸ τοῦ σπιτιοῦ ἀπὸ τὰ κακά πνεύματα. Ἡ αὐλὴ αὐτὴ εἶναι συνήθως ὀρθογώνια και γύρω γύρω ἔχει χαμηλά οἰκήματα. Τά σπιτάκια αὐτά ἀποτελοῦνται συνήθως από δύο δωμάτια και κατοικοῦνται καθένα από μιὰ οἰκογένεια πού ξεχειλίζει ὡς τὴν αὐλὴ μέ ὅλα τά ὑπάρχοντά της.

☆

Πρὸς τά νότια ή λεγόμενη κινεζικὴ πόλι ἦταν και εἶναι πάντα πόλι ἐμπορικὴ και θορυβώδης. Κλεισμένη κι' αὐτὴ μέσα σέ τείχη δέν ἔχει καλύψει μέ σπίτια ὅλη τὴν ἔκτασί της και ἔτσι οἱ μεγάλοι ναοί, ὅπως ὁ ναὸς τοῦ Οὐρανοῦ, καλύπτουν μέ τά μεγάλα πάρκα τους μεγάλους χώρους. Τά σπίτια εἶναι πιὸ ψηλά ἀπ' ἄλλοῦ και παντοῦ ὑπάρχουν μαγαζάκια. Οἱ ξένοι πού κυνηγοῦν τὸ τοπικὸ χρώμα και τά παλιά και παράξενα κομψοτεχνήματα βρίσκουν ἐκεῖ ζωντανεμένες τις περιγραφὲς τῶσων βιβλίων.

Παρ' ὅλο πού ή κινεζικὴ πόλι ἔχει περισσότερη κίνησι ἀπὸ τὴν

παλὰ πολιτεία, δέν ὑπάρχει πιὰ αὐστηρὴ διάκρισι τῶν συνοικιῶν και τοῦ πληθυσμοῦ. Ἀλλοτε ή περιτειχισμένη πόλι ἦταν μιὰ πόλι διοικητικῶν και ἐμπορικῶν ὑπηρεσιῶν πού οἱ ξένοι δέν τὴν εἶχαν μεταβάλει ἐκτὸς από τὴν περιοχὴ τῶν πρεσβειῶν. Τὸ ἴδιο γίνεται και τώρα. Τὸ ἐμπόριο εἶναι σκορπισμένο λίγο πολὺ παντοῦ, συχνά κοντά στις πύλες τῆς παλιάς κινεζικῆς πόλεως, πού ἦταν και εἶναι πιὸ πολυάνθρωπη και πιὸ φτωχή. Ἡ παλιά πολιτεία φαίνεται ἀκόμη νά εἶναι πιὸ ἀστική. Στις νοτιοανατολικὲς συνοικίες ὑπάρχουν περισσότεροι Μουσουλμάνοι. Στὴ θόρεια πλευρὰ ὑψώνεται ἕνας ἀπὸ τοὺς σπουδαιότερους θουδδιστικὸς ναοὺς και προσελκύει πολλοὺς Μογγόλους και Θιβητιανούς. Ἐδῶ δέν ὑπῆρχε ἄλλοτε αὐστηρὸς κοινωνικὸς ή θρησκευτικὸς διαχωρισμὸς και δέν ὑπάρχει ἀκόμη περισσότερο σήμερα ὅπως σέ ὅλες τις πόλεις μιᾶς λαϊκῆς δημοκρατίας.

☆

Ἡ περιτειχισμένη πολιτεία λοιπὸν διατηρεῖ ἀρκετὰ πιστὰ τά περισσότερα πατροπαράδοτα χαρακτηριστικά της. Ἐξακολουθεῖ νά εἶναι γεμάτη σκόνη ἔτσι πού οἱ ἀναρίθμητοι ποδηλατισταί, οἱ καλοντυμένοι διαβάτες, ἀκόμη και οἱ ἀστυφύλακες προστατεύουν τὸ στόμα τους μέ γάζα ὅπως στά νοσοκομεῖα. Ἀλλὰ ή πόλι εἶναι καθαρή, χωρίς μυρωδιὲς ἐκτὸς ἀν ὑπάρχη κοντὰ ἐστιατόριο. Οἱ μύγες ἔχουν ἐξαφανιστῇ ὅπως και στὴν ὑπόλοιπη Κίνα. Οἱ δρόμοι εἶναι γεμάτοι ζωή. Ὁ Κινέζος εἶναι φλύαρος και γελαστόν, ἀλλὰ και τά μάγαζιά θγάζουν ὡς τὸ πεζοδρόμιο τά ἐμπορεύματά τους και κρεμᾶνε ἀπὸ ψηλά πολὺχρωμες ρεκλάμες μέ εἰκόνες, γιά νά βοηθοῦνται οἱ ξένοι νά βρίσκουν τὸ

μαγαζι πού ζητοῦν. Στους δρόμους γίνονται ἕνα σωρὸ δουλειές και παντοῦ κυκλοφοροῦν πλῆθος ἔμποροι τοῦ ποδαριοῦ.

"Όλα τά εἶδη τῶν μεταφορικῶν μέσων χρησιμοποιοῦνται μαζί. Τά τράμ τρίζουν γεμάτα, κυρίως τις ὥρες πού κλείνουν τά γραφεῖα. Τά αὐτοκίνητα εἶναι σπάνια, ἀλλὰ τά κλάξον δουλεύουν συνεχῶς. Τά ποδήλατα εἶναι πολυάριθμα και μεταφέρουν ἐμπορεύματα ή ἐπιβάτες ή και ὀλόκληρη οἰκογένεια πάνω σέ μιὰ μικρογραφία μονίππου. Μικρὰ καροτσάκια μέ δύο ή τέσσερις ρόδες τά σέρνουν δύο μουλάρια, ἄλογα ή γαϊδούρια ἐφοδιασμένα κάτω ἀπὸ τὴν οὐρά τους μέ ἕνα σάκκο γιά νά μὴν λερῶνουν τοὺς δρόμους και νά μαζεῦουν τὴν κοπριά. Καμμιά φορὰ ἐμφανίζονται στὴν πόλι καραβάνια μέ κοντές κοκκινότριχες καμήλες τῆς Μογγολίας. Ἡ ποικιλία αὐτὴ τῶν μεταφορικῶν μέσων δυσκολεύει πολὺ τὴν κυκλοφορία παρ' ὅλα τά φωτεινὰ σημάτα τῆς τροχαίας και τοὺς ἀστυφύλακες μέ τά «χωνιά».

Ἀπὸ τις κοντινὲς ή τις μακρινὲς περιοχὲς τῆς ὑπαίθρου ἔρχονται ἄνθρωποι στό Πεκίνο, τὴν πόλι τῆς ἀγορᾶς και τοῦ φωτός. Καὶ συναντᾷ κανεῖς Κινέζους του βορρᾶ, τοῦ κέντρου και τοῦ νότου, Μογγόλους και Θιβητιανούς. Ἀν ἐξαίρεσουμε τις ἐθνικὲς μειονότητες πού φοροῦν τά κοστοῦμα τους, οἱ ἄλλοι δέν ξεχωρίζονται. Ἀλλωστε χωρικοὶ και ἄνθρωποι τῆς πόλεως, πλούσιοι και φτωχοί, ἄντρες και γυναῖκες, εἶναι ντυμένοι ὁμοίμορφα μέ τὴν γαλάζια στολὴ τοῦ στρατοῦ τῆς ἐλευθερίας και τῆς ἐργασίας. Τὸ κοστοῦμι αὐτὸ εἶναι ἄνετο και φτηνὸ, καθαρίζει εὐκολα και τὸ χειμῶνα φοδράρεται μέ φανέλα και δέν διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὸ πατροπαράδοτο κι-

νέζικο κοστούμι. Θά ἔδινε στὸ πλῆθος μιὰ ὄψι στρατιωτικὴ καὶ αὐστηρὴ ἂν τὸ πλῆθος αὐτὸ δὲν εἶχε μιὰ φυσικὴ αὐθορμησίαν καὶ φυσικότητα. Ὡστόσο ἀπὸ τὰ μαγαζιά δὲν λείπουν τὰ ζωηρόχρωμα ὑφάσματα καὶ τὰ λαμπερὰ μεταξωτά, ἀλλὰ οἱ γυναῖκες τὰ χρησιμοποιοῦν σὲ σπάνιες περιστάσεις. Μόνο οἱ γριές δὲν ἔβαλαν τὴν καινούρια ἐθνικὴ ἐνδυμασία.

☆

Ὡστε, τουλάχιστον ἐπιφανειακά, στὴν περιτειχισμένη πόλιν ἐπικρατοῦν ἀκόμη οἱ παραδόσεις. Ὅχι ὅμως γιὰ πολὺ. Σχεδὸν παντοῦ κτίζονται καινούρια κτίρια. Τὰ διοικητικὰ μέγαρα, τὰ σχολεῖα, τὰ νοσοκομεῖα, τὰ ξενοδοχεῖα, τὰ θέατρα, οἱ κινηματογράφοι καὶ τὰ κρατικὰ καταστήματα πληθαίνουν. Θὰ χρειαστῇ νὰ προσαρμωστῇ ἡ παλιὰ πόλι στὴν καινούρια. Πῶς ὅμως θὰ λυθῇ τὸ πρόβλημα τῆς κυκλοφορίας ὅταν θὰ πληθύνουν τὰ αὐτοκίνητα χωρὶς νὰ ἀνοίχουν διαγώνιοι δρόμοι πᾶνω στὴν τόσο τετραγωνισμένη ρυμοτομία; Πῶς νὰ ἀντιμετωπιστῇ τὸ ζήτημα τῶν νέων κτιρίων ποὺ ἄλλοτε τὰ ἔκαναν χαμηλὰ γιὰ νὰ ταπεινώνωνται μπροστὰ στὰ αὐτοκρατορικὰ παλάτια; Οὔτε θὰ εἶναι δυνατό νὰ διατηρηθοῦν οἱ πολλὲς αὐλὲς γιατί ἤδη ὁ χώρος εἶναι πολὺτιμος. Πολεοδομικὸ σχέδιο ὀριστικὸ δὲν ὑπάρχει καὶ οἱ ἀρχιτέκτονες συζητοῦν. Θὰ πρέπει νὰ μείνῃ σεβαστὴ ἡ παράδοσι, μὰ ἴσως καὶ νὰ καταδικαστοῦν τὰ θαυμάσια, ἀλλὰ τόσο ἐνοχλητικὰ τεῖχη. Θὰ πρέπει νὰ ἀνοίχουν καινούριοι δρόμοι καὶ νὰ κτιστοῦν κτίρια μὲ τρία καὶ τέσσερα πατώματα. Οἱ ταρατσες θὰ ἀντικαταστήσουν τὶς αὐλὲς καὶ θὰ γίνῃ κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ διατηρηθῇ ἡ παράδοσι στὴν διακόσμῃς ἢ τὸ σχῆμα τῆς στέγης.

Ὡστόσο ἡ ἔντονη γοητεία τοῦ παλίου Πεκίνου κινδυνεύει γρήγορα νὰ χαθῇ.

☆

Ἡδὴ ἡ περιτειχισμένη πολιτεία δὲν ἀποτελεῖ ὅλο τὸ Πεκίνο. Τὰ περίχωρα ἔχουν ἀπλωθῇ ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρὲς τῶν τευχῶν καὶ ἂν ἡ κλειστὴ πόλι ἔχει 2.600.000 κατοίκους μαζί μὲ τὰ περίχωρα φθάνει ἀσφαλῶς τὰ 3.000.000.

Πρὸς τὰ δυτικά, πρὸς τοὺς λόφους ποὺ τοὺς στεφανώνουν οἱ παγὸδες τοῦ Ἰερνίου Ἀνακτόρου, ἀπλώνεται ἡ πόλι τῶν σπουδαστῶν καὶ τῆς ἡσυχίας. Δὲν πρόκειται ἄλλωστε γιὰ καμιὰ καινοτομία. Τὸ παλιὸ Πανεπιστήμιο Τσινγκ Χουά, ποὺ τὰ κολλέγια του μὲ τὸν ἀγγλοσαξωνικὸ τύπο κρύβονται ἀνάμεσα στοὺς λόφους, τὰ δασάκια καὶ τὶς λίμνες ἔχει κτιστῇ κοντὰ στὸν δρόμο τοῦ Ἰερνίου Ἀνακτόρου ἀπὸ τὸ 1898. Τὸ πανεπιστήμιο κάθε τόσο ἀνανεώνεται, συγχρονίζεται, ἐξαπλώνεται. Ἀλλὰ δὲν ἐπαρκεῖ. Ἐκεῖ κτίζονται τώρα τὰ μεγάλα κτίρια τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λαοῦ, τῆς Ἀκαδημίας τῶν Μειονοτήτων ὅπου μετεκπαδεύονται σπουδαστὲς ἀπὸ τὴν Μογγολία, τὸ Θιβέτ καὶ ἄλλου, καθὼς καὶ μέγαρα γιὰ τὰ Ἰνστιτούτα Σιδηροδρόμων, Γεωργίας καὶ Βιομηχανίας.

Σὲ ἕνα δρόμο εἶναι κτισμένα τὸ Ἰατρικὸ Κολλέγιο τοῦ Πεκίνου, τὸ Ὡδεῖο, τὰ Ἰνστιτούτα σιδήρου καὶ χάλυβος, τῆς Ἀεροναυτικῆς, τῶν Πετρελαίων, τῆς Ἀναδασώσεως, τῆς Μηχανικῆς Ἱεργίας.

Τὸ σύνολο αὐτὸ τῶν κολλεγίων καὶ τῶν Ἰνστιτούτων θὰ δεσπόζεται ἀπὸ τὴν Σινικὴ Ἀκαδημία ποὺ ἐτοιμάζεται τώρα καὶ ποὺ τὰ κτίριά της θὰ καλύψουν ἐπιφάνεια 2.000.000 τετραγωνικῶν μέτρων. Πιὸ μακριὰ, στοὺς

δυτικούς λόφους, φτιάχνουν σανατόρια καὶ ἀναπαυτήρια ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἕνα θὰ προορίζεται γιὰ τοὺς σπουδαστὰς τῶν χωρῶν τῆς Ἀσίας.

☆

Ἐνῶ στὰ δυτικά τῶν τευχῶν ἐτοιμάζεται μιὰ τεράστια πνευματικὴ πολιτεία, στὰ ἀνατολικά, ἀνάμεσα σὲ πάρκα καὶ κήπους, χτίζεται ἡ βιομηχανικὴ πολιτεία. Ἔτσι τὸ Πεκίνο θὰ γίνῃ μιὰ πολύμορφη πολιτεία ποὺ θὰ συμβολίξῃ τὴν Νέα Κίνα. Τὸ 1953 τελείωσε ἕνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ὑφαντουργεῖα τῆς Κίνας. Τὸ 1954 ἄρχισε νὰ χτίζεται ἕνα ἄλλο, δυὸ φορές σπουδαιότερο. Συγχρόνως λειτουργοῦν ἡ ἐτοιμάζονται χυτήρια καὶ χαλυβουργεῖα, μηχανουργεῖα κ.ά. Τὰ ἐργαστάσια αὐτὰ θὰ χρησιμοποιήσουν κάρβουνο τοῦ Μεντεου-κεοῦ (ποὺ τὰ ὄρυχά του τώρα ἐπεκτείνονται) καὶ θὰ πάρουν ἡ-

λεκτρισμὸ ἀπὸ τὴν ὑδροηλεκτρικὴ γεννήτρια τοῦ Κουαντίνγκ. Ἢδη παράγονται γιὰ τοὺς γεωργοὺς καρτσάκια καὶ ἄλλα γεωργικά ἐργαλεῖα. Κατασκευάζονται ὑφαντουργικά μηχανήματα, ἀνταλλακτικὰ αὐτοκινήτων, ἐπιστημονικὰ ὄργανα, χαρτὶ καὶ εἶδη τροφίμων. Κοντὰ στὰ ἐργαστάσια ὑπάρχουν ἐργατικὲς συνοικίες μὲ σχολεῖα, κέντρα μορφωτικά, νοσοκομεῖα, ἀθλητικὰ γήπεδα, ὅλα μέσα στὸ πράσινο.

Κοντὰ στὴν παλιὰ διοικητικὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλι ποὺ περιβάλλε τὰ παλαιὰ ἀνάκτορα, γεννιοῦνται οἱ καινούριες συνοικίες ἔξω ἀπὸ τὰ τεῖχη. Ἡ παλιὰ πολιτεία εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε οἱ σκαλωσιὲς τῶν οἰκοδομῶν δὲν ἔδιωξαν ἀκόμη τὴν ὁμορφίαν της. Οἱ καινούριες συνοικίες γίνονται χωρὶς κανένα περιορισμὸ. Τὸ παλιὸ καὶ τὸ καινούριο Πεκίνο δίνει τὴν εἰκόνα τῆς νέας Κίνας.

Ἐκτὸς ἐλέγχου

Θεέ μου! εἶπε ἡ ἐπισκέπτρια στὸν γιατρὸ τοῦ ψυχιατρείου ποὺ εἶχε ἀναλάβει νὰ τῆς δείξῃ τὸ Ἰδρυμα. Τί ἄγριο βλέμμα ποὺ ἔχει αὐτὴ ἡ γυναίκα; Εἶναι ἐπικίνδυνη;
—Ναί... κάποτε, βεβαίως.
—Μὰ τότε γιατί τὴν ἔχετε ἐλεύθερη;
—Δὲν μπορούμε νὰ κάνωμε ἄλλοιώς.
—Μά, ὡς τρόφιμος τοῦ ψυχιατρείου, δὲν βρίσκεται ὑπὸ τὸν ἐλεγχό σας;
—Δυστυχῶς, κυρία μου. Οὔτε τρόφιμος εἶναι, οὔτε ὑπὸ τὸν ἐλεγχό μου βρίσκεται. Εἶναι ἡ γυναίκα μου!

Up.

Κακὸς χαρακτήρας

Ο Χάρολντ εἶναι τρομερὰ ἐπίμων.

—Δηλαδή;

—Νά, εἶναι τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατον νὰ τὸν κάνω νὰ παραδεχθῇ πῶς ἔχω δίκιο, ὅταν ἔχω ἄδικο.

Tatler

Ο ΙΟΣ ΠΟΥ ΣΚΟΤΩΝΕΙ ΟΛΑ ΤΑ ΜΙΚΡΟΒΙΑ

Τῶν

R. GRAHAM & J. GOULD

Ὡς τώρα ὁ ἄνθρωπος ἦταν ἀναγκασμένος νὰ ἀρκῆται στὴν ἀπλὴ ἀνακάλυψι τῶν βλαβερῶν ἰδῶν ποὺ δὲν φαίνονται οὔτε μὲ τὸ συνηθισμένο μικροσκόπιο. Μὲ τὴν ἐντατικὴ ἔρευνα ἔμαθε ὅτι οἱ ἰοί, ἐκτός ἀπὸ τὴν πολιομυελίτιδα, προκαλοῦν πολὺς σοβαροὺς ἀσθένειες: γρίπη, λύσσα, κίτρινο πυρετό, παρωτίτιδα, ἀσθένεια τοῦ ὕπνου. Προκαλοῦν ἐπίσης στὰ κατοικίδια ζῶα ἀσθένειες στὰ πόδια καὶ στὸ στόμα. Πιστεύεται μάλιστα ὅτι καὶ τὸ συνάχι προκαλεῖται ἀπὸ ἰό.

Εἶναι λοιπὸν φυσικὸ νὰ ἀγωνίζεται ὁ ἄνθρωπος νὰ καταπολεμήσῃ τὶς ἀρρώστειες αὐτὲς στὴ ρίζα τους, χτυπώντας τὸν ἴδιο τὸν ἰὸ ἢ ἐξουδετερώνοντας τὴν δρᾶσι του.

Ἡδὴ στὰ ἐργαστήρια πραγματοποιεῖται μιὰ τεράστια δουλειὰ ἀνιχνεύοντας γιὰ νὰ ἀπομονωθῇ καὶ νὰ χρησιμοποιηθῇ ἕνας εἰδικὸς ἰὸς ποὺ ὀνομάζεται «βακτηριοφάγος».

Ὁ βακτηριοφάγος ἔχει μιὰ ἀπλὴ καὶ ἄμεση ιδιότητα: εἶναι ἰὸς ποὺ σκοτώνει τὰ βακτηρίδια ποὺ προκαλοῦν τὶς μολύνσεις. Ἔτσι ἂν ὁ βακτηριοφάγος ἀπομονωθῇ θὰ μπορῇ νὰ θεραπεύσῃ πολλὰ ἀπὸ τὶς χειρότερες ἀρρώστειες γιατί θὰ σκοτώνῃ τὸ ἴδιο τὸ μικρόβιο.

Οἱ ἐπιστήμονες καὶ σὶ ἔρευνηταὶ δὲν θέλουν νὰ κάνουν εὐκολὲς προβλέψεις, ἀλλὰ μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς ἂν πραγματοποιηθῇ ἡ χρῆσις τοῦ βακτηριοφάγου, ἡ δρᾶσις του θὰ εἶναι ἀποτελεσματικώτερη ἀπὸ πολλῶν ἐμβολίων καὶ θαυματουργῶν φαρμάκων.

Ἡ ἔρευνα ἦταν ὡς τώρα μακροχρόνια καὶ ἐπίμοχθη, μὰ ἡ προσπάθεια συνεχίζεται μὲ ἀμείωτη ἐπιμονή.

Ἡ ἀνακάλυψι τοῦ βακτηριοφάγου καὶ ἄλλων ἰδῶν εἶναι τόσο στενὰ δεμένη μὲ τὴν σύγχρονη βακτηριολογία, ὥστε μὲ δυσκολία μποροῦμε νὰ φανταστοῦμε τὴν ἐποχὴ ὅπου οἱ ἄνθρωποι δὲν ἤξεραν πὼς νὰ ἀντιμετωπίσουν μιὰ ἀσθένεια. Καὶ ὅμως, ἡ ἱστορία μᾶς πληροφορεῖ πὼς ἡ χολέρα καὶ ἡ πανώλης ἐπισκέπτονταν τακτικὰ ὁλόκληρες πολιτεῖες. Στὸν Μεσαίωνα πάλι ἡ εὐλογία, ἡ διφθερίτις καὶ ἡ ὁστρακία ἔκαναν θραῦσι σ' ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Ὑστερα ἦρθε ἡ βακτηριολογία γιὰ νὰ καταπολεμήσῃ τὶς παλιὰς προκαταλήψεις. Ἦταν ἀδύνατον γιὰ τὸν ἄνθρωπο τοῦ 17ου αἰῶνα π.χ. νὰ πιστέψῃ πὼς ὑπῆρχαν μικροσκοπικοὶ ὀργανισμοὶ ὑπεύθυνοι ὄχι μόνο γιὰ τὶς ἀρρώστει-

ες μὰ καὶ γιὰ ὠρισμένα πράγματα ποὺ τοῦ ἦταν εὐχάριστα.

Τώρα ξέρουμε θέβαια πὼς τὸ τυρὶ ὀφείλει τὴν γεῦσι του στὰ βακτηρίδια καὶ πὼς τὰ οἶνοπνευματώδη ποτὰ ἀποκτοῦν τὶς χαρκτηριστικὰς τους ιδιότητες χάρις αὐτά.

17ος Αἰὼν

Τὸν 17ο αἰῶνα στὴν Ὀλλανδικὴ πόλι Ντέλφτ ζοῦσε ἕνας ἐραστήχνης ἐπιστήμων, ὁ Ἄντον θὰν Λούβενχοκ. Ὅπως ὅλοι οἱ ἐπιστήμονες εἶχε καὶ αὐτὸς μιὰ ἀκόρεστη περιέργεια. Ἦθελε νὰ μάθῃ τὰ μυστικὰ τοῦ ἀόρατου κόσμου γύρω του καὶ γι' αὐτὸ ἔρρηκε μιὰ μέθοδο γιὰ νὰ φτιάχνῃ φακούς.

Σὲ λίγο καιρὸ ὁ Λούβενχοκ, ἀπέκτησε διεθνή φήμην γιὰ τὰ μικροσκοπία του. Γιὰ τὰ σημερινὰ κριτήρια ἦταν θέβαια ὑποτιμώδης, ἀλλὰ στάθηκαν τὸ πρῶτο βῆμα ποὺ ἔφερε τελικὰ κάτω ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο μάτι τὸν βακτηριοφάγο. Ἔτσι μποροῦσε νὰ βάλῃ μιὰ σταγόνα νεροῦ κάτω ἀπὸ τὸν φακὸ καὶ νὰ βλέπῃ μικροοργανισμοὺς σὲ πλήθος σχήματα καὶ μεγέθη.

Ὁ θὰν Λούβενχοκ ἔστειλε πολλὰ γράμματα στὴν Βασιλικὴ Ἐταιρεία τοῦ Λονδίνου καὶ περιέγραφε τί ἔβλεπε κάτω ἀπὸ τὸν φακὸ του. Ἔτσι καὶ αὐτὸς καὶ οἱ συνάδελφοί του ὄχι μόνο ἔβλεπαν τὰ βακτηρίδια, ἀλλὰ ἔβλεπαν καὶ τὸ κακὸ ποὺ μποροῦσαν νὰ κάνουν.

1862

Εἷς ἄλλος σταθμὸς ἦταν τὸ 1862 ὅταν ὁ Λοῦι Παστέρ καθώρισε πὼς μεγαλύναν τὰ βακτηρίδια καὶ πὼς μεταφέρονταν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ὁ Παστέρ ἀπέδειξε πὼς βακτηρίδια δὲν βρίσκονταν ποτὲ σὲ τρόφιμα ἀποστειρωμένα. Ὅταν οἱ ἀνακαλύψεις του

εἰγιναν δεκτὲς ἀπὸ τὴν Γαλλικὴ Ἀκαδημία Φυσικῶν Ἐπιστημῶν, τότε ἡ σύγχρονη βακτηριολογία μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς ἐνηλικιώθηκε.

1893 — 1910

Εἷνα ἄλλο σημαντικὸ σημεῖο ἦταν ἡ θεωρία τοῦ Γερμανοῦ Ρόμπερτ Κῶχ. Ὁ νικητὴς αὐτὸς τοῦ βραβείου Νομπέλ ἀπέδειξε πὼς πολλὲς ἀρρώστειες τοῦ ἀνθρώπου προέρχονται ἀπὸ εἰσβολὴ βακτηριδίων ποὺ καταστρέφουν τὸ σῶμα μας ὅπως καταστρέφουν τὰ τρόφιμα. Ὁ Κῶχ πρῶτος καθώρισε πὼς ὁ ἐχθρὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ μικροσκοπικὰ ζῶτα μόρια.

Ἔτσι ἄρχισε ἡ ὁργάνωσις τοῦ συστηματικοῦ πολέμου ἐναντίον τῶν ἀσθενειῶν. Μελετήθηκαν τὰ βακτηρίδια σὲ ζῶα καὶ ἀπομονώθηκαν παρ' ὅλο ποὺ ὁ φυσικὸς σὺμμαχος τοῦ ἀνθρώπου ὁ βακτηριοφάγος ἦταν ἀκόμη ἀσύλληπτος.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Κῶχ, ἡ θεραπεία καὶ ἡ ἀντιμετώπισις τῶν ἀσθενειῶν ἔχει προχωρήσει πολὺ. Ὁ τύφος, ἡ χολέρα καὶ ἡ εὐλογία σπανίζουν σήμερὰ. Τελευταῖα ἀνακοινώθηκε μιὰ ἀκόμη νίκη, ἡ ἀναχαίτισι τῆς πολιομυελίτιδος.

Οἱ θρίαμβοι αὐτοὶ ὥστόσο εἶναι ἀποτελέσματα μακρῶς καὶ ὑπομονητικῆς μελέτης. Ὁ ἐπιστήμονας πρέπει πρῶτα νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν βακτηριακὸ παράγοντα καὶ νὰ τὸν φέρῃ στὸ ἐργαστήριό του καὶ ὕστερα πρέπει νὰ μελετήσῃ τὸν τρόπο τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως τοῦ βακτηριδίου γιὰ νὰ καταστρώσῃ τὰ στρατηγικὰ σχέδια ἐναντίον του.

Δὲν μπορεῖτε νὰ πάρετε ἕναν ἰὸ καὶ νὰ τὸν κάνετε ὅπως θέλετε. Ἐχει τὸν δικό του τρόπο ζωῆς ποὺ δὲν συμφωνεῖ πάντα μὲ τὰ σχέδια τοῦ ἐρευνητοῦ. Ὁ ἰὸς

μπορεί να αυξηθεί και να πολλαπλασιασθεί μόνο επάνω σε ζωντανή ύλη. Γι' αυτό το λόγο τα ζώα και οι άνθρωποι αποτελούν το μοναδικό και ασύγκριτο πεδίο δράσεως των μικροοργανισμών.

Βακτηρίδια όμως μπορούν να αναπτυχθούν και σε μη-ζώντα υλικά όπως το γάλα. Το ίδιο δεν μπορεί να συμβεί με τους ιούς. Έτσι ως πριν από λίγα χρόνια χρησιμοποιούσαν ζώα, κυρίως πθήκους για την μελέτη των ιών. Οί δαπάνες όμως των έρευνών αυτών ήταν πολύ μεγάλες.

Ο ΒΑΚΤΗΡΙΟΦΑΓΟΣ ΕΝ ΟΥΕΙ

Με την ανακάλυψη του βακτηριοφάγου επήλθε μία μεταβολή. Στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο ο Καναδός Ντ' Ερέλ ανακοίνωσε πως υπήρχε ένας τύπος ιού που κατέστρεφε τα βακτηρίδια.

Αυτός ήταν ο βακτηριοφάγος. Και όπως τα βακτηρίδια μπορούν να αναπτυχθούν στο εργαστήριο επάνω σε μη ζώσα ύλη, ο βακτηριοφάγος μπορούσε να αναπτυχθεί με τα βακτηρίδια. Έτσι οι δοκιμαστικοί σωλήνες αντικαταστάσανε τους πιθήκους.

Όταν ο βακτηριοφάγος επιτεθεί στα βακτηρίδια όχι μόνο τα καταστρέφει, αλλά και τα διαλύει.

Με το ηλεκτρονικό μικροσκόπιο είναι τώρα δυνατό να δούμε τον βακτηριοφάγο. Το σχήμα του ποικίλλει. Μερικοί είναι στρουγυλοί, άλλοι μακρόστενοι, μερικοί έχουν κεφάλι και ουρά.

Όταν ο Ντ' Ερέλ ανέκαλυψε τις ιδιότητες του βακτηριοφάγου

κατάλαβε ότι είχε ανακαλύψει ένα σχεδόν τέλει παράγοντα, για την θεραπεία των ασθενειών, που προκαλούν τα βακτηρίδια. Προέβλεψε πως ο βακτηριοφάγος μπορούσε να απομονωθεί και κατόπι θα έρχόταν το επόμενο βήμα, δηλαδή η εισβολή του βακτηριοφάγου στην μολυσμένη περιοχή όπου θα μπορούσε να χτυπήσει την βακτηριακή μόλυνση και να αφήσει το σώμα ανέπαφο.

Έτσι έγινε η μεγάλη πρόοδος: ο βακτηριοφάγος θα προσβάλλει τα βακτηρίδια στον πειραματικό σωλήνα. Αλλά η πρόοδος εξακολουθεί. Σ' όλα τα εργαστήρια προσπαθούν να βρουν έναν τρόπο, ώστε ο βακτηριοφάγος να μπορεί να προσβάλει τα βακτηρίδια μέσα στο σώμα του ανθρώπου.

Ήδη ο βακτηριοφάγος αποκαλύπτει πολλά μυστικά στους έρευνήτες. Παρατηρώντας την επίδρασή του στα βακτηρίδια, μπορούν να δουν πως λειτουργούν γενικά τα κύτταρα και πως αντιδρούν στην νόσο και στις θεραπευτικές μεθόδους. Ο βακτηριοφάγος δείχνει πως τα κύτταρα των φυτών και των ζώων παίρνουν τροφή από το αίμα. Ιδιαίτερα ο βακτηριοφάγος, που είναι ιός, δείχνει πως οι άλλοι θλαβεροί ιοί καταστρέφουν τους ζωντανούς. Ιστούς.

Για το θέμα αυτό δεν γράφονται συνήθως πολλά γιατί χρειάζονται ακόμη πολλές έρευνες για να συγκεντρωθούν οι όριστικές αποδείξεις. Υπάρχουν όμως πολλές ελπίδες ότι στο μέλλον ο βακτηριοφάγος θα βοηθήσει τον άνθρωπο να χτυπήσει τις μολυσματικές ασθένειες στην ίδια τους τη ρίζα.

Πραγματικοί ήγέτες είναι συνηθισμένοι άνθρωποι με αβυσσική αποφασιστικότητα.

Ένας μεγάλος κατακτητής, άποτυχημένος μυθιστοριογράφος.

Κλισσόν και Εὐγενία

Αὐτοβιογραφικὸ διήγημα

ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

Τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1795 ἡ καριέρα ἐνὸς ἀξιόλογου νεαροῦ Γάλλου στρατηγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ ποὺ λεγόταν Ναπολέων Μπουοναπάρτε θροισκίαν σὲ δύσκολη καμπή. Διευθύνοντας τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν Βρεταννῶν στὴν Τουλώνη, τὸ 1793, εἶχε κερδίσει μιὰ σημαντικὴ θέσι. Ἐπειτα ἀνακατεῦντο οἱ πολιτικὰ στὴν Ἐπαναστάσι, ἀπέτυχε καὶ ἔπεσε σὲ δυσμένεια καὶ σὲ φτώχεια. Ὡστόσο ὁ Ναπολέων ἦταν πάντα ἕνας ἥρωας γιὰ τὴν Εὐγενία Ντεζιρέ Κλαρὸν καὶ κέρδισε τὴν καρδιά τῆς ὁμορφῆς μελαγχροινῆς κοπέλλας ποὺ ἀργότερα ἔγινε Βασίλισσα τῆς Σουηδίας. Τὸν μοιραῖο αὐτὸ Σεπτέμβριο ὁ Ναπολέων τῆς ἔδωσε ἕνα τελεσίγραφο. Καὶ ἡ Ντεζιρέ, ἀκολουθώντας τὴ συμβουλὴ τῆς μητέρας της καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ναπολέοντα, διέλυσε τὸν ἀσραδῶνα. Τότε, ὁ μέλλων αὐτοκράτωρ ἔκανε τὴν μοναδική του λογοτεχνικὴ ἀπόπειρα, γράφοντας μιὰ μισο-αὐτοβιογραφικὴ καὶ κάπως προφητικὴ ἱστορία ἀγάπης καὶ προδοσίας μετὰ τὸν τίτλο «Κλισσόν καὶ Εὐγενία». Ἀπὸ τὸ 1795 ὡς τὸ 1920 τὸ κοινὸ δὲν ἤξερε τὴν ὑπαρξὴ τοῦ χειρογράφου, ὥσπου ἕνας Πολωνὸς φιλόλογος ἀνακάλυψε ὀκτὼ ἀπὸ τὶς σελίδες του. Οἱ ὀκτὼ αὐτὲς σελίδες καὶ οἱ ὑπόλοιπες τέσσερις ποὺ βρέθηκαν φέτος στὸ Λονδίνο δημοσιεύονται ἐδῶ καὶ εἶναι, ὥπως φαίνεται, μιὰ μυθωποποιημένη ἐκδοσις τῆς ἐρωτικῆς ἱστορίας τοῦ Ναπολέοντα.

Κλισσόν ἦταν γεννημένος γιὰ τὸν πόλεμο. Ὅταν ἦταν ἀκόμη παιδί ἤξερε τὴ ζωὴ τῶν μεγάλων στρατιωτικῶν ἀρχηγῶν. Σκεπτόταν τοὺς νόμους τῆς στρατιωτικῆς τέχνης σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ οἱ συνομήλικοί του κυττοῦσαν τὰ κορίτσια. Ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ μπορούσε νὰ χερίζεται ὅπλα, κάθε του βήμα ἦ-

ταν κι' ἕνα λαμπρὸ κατόρθωμα. Σχεδὸν ἐφηβος ἀκόμη, ἔφθασε στὰ ἀνώτατα στρατιωτικὰ ἀξιώματα. Ἡ τύχη στάθηκε πάντα εὐνοϊκὴ στὴν μεγαλοφυΐα του. Τὸν ἕνα θρίαμβο τὸν ἀκολουθοῦσε ἄλλος καὶ τὸ ὄνομά του εἶχε γίνει γνωστὸ στὸ λαό, ποὺ τὸν ἤξερε σὰν τὸν πιὸ ἀγαπημένο του ὑπερασπιστή.

Ὁ φθόνος καὶ ἡ συκοφαντία εἰ-

ναί τὰ ταπεινά πάθη πού σκιάζουν τὸ καλὸ ὄνομα ἑνὸς ἀνθρώπου στὴν ἀρχὴ τῆς ζωῆς του, πού καταστρέφουν τόσοις χρήσιμους ἀνθρώπους καὶ καταπνίγουν τόσες μεγαλοφυΐες. Ἡ δύναμι, ἡ ψυχραιμία, τὸ θάρρος καὶ ἡ σταθερότητα πολλαπλασιάζουν τοὺς ἐχθροὺς του καὶ θίγουν αὐτοὺς πού ἐξαιτίας τῆς θέσεώς τους θὰ μπορούσαν νὰ ἐπηρεάσουν τὴν γνώμη τῶν ἄλλων γι' αὐτόν. Κι' αὐτοὶ ἔλεγαν τὴν μεγαλοφυΐα τοῦ Κλισσὸν ὑπερηφάνεια καὶ τὸν κατηγοροῦσαν γιὰ τὴν σταθερότητά του. Ἀπογοητευμένος ἀπὸ τοὺς θριάμβους πού πλήθαιναν τοὺς ἐχθροὺς του, ἀλλὰ δὲν τοῦ χάριζαν κανένα φίλο, ὁ Κλισσὸν ἔνοιωσε τὴν ἀνάγκη νὰ ἀποτραβηχτῇ στὸν ἑαυτό του καὶ γιὰ πρώτη φορὰ ἔκανε ἕναν ὑπολογισμό τῆς ζωῆς του καὶ τῶν προτιμήσεών του, τῆς θέσης του.

Σὰν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἂ νὰ ζήτοῦσε κι' αὐτὸς τὴν εὐτυχία ἀλλὰ ὡς τότε εἶχε βρῇ μόνο χιμαιρικές δόξεις. Ἡ ἀνήσυχη ψυχὴ του τὸν βοήθησε νὰ καταλάβῃ πὼς ὑπῆρχαν καὶ ἄλλα αἰσθήματα ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πολεμικά, καὶ ἄλλοι δεσμοὶ ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς καταστρεπτικούς. Ἡ ἱκανότητα νὰ μεγαλώσῃ κανεὶς ἀνθρώπους, νὰ τοὺς πλησιάσῃ, νὰ τοὺς κάμῃ εὐτυχισμένους, εἶναι πολὺ ἀνώτερη ἀπὸ τὴν ἱκανότητα τῆς καταστροφῆς.

Ἦθελε νὰ ἀπομονωθῇ λίγο, νὰ θάλλῃ σὲ κάποια τάξι τις σκέψεις του πού τὸν πολιορκοῦσαν ἡμέρες τώρα. Ἄφησε τὴν μονάδα του καὶ ζήτησε φιλοξενία ἀπὸ ἕνα φίλο πού ἔμενε στὸ Σαμβέρ, κοντὰ στὴ Λυών.

Τὸ μέρος αὐτό, ἕνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα στὰ περίχωρα τῆς μεγάλης πολιτείας, συνδύαζε ὅλες τις ὁμορφιές τῆς φύσης καὶ τῆς τέχνης καὶ ἔτσι σπάνια ἔμενε μέ-

σα στὸ σπίτι. Ὁ οἰκοδεσπότης του δεχόταν πολλοὺς φίλους τῆς καλῆς κοινωνίας, ἀλλὰ ὁ Κλισσὸν δὲν μπορούσε νὰ συνηθίσῃ στὶς τυπικὲς εὐγένειες. Ἡ θερμὴ του φαντασία, ἡ φλογερὴ του καρδιά, ἡ αὐστηρή του σκέψι, τὸ ψυχραίμο μυαλό του ἀνιοῦσαν ἀνάμεσα στὶς κοκέττες κυρίες, στοὺς κοσμικοὺς ἱπποτισμοὺς, στὶς ἀνόητες συζητήσεις. Δὲν μπορούσε νὰ μπλεχτῇ σὲ μηχανορραφίες καὶ δὲν καταλάβαινε τὰ λογοπαίγνια.

Ἡ μεγάλη του εὐχαρίστησι ἦταν νὰ γυρίζῃ στὰ δάση. Ἐκεῖ ἔνοιωθε εὐχαριστημένος. Ἐκεῖ κατανικοῦσε τὸ κακὸ καὶ ὑψωνόταν πάνω ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη ἀνοησία καὶ τὴν ταπεινότητα.

Κάποτε, καθισμένος σὲ ἕνα παγκάκι, κάτω ἀπὸ τὸ ἀσημένιο φῶς τοῦ ἄστρου τῆς ἀγάπης, παραδινόταν στοὺς πόθους καὶ τοὺς παλμούς τῆς καρδιάς του. Ἐβλεπε τὸ μαγευτικὸ θέαμα τῆς αὐγῆς καὶ τοῦ δειλινοῦ καὶ τὴν πορεία τῶν ἀστρων πού σκέπαζαν μὲ τὸ φῶς τους τὰ δάση καὶ τὶς πεδιάδες. Οἱ ἀλλαγές τοῦ καιροῦ, ἡ θαυμασία θέα, τὸ τραγούδι τῶν πουλιῶν, τὸ κελάρυσμα τῶν νερῶν, τὸ καθετὶ τοῦ δημιουργοῦσε μιὰ καινούρια καὶ ἄγνωστη ὡς τότε ἐντύπωσι. Καὶ ὅμως ἔβλεπε πράγματα πού τὰ εἶχε δι' ἡλιάδες φορές χωρὶς νὰ τὰ νοιώσῃ. Δυστυχισμένε ἄνθρωπε...

(Τὸ χειρόγραφο εἶναι δυσανάγνωστο ἐδῶ.)

Ἡ ψυχὴ σου, λεία τῆς φαντασίας, τῆς ταραχῆς καὶ τῆς ὑποψίας, στάθηκε τυφλὴ στὶς ὁμορφιές καὶ ἀδιάφορη στὶς χαρὲς τῆς φύσεως.

Σκεπτικιστὴς ἀπὸ φυσικοῦ του ὁ Κλισσὸν, ἔγινε μελαγχολικός. Ἡ ὄνειροπόλησι πήρε τὴ θέσι τοῦ στοχασμοῦ... Δὲν εἶχε σχέδια νὰ καταστρώσῃ, δὲν εἶχε τίποτε νὰ

φοβηθῇ, τίποτε νὰ ἐλπίσῃ. Ἡ κατάσταση αὐτὴ τῆς ἡρεμίας, τόσο καινούργια γι' αὐτόν, θὰ τὸν ὠδηγοῦσε σιγὰ-σιγὰ στὴν ἀδράνεια.

Ἀρκετὰ συχνὰ πήγαινε στὰ λουτρά τοῦ Ἄλλ, μιὰ λεύγα μακριὰ. Ἐκεῖ περνοῦσε ὁλόκληρα πρωινὰ παρατηρώντας τοὺς ἀνθρώπους ἢ περπατώντας στὰ δάση ἢ διαβάζοντας κανένα καλὸ βιβλίο.

Μιὰ μέρα, διαφορετικὴ ἀπὸ τίς ἄλλες, ἐνῶ ἦταν γύρω του ἀρκετοὶ κόσμος παρατήρησε δύο ὁμορφες κοπέλλες πού ἀπολάμβαναν τὸν περίπατό τους μὲ ὅλη τὴν ἀφροντισία καὶ τὴν εὐθυμία τῶν δεκαεξί τους χρόνων. Ἡ Ἀμελί εἶχε ὠραῖο σῶμα, ὁμορφα μάτια καὶ μαλλιά καὶ ἦταν 17 ἐτῶν. Ἡ Εὐγενία ἦταν ἕνα χρόνον μικρότερη, λιγώτερο ὁμορφη.

Ὅταν ἡ Ἀμελί κύτταξε ἕναν ἄνδρα ἔμοιαζε νὰ τοῦ λέῃ: «Σοῦ ἄρέσω, ἀλλὰ δὲν εἶσαι ὁ μόνος. Ἐγὼ πολλοὺς ἄλλους. Γι' αὐτὸ νὰ θυμάσαι πὼς μόνο μὲ τὴν κολακέια μπορεῖ νὰ μ' εὐχαριστήσῃς. Ἐκτιμῶ τὰ κομπλιμέντα καὶ μοῦ ἀρέσουν οἱ εὐγενικοὶ τρόποι.»

Ἡ Εὐγενία δὲν κύτταξε ποτὲ ἕναν ἄνδρα. Χαμογελοῦσε γλυκὰ δείχνοντας τὰ ὠραιότερα δόντια πού μπορούσε νὰ φανταστῇ κανεῖς. Καὶ τὰ ἔξοχα χέρια τῆς μὲ τὸ κατάλευκο δέρμα καὶ τὶς γαλάζιες φλέβες ἦταν μιὰ πρόκλησι.

Ἡ Ἀμελί ἦταν σὰν ἕνα κομμάτι γαλλικῆς μουσικῆς πού τὴν χαίρονται ὅλοι γιατί διαισθάνονται ἀμέσως τὴν ἁρμονία πού θὰ ἀκολουθήσῃ μετὰ τίς πρώτες νότες.

Ἡ Εὐγενία ἦταν σὰν τὸ τραγούδι τοῦ ἀηδονιοῦ πού εὐχαριστεῖ μόνο τίς εὐαίσθητες ψυχές καὶ φαίνεται μέτριο στοὺς πολλούς. Ἐμοιαζε μὲ μελωδία πού

παρασύρει καὶ συγκινεῖ μόνον ἐκείνους πού εἶναι γεννημένοι γιὰ νὰ τὴν νοιώθουν βαθειά.

Ἡ Ἀμελί εἶχε σκλάβους τῆς τοὺς περισσότερους νέους. Προκαλοῦσε τὸν ἔρωτα. Ἡ Εὐγενία ὅμως μπορούσε νὰ εὐχαριστήσῃ μόνο τὸν ἄνδρα πού ἀγαποῦσε, ὄχι ἀπὸ γοῦστο ἢ μόδα, ἀλλὰ φλογερά, μὲ ὅλο τὸ πάθος τοῦ μεγάλου αἰσθήματος.

Ἡ Ἀμελί ἔβρισκε τὴν ἀγάπη στὴν ὁμορφιά. Ἡ Εὐγενία ἔμελλε νὰ ἀνάψῃ στὴν καρδιά ἑνὸς μόνο ἀνδρὸς ἕνα δυνατό πάθος ἄξιο γιὰ ἕναν ἥρωα.

Τὰ νειῶτα τῆς Ἀμελί καὶ τὰ μάτια τῆς αἰχμαλώτισαν τὸν Κλισσόν. Κι' αὐτὸς δημιουργοῦσε εὐκαιρίες γιὰ νὰ μιλήσῃ στὶς δύο κοπέλλες, νὰ τίς συνοδεύσῃ ὡς τὸ κτήμα τους ὅπου πότε-πότε μπορούσε νὰ ζητῇ νὰ τίς ἐπισκεφθῇ.

Ἡ ψυχὴ του ἦταν γεμάτη ἀπὸ τὴν εἰκόνα τῶν ὁμορφῶν κοριτσιῶν πού μόλις τὰ εἶχε γνωρίσει. Ποτὲ δὲν κουραζόταν νὰ φέρῃ στὸ νοῦ τοῦ ξανά καὶ ξανά τὸ πρόσωπο τῆς Ἀμελί, νὰ θυμάται τὰ λόγια τῆς. Ἐνοιωθε ἥδη νὰ τὸν συνεπαίρῃ ἡ μαγευτικὴ αὐτὴ εἰκόνα, ἀλλὰ τὸν τάραζε ἡ σκέψι τῆς σιωπηλῆς καὶ διακριτικῆς Εὐγενίας, μιὰ σκέψι πού ἀσκοῦσε ἀνεξήγητη ἐπιρροή στὴν καρδιά του καὶ σκίαζε τὴν εὐχάριστη ἀνάμνησι τῆς Ἀμελί.

Ἡ ἀντίδρασι τῶν δύο γυναικῶν στὰ συναισθήματα αὐτὰ ἦταν διαφορετικὴ. Ἡ Ἀμελί μάλλον τὴν Εὐγενία γιατί δὲν ἔκρυβε πὼς ἡ συντροφιά τοῦ ξένου δὲν τὴν εὐχαριστοῦσε. Ἐκείνη τὸν ἔβρισκε πολὺ σοβαρὸ, ἀλλὰ συμπαθητικὸ καὶ εὐχάριστο. Ἡ Εὐγενία σκεπτόταν πὼς ἡ Ἀμελί ἦταν πολὺ ἐνθουσιώδης. Ἡ δική της καρδιά ἦταν ἀνήσυχη καὶ δὲν μπορούσε νὰ ἀρνηθῇ πὼς ἔνοιωθε μιὰ δυ-

Ο ΝΑΠΟΛΕΩΝ, σάν τὸν Κλισσὸν τῆς ἱστορίας του, ἀγάπησε καὶ ἔχασε.

νατὴ ἀποστροφή γιὰ τὸν ξένο, μιὰ ἀποστροφή ποὺ δὲν μποροῦσε καὶ ἡ ἴδια οὔτε νὰ τὴν ἐξηγήσῃ οὔτε νὰ τὴν δικαιολογήσῃ.

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ Ἀμελί δὲν κατάρθωσε νὰ πείσῃ τὴν Εὐγενία νὰ βγῇ μαζί της. Καὶ ὅταν ἡ Ἀμελί ἔφυγε ἡ Εὐγενία σηκώθηκε γιὰ νὰ γράψῃ στὴν ἀδελφή της καὶ νὰ περπατήσῃ στὸ κτῆμα.

Στὸ μεταξὺ ἡ Ἀμελί καὶ ὁ Κλισσὸν περπατοῦσαν χέρι-χέρι σάν παλιοὶ γνώριμοι. Ἡ ἔλευθερία ποὺ ἔβρισκαν στὴν καρδιά τους καὶ στὸ περιβάλλον ἔδιωχνε κάθε συμβατικότητα. Ἔμειναν μαζί ἀρκετὲς ὥρες.

(Ἀκολουθεῖ δυσανάγνωστη φράσις.)

Ὑστερα ἡ εὐθυμῃ, ἡ ἀξιαγάπη-τη καὶ ὁμορφὴ Ἀμελί γύρισε στὸ σπίτι της μὲ μιὰ πολὺ εὐνοϊκὴ ἰδέα γιὰ τὸν Κλισσὸν ποὺ τὸν ἔβρισκε εὐχάριστο, ἂν ὄχι καὶ πολὺ ἱπποτικό. Ὅλη τὴν ἡμέρα μιλοῦσε μόνο γιὰ τὸν Κλισσὸν καὶ συμφώνησε μὲ τὴν Εὐγενία νὰ πᾶνε τὴν ἐπομένη στὰ λουτρά. Ἡ Εὐγενία πάλι ζύγιζε τίς κουβέντες της μὲ τὸν ξένο. Δὲν ἤξερε ἂν ἔπρεπε νὰ τὸν ἀντιπαθῇ ἢ νὰ τὸν σέβεται.

Τὸ ραντεβουὺ ποὺ ὠρίστηκε μυστικά, ὁ νέος τὸ περίμενε μὲ πολλὴ ἀνυπομονησία. Μόλις ὅμως εἰ-

δε τὴν Ἀμελί νὰ πλησιάσῃ δὲν μπόρεσε νὰ κρύψῃ τὴν δυσἀρεσκεία του βλέποντας πὼς ἡ κοπέλλα ἐρχόταν μαζί μὲ τὴν Εὐγενία. Ἡ Εὐγενία παρακολοῦθοῦσε τὴν κουβέντα σιωπηλὴ ἢ ἀπαντοῦσε χωρὶς ἐνδιαφέρον. Ὡστόσο κάρφωνε τὸ βλέμμα της στὸν ξένο καὶ δὲν ἔπαυε νὰ τὸν κυττάξῃ.

«Πόσο ἥρεμος καὶ εὐγενικός εἶναι, σκεπτόταν. Τὰ μάτια του καθρεφτίζουν τὴν ὀριμότητα καὶ τὰ χαρακτηριστικά του τὰ νειᾶτα.» Ταράχτηκε ὅμως βλέποντάς τον τόσο ἀπορροφημένο μὲ τὴν Ἀμελί. Προφασίστηκε πὼς κουράστηκε καὶ ἔπεισε καὶ τοὺς ἄλλους νὰ πάρουν τὸ μονοπάτι γιὰ νὰ γυρίσουν στὸ κτῆμα. Τότε συνάντησαν τὸν γιατρό τους ποὺ τοὺς ἐπισκεπτόταν πότε πότε.

Ὁ γιατρός εἶδε μὲ ἐκπληξί του τὴν Ἀμελί νὰ κάνῃ συντροφιά μὲ τὸν Κλισσὸν καὶ σκέφθηκε νὰ τὸν παραγκωνίσῃ κάνοντας κομπλιμέντα στὴν Ἀμελί. Ὁ Κλισσὸν ἔμεινε σιωπηλὸς καὶ τὸ βλέμμα του στράφηκε στὴν Εὐγενία. «Πρέπει νὰ τὸν συγχωρήσετε, τοῦ εἶπε ἡ Εὐγενία. Ἀκούσαμε πολὺ γιὰ σᾶς καὶ θὰ ἤθελα πολὺ νὰ σᾶς γνωρίσω.»

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς της, ἡ ἔκ-

φράσις της συγκινήσανε τὴν καρδιά τοῦ Κλισσόν. Τὰ μάτια τους συναντήθηκαν, οἱ καρδιές τους ἐνώθηκαν.

Γρήγορα κατάλαβαν πὼς ἦταν γραφτό τους νὰ ἀγαπηθοῦν. Ἡ Εὐγενία ἔμαθε νὰ ἐκτιμᾷ τὰ προσόντα τοῦ Κλισσόν, τὴ γοητεία τῆς προσωπικότητάς καὶ τοῦ χαρακτήρα του. Τὰ ὠραιότερα καὶ γλυκύτερα αἰσθήματα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς χαρᾶς πλημύρισαν τίς καρδιές τῶν δύο ἐραστῶν.

(Ἀκολουθεῖ δυσανάγνωστη φράσις.)

Ἡ Εὐγενία, ποὺ εἶχε ἀφιερῶσει τὴν καρδιά της στὴ φίλι καὶ νόμιζε πὼς ἦταν ἀσυγκίνητη στὴν ἀγάπη, δοκίμαζε τώρα ὅλη τὴ φλόγα τοῦ ἔρωτα. Ὁ Κλισσὸν ἦταν εὐτυχισμένος. Ξέχασε τὸν πόλεμο, δὲν εἶχε κανένα ἐνδιαφέρον γιὰ τίς ὥρες ποὺ περνοῦσε μακριὰ ἀπὸ τὴν Εὐγενία, γιὰ τίς ὥρες ποὺ δὲν ζοῦσε μόνο γιὰ κείνην. Δοσμένος ὁλότελα στὴν ἀγάπη, ἀπαρνήθηκε τὴ δόξα.

Οἱ ψυχές τους δέθηκαν. Παραμέρισαν ὅλα τὰ ἐμπόδια καὶ ἐνώθηκαν γιὰ πάντα.

Οἱ μῆνες, τὰ χρόνια κυλοῦσαν σάν νὰ ἦταν ὥρες. Εἶχαν παιδιὰ καὶ ἐξακολουθοῦσαν νὰ εἶναι ἐρασταί.

(Ἀκολουθεῖ δυσανάγνωστη φράσις.)

Ἡ Εὐγενία τὸν ἀγαποῦσε τόσο πιστὰ ὅσο τὴν ἀγαποῦσε καὶ κείνος. Δὲν ὑπῆρχε λύπη, δὲν ὑπῆρχε χαρὰ, δὲν ὑπῆρχε στενοχώρια ποὺ νὰ μὴν τὴν μοιράζωνται. Θαρρεῖς καὶ ἡ φύσις τοὺς εἶχε χαρίσει τὴν ἴδια καρδιά, τὴν ἴδια ψυχὴ καὶ τὰ ἴδια αἰσθήματα. Τὴ νύχτα ἡ Εὐγενία κοιμόταν στὴν ἀγκαλιά τοῦ ἀγαπημένου της ἢ ἀκουμπώντας τὸ κεφάλι στὸν ὅμο του. Τὴν ἡμέρα ἦταν ἀχώριστοι· μεγάλωναν τὰ παιδιὰ τους, καλλιεργοῦσαν τὸν κήπο τους, φρόντιζαν τὸ νοικοκυριό τους.

Ἡ Εὐγενία εἶχε πραγματικὰ ἀπομακρύνει τὸν Κλισσὸν ἀπὸ τίς ἀδικίες τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἐκείνος τίς θυμόταν μόνο σάν ὄνειρο. Ὁ κόσμος, οἱ ἄνθρωποι εἶχαν ξεχάσει πολὺ γρήγορα τί ἦταν ἄλλοτε ὁ Κλισσόν.

Ἡ Εὐγενία ἦταν τώρα 22 ἐτῶν καὶ ἐνοιῶθε ἀκόμη ὅπως τὸν πρῶτο χρόνο τοῦ γάμου της. Ποτέ ἄλλοτε οἱ προσδοκίες τῆς ψυχῆς δὲν εἶχαν ἐνώσει πιὸ στενὰ δύο καρδιές. Ποτέ ἄλλοτε ἡ ἀγάπη, μὲ τὰ τόσα καπρίτσια της, δὲν εἶχε δέσει δυὸ πιὸ διαφορετικούς ἀνθρώπους.

Ἡ συντροφιά ἐνὸς ἀνθρώπου μὲ τὴν ἀξία τοῦ Κλισσόν εἶχε χαρίσει μιὰ πληρότητα στὴν Εὐγενία. Τὸ πνεῦμα της πλουτίστηκε, ἡ ἀδυναμία καὶ ἡ τρυφερότητα τῶν συναισθημάτων της εἶχε μεταβληθῇ σὲ δύναμι καὶ ἐνεργητικότητα, ἀπαραίτητα χαρακτηριστικά γιὰ τὴν μητέρα τῶν παιδιῶν τοῦ Κλισσόν. Ὁ Κλισσὸν δὲν ἦταν πιά σκυθρωπὸς καὶ μελαγχολικός. Εἶχε πάρει κατὰ τὸν λεπτό χαρακτήρα καὶ τὴν χάρι τῆς ἀγαπημένης του. Οἱ στρατιωτικὲς τιμές ποὺ τὸν εἶχαν συνηθίσει νὰ διατάξῃ, τὸν εἶχαν κάνει περὶ ἄλλο καὶ καμμιὰ φορὰ σκληρό. Ἀλλὰ ἡ ἀγάπη τῆς Εὐγενίας τὸν ἔκαμε πιὸ σπλαχνικὸ καὶ πιὸ ἀνεκτικό.

Λίγους ἀνθρώπους ἔδελεπαν, λίγοι τοὺς ἤξεραν, σχεδὸν οὔτε καὶ οἱ γείτονές τους. Ἡ μὴν τους ἐπαφὴ μὲ τὸν ἑξῶ κόσμο ἦταν ὅταν βοηθοῦσαν τοὺς δυστυχισμένους, ποὺ τοὺς εὐλογοῦσαν. Οἱ ἄλλοι τοὺς θεωροῦσαν παράξενους καὶ μισανθρώπους.

Ξαφνικά, μέσα σ' αὐτὴ τὴν εἰδυλλιακὴ ἀτμόσφαιρα ἡ ψυχὴ τῆς Εὐγενίας ἄρχισε νὰ ταράζεται ἐπὶ κακὰ προαισθήματα. Δάκρυα πλημύριζαν τὰ μάτια της καὶ ἡ καρδιά της γέμιζε ἀγωνία. Ἐ-

σφιγγε τὸν Κλισσὸν στὴν ἀγκαλιά της, τὸν κρατοῦσε δυνατὰ κοντὰ της καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ φύγῃ. Μελαγχολικὴ τὴν ἡμέρα, τρυφερὴ τὴ νύχτα, ἡ καλὴ Εὐγενία προέβλεπε ἀθέβαιο τὸ μέλλον καὶ ἡ καρδιά της γέμιζε ἀνησυχία.

Μιά μέρα ἡ ζέστη ἦταν ἀποπνικτικὴ. Ἡ καταιγίδα θάραινε στὸν ὀρίζοντα. Σὲ λίγο οἱ ἀστραπὲς καὶ οἱ βροντὲς σκοτείνιαζαν καὶ ὕστερα φώτιζαν τὸν οὐρανό. Ἡ Εὐγενία ξέσπασε σὲ κλάμματα. Ἐσφιγγε τὸν ἄντρα της στὸ στήθος της. Ἡ κόρη τους ἡ Σοφία ἄρχισε νὰ κλαίῃ θλέποντας τὴ στενοχώρια τῆς μητέρας της καὶ ἔχωσε τὸ κεφαλάκι της στὴν ἀγκαλιά τῆς Εὐγενίας ἀγκαλιάζοντας μὲ τὰ χερὰκια της τὰ γόνατα τῆς μητέρας της. «Κλισσόν, τὸ μέλλον σου εἶναι ἀθέβαιο καὶ ἡ καρδιά μου πληγώνεται ἀπὸ τὶς δοκιμασίες πού ἀσφαλῶς θὰ μᾶς ἔρθουν. Ἄν εἶναι νὰ πάψῃς νὰ μ' ἀγαπᾷς, πάρε τὴ ζωὴ τῆς Εὐγενίας σου μὲ τὸ ἴδιο σου τὸ χέρι πού τὴν χαϊδεύεις τώρα.»

Ὁ Κλισσὸν προσπαθοῦσε νὰ τῆς ξαναδώσῃ ψυχραιμία καὶ χαρά. Πῆρε τὴν Σοφία στὴν ἀγκαλιά του. «Εὐγενία μου, στὴ ζωὴ τῆς Σοφίας μας, ὀρκίζομαι αἰῶνια ἀγάπη. Μὴ μὲ ἀπελπίζεις ὅμως ἔτσι. Γιατί νὰ εἶσαι γεμάτη φόβους ἐνῶ εἶμαι τόσο ἡρεμος;» Ἐξακολούθησαν νὰ μιλοῦν ὄρες πολλές καὶ ἀποκοιμήθηκαν πολὺ ἀργά. Ὁ θόρυβος τῶν ἀλόγων πού πλησίαζαν καὶ οἱ φωνὲς ἐϋπνησάν τὸν Κλισσόν. Σηκώθηκε καὶ εἶδε ἕναν ἀπὸ τοὺς παλιούς του ἀγγελιοφόρους πού τοῦ ἔφερνε ἕνα γράμμα ἀπὸ τὴν κυβέρνησι. Ἦταν μιὰ διαταγὴ νὰ φύγῃ μέσα σὲ 24 ὄρες γιὰ τὸ Παρίσι, ὅπου θὰ τοῦ ἀνέθεταν μιὰ σημαντικὴ ἀποστολή.

Δυστυχισμένη Εὐγενία. Κοιμάσαι καὶ σοὺ παίρνουν τὸν ἀγαπημένο σου. «Τὸ τρομερὸ μυστήριο ἐξηγεῖται τώρα, ἔλεγε ἡ Εὐγενία. Ἡ δυστυχία μας ἔφτασε. Κλισσόν, μ' ἀφήνεις. Θὰ πᾶς νὰ βρῇς πάλι τὴν ἀνοησία τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς τύχης. Ἐχε γειὰ εὐτυχία μου, ἔχετε γειὰ εὐτυχισμένες καὶ τόσο σύντομες μέρες. Εἶστε ἀνεκτίμητες γιὰ μένα.»

Λέγοντας αὐτὰ ἔπεσε στὴν πολυθρόνα χλωμὴ, ἀδύναμη καὶ ἀψυχή. Ὁ Κλισσὸν δὲν ἔνοιωθε καθόλου πῶς δυνατός, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ φύγῃ.

Σὲ λίγο καιρὸ ἔγινε ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ. Ἀλλὰ δὲν ἔκανε βῆμα χωρὶς νὰ σκέπτεται τὴν Εὐγενία καὶ χωρὶς νὰ τῆς γράφῃ γιὰ νὰ τῆς δείχνῃ τὴν ἀγάπη του. Τὸ ὄνομά του ἔγινε σύμβολο νίκης. Ἐπέτευε παντοῦ, ξεπερνώντας τὶς ἐλπίδες τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ πού σ' αὐτὸν ὤφειλε τὶς ἐπιτυχίες του.

Γιὰ ἀρκετὰ χρόνια ὁ Κλισσὸν καὶ ἡ Εὐγενία ἔμειναν χωρισμένοι. Ὡστόσο δὲν πέρασε μέρα χωρὶς νὰ τοῦ στελεχθῇ ἕνα γράμμα πού στήριζε τὸ θάρρος του καὶ ἔτρεφε τὴν ἀγάπη του. Ὑστερα, σὲ μιὰ μάχη τραυματίστηκε σοβαρά. Μήπως ἦταν γραφτὸ ὁ Κλισσόν, πού ἦταν ἀκόμη τόσο νέος καὶ τόσο χρήσιμος στὴν οἰκογενειά του καὶ στὴ χώρα του, νὰ φθάσῃ ἤδη στὸ τέλος τῆς ζωῆς του; Οἱ φήμες μεγάλωναν τὴν ἔκτασι τοῦ ἀτυχήματός του. Γι' αὐτὸ ἀποφάσισε νὰ στείλῃ ἕναν ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικούς του, τὸν Μπερβίλ, γιὰ νὰ δώσῃ εἰδήσεις του στὴν γυναῖκα του καὶ νὰ τῆς κρατήσῃ συντροφιά ὥσπου νὰ ἀναρρώσῃ ἐκεῖνος καὶ νὰ γυρίσῃ κοντὰ της.

Τὰ πᾶθῃ μόλις ἀνέτελλαν στὸν ὀρίζοντα τοῦ Μπερβίλ. Δὲν εἶχε ἀκόμη ἐρωτευθῇ. Ἦταν σὰν τὸν

κουρασμένο καὶ παραπλανημένο ταξιδιώτῃ πού στὸ τέλος ἑνὸς κοπιαστικοῦ ταξιδιοῦ κυττάζει γύρω του ζητώντας ἕναν τόπο νὰ ξεκουραστῇ τὴ νύχτα. Ἐναν τέτοιο τόπο γύρευε γιὰ τὴν καρδιά του. Εἶδε τὴν Εὐγενία, ἔκλαψε μαζί της, συμμερίστηκε τὴν ἀγωνία της καὶ ὅλη τὴ μέρα μιλοῦσαν γιὰ τὸν Κλισσόν καὶ τὸ ἀτύχημά του. Ὅπως ἦταν ἀρχάριος στὸν ἔρωτα νόμιζε πὼς ἡ καρδιά του ἔνοιωθε μιὰ τρυφερὴ φιλία. Ἀλλὰ ἤδη τὸν εἶχε κυριεύσει ἕνα πάθος ἄγριο, γιὰτὶ ἀκριβῶς ἦταν κρυμμένο καὶ ἀγνωστο στὸν ἴδιο. Ἡ Εὐγενία ἔγινε τὸ εἶδωλό του. Ἐκείνη δὲν ὑποπεύθηκε τίποτα γιὰ τὸν φίλο τοῦ ἀνδρός της.

Ἀλλὰ τὰ γράμματά της ἔγιναν πιὸ ἀραιὰ καὶ πιὸ σύντομα. Ὁ Κλισσὸν βασανίζεται τώρα ἀπὸ ἀμφιβολίες. Συνήλθε ἀπὸ τὰ δοξασμένα του τραύματα. Ἀλλὰ μιὰ ἀγωνία πού δὲν μπορεῖ νὰ κρυφτῇ προδίδει τὴν ἀνησυχία τῆς καρδιάς του. Ἡ Εὐγενία δὲν τοῦ γράφει πιὰ. Ἡ Εὐγενία δὲν τὸν ἀγαπᾷ πιὰ. Ὅσα τοῦ γράφει ὁ Μπερβίλ εἶναι γεμάτα ἀμηχανία καὶ χωρὶς ἐνδιαφέρον.

Μέρα καὶ νύχτα ὁ Κλισσὸν σκέπτεται τὴ δυστυχία του. Ἡ πρώτῃ του ἀντίδρασις ἦταν νὰ τρέξῃ στὸ Σαμβέρ καὶ νὰ ἀρπάξῃ τὴν Εὐγενία ἀπὸ τὸ κακὸ καὶ τὴν ἀτιμία. Ἀλλὰ ὁ στρατός, οἱ διαταγές του καὶ ἡ χώρα του τὸν κρατοῦσαν καθελωμένο ἐκεῖ.

Εἶναι δύο μετὰ τὰ μεσάνυχτα. Ὅλα εἶναι ἔτοιμα γιὰ τὸν θάνατο. Οἱ διαταγές ἔχουν δοθῇ, ἡ μάχη ἐτοιμάστηκε. Αὐριο, πόσο αἶμα θὰ ποτίσῃ αὐτὸν τὸν τόπο! Ἐσύ, ὅμως, Εὐγενία, τί θὰ πῇς, τί θὰ κάνῃς, τί θὰ ἀπογίνῃς; Νὰ χαρῇς γιὰ τὸν θάνατό μου, νὰ

διώξῃς τὴ θύμησί μου καὶ νὰ ζήσης εὐτυχισμένη.

Ἡ κλῆσι στὰ ὄπλα ἔγινε τὴν αὐγὴ. Οἱ φωτιὲς τῶν φρουρῶν εἶχαν σβύσει. Οἱ φάλαγγες μῆκαν στὴ σειρά, τὰ τύμπανα σήμαναν ἐπιθεσι καὶ ὁ θάνατος σκόρπισε ἀνάμεσα στὶς γραμμές.

Πόσα δυστυχισμένα πλάσματα λυποῦνται γιὰ τὴ ζωὴ τους καὶ θέλουν νὰ τὴν κρατήσουν! Μόνον ἐγὼ θέλω νὰ τῆς δώσω ἕνα τέρμα. Ἡ Εὐγενία μοῦ ἔδινε τὴ ζωὴ.

Ἦρθαν καὶ τοῦ εἶπαν πὼς τὸ δεξιὸ πλευρὸ εἶχε νικηθῇ. Τὸ κέντρο ὑποχωροῦσε... Λίγο ἀργότερα τοῦ εἶπαν πὼς τὸ κέντρο νικούσε, ἀλλὰ ἀριστερὰ ἔμπαιναν στὴ μάχη καινούριες ἐνισχύσεις.

«Ἐχε γειὰ, ἐσύ πού σὲ διάλεξε κριτὴ τῆς ζωῆς μου, ἀντίο σύντροφε τῶν ὁραιοτέρων μου ἡμερῶν. Κοντὰ σου γνώρισα τὴν ὑψιστὴ εὐτυχία. Εἶχα σβύσει τὴ ζωὴ μου καὶ τὶς χαρὲς της. Τί θὰ μοῦ ἀτόμενε γιὰ τὸ μέλλον παρά κορεσμός καὶ ἀνία; Στὰ 26 μου χρόνια εἶχα ἐξαντλήσει τὶς ἐφημέρες χαρὲς τῆς φήμης, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀγάπη σου χάρηκα τὴ γλυκειὰ εὐτυχία τῆς ζωῆς. Ἡ θύμησι αὐτὴ θρίσκειται στὴν καρδιά μου. Εἶθε νὰ ζήσης εὐτυχισμένη χωρὶς νὰ σκέπτεσαι πιὰ τὸν ἀτυχὸ Κλισσόν. Φίλησέ μου τὰ παιδιά μου. Εἶθε νὰ μὴν πάρουν τὴν φλογερὴ καρδιά τοῦ πατέρα τους γιὰ νὰ γίνουν κι' αὐτὰ θύματα τῶν ἀνθρώπων, τῆς δόξας καὶ τοῦ ἔρωτα.»

Δίπλωσε τὸ γράμμα του, διέταξε τὸν ὑπασπιστὴ του νὰ τὸ πᾶν ἀμέσως στὴν Εὐγενία καὶ μπαίνοντας ἐπικεφαλῆς μιᾶς μονάδας, ὤρμησε στὴ μάχη καὶ πέθανε μὲ τὸ κορμὶ γεμάτο χτυπήματα.

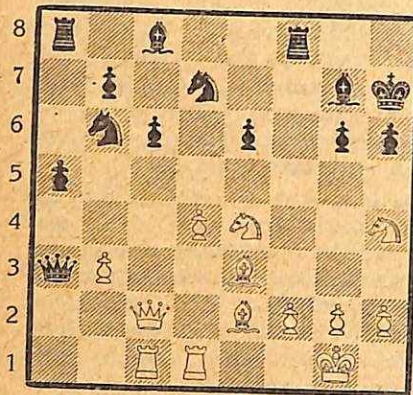

ΣΚΑΚΙ

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

"Ασκήσις άρ. 536
ΜΑΥΡΑ (14)

ΛΕΥΚΑ (13)

Λευκά: Ρη1. Βγ2. Πγ1. δ1. Αε2. ε3. Ιε4. Θ4. Σβ3. δ4. ζ2. η2. Θ2.

Μαύρα: ΡΘ7. Βα3. Πα8. ζ8. Αγ8. η7. Ι66. δ7. Σα5. β7. γ6. ε6. η7. Θ7.

Είς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίξουν.

Πῶς θὰ ἐπαίξατε ἐσεῖς εἰς τὴν θέσιν τῶν;

Τοποθετήσατε στὴ σκακιέρα σας τὰ παρακάτω κομμάτια διὰ νὰ ἀπολαύσετε μίαν ἀληθῶς ὑπέροχον θέσιν ἀπὸ μίαν παρτίδα:

Λευκά (8): Ργ5. Πα4. β5. Βασίλισσα δ8, ΑΘ5. Ιζ5. Σβ3. ζ2.

Μαύρα (10): ΡΘ7. Βζ7. Πζ3. Αδ1. Θ2. Ιε2. Σδ5. ε6. ζ6. η6.

Ἦτο ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίξουν.

Ἀσφαλῶς θὰ σὰς φανῇ ἀπίστευτον ὅτι ἐδῶ τὰ Λευκά θυσιάζουν τὴν Βασίλισσαν, τοὺς 2 Πύργους, τὸν Ἀξιωματικὸν καὶ τὸν Ἴππον καὶ ἕνα πῖον... καὶ κερδίζουν!

Παρακολουθήσατε ληψὶν τὴν συνέχειαν:

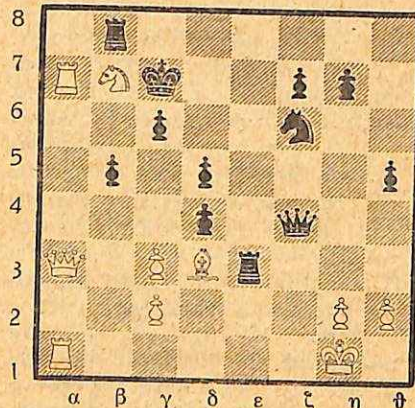
1) Πδ5—β7! Ἀπειλεῖται μᾶτ 1)... ΒΧΠ 2) ΑΘ5Χη6+! ΡΧΑ 3) Βδ8—η8+

ΡΧΙζ5 4) Βη8—η4+, Ρζ5—ε5 5) Βη4—Θ5+ Πζ3—ζ5 (Ἐάν ζ6—ζ5, ΒΘ8+ κλπ.) 6) ζ2—ζ4, ΑΘ2Χζ4 (Ἐάν ΙΧζ4, Πε4+ καὶ δ3—δ4+ μᾶτ) 7) ΒΘ5ΧΙε2+ ΑΧΒ (Ἐάν Αζ4—ε3 πάλι Πε4+ καὶ δ3—δ4 μᾶτ) 8) Πα4—ε4+, δ5ΧΠε4 καὶ τώρα μὲ τὸ τελευταῖο πιονάκι... δ3—δ4+ μᾶτ!!

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

"Ασκήσις άρ. 537

ΜΑΥΡΑ (12)

ΛΕΥΚΑ (10)

Λευκά: Ρη1. Βα3. Πα7. α1. Αδ3. Ιβ7. Σγ2. γ3. η2. Θ2.

Μαύρα: Ργ7. Βζ4. Πβ8. ε3. Ιζ6. Σβ5. γ6. δ4. δ5. ζ7. η7. Θ5.

Είς αὐτὴν τὴν θέσιν ἦτο ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίξουν.

Μπορεῖτε νὰ ῥηῖτε μὲ ποῖον τρόπον ἐξασφαλίζουν ἐδῶ τὰ Λευκά τὴν νίκη;

Δοκιμάσατε τὴν ἰσχύον τοῦ παιξίματος σας ὅχι ἐπάνω στὴ σκακιέρα, μετὰ κινώντας τὰ κομμάτια, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ παραπάνω σχεδιάγραμμά μας.

"Ασκήσις άρ. 538. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (11): Ρη1. Βδ5. Πα1. ε6. Αγ1. Σα2. γ3. δ4. ζ2. η3. Θ2.

Μαύρα (9): Ρζ7. Βγ8. Πα8. Θ8. Ιζ6. Σα7. β7. η7. Θ7.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίξουν.

Πῶς συνεχίζει τὴν παρτίδα ὁ καλὸς σκακιστὴς διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν νικὴν;

"Ασκήσις άρ. 539. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (10): Ρδ1. Βδ7. Πδ1. Θ1. Ιη5. Σα2. β2. δ4. η3. Θ2.

Μαύρα (10): Ρη8. Βζ7. Πα8. γ2. Αζ5. Σα7. γ7. ε5. η7. Θ7.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν ἦτο ἡ σειρά τῶν Μαύρων νὰ παίξουν.

Ἐκέρδισαν τὴν παρτίδα σὲ μερικὲς κινήσεις.

Μὲ ποιὲς κινήσεις;

"Ασκήσις άρ. 540. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (10): Ρδ1. Βδ3. Πε7. Θ1. Ιβ5. Σα2. β2. γ2. η3. Θ2.

Μαύρα (10): Ρα8. Βζ2. Πβ8. ζ8. Ιβ6. Σα6. β7. ζ7. η6. Θ5.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίξουν.

Ἐάν συνεχίσουν σωστά, πρέπει νὰ κερδίσουν τὴν παρτίδα.

Μήπως βλέπετε κομμίαν συνέχειαν ἢ ὁπρία νὰ ἐξασφαλίσῃ συντόμως τὴν νικὴν;

"Ασκήσις άρ. 541. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (12): Ρη1. ΒΘ5. Πε1. η3. Αη5. Ιε3. Σα2. β4. δ4. ζ2. η2. Θ2.

Μαύρα (12): Ρη8. Βδ5. Πα8. ε8. Αβ7. Ιζ8. Σα7. β6. ε6. ζ7. η7. Θ6.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίξουν.

Ἐκ πρώτης ὁφείας δὲν φαίνεται καμμία καλὴ συνέχεια διὰ τὰ Λευκά.

Ἐν τούτοις, ἐάν παίξουν σωστά πρέπει νὰ κερδίσουν; Πῶς πρέπει νὰ παίξουν;

"Ασκήσις άρ. 542. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (14): Ρε1. Βδ3. Πα1. Θ1. Αδ3. Ιγ3. ζ3. Σα3. β2. δ4. β5. ζ2. η2. Θ2.

Μαύρα (13): Ρη8. Βζ6. Πα8. ε8. Αα5. γ8. Ιγ6. Σα7. β7. γ7. ζ7. η7. Θ6.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν δίδουν, ὅπως βλέπετε, τὰ Μαύρα ἕνα σάχ μετὰ τὸν Π εἰς ε8.

Τὰ Λευκά ἀπληγήσαν ἐσφαλμένως μετὰ 1) Ρε1—ζ1, ὁπότε τὰ Μαύρα ἐνίκησαν δι' ἐνὸς πολὺ ὀρατοῦ συνδυασμοῦ.

Προσπαθήσατε εἰς τὸν ῥητὸ πρό- τοτυπὸν συμβουλευθῆτε τὰς λύσεις μας.

"Ασκήσις άρ. 543. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (13): Ρη1. Βε2. Πε1. ζ1. Αβ3. δ6. Σα2. γ3. δ3. ε5. ζ5. η2. Θ2.

Μαύρα (13): Ρζ7. Βγ8. Πδ8. ε8. Αδ7. Ιζ6. η8. Σα4. β5. γ6. ε6. η7. Θ6.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν ἀπὸ μίαν παρτίδα μετὰ τὴν 21ην κίνησιν τῶν Μαύρων μεταξὺ Ἀλιέκιν καὶ Πράτ ἦτο ἡ σειρά τοῦ Ἀλιέκιν (Λευκά) νὰ παίξῃ.

Μὲ ἕνα ὀρατότατον συνδυασμὸν, προδλέ- πων 9 ὁλοκληροῦς κινήσεις, ἐκέρδισε

τὴν παρτίδα θυσιάζων καὶ τὴν βασίλισ- σάν του. Προσπαθήσατε νὰ ῥηῖτε μόνοι σας τὸ πῶς.

"Ασκήσις άρ. 544. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (15): Ρε1. ΒΘ5. Πα1. Θ1. Αγ1. γ4. Ιδ1. η6. Σα2. β2. γ2. ε4. ζ2. η2. Θ2.

Μαύρα (14): Ρε8. Βδ8. Πα8. Θ8. Αγ8. ζ8. Ιη7. η8. Σα7. β7. γ7. δ7. ζ6. Θ7.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν ἀπὸ μίαν παρτί- δα μετὰ τὴν ἐβδόμην κίνησιν τῶν Μαύ- ρων (Ιη7;) ἦτο 8) ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίξουν.

Πῶς θὰ συνεχίσετε ἐσεῖς τὴν παρτίδα;

Ἐάν παίξετε σωστά, πρέπει νὰ κερ- δίσετε. Πο.α εἶναι ὁμῶς ἡ σωστὴ συνέ- χεια;

"Ασκήσις άρ. 545. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (10): Ργ1. ΒΘ6. Πδ1. η3. Σβ2. γ4. δ3. ζ3. η2. Θ4.

Μαύρα (8): Ρη8. Βγ6. Πγ8. ε8. Αη6. Σα7. δ6. ζ7.

Εἶναι ἡ σειρά τῶν Μαύρων νὰ παί- ξουν. Πῶς πρέπει νὰ συνεχίσουν διὰ νὰ κερδίσουν συντόμως;

"Ασκήσις άρ. 546

R. T. LEWIS

(Πρόβλημα)

Λευκά (8): Ρζ2. Βδ7. Πγ5. Αβ2. Ια6. γ1. Σζ6. η3.

Μαύρα (8): Ρε4. Αβ6. γ4. Ιδ5. Σα7. β3. ε5. ζ5.

Τὰ Λευκά παίξουν καὶ κάνουν μᾶτ σὲ δύο κινήσεις.

"Ασκήσις άρ. 547

G. KAISER

(Πρόβλημα)

Λευκά (7): Ργ7. ΒΘ4. Πα4. δ1. Αδ1. Σε2. η3.

Μαύρα (6): Ρε5. Ιγ2. Σγ5. δ4. ε6. ζ5.

Τὰ Λευκά παίξουν καὶ κάνουν μᾶτ σὲ δύο κινήσεις.

"Ασκήσις άρ. 548

F. BLASCHKE

(Πρόβλημα)

Λευκά (4): Ρε2. Βε1. Πα5. Σα2. Μαύρα (2): Ργ4. Σα6.

Τὰ Λευκά παίξουν καὶ κάνουν μᾶτ σὲ δύο κινήσεις.

"Ασκήσις άρ. 549

P. WILLIAMS

(Πρόβλημα)

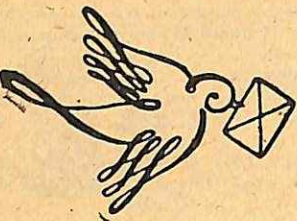
Λευκά (4): Ρα1. ΒΘ7. ΠΘ1. Σα7. Μαύρα (3): Ρα8. Σα2. Θ2.

Τὰ Λευκά παίξουν καὶ κάνουν μᾶτ σὲ τρεῖς κινήσεις.

Σημ.: Εἰς τὸ προσεχές μας τεύχος τοῦ "Ιουλίου": «Ἐνας πρωτότυπος δια- γωνισμὸς διὰ τοὺς σκακιστὰς μας»!

I. X.

Λύσεις στὴ σελίδα 111

Γράμματα

τῶν ἀναγνώστῶν μας

ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Ἐπειδὴ μία ἀναγνώστρια τῆς «Ἐκλογῆς» θέλει νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως τοῦ ἄρθρου «Ἐωράκαμεν τὸν Κύριον», τὴν πληροφοροῦμε ὅτι εἶναι τοῦ κ. Δημητρίου Σταθοπούλου.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Μ. α ρ ί α Μ.: Σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ ὑπεύθυνο εἶναι τὸ Ὑπουργεῖο, τὸ ὁποῖο δὲν μᾶς ἔστειλε καμμία ἀνακοίνωσι.

Π. Καραγιαννίδης: Λυπούμεθα πού αὐτὸ τὸ εὐεργετικὸ μέτρο δὲν μποροῦμε νὰ τὸ λάβουμε γιὰ ὅλους τοὺς ἀναγνώστες μας. Ἡ εὐκολία ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀφορᾷ μόνον τοὺς τακτικούς συνδρομητάς, οἱ ὅποιοι δικαιούνται νὰ ἔχουν ὠρισμένα πλεονεκτήματα. Πάντως, δὲν ἀποκλείεται νὰ ἐπεκταθῇ τὸ μέτρον ἀργότερα, ὅποτε σὲ τέτοια περίπτωσι θὰ εἰδοποιηθῶν σχετικῶς ὅλοι οἱ ἀναγνώσται.

Μ. Παυλόπουλος: Πρῶτον, πολλὰ ἀπὸ τὰ περιοδικὰ πού ἀναφέρεται δὲν ἐκδίδονται σήμερον. Δεύτερον, ἡ «Ἐκλογὴ», ὡς περιοδικὸ καθαρὰ ἑλληνικὸ, δὲν ἔχει μὲ τὰ ξένα αὐτὰ περιοδικὰ τὴν σχέσι πού εἶχε παλαιότερα. Γι' αὐτὸ αἰτῆσι ἀλληλογραφίας μόνον στὴν οἰκεία σελίδα τῆς μπορεῖ νὰ δημοσιεύσῃ.

Εὐχαριστοῦμε τοὺς ἀναγνώστες μας: Ζωὴ Παπαδάκη, Μιχ. Παπαδάκη, Θ. Ρητορίδης, Σταῦρος Μελισσινός, Λήδα Κοκκινά, Μ. Ι. Δελλάκη, Νάσο Κρητικὸ.

ΖΗΤΩ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

...μὲ νέους καὶ νέες στὴν ἑλληνικὴ ἢ γαλλικὴ.

Alexis Lafontaine
Nemea — Corinth

...μὲ νέους καὶ νέες ἀπὸ τὴν Αὐστραλία καὶ Καναδά.

Θεοφάνης Ἀμανατίδης
Μουριές — Κιλκίς

...μὲ νέες καὶ νέους τῆς Ἑλλάδος.

Chiladakis Fanis
M/T Cassian Sea
C/O Marcou & Sons
Chanel Lane 15
London E1 — England

Στρατιώτης Παυλόπουλος Μιχαὴλ
Κ.Ε.Υ. Χίου
ΒΣΤ 902

Χρήστος Κυριάκης
Σπύρου Λούη 2

Ἀμαρούσιον — Ἀθήναι

...γιὰ θέματα σχετικὰ μὲ τὴ λογοτεχνία καὶ κοινωνιολογία.

Γεώργιος Ζαφειρόπουλος
Ἀλκινόης 95 — Παλ. Φάληρον

...μὲ νέους καὶ νέες μὲ σκοπὸ τὴν ἀνταλλαγὴ γραμματοσφηνῶν.

Σημνίτης Πέτρος Παναγιώτου
112 Π.Μ.Μ.Σ.Β.
ΤΓΑ 1010

...μὲ νέους καὶ νέες.

Ἰωάννης Τρεμπέλης
Ὑπάλληλος Φυλακῶν Γυάρου
Γυάρου

...μὲ νέους καὶ νέες.

Στρατιώται:

Κοτόρσης Γεώργιος
Πίτσας Αἰμώλης
καὶ Σιώμος Στέφανος
391 Α)Τ Μονὰς
ΒΣΤ 903

..γιὰ φιλολογία, θέατρο, μουσικὴ, χορὸ.

Λοχίας Οἰκονόμου Γεώργιος
565 Τ.Π. 1ος Λόχος
ΣΤΓ 9166

...μὲ νέους καὶ νέες τῆς Ἑλλάδος.

Ἀνδρέας Νικηδωτής
Μόρφου — Κύπρος

...μὲ μαθητὲς καὶ μαθήτριες.

Νάσος Κρητικὸς
Γερωνυμάκη 13
Ἡράκλειον — Κρήτης

...μὲ φίλους καὶ φίλες τῆς «Ἐκλογῆς», στὴν ἑλληνικὴ ἢ γαλλικὴ γλῶσσα, μὲ σκοπὸ τὴν ἀνταλλαγὴ σκέψεων, διδλίων, κάρτ-ποστάλ καὶ γραμματοσφηνῶν.

Λίλα Καρρά
καὶ Μάρω Βρανά
Μπιζανίου 1 — Θεσσαλονίκη

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» ἀπὸ σελ. 9.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) ΠΡΟΦΥΛΑΞΕΙΣ. 2) ΠΥΡΑΓΡΑΝ. 3) ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΟΝ. 4) ΤΟΑ' = 371 (1956-371 = 1585) — ΟΣΤΑ. 5) ΟΔΗΣ ΣΟΣ. — ΟΡ. 6) ΓΕ. — ΑΜΟΡΕ. 7) ΑΚΟΡΜΟΝ. — ΙΡΙΣ. 8) ΝΟΥΜΑΣ. — ΑΝΝΩΝ. 9) ΙΣΜΑΗΛΙΑΝ. 10) ΣΜΕΤ. — ΟΚΡ. — ΑΙΣ. 11) ΜΟΝΟΝ. — ΑΚΑΤΟΥ. 12) ΩΝΑΣΗΣ. — ΗΡΩΪΣ.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΠΟΥΡΙΤΑΝΙΣΜΩ. 2) ΚΟΣΜΟΝ. 3) ΟΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ. 4) ΔΕΡΜΑΤΟΣ. 5) ΥΠΑΤΗ. — ΜΑΗ. — ΝΗ. 6) ΟΣΛΟ. — ΛΥΚΟΣ. 7) ΑΡΤΑΣ. — ΙΚΑ. 8) ΞΑΙ. — ΟΑ' (71). — ΝΑΡΚΗ. 9) ΕΓΚΟΣΜΙΩΝ. — ΑΡ. 10) ΙΡΟΣ. — ΟΡΝ. — ΩΤΑ. 11) ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΙ. 12) ΑΡΕΣΑ. — ΣΥΣ.

«ΣΚΑΚΙ» ἀπὸ σελ. 108.

Ἀρ. 536. 1) ΙΧ6!! ΡΧΙ καὶ τώρα 2) ΑΘ5+ ὅποτε τὰ Μαῦρα ἐγκατελείψαν διότι ἀκολουθεῖ συντόμως μάτ.

Ἀρ. 537. 1) Ι86+! Ρ66 2) Ιγ8+!! ΡΧΙ 3) Ρ67+ ΡΧΠ 4) Βα7+ μάτ.

Ἀρ. 538. 1) Ρε7+! καὶ τὰ Μαῦρα ἐγκατελείψαν ὁμῶς διότι ἐάν 1)... ΡΧΠ 2) Αα3+, Ρε8 3) Ρε1+ κλπ.

Ἀρ. 539. 1)...Ργ4+ 2) ΡΧΠ, Βγ4+ 3) Ρ52, Β53+ 4) Ρε1, Βε3+ 5) Ρ51, Ρ58 καὶ τὰ Μαῦρα ἀναγκάζονται νὰ ἐγκαταλείψουν.

Ἀρ. 540. 1) Ιγ7+! Ρα7 2) ΒΧ α6+!! 6ΧΒ 3) Ι65+, Ρα8 4) Πα7+ μάτ.

Ἀρ. 541. 1) Α56! ΒΧΒ 2) ΡΧη7+ ΡΘ8 3) ΡΧ7+ Ρη8 4) Ρη7+, ΡΘ8 5) ΡΧ67+, Ρη8 6) Ρη7+, ΡΘ8 7) Ρη5+, ΡΘ7 8) ΡΧΒΘ5, Ρη6 9) ΡΘ3, ΡΧ6 10) ΡΧΘ6+ καὶ τὰ Μαῦρα πρέπει νὰ κερδίσουν.

Ἀρ. 542. 1)...ΒΧΙ53 2) ηΧΒ, ΑΘ3+ 3) Ρη1, ΙΧ54 4) Β51, Ρε1+! 5) ΒΧ Π, ΙΧ53+ μάτ.

Ἀρ. 543. 22) Βε2-Θ5+, Ι56ΧΘ5 23) 55Χε6++ Ρ57-η6 24) Α63-γ2+ Ρη6-η5 25) Ρ51-55+, Ρη5-η6 26) Ρ55-56+ (Βε6+ δὲν πρέπει ὁ μαῦρος Βασίλεὺς νὰ ξεφύγῃ στὸ Θ7) 26)... Ρη5-Θ4 28) Ρε1-ε4+, ΙΘ5-54 29) Ρε4Χ4+, ΡΘ4-Θ5 30) η2-η3+ μὲ

ἀκόλουθον 31) ΡΘ4. Ὑπὸς θαυμάσιος συνδυασμὸς κινήσεων!

Ἀρ. 544. 8) Α57+ ΡΧ7 (ἀναγκαστικῶς). 9) Ιε5++ Ρε6 10) Β57+, Ρ56 (ἐάν ΡΧΙ, τότε Β55+ μάτ) 11) Ιγ4+ Ργ5 (ἐάν Ργ6, τότε Β55+ μάτ) 12) Β55+, Ρ64 (ἀναγκαστικῶς). 13) α3+ Ρα4 καὶ 14) 63+ μάτ.

Ἀρ. 545. 1)...ΒΧγ4+ καὶ τὰ Λευκὰ ἀναγκάζονται νὰ ἐγκαταλείψουν. Τὸ διὰτὶ εἶναι εὐκόλον καὶ ἀφίνεται... εἰς τοὺς λύτας μας.

Ἀρ. 546. 1) Β57! Ἐξαναγκασμὸς κινήσεως.

Ἀρ. 547. 1) ε2-ε4! Ἐξαναγκασμὸς κινήσεως.

Ἀρ. 548. 1) Ρ52! Ἐξαναγκασμὸς κινήσεως.

Ἀρ. 549. 1) Ρ52! α1 Βασίλισσα+ 2) ΡΧΒ, Θ1 Βασίλισσα+ 3) ΒΧΒ+ μάτ!!

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ;» ἀπὸ σελ. 78.

1) ΓΛΥΚΥΗΧΟΣ = 37. 2) ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ = 44. 3) ΥΔΡΟΦΟΒΙΑ = 36. 4) ΛΕΥΚΟΦΡΥΣ = 39. 5) ΑΧΩΡΙΣΤΟΣ = 38. 6) ΣΥΝΩΘΗΣΙΣ = 44. Σύνολον = 238!

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ;» ἀπὸ σελ. 52.

1) ΑΓΑΣΤΟΣ: Γ. (Ἀπὸ τὸ ρῆμα ἄγασαι = θαυμάζω) ἀξιοθαύμαστος, ἀξιοαγάπητος: Βρετάννο! καὶ τοὺς ὅμοιους συνευραζόνται μὲ ἀγαστὴ σύμπνοια στὴν Κύπρῳ.

2) ΑΠΟΤΡΟΠΑΙΟΣ: Α. Ἐκεῖνος πού θέλει νὰ τὸν ἀποτρέψῃ, ἀπομακρύνῃ, γιὰτὶ σοῦ προκαλεῖ ἀγανάκτησι, ἀπαίσιος: ἀποτρόπαιον ἐγκλημα.

3) ΑΡΥΟΜΑΙ: Α. Ἀντὶ τὸ νερό, ἀρχικά, καὶ μεταφ., ἀποκτῶ κάτι, προμηθεύομαι: Θὰ ἀρυσθῶν διδάγματα οἱ Ἀγγλοὶ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Διγενῆ.

4) ΔΕΛΕΑΡ: Γ. Ἀρχικά, δόλωμα, καὶ μεταφ., μέσο πρὸς ἐξαπάτησι, προσέλκυσι κάποιου: Ἡ Μ. Βρετανία νὰ μετεχειρίσθῃ τὴν ὑ-

πόσχεσιν τῆς Κύπρου ὡς δέλεαρ διὰ τὴν ἔξοδον τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πᾶλεμον.

5) ΔΙΕΞΟΔΙΚΟΣ: Γ. (Ἀπὸ τὸ ρῆμα διεξέρχομαι = περῶ ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄκρῃ ὡς τὴν ἄλλῃ), μεταφ., ὁ μελετημένος, ἐξετασμένος με προσοχὴ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὡς τὸ τέλος: διεξοδικὴ ἀνάπτυξις—ἐξέτασι θέματος.

6) ΕΙΔΕΧΘΗΣ: Β. (Ἀπὸ τὸ εἶδος = μορφή καὶ ἔχθω—ομαί = μισῶ) ἐκεῖνος ποῦ ἔχει ὄψι ἢ ὑπόστασι μισητή: οἱ εἶδεχθεῖς φονεῖς τοῦ σωφῆρ Χίου.

7) ΕΥΘΑΡΣΗΣ: Α. Ποῦ ἔχει πολὺ θάρρος = θάρρος, θαρραλέος. Εὐθαροσῆς δὴ λωσις—πολιτική.

8) ΖΟΦΕΡΟΣ: Β. Γεμάτος ζόφος = σκοτάδι, ὀλοσκοτεινός: ζοφερά νύξ. Μεταφ., ἐκεῖνος ποῦ ἐμπνέει φόβον ἢ ἀπαισιδοξία: Ζοφερά κατὰστασις—ζοφεραὶ σκέψεις.

9) ΘΕΛΗΤΡΟ: Γ. Τὸ μέσο μετ' ὁποῖο θέλει, ἐλκύει, γοητεύει κανεῖς: χάρη, ἔλξι: Τὰ θέλητρα τῆς ἐξοχῆς—τῆς νέας.

10) ΘΝΗΣΙΓΕΝΗΣ: Β. Ἐκεῖνος ποῦ γεννιέται πεθαμένος ἢ πεθαίνει λί-

γο μετὰ τὴ γέννα, καὶ μεταφ., θνησιγενὴς Κυθήρνησις.

11) ΚΑΤΑΦΩΡΟΣ: Γ. Πῶς φῶραι = φαίνεται ἀμέσως, ὀλοφάνερος: Ἀποτελεῖ κατὰφῶρον παραδίασιν τῶν ἀρχῶν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἢ κατακράτησις τῆς Κύπρου...

12) ΛΑΒΑΡΟ: Α. Ἀρχικά, ἦταν εἶδος σημαίας τῶν Ρωμαίων καὶ Βυζαντινῶν. Σήμερα, εἶναι ἓνα πανί με συμβολικὴ παράστασι—ἐμβλημα σωματείου κλπ. κρεμασμένο με κορδόνι ἀπὸ τὴν κορυφὴ κοιτοῦ: Παρήλασαν τὰ σωματεῖα με σημαῖες καὶ λάβαρα.

13) ΟΙΩΝΟΣ: Γ. Ἀρχικά, πουλί, ὄρνεο, ποῦ ἀπὸ τὸ πέταγμα ἢ τὴ φωνή του προέβλεπαν οἱ ἀρχαῖοι τὸ μέλλον. Συμβολικά, ἢ μαντεία, κάθε προγνωστικὸ σημεῖο: καλὸς—κακὸς οἰωνός—Ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς ἐγίνε ὑπὸ αἰσίους οἰωνούς.

14) ΠΕΙΘΗΝΙΟΣ: Α. Ἀρχικά, τὸ ἄλογο ποῦ πείθεται, ὑπακούει στὰ ἡνία (=χαλινάρια). Μεταφ., ἄνθρωπος ὑπάκουος, χωρὶς ἀνιδρασί: ἔγινε πειθῆνιον ὄργανό του.

Κινέζικα Τραγούδια

ΑΠΟ ΤΟΝ 15ον π. Χ. ΑΙΩΝΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ

Μετάφρασις: ΑΜΑΛΙΑΣ ΖΑΧΑΡΙΑΔΟΥ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ